

CANKARJEV DOM

Poslovno poročilo 2008

I POSLOVANJE CANKARJEVEGA DOMA V LETU 2008.....	3
1.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE, KI POJASNJUJEJO DELOVNO PODROČJE CD.....	4
1.2 ORGANI ZAVODA	4
1.3 URESNIČITEV DOLGOROČNIH IN LETNIH CILJEV POSLOVANJA	6
1.4 POSLOVNO OKOLJE CD	10
1.5 ČLOVEŠKI VIRI.....	12
1.6 ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV	18
1.7 ZASEDENOST DVORAN	20
1.8 FINANČNO POSLOVANJE V LETU 2008, PRIMERJAVE Z OSNOVAMI.....	24
1.9 INVESTICIJE, NAKUPI OPREME, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	34
1.10 PREGLED MEDIJSKEGA POJAVLJANJA CD IN MARKETINŠKIH PRIJEMOV	37
1.11 PRODAJA VSTOPNIC ZA PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE V LETU 2008.....	39
I KULTURNO-UMETNIŠKI PROGRAM /JAVNA SLUŽBA	41
2.1 GLASBENI PROGRAM / RESNA GLASBA	41
2.1.1 SIMFONIČNA GLASBA	41
2.1.2 GLASBENO-SCENSKA DEJAVNOST	42
2.1.3 BALET	43
2.1.4 FOLKLORA.....	43
2.1.5 VOKALNA GLASBA	43
2.1.6 KOMORNA GLASBA	43
2.1.7 DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	45
2.1.8 ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA V CD	46
2.2 GLASBENI PROGRAM / DRUGA GLASBA	46
2.2.1 GLASBE SVETA.....	46
2.2.2 JAZZ IN MEJNE GLASBENE ZVRSTI	49
2.2.3 DRUGE GLASBENE ZVRSTI	54
2.3 GLEDALIŠČE IN SODOBNI PLES.....	55
2.3.1 KOPRODUKCIJE S SLOVENSKIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	56
2.3.2 KOPRODUKCIJA S SLOVENSKIMI GLEDALIŠČI.....	58
2.3.3 FESTIVALI.....	58
2.3.4 PONOVIŠČE KOPRODUKCIJSKIH PREDSTAV	59
2.3.5 GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE.....	60
2.3.6 GOSTOVANJA IZ TUJINE	60
2.3.7 MEDNARODNA KOPRODUKCIJA.....	62
2.4 FILMSKI PROGRAM	63
2.4.1 FILMSKI FESTIVALI.....	63
2.4.2 FILMSKI CIKLI	65
2.4.3 DISTRIBUCIJA CD.....	66
2.4.4 ENKRATNI IN DODATNI DOGODKI.....	67
2.5 KULTURNOVZGOJNI IN HUMANISTIČNI PROGRAM	68
2.5.1 KULTURNA VZGOJA	68
2.5.2 USTVARJALNOST MLADIH.....	73
2.5.3 HUMANISTIČNI PROGRAMI.....	75
2.5.4 LITERARNI PROGRAMI.....	76
2.6 RAZSTAVE.....	80
2.6.1 KULTURNO-ZGODOVINSKA (ARHEOLOŠKA) RAZSTAVA	81
2.6.2 LIKOVNE RAZSTAVE	83
2.6.3 ARHITEKTURA	85
2.6.4 FOTOGRAFSKE RAZSTAVE.....	85
2.6.5 DRUGI PROJEKTI.....	86
2.6.6 GOSTOVANJE	87
2.6.7 PRIPRAVA NA LETO 2009	87
III KONGRESNO-KOMERCIJALNA DEJAVNOST CANKARJEVEGA DOMA	88
3.1 SPLOŠNA OCENA REZULTATOV POSLOVANJA.....	88
3.2 URESNIČENI PROJEKTI.....	89
PRILOGA: Prireditve in obiskovalci kulturno-umetniškega programa po dejavnostih in zvrsteh.....	92

Poslovno poročilo Cankarjevega doma za leto 2008 so pripravili:

Mitja Rotovnik, *generalni direktor*
Jana Kramberger, *direktorica poslovnega sektorja*
Sašo Kranjc, *direktor tehničnega sektorja*
Breda Pečovnik, *direktorica kongresno-komercialnega programa*
Janja Kolenc, *vodja službe za kadrovske in splošne zadeve*
Saša Globačnik, *vodja službe za trženje programa in odnose z javnostmi*
Ingrid Gortan, *vodja programa resne glasbe in baleta*
Bogdan Benigar, *vodja programa jazza, etno in druge glasbe*
Alja Predan, *vodja gledališkega in plesnega programa*
Simon Popek, *vodja filmskega programa*
Barbara Rogelj, *vodja kulturnovzgojnega in humanističnega programa*
Nina Pirnat Spahić, *vodja programa razstav*
Mira Štrbenk, *poslovna sekretarka*

Uredila in koordinirala: Jana Kramberger

Jezikovni pregled / delno: Sonja Vesel Košmrlj
Metodologija, analize podatkov: Jana Kramberger, Uroš Kranjc
Seznami prireditev, podatki o zasedenosti dvoran: Irena Verdinek, koordinatorka programa
Uroš Kranjc, analitik / pripravnik
Jana Kramberger

Podatki: Služba za finančno-računovodske zadeve, vodja Dušan Lakner
Služba za kadrovske in splošne zadeve, vodja Janja Kolenc
Arhiv podatkov programske koordinacije in blagajne za prodajo vstopnic, Irena Verdinek
Andreja Šteblaj

Ljubljana, 27. februar 2009

I POSLOVANJE CANKARJEVEGA DOMA V LETU 2008

Na 16. seji, 24. 1. 2008, je Svet Cankarjevega doma¹ izdal soglasje k Programu in finančnemu načrtu CD za leto 2008, ki je bil usklajen z Odločbo Ministrstva za kulturo² št. 6110-856/2007/6. Sprejeti Program in finančni načrt CD je poleg Strategije CD za obdobje 2008–2012 osnova, s katero v Poslovnem poročilu primerjamo uresničeno v letu 2008 z načrtovanim.

1.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE, KI POJASNJUJEJO DELOVNO PODROČJE CD

1. Sklep in sprememba sklepa o ustanovitvi Cankarjevega doma
2. Strategija Cankarjevega doma za obdobje 2008 – 2012
3. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo
4. Zakon o javnih financah
5. Nacionalni program za kulturo
6. Poziv k predložitvi predloga finančnega načrta in programa dela za leto 2008
7. Odločbe MK in pogodbe, sklenjene z MK o financiranju CD v letu 2008

Pravna podlaga za opredelitev CD kot zavoda je podana z Zakonom o zavodih. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Sklep o ustanovitvi CD dajeta podlago odločitvam o delovanju CD.

CD deluje od leta 1981. Kulturno-umetniški program in kongresno dejavnost izvaja že devetindvajseto leto. Glavni ustanovitelj CD je država, ki vsa leta sofinancira Cankarjev dom. Drugi ustanovitelj je Iskra d.d., ki v skladu z ustanoviteljskim deležem (3.47 %) po pogodbi (praviloma z enoletnim zamikom plačil) zagotavlja sorazmerni delež sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje glede na sprejete letne načrte, ne sofinancira pa programa, splošnih stroškov in stroškov dela za zaposlene. Soustanoviteljstvo Iskre d.d. mora v letu 2009 razrešiti glavni ustanovitelj, država.

CD je kulturni in kongresni center, ustanovljen za izvajanje kulturno-umetniškega programa³ (javne službe) ter kongresne in druge dejavnosti na trgu⁴ (dejavnost na trgu). CD opravlja javno službo, program, ki je v javnem interesu, ki ga sofinancira Ministrstvo za kulturo, delno (s približno 30 % deležem) pa se financira z nejavnimi prihodki javne službe. CD opravlja tudi druge dejavnosti, ki se ne opravljajo kot javna služba (financirajo se izključno s prodajo storitev na trgu). K slednjim sodita predvsem organizacija in izvedba kongresnih, družabnih, družbenopolitičnih, protokolarnih, sejmskih, izobraževalnih, festivalskih in drugih prireditvev.

1.2 ORGANI ZAVODA

Organi zavoda so generalni direktor, svet zavoda in strokovni svet, ki zagotavljajo poslovanje CD v skladu z veljavnimi predpisi in odgovarjajo za zakonitost poslovanja zavoda.

Generalni direktor Cankarjevega doma je Mitja Rotovnik. CD ima za vodenje posameznih sektorjev oziroma področij dejavnosti pomočnike generalnega direktorja, ki uporabljajo naziv direktor. Poslovni sektor vodi Jana Kramberger, ki v času odsotnosti tudi nadomešča generalnega direktorja. Kongresno-komercialni sektor vodi Breda Pečovnik, tehnični sektor pa Sašo Kranjc. Kulturno-umetniški program neposredno vodi generalni direktor Mitja Rotovnik, ki usklajuje in koordinira delo umetniških vodij za posamezna programska področja.

Člani sveta CD so bili do decembra 2008: Aleš Čerin, predsednik, Tomaž Brate, Nenad Firšt, Ignacija Fridl Jarc, Jože Godec, Irma Gubanec, Janez Pergar, Igor Šterk, in Ana Železnik. Od januarja 2009

---

¹ V nadaljevanju tudi CD

² V nadaljevanju tudi MK

³ V nadaljevanju uporabljamo tudi okrajšavi KUP (kulturno-umetniški program) ali JS (javna služba).

⁴ V nadaljevanju uporabljamo tudi okrajšavi KKP (kongresno-komercialni program) ali DT (dejavnost na trgu).

dalje so člani Sveta CD: Aleš Čerin, predsednik, Ignacija Fridl Jarc, Slavica Mrkun, Jože Možina, Janez Pergar, Ana Železnik, Nina Pirnat Spahić, Vinko Sever in Saša Globačnik.

V letu 2008 je bilo sklicanih šest sej **Sveta CD**, od tega so bile tri korespondenčne. Člani Sveta so na sejah sprejemali odločitve v skladu s svojimi pristojnostmi.

- Svet CD je izdal soglasje k Programu in finančnemu načrtu CD za leto 2008.
- Člani sveta so izrazili zaskrbljenost, ker se je razmerje med javnimi in neproračunskimi viri financiranja v finančnem načrtu za leto 2008, v primerjavi z načrtovanimi v letu 2007 spremenilo, tako da se je za več odstotkov zmanjšal delež javnih sredstev v celotnem prihodku CD. Čeprav so se neposredni programski stroški javne službe zvišali za 20 %, je Ministrstvo za kulturo zanje namenilo v letu 2008 realno bistveno manj sredstev kot v letu 2007. Zato je Svet CD predlagal Ministrstvu za kulturo, da glede na predloženi program in finančni načrt, ponovno proučijo možnosti, da Cankarjevemu domu v letu 2008 zagotovijo dodatna finančna sredstva, predvsem za investicije, investicijsko vzdrževanje in nakup opreme.
- Izdal je soglasje k Letnemu poročilu Cankarjevega doma za leto 2007, ki ga sestavljata Poslovno in Računovodsko poročilo.
- Soglašal je s predlogom generalnega direktorja, da se ves ugotovljeni presežek prihodkov nad odhodki za leto 2007 v skupni višini 121.800,20 EUR prenese na povečanje obveznosti za sredstva v upravljanju kot vir za nabavo novih osnovnih sredstev v prihodnjih letih.
- Svet CD je soglašal s sklepom ministra za kulturo, ki je določil za redno delovno uspešnost v letu 2007 generalnemu direktorju CD Mitji Rotovniku, iz javnih sredstev izplačilo v višini 70 % dveh bruto osnovnih plač, izplačanih decembra 2006. Sredstva se izplačajo v letu 2008.
- Soglašal je s predlogom generalnega direktorja CD, da se iz javnih sredstev zaradi doseženih rezultatov v letu 2007, izplača trem direktorjem sektorjev (Jani Kramberger, Saši Kranjcu in Bredi Pečovnik) vsakemu po 70 % dveh bruto osnovnih plač, izplačanih decembra 2006. Izplačilo se izvede v letu 2008.
- Soglašal je s predlogom generalnega direktorja CD, da se redna in dodatna delovna uspešnost izplačuje direktorjem v obrokih do konca leta 2008. Sredstva za redno delovno uspešnost se zagotovi 70 % iz državnega proračuna, 30 % pa iz nejavnih prihodkov javne službe, za dodatno delovno uspešnost zaradi rezultatov dejavnosti na trgu pa iz skupne mase sredstev za dodatno delovno uspešnost iz prihodkov dejavnosti na trgu za leto 2008.
- Svet CD je Ministrstvu za kulturo priporočil, da spremeni neprimerni Pravilnik o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti s področja kulture.
- Dal je soglasje k Strategiji Cankarjevega doma za obdobje 2008-2012.
- Soglašal je s spremembami kulturno-umetniškega programa CD za leto 2008.
- Soglašal je s predlogom generalnega direktorja CD, da imenuje Jano Kramberger za pomočnico generalnega direktorja – direktorico poslovnega sektorja s 1. 7. 2008, za mandatno obdobje petih let, do 30. 6. 2013 in Saša Kranjca za pomočnika generalnega direktorja – direktorja tehničnega sektorja s 1. 7. 2008, za mandatno obdobje petih let, do 30. 6. 2013.
- Izdal je soglasje k predlogu pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v Cankarjevem domu, št. Sist-1/2008 z dne 23. 7. 2008
- Svet je soglašal z izrečeno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov Bratoljubu Stijoviću, št. Op-02/2008 z dne 17. 7. 2008.

Člani **Strokovnega sveta** CD so: Barbara Rogelj, predsednica, Andreja Alič, Damjan Damjanovič, Karmen Klučar, Jurij Krpan, Boris Renner in Kristijan Ukmar. Strokovni svet se je v letu 2008 sestal trikrat in obravnaval vprašanja s področja strokovnega dela zavoda.

- Sprejel je Program in finančni načrt Cankarjevega doma za leto 2008.
- Potrdil je spremembo 24. člena Poslovnika o delu strokovnega sveta zavoda Cankarjev dom; članom strokovnega sveta CD pripada sejnina in povračilo stroškov v skladu z Uredbo o sejninah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih, ki je bila objavljena v Ur. listu RS št. 19, z dne 2. 3. 2007.

- Sprejel in potrdil je Letno poročilo Cankarjevega doma za leto 2007, ki ga sestavljata Računovodsko in Poslovno poročilo CD za leto 2007.
- Soglašal je s spremembami kulturno-umetniškega programa CD za leto 2008.
- Izdal je soglasje k Strategiji Cankarjevega doma za obdobje 2008-2012.

1.3 URESNIČITEV DOLGOROČNIH IN LETNIH CILJEV POSLOVANJA

Leto 2008 je bilo posebej zaznamovano z nekaterimi procesi, dogodki in premiki, ki niso vplivali le na podobo programa v tem letu, pač pa bodo tudi na prihodnje.

Na prvem mestu je prenova Kluba CD in Kosovelove dvorane. Prenovljeni klub je že v prvem letu delovanja, klub deklarirani eksperimentalni fazi, vnesel v ustaljeno programsko shemo nekaj novosti in svežine. Redni glasbeni torki so razširili program neklasične glasbe in v CD privabili novo občinstvo. Gostovanje Cafe teatra ob koncertih tednov je v CD pripeljalo občinstvo, ki si želi politične satire, dobre glasbe in gledališke komedije. Zelo se je obnesla tudi preselitev kitarškega cikla Zvoki šestih strun iz SF, saj klubski kitarški koncerti vzpostavljajo mnogo pristnejši in intimnejši stik glasbenikov z občinstvom. Klub je postal tudi pogost gostitelj najrazličnejših literarnih dogodkov, od cikla Slovenski most do literarnih projektov, kot so Dnevnikova Fabula ali predstavitve posameznih literatov, pomemben pa je tudi kot prostor za izvajanje prireditev dejavnosti CD na trgu.

Preselitev klavirja Steinway iz Gallusove dvorane omogoča prirejanje vseh vrst koncertov, ki potrebujejo kakovosten koncertni instrument. Cikel Glasbene mladine Ljubljana Mladi mladim, je zaradi novega prostorskega ambienta in klavirja najvišje kakovostne znamke pridobil na zanimanju mladih.

Za razvoj kluba bo zelo pomembna trajna ureditev gostinske postrežbe, ki je zaenkrat še precej improvizirana. Pokazalo se je, da je bil za zagon kluba potreben svež denar, saj prihodek od prodanih vstopnic marsikdaj ni zadoščal za pokritje neposrednih stroškov. Glede na to, da so pričakovanja glede nadaljnje rasti programske podobe kluba precej velika, je treba povedati, da je lanskoletni program javne službe že presegel finančne možnosti Cankarjevega doma. Zato bomo morali v letu 2009 iz njegove programske sheme izključiti vse ali vsaj večino prireditev, ki so običajno brez vstopnine. To med drugim pomeni, da bomo spet prirejali literarne prireditve in predavanja s področja humanistike v cenejših sejnih dvoranah ali pa v Literarnem klubu Lili Novy.

Kosovelove dvorane po prenovi ni mogoče prepoznati, saj je postala izjemno lepa, moderno opremljena in z udobnimi stoli. Čeprav je še naprej primerna za najrazličnejše kulturno-vzgojne učne ure, za manjše gledališke in plesne predstave ter za komorne koncerte ter kongresne prireditve, smo ji namenili še posebej pomembno vlogo pri širjenju lastne filmske kulture. Ugotavljamo pa, da predstavlja vse večjo težavo obisk sicer skrbno izbranih filmov v programu filmske distribucije. Razen redkih izjem so ti filmi obiskani tako slabo, da bomo v letu 2009 na osnovi analiz razmislili, če se zaradi visokih stroškov nakupa filmov sploh še splača ohranjati CD v vlogi filmskega distributerja. Zanimanje za te filme je namreč pičlo tudi v slovenski art kino mreži – če o njej sploh še lahko govorimo. Je pa res, da je prenovljena Kosovelova dvorana takoj po otvoritvi polno zaživela v času filmskega festivala. Obiskovalci LIFFe so končno, namesto na neprimernih tribunskih stolih, sedeli na udobnih sedežih in gledali filme z odlično tehnološko podpora.

Druga zadeva, ki bo terjala temeljit strateški programski razmislek, je vključenost enega dela programa ljubljanske opere in baleta v programsko shemo Cankarjevega doma. Vse do lanskega leta je bilo samoumevno in v skladu s strategijo CD, da SNG v januarju, v koprodukcijskem sodelovanju s CD, pripravi veliko operno ali baletno predstavo z dogovorjenim številom ponovitev do proslave ob Prešernovem slovenskem prazniku kulture. Lani se je ta samoumevnost (zaradi obnove operne hiše in poslovnega razhoda z Gospodarskim razstaviščem, kjer so gostovali predlani) razširila tudi na skorajda celotno realizacijo letnega programa SNG OB v CD, ki se nadaljuje tudi v letu 2009. Ključni problem, ki ga zaznava CD je v tem, da ljubljanska operna hiša vse bolj nazaduje. Ne le, da so njene predstave v uprizoritvenem smislu vse slabše, za sezono 2008/09, ki bo skoraj v celoti predstavljena v CD, niso pripravili niti ene, povsem svoje in nove produkcije. Izjema bo le baletna predstava za otroke

Picko in Packo v letu 2009. Ko gre za program javne službe, ki ga sofinancira ministrstvo, Cankarjev dom ne želi biti zgolj oddajalec dvorane in tehnični servis v glavnem slabih predstav SNG OB. Program mora biti kakovosten, ne glede na obliko poslovnega sodelovanja z zunanjimi izvajalci. Pričakuje se podpora Ministrstva za kulturo, ki ne bi smelo prostodušno vlagati velikih sredstev v kakovostno tako šibak programski rezultat, kot ga zadnji dve leti izkazuje SNG Opera in balet Ljubljana.

V zvezi z novo domicilno prisotnostjo SNG OB v CD, se odpira tudi vprašanje priprav programa CD za leto 2010. Priprave, ki so stekle v letu 2008 je omejevalo dejstvo, da vodstvu Cankarjevega doma nihče ne zna povedati, kdaj bo obnova operne hiše končana. Ali naj bodo za redni program SNG OB rezervirani termini v CD tudi leta 2010, je za aktualno poslovno strategijo CD bistveno vprašanje! In to ne le za program javne službe – enako ali še bolj je to pomembno za rezervacije terminov za dejavnost CD na trgu. Ob koncu leta 2008 so iz SNG OB pričeli prihajati neformalni signali, da so zainteresirani za rezervacijo januarskega termina 2010 v Gallusovi dvorani, kar se lahko razume tudi kot znak, da napovedana obnova operne hiše v letu 2009 ne bo končana. Kakorkoli je že oz. bo, CD je leta 2008 začel intenzivno pripravljati program za leto 2010, potrjeni so večji mednarodni kongresi in znanstvena srečanja, zato bi morali razpolagati tudi s podatki o nadaljnjem morebitnem začasnem domicilu SNG OB v CD.

Tretja programska zadeva se nanaša na vsakoletni projekt »Oddaljene kulture«. Celovite evalvacije tega projekta s strani strokovnih komisij doslej ni bilo, je pa zato čvrsta odločenost programskega tima CD, da s tem projektom nadaljuje. Predstavitev egipčanske kulture in umetnosti je bila kakovostna in je pritegnila množico obiskovalcev. To še posebej velja za izjemno arheološko razstavo »Faraonska renesansa«, na katero nam je uspelo pridobiti celo »Kamen iz Palerma« in ki si jo je ogledalo 36.000 obiskovalcev. Res je, da bi take razstave morali delati naši muzeji; ker jih ne, je dobro, da se tudi tako zahtevnega in hkrati rizičnega projekta loti Cankarjev dom. V letu 2008 smo pričeli obsežne priprave na predstavitev mehiške kulture in umetnosti. Tako kot pri Egiptu, smo tudi za to priložnost pripravili predstavitev mehiških filmov, glasbe, gledališča, literature in razstav, med katerimi bo tudi ambicioznejši arheološki projekt z naslovom Mehika pred Kolumbom (Arheologija zahodne Mehike). Projekt »Oddaljene kulture« torej ostaja čvrsto zasidran v programski strategiji CD. Leta 2010 je na vrsti Armenija, leta 2011 pa Brazilija.

Četrta zadeva se nanaša na kulturno vzgojo v javnih kulturnih zavodih. Cankarjev dom ji od ustanovitve naprej posveča izjemno veliko pozornost. Vsa leta nazaj izkazuje število prireditev s področja kulturne najvišji delež med vsemi programskimi področji. V letu 2008 smo imeli pokrita prav vsa kulturno-umetniška področja, glasbeno celo z večjim številom kulturno-vzgojnih učnih ur. Ob dveh razstavah – Faraonska renesansa in Bienale knjižne ilustracije, smo precej povečali tudi število risarskih delavnic za otroke. V kulturno-vzgojne napore v CD so vključeni Glasbena mladina Slovenije in Ljubljane, oba orkestra, SF in SO RTVS, Big band RTVS, SNG OB, tako da je celovita podoba kulturne vzgoje v resnici izjemno lepa. Tudi sodelovanje s šolami je vedno boljše. V minulem letu smo imeli le en primer nekulturnega obnašanja srednješolcev na koncertu, za vse druge obiske so mladino učitelji dobro pripravili. Do izraza prihajajo tudi ugodni rezultati aprilskega kulturno-vzgojnega festivala srednješolcev – Transgeneracije, kjer imajo mladi ustvarjalci možnost prikaza svojih letnih kulturnih dosežkov. Kljub temu bo potreben še večji zagon za pospešeno vključevanje mladih v kulturno-vzgojne oblike. Zlasti je zaželen večja in načrtnejša aktivnost Ministrstva za šolstvo in šport in njegova povezava z Ministrstvom za kulturo. Še posebej nujna bi bila večja vlaganja obeh ministrstev v pospeševanje kulturno-vzgojnih aktivnosti v vseh javnih kulturnih zavodih in šolah. Imamo šole, ki so na področje kulturne vzgoje izjemno aktivne, ustvarjalne in iznajdljive, poznamo pa tudi šole, ki na tem ključnem področju oblikovanja mladih generacij naredijo zelo malo.

1.3.1 IZPOLNJEVANJE NAČRTOVANIH CILJEV POSLOVANJA CD V LETU 2008

- kakovosten in v večjem obsegu (1.145 prireditev, 60 prireditev več kot smo načrtovali, 657 različnih prireditev, 15.621 izvajalcev) uresničen kulturno-umetniški program z zelo ugodnimi finančnimi rezultati poslovanja,
- obsežnejši program kongresne in druge dejavnosti CD na trgu (uresničenih 234 projektov, 1.121 prireditev / dogodkov), ki je bistveno presegel načrtovan prihodek (za 1,144.966 € ali 44 %) in uresničen večji prispevek za kritje splošnih odhodkov (za 586.402 € ali 36 % presega načrtovanega za leto 2008),
- rekordno število obiskovalcev prireditev kulturno-umetniškega programa (403.457, 22 % več kot smo načrtovali) in udeležencev kongresov in drugih prireditev dejavnosti na trgu (202.462 udeležencev, 53 % več kot smo načrtovali), skupaj 605.919 obiskov(alcev) CD, 31 % več kot smo načrtovali,
- ponovno zelo dober izkoristek dvoranskih in kadrovskih zmogljivosti. S povprečno 169 zaposlenimi je uresničenih več kot 29.500 ur⁵ programa (priprav, vaj in prireditev) v dvoranah CD (ob žanrsko zelo različnem programu, povečanem obsegu različnih scenskih projektov, ki zahtevajo obsežne tehnične ekipe).
- organizacija in tehnična izvedba prireditev v drugih dvoranah v Ljubljani in po Sloveniji.
- zagotavljanje sredstev amortizacije iz nejavnih prihodkov javne službe in iz prihodkov dejavnosti na trgu (znatno vlaganje neproračunskih sredstev v investicije in nakupe opreme). V letu 2008 smo **iz neproračunskih virov** obračunali amortizacijo v višini 490.208 € (leto prej 464.526 €), kar je nedvomno redkost pri poslovanju javnih zavodov.
- rekordna sredstva pokroviteljev in donatorjev za javno službo in programe dejavnosti na trgu v skupnem znesku 880.351 (leto prej: 435.642) €.
- ustvarjen je presežek prihodkov nad odhodki 133.952 €, s katerim bodo v letu 2009 sofinancirane investicije in nakup opreme,
- manjši je delež proračunskih prihodkov v izkazu prihodkov in odhodkov kot je bilo načrtovano (in glede na uresničeno v letu 2007); **delež sredstev MK** v celotnem prihodku CD je **43.1 %** (v letu 2007: 46.9), **delež neproračunskih prihodkov** (od prodanih vstopnic, pokroviteljev in donatorjev, od opravljenih storitev na trgu ...) je **56.9 %** (53.1 v letu 2007).
- in številni drugi odlični rezultati, ki kažejo na uspešno in učinkovito poslovanje kolektiva CD, kar je razvidno iz Letnega poročila (poslovnega in računovodskega) CD za leto 2008.

Strateški cilji javne službe CD, ki smo jih zapisali v program in finančni načrt za leto 2008, so v celoti uresničeni, celo preseženi.

- Izvajali smo kakovosten domač in mednarodni kulturno-umetniški program;
- Ustvarjali smo dobre razmere za delovanje in izvedbo dogovorjenega obsega rednega programa Slovenske filharmonije, Simfoničnega orkestra RTVS in Big Band RTVS, SNG Opera in balet Ljubljana in Maribor ter neodvisnih producentov;

---

⁵Zaradi spremenjenega evidentiranja terminov, število ur ni primerljivo z zapisanim v Poslovnem poročilu za leto 2007.

- Z raznovrstnim programom smo poskrbeli za boljšo kakovost življenja obiskovalcev ter za zanimiv in pomenljiv kulturno-umetniški program slovenske prestolnice;
- Izveden program je obsegal kulturno-umetniško tradicijo in podpiral živo ustvarjalnost, vključno z reaktualizacijo kulturne tradicije v sodobnost in zagotavljal kritično avtorefleksijo kulturno-umetniškega delovanja;
- Izvedli smo velik splet kulturnovzgojnih programov za mlade ter družbeno pomembne in aktualne humanistične programe.

Finančni rezultati javne službe

- **Načrtovan prihodek** javne službe v višini 8,212.534 € je bil **presežen** za 1,019.278 €, to je 12.4 %. Uresničen je prihodek v višini 9,231,812 €. Nejavni prihodki javne službe so presegli načrtovane za 699.790 €, del dodatnih prihodkov (za plače, za investicije in splošne stroške) v višini 319.488 € je zagotovilo MK.
- **Delež javnih sredstev** v višini 60.5 % za program javne službe (vključno s projekti) je **manjši** od načrtovanega v višini 64.1 %, kar je pozitiven rezultat, saj je **večji delež neproračunskih sredstev**: načrtovan delež 35.9 %, uresničen 39.5 %.
- Za program javne službe je CD zagotovil prihodke od prodanih vstopnic, pokroviteljev, donatorjev in opravljenih storitev javne službe v višini 3,644.888 €, to je **39.5 % vseh prihodkov** javne službe. Načrtovan je bil 35.9 % delež v višini 2,945.098 €. **Načrt nejavnih prihodkov je presežen.**
- Za **sofinanciranje neposrednih stroškov** prireditelj kulturno-umetniškega programa (vključno s projekti) je MK zagotovilo 38.1 % sredstev. 61.9 % sredstev je zagotovil CD s prihodki od prodanih vstopnic, sredstvi pokroviteljev in donatorjev ter prihodki od opravljenih storitev javne službe. Delež javnih sredstev je za več kot 4 % nižji od načrtovanega. Za sofinanciranje neposrednih programskih stroškov je CD zagotovil 2,591.472 €, MK pa 1,597.906 €.

Finančni rezultati dejavnosti CD na trgu

- V skladu s finančnim načrtom bi morali uresničiti prihodek v višini 2,579.000 €. **Uresničen prihodek** v višini 3,723.966 € **presega načrtovanega** za 44.4 %, kar je odličen dosežek (kaže tudi na veliko previdnost pri letnem načrtovanju finančnih obveznosti kongresno-komercialne dejavnosti CD). Po finančnih rezultatih dejavnosti na trgu je bilo v vseh letih delovanja CD doslej primerljivo tako uspešno poslovanje le v letu 2003.
- V letu 2008 bi morali v skladu z načrtom uresničiti najmanj 1,589.750 € prispevka za kritje splošnih odhodkov (splošnih stroškov, stroškov dela, amortizacije). Med letom smo storili vse, da načrt presežemo (pomemben motiv je bila dodatna delovna uspešnost zaposlenih). Načrtovan **prispevek za kritje splošnih odhodkov** je bil zato **presežen** za 586.402 €.
- V terminski shemi CD naj bi v skladu z načrtom za dejavnost CD na trgu zagotovili vsaj 25 % razpoložljivih dvoranskih, razstavnih in drugih prostorskih kapacitet. Kljub »gneči« je bil cilj z napornim usklajevanjem v celoti uresničen.
- Kongresno-komercialna dejavnost je z ustvarjenimi poslovnimi rezultati uresničila tudi številne (posredne) cilje, ki v računovodskih izkazih niso neposredno vidni: zmanjšala je splošne (predvsem fiksne) stroške poslovanja za javno službo, zmanjšala je stroške dela javne službe, zagotovila boljši izkoristek dvoranskih in kadrovskega zmogljivosti CD ter ustvarila in

prispevala del sredstev za investicijsko prenovu CD in posodabljanje njegove tehnologije. Zaradi odbitnega deleža DDV je zmanjšala tudi stroške javne službe.

- Strateški smisel poslanstva kongresno komercialnega sektorja oz. dejavnosti CD na trgu, ki smo ga uresničevali tudi v letu 2008, je večplasten. Posredno **smo sodelovali pri razvoju turističnega gospodarstva mesta**, organizatorjem številnih najrazličnejših dogodkov smo omogočali njihovo izvajanje, s prirejanjem mednarodnih kongresov, konferenc in simpozijev pa smo hkrati omogočali tudi razvoj strok in določenih znanstvenih disciplin.

Pokrovitelji in donatorji v letu 2008

Program CD je v letu 2008 s pokroviteljstvom ali donatorstvom podprlo več kot 40 podjetij in družb. Za kulturno-umetniški program in projekte dejavnosti na trgu so pokrovitelji in donatorji zagotovili rekordnih 880.351 €.

Pokrovitelji kulturno-umetniškega programa leta 2008: PIVOVARNA LAŠKO, d. d., NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d. d., MOBİTEL, d. d., POSLOVNI SISTEM MERCATOR, d. d., PETROL, d. d., BTC, d. d., ACH, družba za gospodarjenje z naložbami, d. d., ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d., ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d., Območna enota Ljubljana, KRKA, d. d., DELO, časopisno in založniško podjetje, d. d., RS KLAN, Jazbec&Co, TOYOTA ADRIA, d. o. o., ZAVOD RADIO ŠTUDENT, RADIO SLOVENIA INTERNATIONAL, MLADINA časopisno podjetje d. d., LEK farmacevtska družba d. d., HOFER trgovina, d. o. o., ISTRABENZ, holdniška družba, d. d. Koper, SI.MOBIL, d. d., SIEMENS, d. o. o., UniCredit Banka Slovenija, d. d.

Pokroviteljica leta 2008: KRKA, d.d.

Darovalka leta 2008: TOBAČNA LJUBLJANA, d.o.o.

Zasebni darovalec leta 2008: MIRO SENICA, odvetnik

Program Cankarjevega doma so v letu 2008 poleg Ministrstva za kulturo in Iskre d.d. finančno podprli: VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE AVSTRIJE, FRANCOSKI INŠTITUT CHARLES NODIER, EUROPA CINEMAS, MEDIA.

1.4 POSLOVNO OKOLJE CD

Ekonomsko okolje

Za področje kulturno umetniške (in kongresne) dejavnosti je v ekonomskem okolju posebej pomemben davčni sistem. Vsaka sprememba na področju davkov vpliva na poslovanje, pogosto različno za obe ključni dejavnosti CD. Oprostitev davka na dodano vrednost za kulturno-umetniški program ima pozitiven učinek pri določanju cen vstopnic za prireditve in s tem na večjo dostopnost kulture širšemu krogu obiskovalcev, kar je namen te oprostitve, negativnega pa za dejavnost CD na trgu, ki zaradi sorazmerno obsežnega dela oproščene kulturno-umetniške dejavnosti in proračunskih virov financiranja te dejavnosti onemogoča poračunavanje vstopnih davkov v celoti. Odbitni delež vstopnih davkov v CD je znašal med letom 25 % davka na dodano vrednost, ob koncu leta je bil izračunan celo 28 %. Kongresne storitve imajo zaradi odbitnega deleža davka na dodano vrednost višje stroške od konkurence v zasebnem sektorju, stroški kulturno-umetniške dejavnosti pa so (zaradi dejavnosti na trgu) sorazmerno nižji kot v javnih zavodih, ki opravljajo le javno službo. Aktualna davčna zakonodaja ima za glavno dejavnost (javno službo) CD pozitivne, za stransko (kongresi in druga dejavnost na trgu) negativne učinke.

Večje težave pri poslovanju CD pa bo že v naslednjem letu po vseh napovedih povzročila recesija in težave v gospodarstvu in na finančnih trgih.

Pravno-politično okolje

Politične razmere imajo močan vpliv na kulturno-umetniško in kongresno dejavnost, ne le v CD, ampak povsod po svetu.

Restriktivna zakonodaja in počasne reakcije državne uprave omejujejo možnosti CD, ki izvaja tudi gospodarsko dejavnost znotraj javnega sektorja. Tudi pri izvajanju javne službe želi biti CD učinkovit in racionalen, kar ni značilnost javnega sektorja. Predvsem v zadnjih letih je vlada s pripravo številnih zakonov in drugih predpisov omejila poslovanje javnih zavodov, ki imajo vse manj avtonomije. S sprejetimi predpisi se birokratizira delo v storitvenem delu javnega sektorja. Zakonodaja ne spodbuja (in ne štiti) organizacij kot je CD. Prihaja do nesmislov: kongresno-komercialni sektor opravlja gospodarsko dejavnost na trgu, zaposleni pa so javni uslužbenci, večina iz podcenjene plačne skupine J. Ker so zaposleni v CD javni uslužbenci, je omejena možnost njihovega nagrajevanja, prav tako so zelo omejene osnovne plače in možnosti za napredovanje in motiviranje zaposlenih.

CD mora v skladu z Zakonom o javno zasebnem partnerstvu doseči v enem letu z državo dogovor, da ostaja nacionalni javni kulturni zavod z državo kot njegovo edino ustanoviteljico. To pomeni, da mora doseči dogovor z Iskro d. d., ki ima v CD 3.47 % soustanoviteljski delež.

Tehnološko okolje

Z opremo in odrsko tehnologijo CD omogoča izvedbo najsodobnejših vrhunskih kulturno-umetniških produkcij in gostovanj iz tujine.

Tudi za izvajanje kongresne dejavnosti je potrebno ustrezno tehnološko okolje (ki ustreza mednarodnim standardom). V Sloveniji se je v zadnjih letih zgradila dobra kongresna infrastruktura, dobili smo nekaj novih, vrhunsko opremljenih kapacitet na področju poslovnega oziroma kongresnega turizma, med drugim javni kongresni zavod Brdo.

Razvoj tehnologije predstavlja grožnjo »živi« kulturno umetniški dejavnosti, izvedeni na odrih in pred obiskovalci. Umetnost in kultura je vse bolj dostopna najširšemu krogu prebivalcev posredno, s pomočjo sodobne tehnologije. Slabši obisk kinematografov v letu 2008 na to najbolj nazorno opozarja.

Naravno, kulturno in socialno okolje

Z dvigom izobrazbene ravni in življenjskega standarda ljudje postajajo vedno bolj zahtevni. Obisk kulturnih prireditev narašča z dvigom ravni izobrazbe, tudi zato, ker se z dvigom ravni izobrazbe povečuje dohodek. Izdatki za kulturo in rekreacijo so v močni pozitivni korelaciji z življenjskim standardom prebivalstva, za katerega so vse bolj pomembni kakovost življenja, prosti čas in zdravje. Ugodni rezultati poslovanja CD (število obiskovalcev, prihodki od prodanih vstopnic) v letu 2008 to tudi dokazujejo, napovedujejo pa se negativne spremembe v tem okolju, že v letu 2009.

Ocena konkurence na področju dejavnosti na trgu

Pri izvajanju programa dejavnosti na trgu so se že v letu 2004 občutneje pokazale posledice izjemno hitrega in širokega razvoja kongresne infrastrukture v Sloveniji v zadnjih letih. Ponudba zmogljivosti za mednarodno kongresno dejavnost je preseгла povpraševanje. V tem smislu se je tržni položaj CD poslabšal zlasti zaradi visoke kakovosti prostorskih in tehnoloških prednosti novih kongresnih centrov, ki so običajno v sklopu hotelov, dodatno neposredno grožnjo (in nelojalno konkurenco pri organizaciji medvladnih srečanj in proslav) dejavnosti CD pa pomeni državni kongresni center Brdo, ki mu Vlada RS s sklepi in priporočili od začetka leta 2008 zagotavlja projekte.

Druge značilnosti okolja CD

Prepletanje kulturno-umetniške in kongresne dejavnosti, ki ima pozitivne prednosti zaradi boljšega izkoristka kadrovske in prostorske zmogljivosti in nižjih splošnih stroškov na prireditve, je težavno pri terminskem načrtovanju in usklajevanju programov. Za kratkoročno pridobivanje tržnih projektov

ostajajo na razpolago le manj privlačni časovni termini. Pri umeščanju in načrtovanju programov v dvorane CD imajo prednost kulturni programi, ki jih sofinancira Ministrstvo za kulturo. Kongresnim je na voljo "preostalih" 30 % kapacitet, ki pa pogosto niso v interesu potencialnih naročnikov kongresnih storitev.

1.5 ČLOVEŠKI VIRI

1.5.1 ZAPOSLOVANJE IN ZAPOSLENI

Leto 2008 si bomo zapomnili predvsem zaradi uveljavitve novega plačnega sistema, ki smo ga bili dolžni v javnem sektorju uvesti v mesecu avgustu, na podlagi sklenjene Kolektivne pogodbe za javni sektor in aneksov h kolektivnim pogodbam posameznih dejavnosti v javnem sektorju, ki so jih Vlada RS in sindikati javnega sektorja sklenili v mesecu juniju in juliju 2008.

Ti predpisi so bili, poleg Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in pripadajočih podzakonskih aktov, podlaga za pripravo sprememb sistemizacij, s katerimi so bili količniki za izračun plač prevedeni v plačne razrede, v katere so bila v skladu z določbami Zakona o sistemu plač v javnem sektorju uvrščena delovna mesta.

Vlada RS in sindikati javnega sektorja so s Kolektivno pogodbo za javni sektor določili, da bodo zaposlenim dogovorjene plače po novem v celoti izplačane šele s 1.3.2010, do takrat pa se bodo nesorazmerja odpravljala postopoma (s 1.8.2008, 1.1.2009, 1.9.2009 in dokončno s 1.3.2010), zaradi česar je bil prehod v nov plačni sistem za zaposlene težko razumljiv, prav tako pa so se s težavami pri pojasnjevanju srečevale strokovne službe in vodstvo CD. Vse to je povzročilo velik odpor zaposlenih, saj nov plačni sistem zaposlenim v CD ni prinesel tistega, kar so obljubljali njegovi kreatorji – velikega dviga plač zaposlenih v kulturi.

Povprečno število zaposlenih v letu 2008 v CD je bilo 168.9.

Stanje zaposlenih 31. decembra:

2008	169
2007	168
2006	162
2005	176
2004	176
2003	181

Za leto 2008 je imel Cankarjev dom (CD) v kadrovskem načrtu predvidenih 168 zaposlitev. 31.12.2008 je bilo zaposlenih 169 delavcev, od katerih sta dva tujca. Za določen čas so imeli ob koncu leta 2008 sklenjeno delovno razmerje štirje delavci, kar predstavlja 1.37 % vseh zaposlenih.

V letu 2008 so bili delavci fizično prisotni 266.146 ur, kar je povprečno 1.576 ur na zaposlenega.

Na novo oziroma nadomestno se je v letu 2008 zaposlilo dvanajst delavcev. Pogodba o zaposlitvi je **prenehala 10 delavcem**; štirje so se upokojili, enemu je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi iz krivdnega razloga, pri enem se je iztekla pogodba o zaposlitvi, sklenjena za določen čas, z ostalimi pa je bil o prenehanju delovnega razmerja dosežen sporazum.

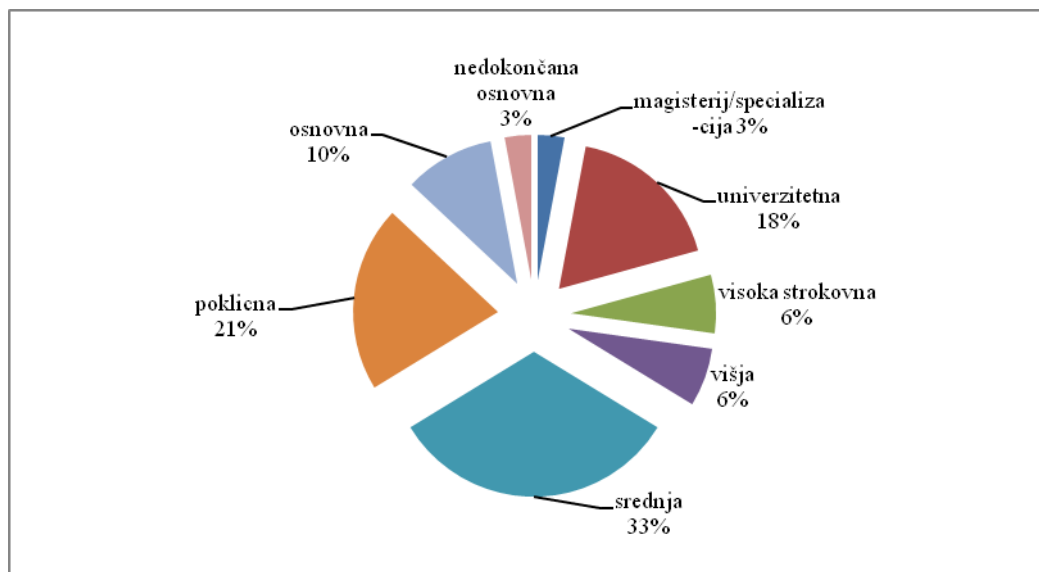
Število zaposlenih po sektorjih 31.12.2008: Kulturno-umetniški program (KUP) 15, Kongresno-komercialni program (KKP) 11, Tehnični sektor (TS) 93, Poslovni sektor (vključno s Službo za trženje programa in odnose z javnostmi) (PS) 50. Po spolu v CD prevladujejo moški (63.31 %); pretežno moška struktura zaposlenih je še posebej značilna za TS, kjer je od vseh zaposlenih kar 88.17 % moških, popolnoma ženska struktura (100 %) pa je v KKP.

TABELA 1: Število zaposlenih po sektorjih 31. 12. 2008

Sektor	Ženske	%	Moški	%	Skupaj	%
KUP	10	66,67	5	33,33	15	8,88
KKP	11	100,00	0	0,00	11	6,51
TS	11	11,83	82	88,17	93	55,03
PS	30	60,00	20	40,00	50	29,59
SKUPAJ	62	36,69	107	63,31	169	100,00

Izobrazbena struktura zaposlenih v CD

SLIKA 1: Dejanska izobrazba zaposlenih v CD ob koncu leta 2008

Starostna struktura zaposlenih v CD

Povprečna starost zaposlenih je bila ob koncu leta 2008 v CD 44.44 let (v letu 2007 – 44.64 let).

TABELA 2: Število zaposlenih po spolu in starostnih skupinah na dan 31.12.2008

	5-letne starostne skupine									Skupaj
	do 25 let	od 26 do 30 let	od 31 do 35 let	od 36 do 40 let	od 41 do 45 let	od 46 do 50 let	od 51 do 55 let	od 56 do 60 let	nad 61 let	
Moški	3	7	8	13	17	22	18	16	3	107
Ženske	1	5	8	8	14	7	18	1	0	62
Skupaj	4	12	16	21	31	29	36	17	3	169
Odstotek	2,37	7,10	9,47	12,43	18,34	17,16	21,30	10,06	1,78	100,00

Invalidnost

31.12.2008 je bilo v CD zaposlenih osem invalidov, kar predstavlja 4.73 % delavcev od vseh zaposlenih oz. za 0.63 % manj kot v letu pred tem. CD v skladu z Uredbo o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, glede na uvrstitev v dejavnost pod šifro 90.040 spada v skupino drugih javnih, skupnih in storitvenih dejavnosti, za katere je od 1.5.2007 določena 2 % kvota zaposlovanja invalidov. V CD smo to kvoto presejali za 5, vendar pa se pri nagradi in oprostitvi prispevkov za pokojninsko in

invalidsko zavarovanje upošteva preseganje za 4, ker je invalidnost enega od zaposlenih, posledica poškodbe pri delu v CD.

Redno napredovanje

V višji plačilni razred znotraj istega delovnega mesta je na podlagi »starega« Pravidnika o napredovanju zaposlenih v javnih zavodih na področju kulture do 31.7. 2008 redno napredovalo 8 delavcev, s 1.10.2008 pa še 44 delavcev, na podlagi nove Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede. Leto pred tem jih je napredovalo 22.

1.5.2 IZOBRAŽEVANJE

Tehnična, ekonomsko-nadzorna in kulturna funkcija CD se krepijo s stalnim izpopolnjevanjem in izobraževanjem zaposlenih. Vodje programov in področij spremljajo novosti na svojih delovnih področjih na službenih poteh doma in v tujini. Poleg tega stalno potekajo različne oblike izpopolnjevanj (tečajji, seminarji, delavnice, ipd.), ki se jih je v letu 2008 udeležilo 99 delavcev. Nekaj izobraževanj za večje število zaposlenih je bilo v letu 2008 organiziranih v prostorih CD, od tega v dveh primerih z izvajalci, ki so zaposleni v CD (interni tečaj za pripravo na mednarodni izpit iz poslovne angleščine in predstavitev plačnih listkov in aneksov k pogodbam o zaposlitvi - prevedba po ZSPJS). Na ta način so sredstva, ki jih CD letno namenja izobraževanju, porabljena zelo racionalno.

Zaposleni si nova potrebna znanja pridobivajo tudi s študijem ob delu. V letu 2008 je bilo na novo sklenjenih sedem pogodb o izobraževanju ob delu za šolanje, ki je delno v interesu CD in delavcev.

V letu 2008 je pet sodelavcev, ki so imeli sklenjeno pogodbo, uspešno zaključilo študij, ena pogodba pa je bila razveljavljena. Konec leta 2008 je bilo tako odprtih še 15 pogodb o izobraževanju ob delu.

Za namene kotizacij in šolnin je bilo porabljenih 49.238,97 EUR (za kotizacije 31.985,90 EUR, za šolnine pa 17.253,07 EUR). Povprečni znesek, namenjen izobraževanju na zaposlenega v CD je bil 189,38 EUR, povprečno število porabljenih ur za različne oblike izobraževanj na zaposlenega pa je cca. 12 ur (ob upoštevanju izobraževanj, ki so se odvijala le v okviru delovnega časa).

Največ ur je bilo namenjenih različnim tehničnim izobraževanjem, najvišji strošek pa predstavljajo računalniška izobraževanja (predvsem tečajji za uporabo različnih uporabniških programov).

1.5.3 BOLNIŠKA ODSOTNOST IN STARŠEVSKI DOPUST

V letu 2008 so bili zaposleni v CD odsotni zaradi bolniške 15.316 ur, zaradi starševskega dopusta (porodniški dopust, dopust za nego in varstvo otroka in očetovski dopust) pa 2.536 ur, kar skupno znaša 17.852 ur odsotnosti. Podatek o skupni odsotnosti je podan zaradi možnosti primerjave s podatki iz preteklih let. Od 15.316 ur bolniške odsotnosti je bilo v letu 2008 v breme CD izplačanih 9.792 ur, v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije pa 5.524 ur.

Primerjava samo bolniške odsotnosti z letom 2007 pokaže, da se je njen delež v letu 2008, glede na celotni letni fond ur zmanjšal, in sicer s 5.02 % na 4.41 %.

TABELA 3: Bolniška odsotnost (vključno s porodniško) v urah od leta 1999 dalje

LETO	BOL. ODSOTNOST (v urah)	Povprečni letni fond ur	Delež odsotnosti (boln., porod.) v %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4=2/3</i>
1999	28.370	371.856	7,63
2000	23.630	366.000	6,46
2001	20.740	353.704	5,86
2002	31.669	357.120	8,87
2003	33.632	366.000	9,19
2004	25.156	365.160	6,89
2005	23.197	366.080	6,34
2006	19.736	349.440	5,65
2007	22.796	344.240	6,53
2008	17.852	352.663	5,06

1.5.4 NADURNO DELO

V letu 2008 je bilo 70 delavcem izplačanih 4.577 nadur, od tega največ za delo, opravljeno junija (590), novembra (552) in februarja (518). Glede na število zaposlenih v posameznem sektorju je največji delež prejemnikov izplačanih nadur v TS. V letu 2008 je bilo 27 opravljenih izplačanih nadur povprečno na zaposlenega. V primerjavi s preteklimi osmimi leti je bilo večje število nadur na zaposlenega, kot v letu 2008, izplačanih v 2000 (41), 2003 (29) in v 1999 (28).

TABELA 4: Izplačane nadure po sektorjih od leta 1999 dalje

LETO	SKUPAJ	KUP	KKP	TS	PS	Izplačane nadure na zaposlenega
1999	5.191,0	682,0	716,0	2.483,0	1.310,0	28
2000	7.521,0	595,0	990,0	3.878,0	2.058,0	41
2001	3.426,0	445,0	135,0	2.147,0	699,0	19
2002	2.843,5	200,0	250,0	1.826,0	567,5	16
2003	5.390,0	589,0	796,0	2.849,0	1.156,0	29
2004	3.342,0	236,0	502,0	1.905,0	699,0	19
2005	2.630,5	477,0	160,0	1.411,0	582,5	15
2006	3.141,0	445,0	786,0	1.465,0	445,0	19
2007	3.751,0	211,0	448,0	2.906,0	186,0	22
2008	4.577,0	509,0	547,0	2.826,0	695,0	27

1.5.5 POGODBENO DELO, DELO ŠTUDENTOV IN PROSTOVOLJCEV

V Varnostni službi so del nalog varovanja tudi v letu 2008 opravljali na javnem razpisu izbrani zunanji izvajalci, na podlagi sklenjene pogodbe. V začetku leta 2008 je varnostno dejavnost v CD predstavljalo dvanajst zaposlenih in sedem varnostnikov podjetja FIT varovanje. Med letom se je zamenjalo kar nekaj varnostnikov zunanjega izvajalca, kar je v zadnjih letih žal reden pojav.

V letu 2008 je bilo s strani zunanjih izvajalcev opravljenih skupno 19.535 ur rednega in izrednega varovanja, za kar jim je bilo izplačano 160.028,86 EUR.

Z izbranim zunanjim izvajalcem (Čistoča d.o.o) se v okviru TS, poleg redno zaposlenih delavk in delavca, izvajajo naloge čiščenja in vzdrževanja CD. V letu 2008 je bil letni strošek opravljenega dela na podlagi pogodbe z zunanjim izvajalcem 181.907,95 EUR za opravljenih 22.127 ur.

V letu 2008 so bili za kratkotrajno občasno nadomeščanje zaposlenih na podlagi sklenjenih podjemnih pogodb angažirani štirje izvajalci za področje kinooperaterskih del za potrebe filmskega programa CD, eden pa za sodelovanje pri izvajanju del v zvezi z montažo luči.

V letu 2008 je v CD na podlagi sklenjenega dogovora delalo 17 prostovoljcev, ki so opravljali različne naloge v KUP in v Službi za trženje programa in odnose z javnostmi v okviru 19. LIFFa.

Na praktičnem usposabljanju je bilo v letu 2008 deset študentov, in sicer 2 v TS, 2 v KKP, 4 v PS in 2 v KUP. Za prevoz in prehrano, kar jim pripada po kolektivni pogodbi, je bilo študentom izplačano 2.289,16 EUR. Delavci CD so pri delu s študenti na praksi v letu 2008 opravili 167 mentorskih ur.

V letu 2008 je v različnih časovnih obdobjih in v različnem trajanju delalo 229 različnih študentov, ki so skupaj opravili 58.178 ur. S strani CD so za to prejeli plačila v skupni višini 231.191,50 EUR (neto znesek), od tega 135.001,27 EUR za delo hostes in kontrolorjev, 49.721,60 EUR za delo v KKP, ostalo pa v drugih organizacijskih enotah CD pri opravljanju različnih del zaradi začasno povečanega obsega dela (npr. delo na blagajni oziroma prodaja vstopnic, vodenje po razstavah, vodenje delavnic, sodelovanje pri pripravi prizorišč, področje multimedije,...).

1.5.6 STROŠKI DELA ZAPOSLENIH, IZPLAČANI V LETU 2008⁶

TABELA 5: ODLIVI ZA STROŠKE DELA V LETU 2008 PO VIRIH FINANCIRANJA⁷

stroški dela	CD	MK za JS	prihodki od vstopnic za JS	SKUPAJ JS	dejavnost na trgu / DT	delež MK
a plače in dodatki	2.723.587	1.934.931		1.934.931	788.656	71,0%
od tega dodatki za delo v posebnih pogojih	120.493	89.121		89.121	31.372	74,0%
b regres za letni dopust	113.372	81.165		81.165	32.207	71,6%
c povračila in nadomestila	248.161	178.041		178.041	70.120	71,7%
d sredstva za delovno uspešnost	378.730	54.871	213.295	268.166	110.563	14,5%
e sredstva za nadurno delo	36.867	24.905		24.905	11.962	67,6%
g drugi izdatki (odpravnine, solidarnost...)	30.623	19.453		19.453	11.169	63,5%
SKUPAJ (a do g)	3.531.339	2.293.365	213.295	2.506.661	1.024.678	64,9%
Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	3.139.184	2.014.706	213.295	2.228.002	911.182	64,2%
Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	392.155	278.659		278.659	113.496	71,1%
Skupaj prispevki, davek, premije pokojninskega zavarovanja	627.227	425.681	18.952	444.633	182.594	67,9%
SKUPAJ 2. / stroški dela	4.158.566	2.719.046	232.248	2.951.294	1.207.272	65,4%
Viri financiranja stroškov dela v %		65,4	5,6	71,0	29,0	
prispevki	498.133	334.318	18.952	353.270	144.863	67,1%
premije pokojninskega zavarovanja	68.633	49.305	0	49.305	19.327	71,8%
davek na plače	60.461	42.057	0	42.057	18.404	69,6%

Za plače z dodatki, nadomestila, druge osebne prejemke, prispevke in davek na plače smo v letu 2008 izplačali **4.158.566** (3.634.035⁸) €. Za nekatera delovna mesta, ki so bila začasno ali trajno nezasedena

⁶ Vir: Izkaz denarnega toka CD za leto 2008.

⁷ Vsi finančni podatki v tabelah so v evrih. Evri so v poročilu označeni z € ali EUR.

(varnostniki, čistilke ...) smo imeli sklenjene pogodbe z zunanjimi sodelavci ali službami. To pa žal pomeni zelo podcenjeno financiranje stroškov dela teh sodelavcev s strani MK v sklopu splošnih stroškov.

Za javno službo so bili izplačani stroški dela⁹ v višini 2,951.294 € (2,628.134), to je 71 % (72.3) vseh stroškov dela CD. Delež stroškov dela za javno službo je manjši kot leto prej, zaradi povečanega obsega dejavnosti na trgu, ki je omogočil izplačilo dodatne delovne uspešnosti zaposlenim, omilil je tudi izpad dela javnih sredstev za stroške dela CD. Za opravljeno delo za storitve dejavnosti CD na trgu smo izplačali 1,207.272 € (1,005.901), to je kar 29 (27.7) % vseh stroškov dela CD, rekord, ki bo težko presežen v naslednjih letih.

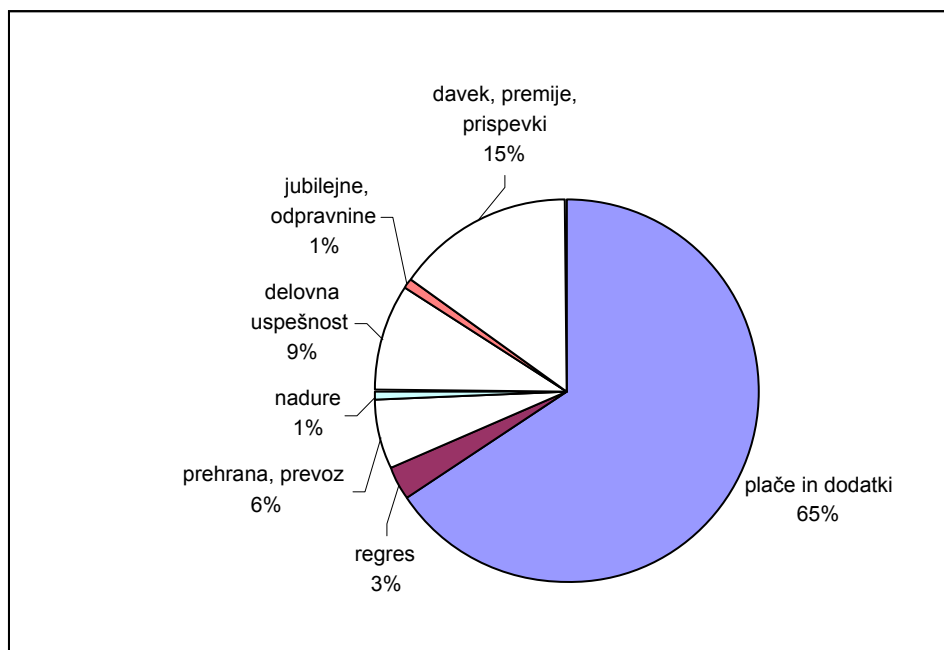
CD je za delovno uspešnost zaposlenih v letu 2008 izplačal zaradi odličnih poslovnih rezultatov 378.730 € (264.903).

Za izplačilo povečane delovne uspešnosti (nad 2 % mase plač) do konca leta 2008 še nismo pridobili soglasja ustanovitelja, čeprav smo izpolnjevali pogoje za izplačilo dodatne delovne uspešnosti v skladu s predpisi (Odlok o enotnih izhodiščih za pridobitev soglasja) in pisno opozarjali strokovne službe Ministrstva za kulturo, da naj uredijo izdajo soglasja. Delovno uspešnost smo glede na pričakovane poslovne rezultate izplačevali mesečno, delno pa s poračunom v mesecu decembru 2008.

Viri financiranja stroškov dela zaposlenih:

- Ministrstvo za kulturo je zagotovilo 65.4 (66.6) % sredstev, to je 2,719.046 (2,418.810) €. Delež javnih sredstev za stroške dela je manjši kot leto prej, izplačana sredstva MK po uvedbi novega plačnega sistema od septembra 2008 dalje zaostajajo za izračunanimi zneski, ki bi jih moralo MK zagotavljati v skladu s predpisi (v letu 2008 smo izpad v veliki meri financirali iz preseženih izjemnih rezultatov dejavnosti na trgu, za naprej obeti niso rožnati),
- z nejavnimi prihodki javne službe smo zagotovili 232.248 (209.324) €, to je 5.6 (5.8) %,
- s prihodki dejavnosti na trgu pa 1,207.272 (1,005.901) €, to je 29 (27,7) %.

SLIKA 2: Struktura stroškov dela, izplačanih v letu 2008

⁸ V oklepajih so – za primerjavo - navedeni podatki za leto 2007, če ni drugače zapisano.

⁹ plače z dodatki, nadomestila, drugi osebni prejemki, prispevki in davek na plače

1.6 ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV

SLIKE 3, 4, 5: ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV OD 1990 DALJE

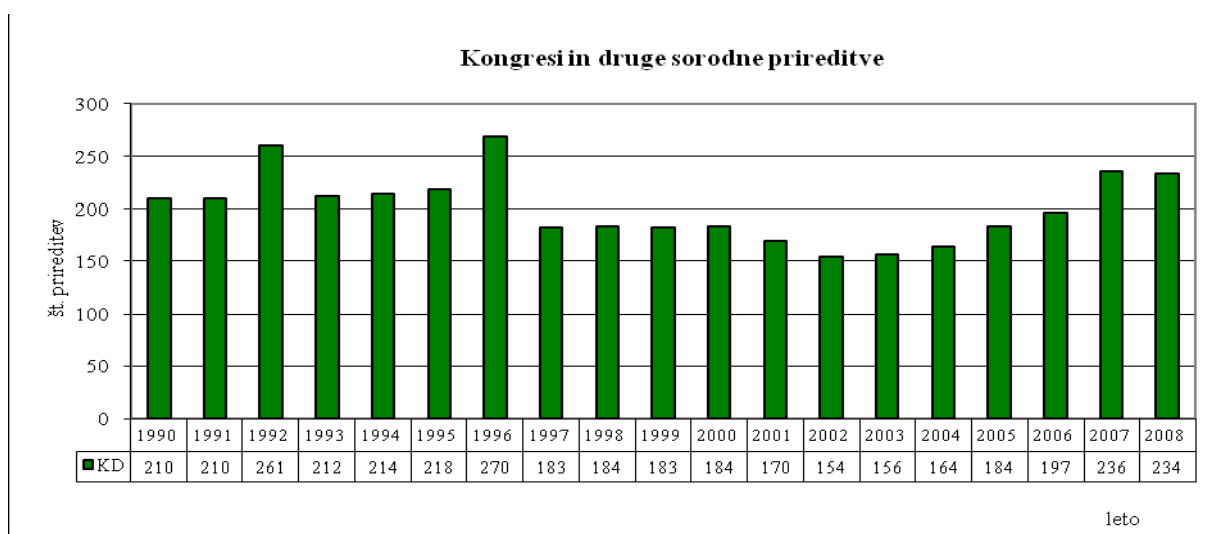
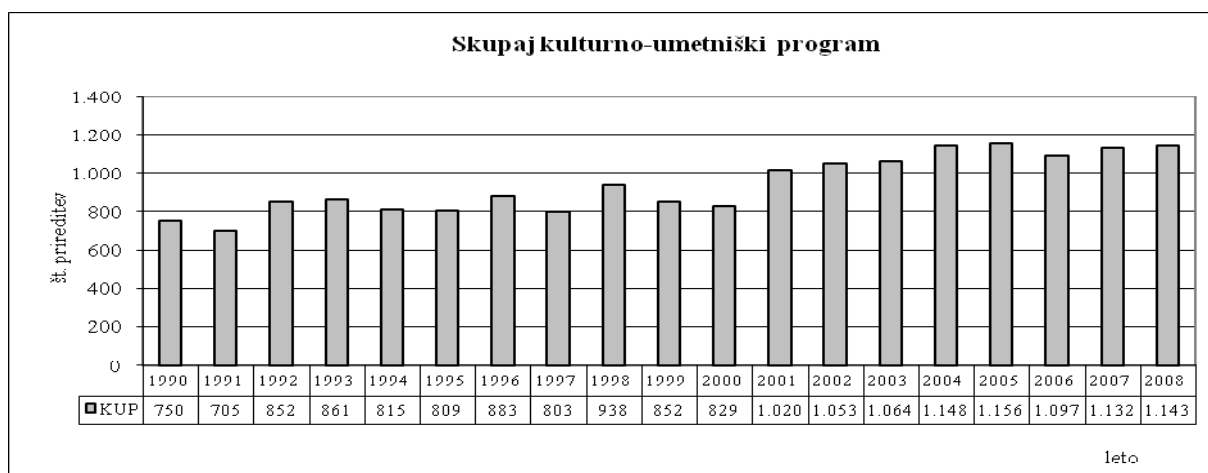
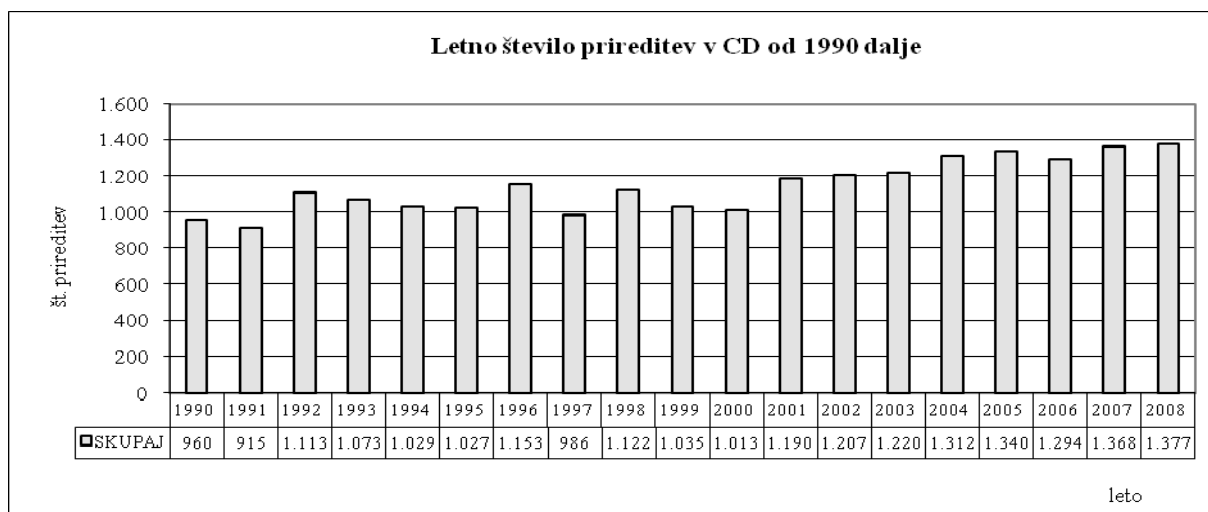

TABELA 6: ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV PO DEJAVNOSTIH IN ZVRSTEH

dejavnosti, zvrsti programa	načrtovano		u r e s n i č e n o						št. obiskov na prir. 2007	št. obiskov na prir. 2008
	št. prireditvev	število obiskov	št. prireditvev	št. razl. prireditvev	število obiskov	št. izvajalcev	št. prir. real/plan	št. obisk. real/plan		
SIMFONIČNA GLASBA	75	73.660	75	42	82.215	6.640	100	112	1.089	1.096
GLASBENO SCENSKA DELA	17	14.850	18	2	19.760	1.671	106	133	619	1.098
BALET	4	2.740	4	2	3.195	127	100	117	355	799
FOLKLORA	1	1.800	2	1	1.874	200	200	104	576	937
VOKALNA GLASBA	2	1.000	2	2	755	83	100	76	632	378
KOMORNA GLASBA	22	5.495	22	22	5.296	142	100	96	332	241
DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	21	17.250	23	9	8.494	1.331	110	49	538	369
SKUPAJ KLASIČNA GLASBA	142	116.795	146	80	121.589	10.194	103	104	818	833
ETNO PRIREDITVE	13	6.150	13	13	7.597	142	100	124	434	584
JAZZ, CANK. TORKI	39	5.230	35	35	6.498	248	90	124	401	186
MEJNE GLASBENE ZVRSTI	18	17.300	17	14	16.560	351	94	96	933	974
SKUPAJ "DRUGA GLASBA"	70	28.680	65	62	30.655	741	93	107	639	472
SOPRODUKCIJE	34	7.180	52	13	9.593	391	153	134	55	184
GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	51	6.810	61	32	8.910	238	120	131	456	146
GOSTOVANJA IZ TUJINE	18	9.490	19	8	11.783	279	106	124	542	620
SKUPAJ GLEDALIŠČE	103	23.480	132	53	30.286	908	128	129	186	229
FILMSKI FESTIVALI	315	50.500	313	131	51.016		99	101	153	163
DISTRIBUCIJA CD	83	7.425	56	3	3.691		67	50	41	66
FILMSKI CIKLUSI	27	1.600	36	35	1.788		133	112	48	50
IZREDNE PROJEKCIJE, DRUGO	13	1.250	16	13	2.466		123	197	97	154
SKUPAJ FILM	438	60.775	421	182	58.961		96	97	124	140
PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE	58	7.680	42	20	8.638	435	72	112	192	206
KULTURNO VZGOJNE UČNE URE	76	22.820	90	25	16.397	763	118	72	319	182
USTVARJALNOST MLADIH	32	8.250	29	23	8.064	1.068	91	98	290	278
HUMANISTIČNI PROGRAMI	52	5.150	109	101	7.673	391	210	149	77	70
LITERARNE IN DRUGE PRIREDITVE	73	4.980	76	76	5.542	540	104	111	58	73
SKUPAJ KULTURNA VZGOJA	291	48.880	346	245	46.314	3.197	119	95	162	134
SKUPAJ RAZSTAVE	35	50.000	33	33	114.152	0	94	228	1.697	3.459
DRUGI PROJEKTI JAVNE SLUŽBE	6	2.800	2	2	1.500	581	33	54	260	750
SKUPAJ KULTURNOUMETNIŠKI PROGRAM (JS)	1.085	331.410	1.145	657	403.457	15.621	106	122	291	352
PROJEKTI DT V CD - SKUPAJ	820	130.000	971		199.662		118	154	192	206
SKUPAJ PROJEKTI DT IZVEN CD	75	2.000	150		2.800		200	140	65	19
SKUPAJ DEJAVNOST NA TRGU (DT) (234 projektov)	895	132.000	1.121		202.462		125	153	178	181
SKUPAJ CD (1.379 projektov)	1.980	463.410	2.266	657	605.919		114	131	243	267

V letu 2008 smo zabeležili 1.379 projektov (brez posredovanj kulturnih prireditvev po Sloveniji in v tujino) kulturno-umetniškega in kongresno-komercialnega programa. V okviru kulturno-umetniškega

programa je bilo realiziranih 1.145 prireditev. Presegli smo število prireditev javne službe v primerjavi z načrtom iz Strategije CD za obdobje 2008 - 2012 in načrt za leto 2008.

V letu 2008 (2007) je CD izvedel 1.145 (1.146) prireditev kulturno-umetniškega programa oziroma 60 (104) več kot je bilo načrtovano po rebalansu prireditev KUP – 1.085. V prostorih CD se je zvrstilo 1020 (942) prireditev, v drugih dvoranah v Ljubljani 197 (178). Podobno kot prejšnja leta smo ob prireditvah organizirali 75 (71) sprejemov in tiskovnih konferenc, katere izvzemamo iz skupnega seštevka prireditev v tabeli 6. Glede na preteklo leto se je nekoliko povečalo tudi število različnih prireditev 657 (619).

Število obiskovalcev kulturno-umetniškega programa je doseglo 403.457 (333.748) in za 22 % preseglo načrtovanih 331.410. K povečanju je v veliki meri pripomogel zelo visok obisk razstavne dejavnosti (Egipčanska faraonska renesansa) - 121.952 obiskovalcev v primerjavi s prejšnjim letom (57.710). Povprečno število obiskovalcev na prireditvi je v 2008 znašalo 350 (291), nastopilo pa je 16.135 (16.261) domačih in tujih izvajalcev.

Kongresno-komercialni program je skupno organiziral 234 (236) projektov s 1.121 dogodki oz. prireditvami in gostil 205.802 (150.839) domačih in tujih udeležencev. Kongresi in druge tržne prireditve so imele v povprečju 453 (633) udeležencev na prireditvi, kulturne prireditve v sklopu KKP (vključno s 24. knjižnim sejmom, kjer smo prešteli skoraj 40.000 obiskov(alcev) je bilo v povprečju 2060 (1149) obiskovalcev.

Število prireditev in število obiskov(alcev) po dejavnostih in zvrsteh ter primerjave z načrtovanim za leto 2008 so razvidne iz tabele 6 na strani 17, iz treh slik na strani 16 pa je razvidno letno število prireditev (brez posredovanih) od leta 1990 dalje.

1.7 ZASEDENOST DVORAN

V minulem letu so bile dvorane CD dobro izkoriščene, cca 29.500 ur so bile namenjene izvajanju programov (pripravam, vajah, prireditvam), v to niso zajete ure investicijsko-vzdrževalnih del. Od tega je bilo 70 % ur priprav, vaj in prireditev kulturno-umetniškega programa. 30 % ur je bilo namenjenih kongresni in drugi dejavnosti CD na trgu.

Določen izpad programa v prostorih drugega preddverja je terjala prenova Kosovelove dvorane v obdobju junija do konca septembra. V drugih dvoranah ni bilo večjega odstopanja od večletne povprečne zasedenosti, morda velja omeniti Klub CD, ki je po svoji prenovi dosegel dober odziv pri programskih vodjih in obiskovalcih, za še večji obseg kulturno-umetniškega programa v prostorih KCD (predvsem tistih brez vstopnine) pa bi potrebovali dodatna sredstva za splošne obratovalne stroške.

Kulturno-umetniškemu programu je bilo v letu 2008 na voljo 70 % razpoložljivih zmogljivosti (prostorskih, kadrovskih). Razpoložljive dvoranske zmogljivosti merimo v CD s termini. En termin je 5- do 6-urni časovni sklop, ko v dvorani potekajo aktivnosti, povezane z izvedbo prireditev (priprave, vaje, prireditve in pospravljanje po prireditvah). Vsak dan je v osnovi razdeljen na tri termine: dopoldan, popoldan in zvečer. Izhodišče pri terminskem načrtovanju je letna načrtovana zasedenost dvoran, ki jo omejuje razpoložljiva letna količina ur delovnega časa zaposlenih delavcev tehnične izvedbe programa.

Za dejavnost na trgu je bilo na voljo (preostalih) 30 % razpoložljivih zmogljivosti. 40 do 50 % prireditev dejavnosti na trgu se pridobi na osnovi kratkoročnega trženja prostih zmogljivosti in storitev CD. Izhodišče za kratkoročno pridobivanje je načrtovan prispevek za kritje splošnih odhodkov CD, ki se določi z letnimi načrti za naslednje leto. Pri kratkoročnem pridobivanju je velika težava v že zasedenih terminih, ki jih želijo potencialni organizatorji, potrebno je veliko usklajevanja.

Za Gallusovo in Linhartovo dvorano je značilno visoko število terminov vaj in priprav. Pomemben razlog je v žanrski pestrosti kulturno-umetniškega programa, ki onemogoča uresničitev večjega števila prireditev ob polnem izkoristku zmogljivosti obeh največjih dvoran v sezoni, predvsem Gallusove. Dnevni program za Gallusovo dvorano precej variira po dejavnostih KUP in terja obilico terminov sprememb za zelo različne odrske (scenske, lučne, tonske ...) postavitve npr. simfoničnih koncertov, opernih in plesnih scenografij, različnih koncertnih izvedb, prireditev z in brez akustične školje, z in brez baletnega poda in ne nazadnje tudi kongresno-predavalniških postavitvev.

Tudi leto 2008 je bilo uspešno leto za kongresno-komercialni program, saj smo uspeli s kratkoročnim pridobivanjem uresničiti visoko število terminskih ur priprav in prireditev (po umeščanju kongresnih prireditev v – z javno službo - že zelo terminsko zasedene največje dvorane). Še vedno ostajamo pri poudarku, da je obseg uresničene programa zadnji dve leti dosegel največjega možnega, saj ima realno omejitvev v sedanjem racionalnem številu zaposlenih. Leta 2003 je bilo ob primerljivi zasedenosti dvoranskih zmogljivosti v CD zaposlenih 181 delavcev, lani 169.

Struktura programa (zvrsti) ostaja povečini enaka, več je le scenskih prireditev v GD in LD, ki zahtevajo številčnejše izvedbene ekipe. Tudi razmerje med pripravami in prireditvami bistveno ne odstopa od preteklih, npr. za Gallusovo dvorano, kjer je od vseh terminov kar 70 % terminov priprav in vaj, 30 % pa terminov prireditev. Drugačno razmerje (v prid prireditvenim terminom) bi bilo mogoe le, če bi izven CD obstajali primerno veliki vadbeni prostori za vaje in del priprav.

TABELA 7: Termini priprav, vaj in prireditveni termini

termini 2008 prostor	SKUPAJ KUP / JS			SKUPAJ KKP / DT			SKUPAJ CD			delež KUP v %
	skupaj KUP	priprave, vaje	prireditve	skupaj KKP	priprave, vaje	prireditve	skupaj termini	priprave, vaje	prireditve	
GD	442	316	126	150	98	52	592	414	178	74,7
LD	392	256	136	146	70	76	538	326	212	72,9
KD	287	87	200	66	15	51	353	102	251	81,3
ŠD	130	73	57	64	17	47	194	90	104	67,0
VSD	110	16	94	179	63	116	289	79	210	38,1
P1	314	51	263	183	59	124	497	110	387	63,2
P2	49	8	41	224	95	129	273	103	170	17,9
E1	42	4	38	54	14	40	96	18	78	43,8
E2	41	4	37	56	14	42	97	18	79	42,3
E3	37	3	34	84	20	64	123	23	98	30,1
M1	93	8	85	102	30	72	195	38	157	47,7
M3	51	14	37	68	16	52	119	30	89	42,9
M4	31	7	24	63	23	40	94	30	64	33,0
MG	534	25	509	6	2	4	540	27	513	98,9
LN	50	9	41	61	2	59	111	11	100	45,0
KCD	219	104	115	140	62	78	359	166	193	61,0
DDP	583	279	304				583	279	304	100,0
G	517	76	441				517	76	441	100,0
SKUPAJ	3.922	1.340	2.582	1.646	600	1.046	5.570	1.940	3.628	70,4
struktura	70,4%			29,6%			100,0%			

Terminsko razmerje (neponderiranih terminov) med javno službo (KUP) in dejavnostjo na trgu (KKP) naj bi bilo čim bližje zapisanemu v strategiji CD v vseh dvoranah: 70 % KUP, 30 % KKP. V letu 2008 smo dosegli cilj, zapisan v strategiji CD: 70 % KUP, 30 % KKP.

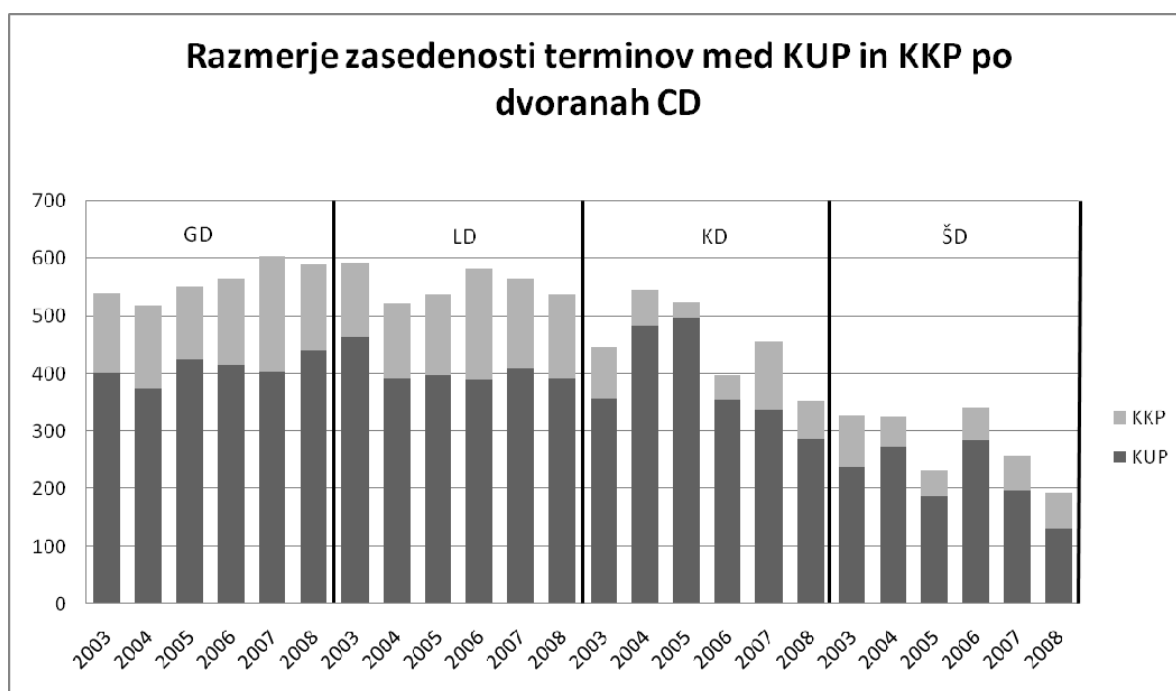
V bodoče bomo ločeno analizirali zasedenost dvoran CD in preostalih prostorov zaradi neenakosti izvajanih programov po dvoranah. Dvorane so povečini uporabljene za večje kulturne in kongresne produkcije, programsko precej nesorodna pa so preddverja in manjše sejne sobe, namenjene raznim sprejemom, predavanjem, seminarjem... To je tudi eden izmed razlogov za uporabo ponderiranih

terminov pri razdelitvi splošnih stroškov, vendar je potrebno že na tem mestu poudariti različno zahtevnost terminov v absolutnem smislu.

V izhodišču je privzeto za posamezno dvorano 600 razpoložljivih terminov v letu, kar tudi v letu 2008 nakazuje na skoraj polno zasedenost Gallusove dvorane in zelo dobro zasedenost Linhartove dvorane. Še vedno se najslabše odreže Štihova dvorana, ki s svojo specifičnostjo predstavlja izziv za prihodnje programske načrte.

Spodnja slika prikazuje število terminov kulturno-umetniškega in kongresno-komercialnega programa od leta 2003 dalje za Gallusovo, Linhartovo, Kosovelovo (ki je bila nekaj mesecev v prenovi) in Štihovo dvorano.

SLIKA 6

1.7.1 MERILA ZA DELITEV SPLOŠNIH STROŠKOV, STROŠKOV DELA IN AMORTIZACIJE

Podlaga za delitev splošnih stroškov CD na posamezne prireditve je analiza dejanske zasedenosti dvoran oziroma ponderirana struktura uresničenih terminov v letu 2008. Merila smo v osnovi oblikovali leta 1994, ko smo izmerili razmerja stroškov med dvoranami in stroške za različne vrste prireditev. Za ugotavljanje razmerja med javno službo in dejavnostjo na trgu, termine v dvoranh CD, ki so različne po velikosti in tehnični opremljenosti, ponderiramo in jih s tem naredimo primerljive. Ponderji oziroma uteži, s katerimi se preračunajo termini v različnih dvoranh na primerljive osnove, so določeni na podlagi izmerjenih stroškov v posameznih dvoranh pri izvajanju različnih prireditev. Ponderirana zasedenost dvoran (ponderirani termini) je osnova za delitev splošnih stroškov, kot so ogrevanje, električna, čiščenje ... na posamezne prireditve oziroma med javno službo in dejavnost CD na trgu.

Glede na obseg opravljenega dela zaposlenih za javno službo in dejavnost na trgu, se stroški dela zaposlenih v vodstvu, poslovnem in tehničnem sektorju za leto 2008 razdelijo v razmerju: 75 % na javno službo, 25 % na dejavnost CD na trgu. Stroški dela zaposlenih v kulturno-umetniškem sektorju so v celoti vključeni v odhodke javne službe, zaposlenih v kongresno-komercialnem sektorju pa v

celoti v dejavnost na trgu. Stroški zaposlenih v službi za trženje programa in prodajo vstopnic so v letu 2008 90 % odhodek javne službe.

Metodologija za razdelitev stroškov amortizacije CD na javno službo in dejavnost na trgu je bila sprejeta na seji Sveta CD v letu 2006. Najprej se obračuna amortizacija, ki bremeni samo javno službo in amortizacija, ki bremeni le dejavnost na trgu. Ključ za delitev ostale (splošne) amortizacije je v osnovi enak kot za delitev splošnih stroškov: glede na razmerje ponderiranih terminov v dvoranah se obračunana splošna amortizacija deli na javno službo 75 % in dejavnost na trgu 25 %.

Za leto 2008 (2007) so izračunani deleži za razdelitev splošnih stroškov, povezanih z zasedenostjo dvoran, naslednji: 75 % (75) splošnih stroškov je vključenih v odhodke kulturno-umetniškega programa, 25 % (25) pa v odhodke kongresov in drugih prireditev dejavnosti na trgu.

Podlaga za delitev splošnih odhodkov po dejavnostih KUP, ki je osnova za delitev stroškov javne službe na posamezne dejavnosti kulturno-umetniškega programa je izračunana iz zasedenosti dvoran v letu 2008.

Razdelitev splošnih stroškov na dejavnosti kulturno-umetniškega programa v odstotkih:

- resna glasba 30.9
- druga glasba 6.3
- gledališče 14.4
- film 3.4
- kulturna vzgoja 6.2
- razstave 12.7
- drugo KUP 2

- KKP 25

1.8 FINANČNO POSLOVANJE V LETU 2008, PRIMERJAVE Z OSNOVAMI**1.8.1 ODHODKI IN PRIHODKI IZ IZKAZOV PRIHODKOV IN ODHODKOV CD**

Poslovanje je bilo v letu 2008 finančno **zelo uspešno**. To kažejo primerjave z načrtovanim v letu 2008 in z uresničenim v letu 2007.

TABELA 8: ODHODKI IN PRIHODKI CD

Vrste odhodkov in prihodkov	uresničeno 2007	načrt 2008	uresničeno 2008	uresn. / načrt 08	uresnič. 08/ uresn. 07	strukt. uresn. 08
ODHODKI						
neposredni stroški	4.250.741	4.850.987	5.737.192	118,3	135,0	44,7
splošni stroški	2.122.441	1.841.430	2.379.198	129,2	112,1	18,6
investicijsko vzdrževanje		58.900	33.389	56,7		0,3
amortizacija	464.526	295.217	490.208	166,1	105,5	3,8
stroški dela	3.715.966	3.745.000	4.181.839	111,7	112,5	32,6
SKUPAJ ODHODKI CD (1)	10.553.674	10.791.534	12.821.825	118,8	121,5	100,0
PRIHODKI						
MK ZA JS	4.971.110	5.267.436	5.586.924	106,1	112,4	43,1
prihodki od prodanih vstopnic	2.727.949	2.267.917	3.059.199	134,9	112,1	23,6
spozorji, donatorji	435.642	632.583	880.351	139,2	202,1	6,8
prodaja storitev, drugi prihodki	2.540.620	2.623.598	3.429.303	130,7	135,0	26,5
SKUPAJ PRIHODKI CD (2)	10.675.321	10.791.534	12.955.778	120,1	121,4	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV (2 – 1)	121.647		133.939		110,1	

Odhodki v višini 12,821.825 € so za 18,8 % večji od načrtovanih in za 21 % večji kot v letu 2007. Povečanje je največje pri splošnih stroških – 29 % (zaradi povečanega obsega programa javne službe in dejavnosti na trgu ter nekaterih podražitev) in pri obračunani amortizaciji, ki za 66 % presega načrtovano in 5,5 % uresničeno v letu 2007.

Med odhodki so največji **neposredni stroški** prireditev v višini 5,737.192 €, to je 44,7 % odhodkov CD. Za 18 % presegajo načrtovane, za 35 % uresničene v letu 2007:

- zaradi večjega obsega uresničenega programa
- zaradi otvoritvenega dogodka evropskega leta medkulturnega dialoga
- zaradi nekaj zelo dragih projektov javne službe (Faraonska renesansa, nekatera gostovanja) in dejavnosti na trgu (mednarodni kongresi)
- zaradi podražitev nekaterih vrst stroškov

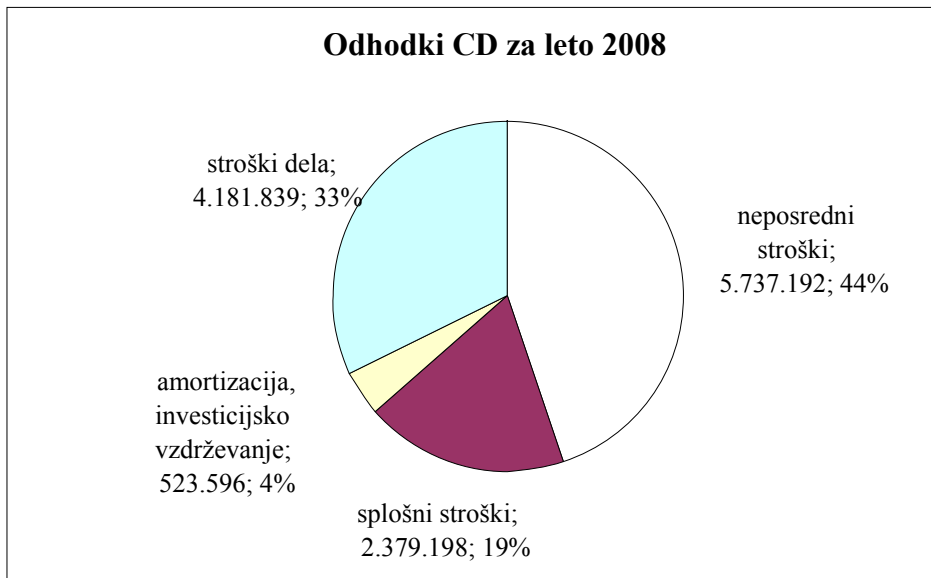
18,6 % odhodkov, to je 2,379.198 € (29 % več kot smo načrtovali) so **splošni stroški** (brez stroškov investicijskega vzdrževanja), ki so večji od načrtovanih zaradi bistveno večjega obsega uresničenega programa v prostorih CD. Med splošnimi stroški so se nekatere vrste stroškov zelo povečale. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča se je bistveno podražilo glede na leto 2007, nov (letni) splošni strošek (več kot 22.000 €) je povzročila revizija finančnega poslovanja, zaradi velikega števila obiskovalcev in izvajalcev (več kot 600.000 v enem letu – poleg zaposlenih) so višji stroški čiščenja, sanitarnih materialov, splošnega vzdrževanja in popravil, komunalnih storitev in drugi stroški, ki se povečajo s številom obiskovalcev. Zaradi uspešne prodaje vstopnic in velikega deleža vstopnic, kupljenih s plačilnimi karticami, so se zelo povečali stroški plačilnega prometa in stroški za bančne storitve ... Del programa se je po prenovi KCD preselil iz cenejših sejnih sob v dražje, prenovljene prostore KCD, več je bilo scenskih projektov na odrih GD in LD (SNG OB), vse to je bolj kot smo pričakovali, zvišalo splošne stroške CD.

Stroški dela (plače zaposlenih, nadomestila, drugi osebni prejemki, prispevki, davek na plače, premije za DPZ) predstavljajo 32.6 % (leta 2007 35 %) vseh odhodkov v višini 4.181.839 €. Zaradi plačne reforme in povečanih izplačil za delovno uspešnost zaposlenim so stroški dela za 12 % višji od načrtovanih. Ob velikem obsegu in zahtevnosti uresničenega programa so stroški dela v CD, tudi po plačni reformi, ki za delovna mesta v CD ni bila preveč prijazna, relativno nizki, ne bo jih mogoče še bolj racionalizirati, saj je bila večina zaposlenih preobremenjena, predvsem v drugi polovici leta¹⁰.

Da je bilo poslovanje zelo uspešno, je razvidno tudi iz podatka, da smo v letu 2008 **iz neproračunskih virov** obračunali amortizacijo v višini 490.208 € (v letu 2007 464.526 €), kar je nedvomno redkost pri poslovanju javnih zavodov. Amortizacija predstavlja pomemben vir sredstev za prenove prostorov in opreme CD, za katero ustanoviteljja (MK in Iskra d.d.) ne zagotovita dovolj sredstev.

SLIKA 7:

Prihodki v višini **12.955.778 €** so za **20 % večji od načrtovanih**, sredstva, ki jih je zagotovilo **MK**, pa so le za **6 % višja** od načrtovanih.

Ministrstvo za kulturo je zagotovilo 43 % (46.6) prihodkov CD v višini 5,586.924 €, to je 12 % več kot leto prej, vključno s projektom ELMD z visokimi neposrednimi stroški, ki jih je z evropskimi sredstvi financiralo MK. Sredstva MK za splošne stroške vključujejo tudi sofinanciranje zaposlenih po pogodbah (varnostniki, čistilke). Zaradi napake MK (ki ni izdalo ustrezne dopolnilne odločbe) je moral CD v letu 2008 vrniti 30.300 € MK, ki jih je za ta namen dobil v letu 2007.

TABELA 9: PRIHODKI MK ZA PROGRAM CD

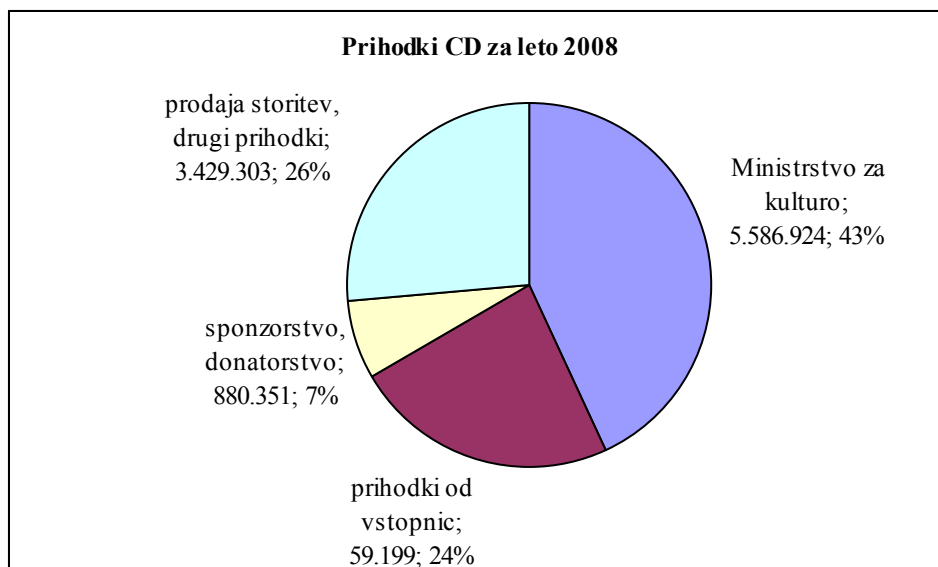
Prihodki MK za program javne službe	uresničeno 2007	načrt 2008	uresničeno 2008	uresn. / načrt 08	uresnič. 08/ 07	strukt. uresn. 08
MK za neposredne stroške JS	1.350.983	1.635.313	1.597.906	97,7	118,3	28,6
MK za splošne stroške JS	1.201.317	1.120.532	1.211.946	108,2	100,9	21,7
MK za investicijsko vzdrževanje		37.602	33.389	88,8		0,6
MK za stroške dela JS	2.418.810	2.473.989	2.743.683	110,9	113,4	49,1
SKUPAJ MK ZA JS	4.971.110	5.267.436	5.586.924	106,1	112,4	100,0

¹⁰ Za primerjavo: povprečno 169 zaposlenih v letu 2008 je v CD uresničilo obsežnejši program in doseglo boljše finančne rezultate poslovanja kot 181 zaposlenih v letu 2003.

56.9 % celotnega prihodka v višini 7,368.854 € so **neproračunski prihodki CD**. So za 34 % večji od načrtovanih.

- S **prodajo storitev na trgu** in z drugimi prihodki smo zaslužili 3,429.303 €, to je 26.5 % prihodkov.
- 3,059.199 €, to je 23.6 % vseh prihodkov smo zaslužili s **prodajo vstopnic** za prireditve javne službe in kulturne prireditve z vstopnino, ki ne sodijo v javno službo in so bile izvedene v sklopu dejavnosti CD na trgu..
- **Pokrovitelji in donatorji** so za programe javne službe in dejavnosti na trgu zagotovili sredstva v rekordni višini 880.351 € ali 6.8 % vseh prihodkov CD.

SLIKA 8

Ustvarjen je **presežek prihodkov nad odhodki** v višini 133.953 €.

Viri financiranja CD za leto 2008

TABELA 10: Sofinanciranje neposrednih stroškov JS

sofinanciranje neposrednih stroškov javne službe	uresničeno 07	načrt 08	uresničeno 08	uresničeni deleži 08	uresničeni deleži 07
MK	1.350.983	1.635.313	1.597.906	38,1	41,4
nejavni prihodki JS	1.916.069	2.226.424	2.591.472	61,9	58,6
neposredni stroški JS	3.267.052	3.861.737	4.189.379	100,0	100,0

Za neposredne stroške javne službe (s projektom ELMD) je MK zagotovilo 38 % vseh sredstev (41.4). 62 % sredstev smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic, pokroviteljev in donatorjev.

Za neposredne stroške dejavnosti na trgu so vir financiranja prihodki dejavnosti CD na trgu.

Za splošne stroške CD je MK zagotovilo 50.9 % sredstev (leto prej 56.6 %), 22.4 % smo zagotovili z nejavnimi prihodki javne službe (leto prej 17%), 26.6 % (leto prej 26.4 %) iz prihodkov dejavnosti na trgu. Kljub velikemu obsegu programa je zmanjšan delež sredstev MK za splošne stroške javne službe (če se bo ta trend obdržal, se bo zmanjšal obseg programa javne službe v naslednjih letih).

TABELA 11: Sofinanciranje splošnih stroškov

sofinanciranje splošnih stroškov CD	uresničeno 07	načrt 08	uresničeno 08	uresničeni deleži 08	uresničeni deleži 07
MK	1.201.317	1.120.532	1.211.946	50,9	56,6
nejavni prihodki JS	360.655	299.966	533.367	22,4	17,0
prihodki DT	560.469	420.932	633.884	26,6	26,4
splošni stroški CD	2.122.441	1.841.430	2.379.198	100,0	100,0

TABELA 12: Sofinanciranje stroškov dela

sofinanciranje stroškov dela	uresničeno 07	načrt 08	uresničeno 08	uresničeni deleži 08	uresničeni deleži 07
MK	2.418.810	2.473.989	2.743.683	65,6	65,1
nejavni prihodki JS	268.576	369.903	241.153	5,8	7,2
prihodki DT	1.028.580	901.108	1.197.003	28,6	27,7
stroški dela	3.715.966	3.745.000	4.181.839	100,0	100,0

Viri financiranja stroškov dela: MK: 65.6 %, nejavni prihodki javne službe 5.8 %, prihodki dejavnosti na trgu 28.6 % sredstev za sofinanciranje stroškov dela za leto 2008.

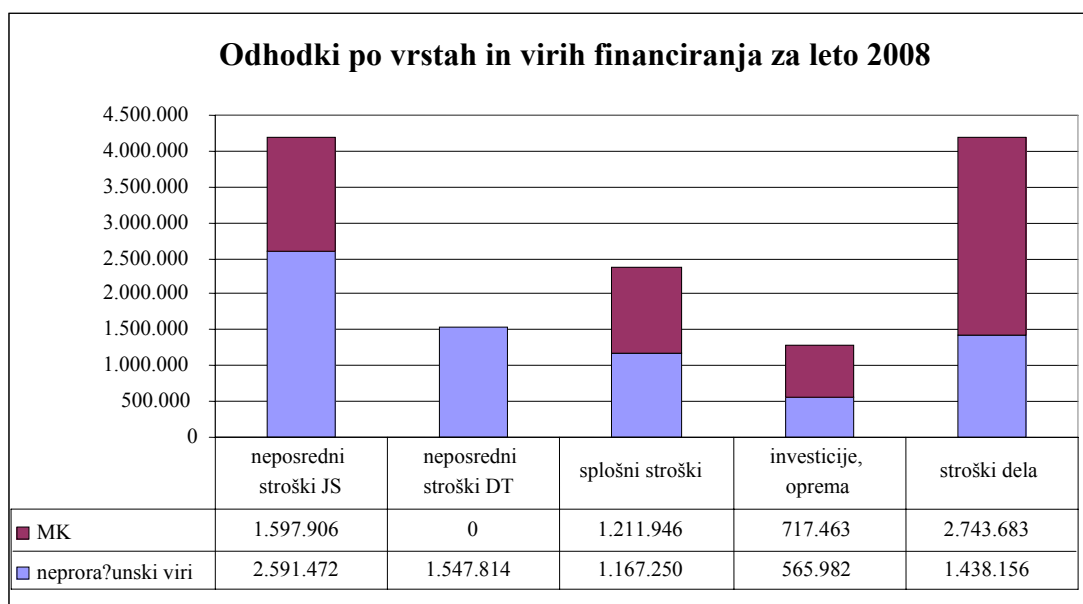
TABELA 13: ODHODKI CD PO VIRIH FINANCIRANJA

Vrste odhodkov / po virih financiranja	sredstva MK	Iskra d.d.	neproračunski prihodki	SKUPAJ ODHODKI	deleži sredstev MK	MK po vrstah odhod- kov
neposredni stroški kulturno-umetniški program	1.597.906		2.591.472	4.189.379	38,1	25,5
neposredni stroški dejavnosti na trgu			1.547.814	1.547.814		/
splošni stroški	1.211.946		1.167.250	2.379.198	50,9	19,3
nakup opreme, investicije, investicijsko vzdrževanje	717.463	75.774	490.208	1.283.444	55,9	11,4
stroški dela (plače, prispevki, regres, drugi prejemki, davek)	2.743.683		1.438.156	4.181.839	65,6	43,8
SKUPAJ ODHODKI	6.270.999	75.774	7.234.900	13.581.686	46,2	100,0
struktura virov financiranja	46,2	0,6	53,3	100,0		

* v tej tabeli so upoštevana tudi namenska sredstva MK za investicije in nakupe opreme, ki (skladno s predpisi) sicer niso vključena v Izkaz prihodkov in odhodkov CD za leto 2008, so pa pomemben vir financiranja (in razvidna iz izkaza denarnega toka).

Razmerja med proračunskimi in neproračunskimi viri financiranja po vrstah odhodkov so razvidna tudi iz slike 9 na naslednji strani, ki prikazuje odhodke za leto 2008 po vrstah odhodkov in glede na vir financiranja (sredstva MK oz. proračunski prihodki, neproračunski prihodki).

SLIKA 9

V tabeli 14 je pregled razmerja proračunskih in neproračunskih prihodkov CD. Pri izračunu razmerja so upoštevani vsi prihodki, ki jih MK letno zagotovi CD, tudi namenska sredstva za investicije in nakupe opreme.

TABELA 14: RAZMERJE MED PRORAČUNSKIMI IN NEPRORAČUNSKIMI PRIHODKI

p r i h o d k i	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
proračunski prihodki	57	52	48	46	51	50	49	51	43	50	52	57	53	47
neproračunski prihodki	43	48	52	54	49	50	51	49	57	50	48	43	47	53

1.8.2 PRIHODKI IN ODHODKI KULTURNO-UMETNIŠKEGA PROGRAMA / JS

Celotni prihodek kulturno-umetniškega programa v letu 2008 je uresničen v višini 9,231.812 € (7,828.982 €). Ustvarjen je presežek prihodkov nad odhodki v višini 13.094 € (81.780 €). Za sofinanciranje odhodkov kulturno-umetniškega programa je MK v letu 2008 zagotovilo 5,586.924 € (4,971.110 €) ali 60.5 (64.2) odstotkov prihodkov javne službe. 39.5 (35.8) odstotkov sredstev javne službe so nejavni prihodki v višini 3,644.888 € (2,857.872 €).

Med nejavnimi prihodki predstavljajo **prihodki od prodanih vstopnic** v višini 2,815.448 € (2,285.915) kar 30.5 odstotkov vseh prihodkov javne službe. Prihodki od prodanih vstopnic so za 28 odstotkov višji od načrtovanih in za 23 % ali 529.533 € presegajo uresničene v letu 2007, kar je izjemno povečanje.

Pokrovitelji in donatorji so zagotovili 528.526 €. Znesek od pokroviteljev je za 6 % manjši od načrtovanega (zasebni donator se je odločil za podporo razstave v sklopu dejavnosti na trgu) in za 72 % večji od doseženega v letu 2007. Največ pokroviteljev je pritegnilo gostovanje orkestra Dunajskih filharmonikov, največji pokrovitelj je bila Krka, ki je znatno sofinancirala neposredne stroške razstave Faraonske renesanse.

Z drugimi storitvami (storitve javne službe za koproducente, distribucija filmov, prodaja katalogov, replik na razstavi ...) smo zaslužili 300.914 € prihodkov javne službe, 24 % več kot smo načrtovali, 18 % več kot leto prej.

TABELA 15: ODHODKI IN PRIHODKI JAVNE SLUŽBE ZA LETO 2008

Vrste odhodkov in prihodkov po dejavnostih	uresničeno 07	FN 08	uresničeno 08	uresn./ FN 08	ures. 08/ 07	strukt. 08
JAVNA SLUŽBA / JS						
neposredni stroški JS	3.267.052	3.861.737	4.189.379	108,5	128,2	45,4
splošni stroški JS	1.561.972	1.420.498	1.745.314	122,9	111,7	18,9
investicijsko vzdrževanje JS		37.602	33.389	88,8		0,4
amortizacija JS	230.792	48.805	265.801	544,6	115,2	2,9
stroški dela JS	2.687.386	2.843.892	2.984.836	105,0	111,1	32,4
SKUPAJ ODHODKI JS	7.747.202	8.212.534	9.218.718	112,3	119,0	100,0
MK za neposredne stroške JS (s projekti)	1.350.983	1.635.313	1.597.906	97,7	118,3	17,3
MK za splošne stroške JS	1.201.317	1.120.532	1.211.946	108,2	100,9	13,1
MK za investicijsko vzdrževanje JS		37.602	33.389	88,8		0,4
MK za stroške dela	2.418.810	2.473.989	2.743.683	110,9	113,4	29,7
SKUPAJ MK ZA JS	4.971.110	5.267.436	5.586.924	106,1	112,4	60,5
prihodki od prodanih vstopnic JS	2.285.915	2.197.917	2.815.448	128,1	123,2	30,5
sponsorji, donatorji JS	306.896	564.583	528.526	93,6	172,2	5,7
prodaja storitev, drugi prihodki JS	265.061	182.598	300.914	164,8	113,5	3,3
SKUPAJ NEJAVNI PRIHODKI JS	2.857.872	2.945.098	3.644.888	123,8	127,5	39,5
SKUPAJ PRIHODKI JS	7.828.982	8.212.534	9.231.812	112,4	117,9	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV JS	81.780		13.094		16,0	

Odhodki javne službe - kulturno-umetniškega programa (brez sredstev, ki sta jih ustanovitelja MK in Iskra d.d. zagotovila za investicije in nakup opreme) so v letu 2008 dosegli **9.218.728 €**, 12,3 % več od načrtovanih, 19 % več kot v letu 2007.

Neposredni (programski) stroški predstavljajo 4.189.379 € ali 45,4 % odhodkov javne službe. Uresničeni za 8,5 % odstopajo od načrtovanih in so za 28 % večji kot v letu 2007. Prireditve z najvišjimi neposrednimi stroški: razstava Faraonska renesansa, otvoritev evropskega leta medkulturnega dialoga, Dunajski filharmoniki. Polovica neposrednih stroškov so stroški kulturnih storitev / gostovanj v višini več kot 2 milijona evrov. 343.000 € smo izplačali avtorskih honorarjev, prevozi izvajalcev so presegli 300.000 €, stroški promocije in tiskarskih storitev 400.000 €, SAZAS 61.300 €, nočnine izvajalcev 120.000 € ...

2.591.472 € prihodkov od vstopnic, pokroviteljev, donatorjev in drugih nejavnih prihodkov smo porabili za financiranje neposrednih programskih stroškov, MK je zagotovilo 1.597.906 €. **Z nejavnimi prihodki smo zagotovili 61,9 % sredstev za neposredne programske stroške.**

Splošni stroški javne službe v višini 1.745.314 € za 23 % presegajo načrtovane, predvsem zaradi večjega obsega uresničenega programa: začasnega gostovanja SNG OB, otvoritve ELMD, velikega števila izvajalcev in obiskovalcev: prešteli smo jih več kot 400.000. Ostale razloge za večje splošne stroške smo že zapisali.

Viri financiranja splošnih stroškov javne službe: MK je zagotovilo 1.211.946 € ali 69 % sredstev za splošne stroške javne službe, kar 31 % ali 533.368 € smo plačali iz prihodkov od prodanih vstopnic in drugih nejavnih prihodkov javne službe.

Stroški dela, obračunani za javno službo v letu 2008, so 2.984.836 € in so za 28 % višji od načrtovanih, predvsem zaradi uvedbe novega sistema plač, zaradi večje izplačane delovne uspešnosti in zaradi večjih dodatkov in nadur, izplačanih zaradi velikega povečanja obsega del zaradi večjega obsega programa javne službe. MK je zagotovilo 92 % sredstev v višini 2.743.683 €. Iz neproračunskih prihodkov javne službe smo za stroške dela zagotovili 241.153 € ali 8 % za izplačilo dodatne delovne uspešnosti zaposlenih.

NEPOSREDNI STROŠKI JAVNE SLUŽBE PO DEJAVNOSTIH**TABELA 16: VIRI FINANCIRANJA NEPOSREDNIH STROŠKOV (NS) JAVNE SLUŽBE**

KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM po dejavnostih	NS	Sredstva MK za NS	nejavni prihodki za NS	deleži MK po dejavnostih JS	delež MK za NS	delež nejavnih virov za NS
1. Glasbena dejavnost: resna glasba	1.336.942	381.186	955.756	23,9	29	71
1. Glasbena dejavnost "druga glasba	772.088	235.292	536.796	14,7	30	70
1. Glasbena dejavnost	2.109.030	616.478	1.492.552	38,6	29	71
2. Gledališka dejavnost	640.662	271.427	369.235	17,0	42	58
3. Filmska dejavnost	388.110	74.334	313.776	4,7	19	81
4. Kulturno vzgojna dejavnost	245.636	84.373	161.263	5,3	34	66
5. Razstavna dejavnost	567.354	312.709	254.645	19,6	55	45
6. Drugi projekti, stroški in prihodki (ELMD)	238.586	238.586	-	14,9	100	-
S K U P A J kulturno-umetniški program / javna služba CD v EUR	4.189.379	1.597.906	2.591.472	100	38	62

- Sofinanciranju neposrednih stroškov glasbenega programa je bilo namenjenih 38.6 % (40.4) sredstev MK za neposredne stroške programa JS. Delež javnih sredstev za neposredne stroške glasbenega programa je 29 % (35). 71 % (65) sredstev za neposredne stroške glasbenega programa smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic in s sredstvi pokroviteljev in donatorjev.
- Gledališki program: 17 % (21.1) vseh sredstev, ki jih je za neposredne programske stroške zagotovilo MK, je bilo namenjenih sofinanciranju neposrednih stroškov gledališkega programa. Zanje smo zagotovili 42 % (56) sredstev MK in 58 % (44) prihodkov od vstopnic, pokroviteljev in donatorjev.
- Za filmsko dejavnost smo porabili 4.7 % (5,4) sredstev, ki jih je za neposredne stroške javne službe zagotovilo MK. S sredstvi MK smo financirali 19 % (21) neposrednih stroškov filmskega programa. 81 % (79) sredstev smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic, s sredstvi pokroviteljev in donatorjev in drugimi nejavnimi prihodki.
- Za kulturno-vzgojno dejavnost smo porabili 5.3 % (4.3) sredstev, ki smo jih dobili od MK za neposredne stroške. Z njimi smo plačali 34 % (36) neposrednih stroškov kulturno-vzgojnega programa. 66 % (64) neposrednih stroškov smo plačali iz prihodkov od prodanih vstopnic in drugih nejavnih prihodkov.
- 19.6 % (18.8) vseh sredstev MK smo porabili za neposredne stroške programa razstav. Delež smo povečali zaradi večjega sofinanciranja stroškov razstave Faraonska renesansa. S tem smo plačali 55 % (94) neposrednih stroškov razstav. Izjemnih 45 % (v letu 2007 le 6 %) sredstev so zagotovili pokrovitelji in prihodki od prodanih vstopnic, predvsem na razstavi Faraonska renesansa.
- 14.9 % sredstev MK smo porabili za financiranje stroškov projekta otvoritve ELMD.

2.591.472 (1.919.855) €, to je **62 % (59)** sredstev, smo za neposredne stroške odšteli **prihodkov od prodanih vstopnic, sredstev pokroviteljev in donatorjev ter drugih nejavnih prihodkov javne službe.**

ODHODKI IN VIRI FINANCIRANJA KULTURNO-UMETNIŠKEGA PROGRAMA PO DEJAVNOSTIH

Na podlagi podatkov iz izkaza prihodkov in odhodkov po dejavnostih za leto 2008 in zasedenosti dvoran v letu 2008 smo izračunali odhodke za posamezne dejavnosti javne službe oziroma vrednosti izvedenih programov. Pri izračunu odhodkov oziroma vrednosti opravljenih storitev smo upoštevali

dejanske neposredne programske stroške (NS) po dejavnostih, ki smo jim prišteli sorazmeren del splošnih stroškov, stroškov dela in amortizacije, obračunane iz nejavnih prihodkov javne službe, v skladu z metodologijo za razdelitev splošnih stroškov.

Iz tabele 17 je razvidna višina vseh odhodkov KUP (neposredni stroški, sorazmerni del splošnih stroškov, stroškov dela in amortizacije) po dejavnostih in viri njihovega financiranja (sredstva MK, nejavni prihodki JS). Za primerjavo navajamo deleže MK za JS po dejavnostih za leto 2007.

TABELA 17: PREGLED ODHODKOV IN VIROV FINANCIRANJA PO DEJAVNOSTIH

KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM po dejavnostih	odhodki javne službe po dejavnostih 2008	sredstva MK za JS 2008	nejavni prihodki JS 2008	delež MK za JS po dejavnostih 2008 v %	delež MK za JS po dejavnostih 2007
1. Glasbena dejavnost: resna glasba	3.398.975	1.933.595	1.465.380	56,9	
1. Glasbena dejavnost "druga glasba	1.194.553	526.347	668.206	44,1	
1. Glasbena dejavnost	4.593.529	2.459.943	2.133.586	53,6	52,5
2. Gledališka dejavnost	1.596.238	1.102.339	493.899	69,1	79,7
3. Filmska dejavnost	619.460	237.615	381.845	38,4	43,3
4. Kulturno vzgojna dejavnost	658.043	463.740	194.302	70,5	79,4
5. Razstavna dejavnost	1.412.285	1.111.643	300.642	78,7	97,6
6. Drugi projekti (ELMD), stroški in prihodki JS	339.163	198.560	140.603	58,5	22,8
S K U P A J kulturno-umetniški program / javna služba CD	9.218.718	5.573.840	3.644.878	60,5	64,4

Delež sredstev MK pri sofinanciranju vseh odhodkov javne službe CD je bil v lanskem letu za 4 % manjši kot leto prej (64.4 %) in za dobrih 8 % manjši kot pred dvema letoma (68.4 %), kar kaže na racionalno ravnanje z javnimi sredstvi in zelo uspešne rezultate kolektiva CD pri zagotavljanju nejavnih prihodkov kot vira financiranja programa in z njim povezanih odhodkov. Pomembno vlogo pri zniževanju deleža javnih virov javne službe ima tudi dejavnost CD na trgu, ki sofinancira velik del splošnih odhodkov CD in s tem uspešno zmanjšuje stroške javne službe (predvsem sofinanciranje fiksnih stroškov in stroškov dela).

Za kulturno-umetniški program je MK v letu 2008 zagotovilo 5,573.840 € (4,967.325 €), z nejavnimi prihodki javne službe smo dodali 3,644.878 € (2.744.562 €) za sofinanciranje odhodkov javne službe, to je 39.5 % (35.6). Poleg tega smo v okviru javne službe ustvarili presežek prihodkov nad odhodki v višini 13.094 € (81.780 €), ki ga bomo porabili v letu 2009. Najvišji delež pri sofinanciranju odhodkov po dejavnostih javne službe je MK zagotovilo za razstavno dejavnost 78.7 % (97.6), za kulturno vzgojo in humanistiko 70.5 % (79.4), najnižjega pa za filmski program in sicer 38.4 % (43.3) vseh sredstev. V absolutnem znesku je največji obseg sredstev v višini 2,459.943 € (v letu 2007 2,008.211) MK zagotovilo za sofinanciranje odhodkov (z dejavnostjo ljubljanske Opere stroškovno "povečanega") glasbenega programa. Za odhodke glasbenega programa smo zagotovili tudi "debelih" 2,133.586 € (1,820.322 €) prihodkov od vstopnic, sredstev pokroviteljev in donatorjev in drugih nejavnih prihodkov, to je kar 46.4 % (47.5) vseh sredstev.

KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA JAVNE SLUŽBE

V javnem zavodu s področja kulture je zelo težko ocenjevati uspešnost poslovanja. Kako učinkovito meriti gospodarnost, učinkovitost in uspešnost pri upravljanju s sredstvi javnih financ in pri izvajanju javne službe s tega področja? Kaj so ključna merila uspešnosti v javnih zavodih s področja kulture?

Uspešnost = uresničeno / načrtovano = uresničeno / cilj

Med merili uspešnosti poslovanja na področju kulturno umetniške dejavnosti so:

- število premier oziroma različnih prireditev,
- število ponovitev,
- število obiskovalcev, obiskov,
- število prodanih vstopnic,
- izkoriščenost javne kulturne infrastrukture.

Našteta in še nekatera druga merila uspešnosti in učinkovitosti poslovanja (primerjave uresničenega z načrtovanim in s prejšnjim letom) so razvidna iz Poslovnega poročila za leto 2008. Odebeljeni so rezultati, ki v letu 2008 presegajo zastavljene cilje.

TABELA 18: KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA

kazalci		cilji ¹¹	vsi kazalci v %			
			2005	2006	2007	2008
K1	MK za neposredne stroške (NS) / NS JS	manj kot 50	39	44	41	38
K2	nejavni prihodki za NS / NS JS	več kot 50	61	56	59	62
K3	nejavni prihodki JS / prihodki JS	najmanj 30	35	33	36	39.5
K4	prihodki MK/prihodki JS	manj kot 70	65	67	64	60.5
K5	delež sponzorskih in donatorskih sredstev v prihodkih JS	najmanj 3.5	5	4	4	5,7
K6	delež prihodkov od vstopnic v prihodkih JS	najmanj 23	25	25	28	30.5
K7	število prodanih vstopnic /število vstopnic v prodaji	najmanj 60	62	61	60	64
K8	odhodki JS/odhodki CD	približno 75	78	74	74	72
K9	prihodki JS/prihodki CD	približno 75	78	74	73	71,3

V tabeli 18 so izračunani kazalci, s katerimi ocenjujemo uspešnost poslovanja kulturno-umetniškega programa CD oz. javne službe. Izračunani kazalci so dobra osnova za dogovore o obsegu, strukturi in virih financiranja »normalnega« obsega kulturno-umetniškega programa, ki ga sofinancira Ministrstvo za kulturo iz javnih sredstev oziroma podlaga za oblikovanje normativov in standardov za sofinanciranje CD. Glede na zastavljene cilje, ki so bili določeni kot izhodišče za pripravo Strategije CD za obdobje 2009 do 2012, ocenjujemo tudi po doseženih kazalcih, poslovanje CD v letu 2008 kot zelo uspešno.

1.8.3 PRIHODKI IN ODHODKI DEJAVNOSTI CD NA TRGU

Z opravljanjem kongresno-komercialne dejavnosti na trgu je CD v letu 2008 zelo uspešno presegel zastavljene finančne cilje.

Celotni prihodek dejavnosti na trgu je uresničen v višini 3,723.966 €, kar je za 44 % več kot je bilo načrtovano. Tudi v lanskem letu so finančni rezultati dejavnosti na trgu bistveno ugodnejši v primerjavi z letom 2007, saj jih presegajo za 31 %, povsem primerljivi so z doslej najuspešnejšim "kongresnim letom", 2003. Uresničen je tudi presežek prihodkov nad odhodki v višini 120.859 € (leto prej: 39.867 €).

- Med prihodki je največji, 84 % delež prihodkov od opravljenih storitev (organizacija in izvedba kongresov in drugih sorodnih prireditev, opravljanje tehničnih storitev in storitev obratovanja in vzdrževanja ...) v višini 3,128.389 €.

¹¹ S cilji so mišljene ciljne vrednosti kazalcev, določene v Strategiji ali v Programu in finančnem načrtu.

- 6,5 % prihodkov v višini 234.751 € smo zaslužili s prodajo vstopnic za prireditve z vstopnino, ki niso bile v programu javne službe.
- Sponzorji in donatorji nekaterih kongresov in drugih prireditev so zagotovili rekordnih 9,4 % prihodkov dejavnosti na trgu v višini 351.825 €.

TABELA 19: ODHODKI IN PRIHODKI DEJAVNOSTI NA TRGU

Vrste odhodkov in prihodkov	uresničeno 07	FN 08	uresničeno 08	uresn./ FN 08	uresn. 08/ uresn. 07	struktura 08
DEJAVNOST NA TRGU / DT						
neposredni stroški DT	983.689	989.250	1.547.814	156,5	157,3	43,0
splošni stroški DT	560.469	420.932	633.884	150,6	113,1	17,6
investicijsko vzdrževanje DT		21.298				
amortizacija DT	233.734	246.412	224.407	91,1	96,0	6,2
stroški dela DT	1.028.580	901.108	1.197.003	132,8	116,4	33,2
SKUPAJ ODHODKI DT	2.806.472	2.579.000	3.603.108	139,7	128,4	100,0
prihodki od prodanih vstopnic DT	442.034	70.000	243.751	348,2	55,1	6,5
sponzorji, donatorji DT	128.746	68.000	351.825	517,4	273,3	9,4
prodaja storitev, drugi prihodki DT	2.275.559	2.441.000	3.128.389	128,2	137,5	84,0
SKUPAJ PRIHODKI DT	2.846.339	2.579.000	3.723.966	144,4	130,8	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV DT	39.867		120.859		303,1	

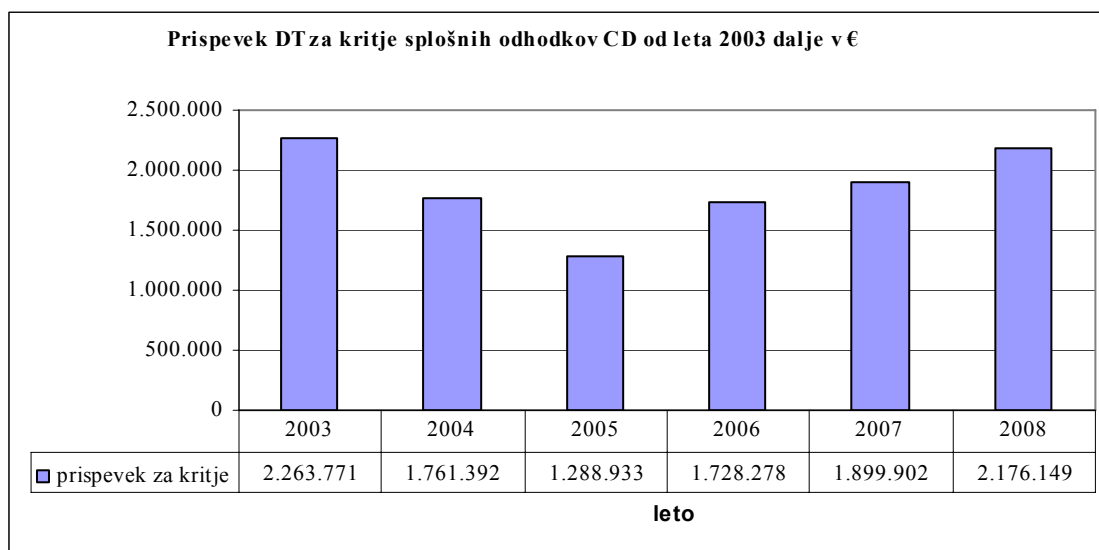
Neposredni stroški dejavnosti na trgu v višini 1.547.814 € za 558.564 €, to je 57 %, presegajo načrtovane. Njihovo višino je težko vnaprej ocenjevati, saj se predvsem predračuni velikih kongresov neprestano spreminjajo po dogovoru s soorganizatorji oziroma naročniki storitev glede na vire financiranja. Bistveno je, da ima vsak povečan strošek vnaprej zagotovljen vir financiranja.

Za dva največja mednarodna kongresa so v letu 2008 neposredni stroški presegli 562.000 € (to je tretjina vseh neposrednih stroškov projektov v sklopu dejavnosti CD na trgu), prihodki teh dveh kongresov so lani presegli 800.000 €. Brez teh dveh kongresov bi bili neposredni stroški kongresno-komercialnega programa v okviru načrtovanih. Primer kaže, da je višina stroškov in prihodkov kongresno-komercialnih prireditev odvisna od vrste prireditev in dogovorov s partnerji.

Bolj kot višina celotnega prihodka iz opravljanja dejavnosti na trgu, je pomemben prispevek za kritje splošnih stroškov, stroškov dela in za zagotavljanje amortizacije, ki ga predstavlja razlika med prihodki dejavnosti na trgu in neposrednimi stroški te dejavnosti.

Tudi prispevek za kritje splošnih odhodkov CD, uresničen v višini 2.176.149 €, presega načrtovanega za 37 %. Uresničitev tega cilja poslovanja je zelo težka (rezultati poslovanja tega ne kažejo), saj stroški dejavnosti CD na trgu (za razliko od zasebnih podjetij na področju poslovnega turizma) v letu 2008 vključujejo 75 % vstopnih davkov na dodano vrednost. Da ostaja CD pri organizaciji in izvedbi prireditev na trgu konkurenčen, mora zmanjševati in kontrolirati stroške svojih storitev in omejevati neposredne stroške, da omili negativni učinek davka na dodano vrednost.

Na sliki 1o na naslednji strani je trend gibanja pripevka za kritje splošnih odhodkov CD, ustvarjenega z dejavnostjo na trgu, od leta 2003 dalje. Iz slike je razvidno, da je bilo leto 2008 po finančnih rezultatih poslovanja (ustvarjenem prispevku za kritje splošnih odhodkov) najuspešnejše po letu 2003.

SLIKA 10: Prispevek dejavnosti CD na trgu za kritje splošnih odhodkov CD od leta 2003 dalje

1.9 INVESTICIJE, NAKUPI OPREME, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Izvajanje načrta investicijskega vzdrževanja in obnove Cankarjevega doma je potekalo sorazmerno uspešno. Večje probleme, ki so se pojavili pri obnovi Kosovelove dvorane, smo reševali skupaj s projektanti in izvajalci del.

1. Gallusova dvorana

Prenova elektromotornih vlekov scenske osvetljave je zaradi zahtevnosti razdeljena na več faz in bo potekala vse do leta 2010. Tako smo v letu 2007 končali prvo fazo prenove, ki je obsegala vgradnjo šestih elektromotornih vlekov. V letu 2008 smo nadaljevali prenovo z drugo fazo ter jo tudi uspešno opravili. Prenova druge faze je prav tako obsegala vgradnjo novih šestih elektromotornih vlekov s pripadajočo elektroinstalacijo in opremo upravljanja. Vrednost del druge faze prenove (izvajalo jo je podjetje Elsis) je znašala 235.569,31 EUR.

Vzporedno s prenovo je bilo treba izvesti tudi dodatna dela, ki zagotavljajo nemoteno delovanje preostalih, še ne obnovljenih elektromotornih vlekov. Vrednost del je znašala 5333,91 EUR. Strokovni nadzor izvedbe del je opravilo podjetje Sinabit v vrednosti 2300 EUR.

V letu 2008 smo končali tudi delno posodabljanje aplikativnega upravljaljskega programa (software) za odrsko tehniko – vrvišče. Projekt je izvajalo podjetje Sinabit v vrednosti 16.665,64 EUR.

Nakup opreme za scensko osvetljavo GD

V tem letu smo kupili 8 računalniško krmiljenih reflektorjev proizvajalca Robe v vrednosti 20.700 EUR ter sistem za njihovo brezžično krmiljenje v vrednosti 2.070 EUR.

Nakup opreme za ozvočenje

Za kakovostno izvedbo ozvočenja v Gallusovi in Linhartovi dvorani smo v letu 2008 kupili vrhunske zvočnike podjetja Meyer v vrednosti 58.955,14 EUR.

Poleg tega smo nakupili tudi drugo potrebno opremo, kot je: mešalna miza Yamaha, CD rekorderji, mikrofoni, monitorji in avdio distributerji različnih proizvajalcev oziroma dobaviteljev v skupni vrednosti 13.647,21 EUR.

Nakup opreme za multimedijske projekte

V letu 2008 smo kupili digitalni DLP-projektor za podporo filmskih in multimedijskih projektov v Linhartovi dvorani, in sicer DLP-projektor Panasonic PT-DW 10.000 v vrednosti 53.107,06 EUR.

Za potrebe različnih programov v CD smo nakupili tudi drugo multimedijsko opremo, kot so LCD-zasloni, monitorji in različni vmesniki za obdelavo digitalnih signalov. Nakup opreme različnih proizvajalcev oz. dobaviteljev je znašal 28.727,84 EUR.

Za prenovo sedanjega video sistema smo kupili sistem video distribucije v vrednosti 4.608,63 EUR.

Za obnovo hišnega ozvočenja predverij smo kupili opremo v vrednosti 2.084,09 EUR.

Nakup koncertnega klavirja

V tem letu smo kupili koncertni klavir Steinway za Gallusovo dvorano v vrednosti 103.247,58 EUR.

Za potrebe projektov v Klubu CD smo kupili koncertni pianino znamke Wendl v vrednosti 3.521,88 EUR.

Nakup opreme za razstavno dejavnost

Za potrebe razstav in njihovega umeščanja v druge prostore (Drugo predverje in VSD) smo kupili razstavne elemente znamke Syma v vrednosti 16.637,75 EUR.

Nakup osebne avtomobila

V skladu s postopno obnovo voznega parka smo kupili rabljen osebni avto VW Touran 1.9 TDI v vrednosti 18.490 EUR.

2. Prenova Kosovelove dvorane

V letu 2008 smo skladno z načrtom celovito prenovili dvorano ter jo tehnološko in funkcionalno prilagodili sodobnim zahtevam. Glavni problem tovrstne prenove je predvsem usklajevanje različnih tehnoloških rešitev med investitorjem in projektantom prostora oz. dvorane. Tako so med samo prenovo nastali zapleti, ki jih je moral investitor reševati sproti.

Gradbeno-obrtniški del prenove je temeljil na prenovi stropnih in stenskih oblog dvorane in zamenjave sedežev. Vzporedno je potekala obnovitev vseh tehnoloških sistemov (odrske tehnike, scenske osvetljave ter opreme za ozvočenje in multimedijo).

Vrednost projektov je znašala 29.284,75 EUR, gradbena dela (rušitve in prezidave) so znašala 17.083,79 EUR. Obrtniška dela (stropne in stenske obloge, parket, kovinska konstrukcija tribune odrske opreme) so bila izvedena v skupni vrednosti 172.158,66 EUR. Vrednost strojnih del (prezračevanje dvorane) je znašala 27.829,91 EUR, izdelava in montaža tehničnega pomičnega mostu v dvorani sta znašali 43.585 EUR. Elektroinstalacijska dela (instalacije luči in moči, šibkotočne instalacije in svetila) so bila opravljena v vrednosti 63.869,84 EUR.

Dvoranska oprema

Izvedeni sta bili dobava in montaža stolov v vrednosti 72.100,40 EUR. Vrednost nakupa novega filmskega platna je znašala 2.243,19 EUR.

3. Informacijski in telekomunikacijski sistemi

V okviru razvoja in nadgradnje informacijskih sistemov smo v letu 2008 predvsem nadomeščali tehnološko zastarelo opremo oziroma z nakupi nove izpopolnjevali zmogljivosti sedanjega računalniškega omrežja, tako poslovnega kakor tudi tehnološkega.

Tako smo kupili osebne računalnike v skupni vrednosti 38.041,18 EUR ter monitorjev in tiskalnikov v vrednosti 8.464,41 EUR.

Za razvoj in nadgradnjo poslovnega računalniškega omrežja smo kupili opremo v vrednosti 19.830,10 EUR ter drugo tehnično opremo (fotokopirni stroj, DVD-duplikator, ploter) v skupni vrednosti 12.188,51 EUR.

Za postavitev osnovnega digitalnega sistema obveščanja naših obiskovalcev smo nakupili računalniško opremo in programe v skupni vrednosti 26.552,57 EUR.

Za nakup programske opreme smo v letu 2008 namenili 8.582,58 EUR.

4. Investicijsko vzdrževanje

V letu 2008 smo načrtovali prenovu prostorov I. nadstropja v upravnem delu, vendar zaradi obsežnega programa, tako kulturno-umetniškega kot tudi kongresnega, ni bilo mogoče izpeljati načrtovanih del, saj bi ta resno ogrozila vse delovne procese v tehnični izvedbi programa ter pri obratovanju in vzdrževanju. Zato so bila sredstva prerazporejena na druga investicijsko-vzdrževalna dela, zlasti na področju požarne preventive. Tako smo vgradili požarna vrata na požarnih območjih skladno z novimi predpisi ter opravili nekatera druga manjša obnovitvena dela. Skupna vrednost: 49.723,45 EUR.

5. Nakup drobnega inventarja – osnovnih sredstev

V letu 2008 smo z nakupom različnih delovnih naprav in instrumentov skušali izboljšati delo pri obratovanju in vzdrževanju ter izboljšati splošne pogoje za delo.

Kupili smo:

- merilne instrumente in orodje v vrednosti 964,70 EUR,
- delovne naprave in pripomočke v vrednosti 3.556,74 EUR,
- opremo za področje ozvočenja v vrednosti 1.748,94 EUR,
- pisarniško pohištvo in dvoranske mize v vrednosti 16.003,47 EUR,
- telekomunikacijsko opremo v vrednosti 1.813,56 EUR
- drugo drobno opremo (garderobne omare, kamnite pepelnike, čistilne preproge, drogeve za zastave) v vrednosti 8.677,58 EUR ter
- aparat za popravilo vodovodnih instalacij v vrednosti 1.102,85 EUR.

6. Druge investicije

V letu 2008 smo končali tudi prenovu Kluba CD, ki smo jo začeli v letu 2007. Investicije smo v leto 2008 prenesli predvsem zaradi zamude pri gradbeno-obrtniških delih.

Zamuda je seveda pomenila tudi kasnejše zaključevanje del, tako da smo v letu 2008 imeli še dospele račune za obračun izvedenih del v naslednjih vrednostih: podjetje Alkam za dodatne zasteklitve 10.210,60 EUR, Dom oprema v vrednosti 5.038,40 EUR, Izolirka požarni inženiring za nadzor požarne varnosti 4.502,25 EUR ter Ključavničarstvo Mehle za vsa dodatna strojno-ključavničarska dela v vrednosti 8.414,36 EUR. Kovinotehna MKI je za vsa strojno-instalacijska dela po prevzemu in odpravi napak izstavila končno situacijo in račun v vrednosti 50.018,64 EUR. Nadalje smo za gradbeni nadzor in izdelavo PID plačali 4.659,38 EUR, za dobavo in polaganje parketa (Parketarstvo Mrzlikar) v vrednosti 26.783,34 EUR. Sanacija terase pod Klubom CD je bila izvedena v vrednosti 22.045,40, dobava in montaža gledaliških zaves na odru Kluba CD v vrednosti 4.976,00 EUR. Izvajalec gradbeno-obrtniških del - SGP Tehnik je izstavil 4. začasno situacijo v vrednosti 80.764,00 EUR.

Zaradi zamud posledično ni bilo mogoče izvesti vseh meritev in preizkusov v načrtovanih rokih, tako smo v letu 2008 med poskusnim delovanjem kluba skupaj z izvajalci del skoraj vse leto postopno odpravljali napake in pomanjkljivosti izvedbenih del. Po preteku poskusnega delovanja smo izvedli uradni tehnični pregled in pridobili uporabno dovoljenje.

V letu 2008 smo tudi zaključili prenovu prezračevalnih naprav za Galerijo v skupni vrednosti 28.319,66 EUR, ki jo je izvedlo podjetje Kovinotehna MKI. Za potrebe varovanja razstave Faraonska renesansa smo kupili 6 nadzornih video kamer v vrednosti 9.279,12 EUR.

Odlivi za investicije so v denarnem toku za leto 2008 dosegli 1.929.098 €. Zamude pri zaključevanju del v KCD so botrovale negativnemu denarnemu toku za leto 2008, ko so odlivi CD, zaradi

zamaknjenih plačil pri dokončanju KCD, presegli prilive CD za 543.254 €. Glede na visoke presežke prilivov nad odlivi v prejšnjih letih to ne ogroža finančne stabilnosti poslovanja CD.

1.10 PREGLED MEDIJSKEGA POJAVLJANJA CD IN MARKETINŠKIH PRIJEMOV

Uvodne ugotovitve

Cankarjev dom že vse od začetka svojega obstoja svoje marketinške aktivnosti za promocijo kulturno-umetniškega programa razvija v okviru zelo skromnih finančnih sredstev, kar pa sodelavci v službi za trženje programa in odnose z javnostmi dojemajo kot izziv in ne kot oviro. V letu 2008, ko se je (predvsem v drugi polovici leta) večina oglaševalskih storitev (tisk, zakup prostora ali časa) podražila, smo še več kot doslej stavili na neposreden stik s potencialnimi obiskovalci prireditve (neposredni marketing, stik z obiskovalci v CD) ter na internet kot medij promocije in prodaje. Obe navedeni marketinški orodji sta se izkazali kot učinkoviti, kar kaže tudi delež prodanih vstopnic (glede na število razpoložljivih vstopnic) za prireditve javne službe, ki je prvič v zgodovini Cankarjevega doma dosegel 64%. Pri tem seveda ne gre spregledati dejstva, da je k dobri prodaji vstopnic in številu obiskovalcev CD veliko pripomogel izjemen kulturno-umetniški program v letu 2008, v katerem so prevladoval kakovostne in hkrati dovolj vsečne prireditve, da so prepričale obiskovalce ter odmevna in raznolika kongresna in druga dejavnost CD na trgu.

Marketing

- **Tiskani mediji**

Večletna stalnica plačanega pojavljanja Cankarjevega doma v tiskanih medijih je zakup cele strani v dnevniku Delo enkrat mesečno, kjer se objavlja mesečni spored / koledar programa prireditve CD. Raziskave so pokazale, da so prav bralci Dela najzvestejši obiskovalci CD. Ker pa se struktura bralcev Dela menja, se bomo v letu 2009 z mesečnimi objavami izbranih prireditve delno preusmerili tudi v Dnevnik.

Stalnica je v letu 2008 ostala tudi programska publikacija programa Cankarjevega doma za sezono, ki smo jo priložili dnevniku Delo v začetku septembra; tokrat le ljubljanski izdaji (z okolico), saj so naše analize pokazale, da večina obiskovalcev CD prihaja iz tega območja.

Drugega plačanega pojavljanja (razen dnevnih objav, kjer vsak dan napovedujemo program tega dne) ter redkih medijskih sponzorstev (Delo – LIFFe, Mladina – Cankarjevi torki) v tiskanih medijih ne koristimo: ne le zaradi omejenih finančnih sredstev, temveč tudi zato, ker je naše stališče, da je mogoče kulturno-umetniški program CD bistveno boljše in izčrpnije približati (potencialnim) obiskovalcem skozi uredniške vsebine (PR).

- **Radio**

Cankarjev dom že več let uspešno sodeluje predvsem s tremi radijskimi postajami: Radiem Študent, Ra Slovenija International in III. programom Ra Slovenija. Predvsem prvi dve omenjeni nam že več let omogočata pojavljanje v okviru medijskih sponzorstev. Žal kljub večletnim poskusom z ostalima dvema programoma Radia Slovenija (I. program in Val 202) nismo uspeli doseči ustreznega dogovora, ki bi CD omogočal, da bi se redno pojavljal na omenjenih dveh programih.

- **Televizija**

Zaradi skromnih sredstev za marketing se Cankarjev dom na nobeni od televizij (razen neplačanih, uredniških objav), ne pojavlja. V letu 2008 smo se s komercialno televizijo POP TV dogovorili za medijsko sponzorstvo predstave Vihar, oglas za predstave smo predvajali tudi na tej postaji. To je zagotovo pripomoglo k relativno dobremu obisku (kljub neenotnemu mnenju kritikov o predstavi).

- **Javno plakatiranje**

Javno plakatiranje ostaja osrednja točka plačljivega pojavljanja CD: ne le zaradi cenovne ustreznosti, temveč tudi zaradi relativno velike učinkovitosti glede na vložena sredstva. Pozdravljamo tudi dobro voljo MOL, ki nam je v letu 2008 ob dveh priložnostih ponudila brezplačno uporabo mreže city light plakatov v mesecu juniju, in sicer za 49. Jazz festival Ljubljana ter za razstavo Egipčanska renesansa. Ocenjujemo, da objave festivala jazz na »city lightih« niso povečale obiska oziroma prodaje vstopnic, ugodnejši so bili doseženi rezultati pri prodaji vstopnic za razstavo.

- **Internet**

Internet oz. spletna stran Cankarjevega doma - postaja osrednje stičišče mlajše in srednje generacije obiskovalcev CD. Spletna stran CD beleži vsako leto večji obisk. Spletno stran CD je lani obiskalo skoraj 400.000 obiskovalcev (v letu 2007 okrog 240.000), dosegli smo preko 1.600.000 ogledov strani (v letu 2007 okrog 1.000.000). Največ obiskovalcev si je ogledalo nakup vstopnic, formo za iskanje in dvorane. Med najbolj obiskanimi prireditvami je bila na prvem mestu razstava Faraonska renesansa. Poleg osrednje spletne strani CD zasnujemo ob večjih dogodkih ali festivalih (LIFFe, Festival dokumentarnega filma, Jazz festival) ter za kongresno-komercialne projekte samostojne spletne podstrani. Tudi te beležijo vsako leto izjemen porast obiska, zato se odpira vprašanje sistemizacije delovnega mesta urednika spletnih strani in spletnih publikacij CD. Za zdaj je to delo razdeljeno med več oseb, glede na naraščajoče število prireditev in obiskov spletne strani pa bo v prihodnosti potrebno delo urednika centralizirati in bolj sistematično razvijati. Razloga za to sta najmanj dva: splet je kot komunikacijski kanal cenovno najugodnejši, hkrati nagovarja praktično neomejeno ciljno skupino (ne le lokalno, ljubljansko okolje), po drugi strani pa se odpira možnost razvoja npr. spletnega časopisa CD, s pomočjo katerega bi lahko informacije o kulturno-umetniškem programu CD še učinkoviteje (in ceneje) distribuirali.

Poleg spleta razvijamo tudi interno oglaševanje oziroma informiranje o programih CD na televizijskih ekranih, razporejenih v večnamenskih prostorih CD (preddverjih, veliki sprejemni dvorani) in v informacijskem središču v pasazi Maximarketa. Projekt bo v celoti zaživel v letu 2009.

Odnosi z mediji

Odlični odnosi Službe za trženje programa in odnose z javnostmi z mediji so bistvo pojavljanja Cankarjevega doma v medijih. Profesionalno, usmerjeno, ažurno obveščanje medijev, skrbno pripravljene informacije in redna komunikacija s ključnimi novinarji in uredniki zagotavlja, da se CD redno pojavlja v raznovrstnih medijih. To kaže tudi analiza medijskih objav v elektronskih, tiskanih, internetnih medijih, ki je navedena v nadaljevanju.

- **Analiza medijskih objav**

V letu 2008 je bilo o Cankarjevem domu skupno objavljenih 9.414 objav v tiskanih, elektronskih (radio in TV) in internetnih medijih (leto poprej 8.678). Prevladujejo objave v tiskanih medijih: 6202 (v letu 2007, 5153), nekoliko manj kot v letu 2007 smo bili v letu 2008 zastopani na televiziji (620 objav v letu 2007 in 533 objav v letu 2008) in na spletnih medijih (1917 objav v letu 2007 in 1351 objav v letu 2008), več objav pa smo dosegli v že omenjenih tiskanih medijih in na radiu (1328 v letu 2007 in 1358 objav v letu 2008).

V splošnem se je tako število (brezplačnih) uredniških objav CD v medijih povečalo.

Neposredna prodaja

Pomemben segment trženja obiska prireditev kulturno-umetniškega programa v CD je neposredna prodaja, ki temelji na večletnem delu predvsem s šolskimi skupinami, skupinami študentov in nekaterih interesnih organizacij, podjetij ter društev upokojencev, ki množično obiščejo CD v času festivala za tretje življenjsko obdobje, dogovarjamo pa se tudi za obiske drugih prireditev. Redno neposredno trženje je bilo lani izjemno uspešno predvsem pri največjem kulturno-umetniškem projektu leta 2008, razstavi Faraonska renesansa, ki je tudi s pomočjo neposrednega trženja privabila v CD učence in učitelje iz 160 slovenskih šol z več kot 500 šolskimi skupinami.

Vsekakor pa je na področju neposredne prodaje še veliko prostora za nadgradnjo (telefonski studio, poseben lojalnostni program za skupine ipd.), že v letu 2009.

Namesto zaključka

Strnemo lahko, da je bilo leto 2008 tako v prodajnem kot v promocijskem smislu za Cankarjev dom nadpovprečno. Vsekakor je k temu pripomogel tudi izvrsten kulturno-umetniški program ter odmevna znanstvena in druga srečanja ter dobro obiskane kulturne prireditve v sklopu dejavnosti na trgu, ki so v CD pripeljale tudi številne obiskovalce, ki pred tem praga kulturnega centra morda (še) niso prestopili. Tudi komunikacija z mediji in s tem bitka za medijski prostor in čas je bila zaradi kakovostnega programa CD bistveno lažja. Promocija je nenazadnje le eden od faktorjev dobre prodaje vstopnic; še pomembnejšo vlogo igra »produkt« trženja oziroma promocije (predstava, koncert, nastopajoči umetniki, cena vstopnice, termimska umestitev prireditve ...).

1.11 PRODAJA VSTOPNIC ZA PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE V LETU 2008

Kazalec D, ki pokaže izkoristek zmogljivosti dvorane glede na število sedežev, izračunavamo za vse prireditve, dejavnosti in zvrsti kulturno-umetniškega programa. Relativni delež prodanih vstopnic je tudi pomemben pokazatelj smotrnosti umeščanja posameznih prireditev po dvorinah in prostorih CD, čeprav je zaradi posebnosti posameznih prireditev (akustika, orgle, odrska tehnologija ...) včasih nujno izvajanje določenih prireditev v (po številu sedežev) »prevelikih«, a po drugih kriterijih najprimernejših dvorinah CD.

Ciljna višina kazalca D za dvorane CD je 60 (prav zaradi že omenjene specifičnosti programa in dvoran CD). Prodaja vstopnic je uspešna, če letno prodamo 60 % vstopnic, ki so v prodaji.

$$D = (\text{število prodanih vstopnic} / \text{število vstopnic v prodaji}) * 100$$

Zmnožek števila prodanih vstopnic in cen vstopnic je prihodek od prodanih vstopnic, s katerim v CD sofinanciramo predvsem neposredne stroške programa, del splošnih stroškov in stroškov dela.

Za prireditve kulturno-umetniškega programa (brez razstav) je bilo v letu 2008 prodanih 249.112 (228.967) vstopnic ali 64,4 % (60) vstopnic, ki so bile v prodaji¹². V CD smo prodajali vstopnice za 895 (869) prireditev javne službe. 320 (261) prireditev kulturno-umetniškega programa je bilo brez vstopnine. Povprečna cena vstopnice je bila 12,54 € (10,82), v povprečju je bilo prodanih 278 (263) vstopnic na prireditve. V letu 2008 je cenovno izstopal le koncert Dunajskih filharmonikov s povprečno ceno vstopnice 65 €, ostale cene niso bistveno odstopale od tistih iz prejšnjih let. V številu in deležih prodanih vstopnic niso upoštevane brezplačne vstopnice, ki so namenjene promociji programa, novinarjem, pokroviteljem, donatorjem, gostom CD iz tujine, izvajalcem in koproducentom po pogodbah in zaposlenim, ki si morajo po službeni dolžnosti ogledati prireditve. Število teh vstopnic ne presega 3 % vstopnic v prodaji. V letu 2008 se je tudi delež brezplačnih vstopnic za novinarje in goste LIFFe znižal na 3,5 %.

¹² Podatki vključujejo prodane abonmajske vstopnice (SF, RTV...) za koncerte in operne predstave, ki so vključene v program JS CD

Glasba: 204 (174) prireditve z vstopnino, 143.813 (130.483) prodanih vstopnic ali 76 % (73) prodanih vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila 17,4 € (16,5). Povprečno je bilo prodanih 705 (750) vstopnic na prireditve. V 2008 je v CD gostovalo SNG Opera in balet in uprizorilo 18 prireditev ter pritegnilo 8.489 obiskov(alcev).

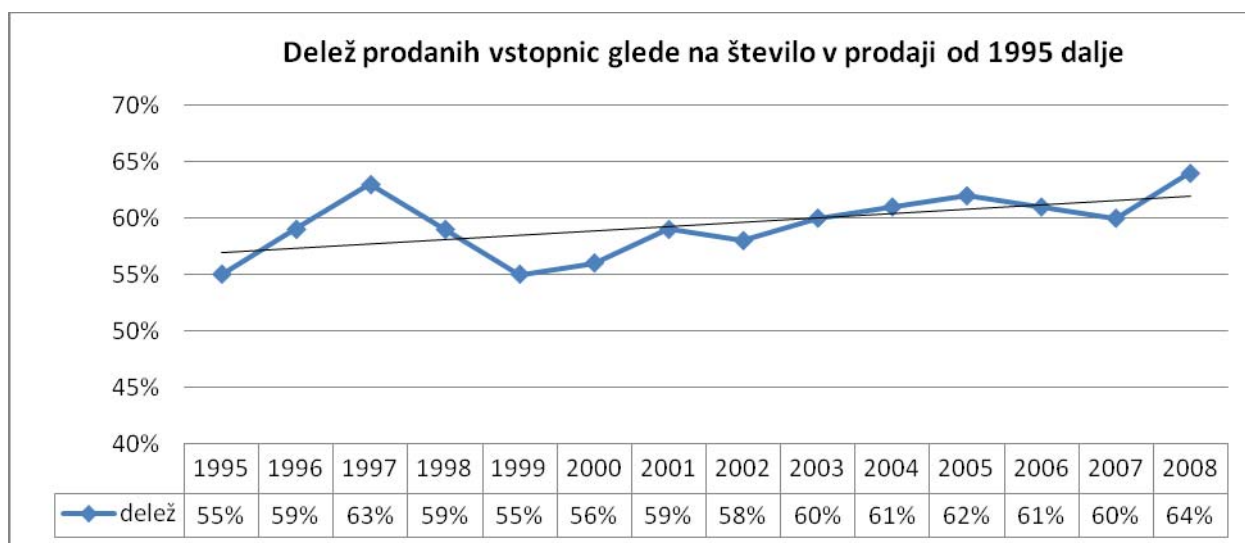
Gledališče: 114 (97) prireditev z vstopnino, 26.567 (17.074) prodanih vstopnic ali 65 % (57), kar je dober uspeh glede na deleže preteklih let (pod 60%). Povprečna cena vstopnice je bila 16,57 € (16,17 €). Povprečno 233 (176) prodanih vstopnic na prireditve. Najboljši obisk še vedno beležijo gostovanja iz tujine s povprečno 620 obiskov(alci) na prireditve, zelo dobro so bile obiskane tudi prireditve Cafe teatra v KCD.

Film: 435 (440) predstav z vstopnino, 55.218 (50.701) prodanih vstopnic za predstave ali 45 % (40) prodanih vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila nekoliko višja kot leto prej, 4,35 € (4,04). Povprečno 127 (115) prodanih vstopnic na predstavo.

Kulturna vzgoja in humanistika: 142 (158) prireditev z vstopnino, 23.452 (30.709) prodanih vstopnic ali 69 % (69) prodanih vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila 5,45 € (5,6). Povprečno 278 (158) prodanih vstopnic na prireditve.

Poleg navedenih je bilo za razstave prodanih 35.000 vstopnic (več kot 30.000 za razstavo Faraonska renesansa). Prihodki od prodanih vstopnic na razstavah so bili uresničeni v višini 150.313 €.

SLIKA 11

Delež prodanih vstopnic za leto 2008 je prešel dolgoletno konvergenco k 60% in dosegel štiri odstotne točke višji delež, kar potrjuje pozitivno naraščajoči trend skozi preteklih deset let.

I KULTURNO-UMETNIŠKI PROGRAM /JAVNA SLUŽBA

2.1 GLASBENI PROGRAM / RESNA GLASBA

V sklopu programa resne glasbe, opere in baleta smo v letu 2008 uresničili 146 prireditev, od tega 84 različnih, na področjih simfonične, komorne, vokalne, folklorne in glasbenoscenske umetnosti.

V okviru tega programa so zaradi obnove matične hiše v dvoranh Cankarjevega doma vadili in uprizarjali tudi vsi ansambli SNG Opera in balet Ljubljana s skupaj 33 predstavami v Linhartovi in Gallusovi dvorani ter dvema predstavitvama v Klubu OperaBalet.

2.1.1 SIMFONIČNA GLASBA

Redni program Orkestra Slovenske filharmonije

Modri in oranžni abonma I in II

V okviru abonmajev Orkestra Slovenske filharmonije je bilo v letu 2008 v Gallusovi dvorani izvedenih vseh 36 načrtovanih koncertov (18 različnih programov) v štirih abonmajskih nizih, modrem in oranžnem abonmaju s ponovitvama. 30 koncertov je izvedel matični orkester, 6 pa trije gostujoči srednjeevropski orkestri; tako sta aprila gostovala Madžarska nacionalna filharmonija z dirigentom Zoltánom Kocsisom in Orkester Tonkünstler z dirigentom Kristjanom Järvijem, maja pa Zagrebska filharmonija pod taktirko Alexandra Rahbarija. V jesenskem delu sezone je gostovala Slovaška filharmonija z dirigentom Petrom Ferancem.

Koncerti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija

Abonmajski koncerti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija v Gallusovi dvorani so v letu 2008 potekali po načrtih, izvedli so vseh 9 napovedanih koncertov. Umetniško vodenje orkestra nadaljuje glavni dirigent En Shao, orkestrska igra kaže dobro umetniško napredovanje.

Februarja so Simfoniki izvedli spored ruske romantike pod taktirko En Shaa in s solistom Aleksandrom Piroženkom v Skrjabinovem *Koncertu za klavir v f-molu*. Marca sta bila na sporedu Dvořákov koncert za violončelo z izrednim kitajskim solistom Li Vejem in Brahmsova *Četrta simfonija*, dirigiral je Uroš Lajovic. Cristian Mandeal je dirigiral aprilski koncert s celovečerno Brucknerjevo *Simonijo št. 7 v E-duru*. Majski koncert je pod naslovom *Vzhod-Zahod* ponudil dve deli kitajskih skladateljev Guan Šja, Vang Jančjaa in Jin Čengzonga, prisluhnili pa smo tudi skladbi *Izvir* Uroša Rojka in Bartókovemu *Čudežnemu mandarinu*; dirigiral je En Shao, solist na klavirju je bil Gong Peng Peng. Orkester je sklenil sezono s sporedom francoskih avtorjev (C. Debussy, E. Chausson, C. Saint-Saëns), dirigentom Rossenom Milanovom in violinistko Anjo Bukovec.

V jesenskem delu sezone so izvedli sicer zanimiv, a slogovno neuskkljen koncertni spored (P. Šivic, A. L. Webber, J. Suk) pod taktirko glavnega dirigenta; solista sta bila violončelist Julian Lloyd Weber in Benjamin Ziervogel, koncertni mojster Simfonikov. Oktobrski koncert je bil posvečen Beethovnu, solist in dirigent je bil violinist Gordan Nikolić. Novembrski koncert je bil v znamenju spomina na Uroša Kreka (dirigent Marko Letonja, solist Jože Kotar), decembra pa so gostili slovito tolkalistko Evelyn Glennie z zanjo značilno skladbo *Veni veni Emanuel* skladatelja Jamesa McMillana.

Zlati abonma

Program gostujočih simfoničnih orkestrrov se je iztekel tako, kot je bilo prijavljeno oz. napovedano. Edina programska sprememba je nastala na februarjem gostovanju Simfoničnega orkestra Severnonemškega radia (NDR) iz Hamburga, ko je namesto obolele violinistke Lise Batiashvili z istim programom prepričljivo vskočila odlična mlada angleška violinistka Niccola Benedetti. Med vrhunec sezone gotovo sodi prav ta koncert pod taktirko Alaina Gilberta, tudi novega glavnega dirigenta Newyorških filharmonikov. Odmevno je bilo tudi majsko gostovanje Orkestra Romanske Švice z legendarnim mojstrom Markom Janowskim, izredno izvedbo Bartókovega *Drugega violinskega*

koncerta je kljub slabemu počutju velikopotezno oblikovala Julia Fischer. Programsko izjemno dognano, a interpretativno precej odmaknjeno, je bilo gostovanje Avstralskega komornega orkestra pod vodstvom violinista Richarda Tognettija; prav tako ni upravičilo vseh pričakovanj novembrsko gostovanje Bach Collegiuma Japan pod vodstvom specialista Masaakija Suzukija. Ponudil je sicer jasno poustvarjanje brez romantične slogovne navlake, vendar so bile šibke točke pri posameznih izvajalcih. Otvoritveni koncert jesenskega dela sezone z Bamberškimi simfoniki pod vodstvom Jonathana Notta je zaznamovala pronicljiva poustvaritev Mahlerjeve *Devete simfonije*. Velik uspeh je požel tudi razprodan koncert Kraljeve flamske filharmonije z mojstrom Philippejem Herreweghejem, ki je zgodnjeromantični mojstrovini Schumanna in Beethovna podal s polnim tonskim oblikovanjem in premočrtno jasnostjo stavkov. Očarala sta tudi neverjeten stik mladega pianista Martina Helmchna s flamskim orkestrom in vzorna povezanost vseh z dirigentom. Koncerti zlatega abonmaja so tudi v 2008 zagotavljali vpogled v visoko kakovost svetovne simfonične kulture. Uspešno smo predstavili tiste orkestre, dirigente in soliste, ki so s svojo estetiko, umetniško osebnostjo in glasbeno tehniko zavezani osmišljeni in navdihujoči poustvaritvi.

Simfonični koncerti za mladino

V simfonični dejavnosti za mladino smo v sodelovanju z Glasbeno mladino Slovenije in Orkestrom Slovenske filharmonije izvedli 15 vodenih simfoničnih matinej z Orkestrom Slovenske filharmonije v štirih vsebinskih sklopih: *Čudoviti svet glasbil* v pomladnem in jesenskem terminu, novo matinejo *Izgubljena paličica vile Apolonije* avtorice Cvetke Bevc in uveljavljeno matinejo *Igraj kolce z ljudskimi temami* v slovenski simfonični glasbi.

V okviru popoldanskih koncertov za Glasbeno mladino ljubljansko smo izvedli vse štiri napovedane orkestrske koncerte: dva marčevska koncerta *Najlepši zbori iz oper* z Zborom in orkestrom SNG Opera in balet Ljubljana (dirigent je bil Igor Švara) ter dva koncerta serije *Popoldan s Simfoniki RTV Slovenija* na temo glasbene šale oz. humorja v glasbi z novo skladbo *Glasbena šala* Jureta Godlerja.

Drugi simfonični koncerti

V okviru drugih simfoničnih dogodkov smo izvedli enega več od napovedanih štirih koncertov, in sicer smo zaradi velikega povpraševanja pripravili ponovitev tradicionalnega božičnega koncerta s Simfoniki RTV Slovenija.

Novoletni koncert Orkestra Slovenske filharmonije je vodil George Pehlivanian, pevska solista sta bila Urška Žižek in Tomislav Mužek, popularno naravnani koncertni spored pa so oblikovale arije iz Verdijevih oper in Bizetove *Carmen*, odlomki iz operet Lehárja ter druga dela popularne simfonične literature.

Konec januarja smo v okviru slavnostnega koncerta ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji gostili Dunajske filharmonike. Koncert je vodil madžarski dirigent Ivan Fischer, solistka je bila Bernarda Fink, na sporedu pa so bili simfonija in koncertne arije W. A. Mozarta ter Bartókov *Koncert za orkester*. Dogodek je bil izjemno odmeven, vendar ga ni zaznamoval opaznejši poustvarjalni presežek. Redno srečanje s Simfoničnim orkestrom Akademije za glasbo v Ljubljani je aprila vodil Rene Gulikers, solista sta bila študenta Teo Kovačević, pozavna, in Simon Klavžar, marimba. Na sporedu so bila dela J. Goloba, F. Davida, A. Koppla in Simfonija Cesarja Francka.

Simfonični orkester RTV Slovenija je na tradicionalni božični koncert povabil Oliverja Dragojevića ter klapi Dišpet in Braciera, dirigiral je Alan Bjelinski.

2.1.2 GLASBENO-SCENSKA DEJAVNOST

SNG Opera in balet Ljubljana je v januarskih terminih pripravilo 13 predstav (napovedanih je bilo 10) opere *Carmen* Georgesa Bizeta z mednarodno solistično zasedbo, zborom, baletom in orkestrom SNG Opera in balet Ljubljana. Umetniško ekipo so sestavljali dirigent Peter Feranec, režiser Charles Roubaud, scenografka Emmanuelle Favre, kostumografinja Katia Dufлот. Luč je oblikoval Andrej Hajdinjak, zbor je pripravila Martina Batič. Zaradi velikega zanimanja sta bili izvedeni dve ponovitvi v prvih dneh julija, skupaj torej 15 predstav.

Tri ponovitve komorne opere *Mnémosyne* (glasbo je prispeval Gregor Strniša, libreto in režijo Iztok Lovrič, kostume pa Alan Hranitelj) v produkciji Gledališča Glej so dosegle velik uspeh med občinstvom, naklonjenost kritike in dobro obiskanost.

2.1.3 BALET

Izvedli smo baletna večera v organizaciji Društva baletnih umetnikov Slovenije, ki ju zaradi obnove operno-baletne hiše predstavlja Cankarjev dom v Linhartovi dvorani. *Slavnostni baletni večer s podelitvijo strokovnih nagrad DBUS* za leto 2008 je bil 9. junija, *Osmi slavnostni večer novih baletnih koreografij na slovensko glasbo* pa 19. oktobra 2008. Obe prireditvi je snemala in predvajala RTV Slovenija.

Napovedano gostovanje Baleta iz Monte Carla s predstavo *Lepotica (La Belle)* 28. in 29. oktobra je bilo eden najodmevnejših dogodkov drugega dela sezone. Odličnost izvedbe z izvirno poustvaritvijo pravljice o speči lepotici je privabila tudi slovensko občinstvo, ki je dvakrat povsem napolnilo Gallusovo dvorano. Estetika koreografa Jean-Christopha Maillota je prepričala tako po skrajni estetiziranosti vseh odrskih elementov, emotivni moči odrskega giba kot inteligenci koreografskega jezika.

2.1.4 FOLKLORA

Slavnostni koncert, ki je aprila zaznamoval 60. obletnico delovanja Akademске folklorne skupine Franceta Marolta ŠOU v Ljubljani pod umetniškim vodstvom Mirka Ramovša, je bil uspešen; zaradi velikega zanimanja smo pripravili ponovitev predstave v Gallusovi dvorani. Letni koncerti prejšnjih let so v oblačilni in koreografski podobi prikazali posebnosti slovenskih pokrajin in ožjih območij, tokratna predstava z naslovom *Razkrita govorica plesa* pa je imela izrazito abstraktno zasnovo. Posvečena je bila izključno plesu ter je s svojimi oblikami in znamenji razkrivala gibno izraznost slovenskega človeka skozi čas.

2.1.5 VOKALNA GLASBA

V okviru programa zborovske in druge vokalne glasbe smo 31. maja izvedli letni koncert Akademškega pevskega zbora Toneta Tomšiča pod vodstvom dirigentke Urše Lah v Dvorani Slovenske filharmonije.

Namesto napovedanega adventnega koncerta s solistko Vivico Genaux z baročno skupino Concerto Köln, ki ga nismo mogli terminsko uskladiti z razpoložljivostjo Gallusove dvorane, smo 14. decembra izvedli gostovanje Zbora St. John's Collegea iz Cambridgea pod vodstvom umetniškega vodje Andrewa Nethsingha. Sodelovali so: organista Timothy Ravalde in John Challenger ter harfistka Sofia Ristic. Zbor je eden najboljših deških sestavov značilno angleške katedralne glasbe. Predstavili so zahteven spored umetnih skladb na koledniško tematiko avtorjev Benjamina Brittna, Vaughana Williamsa, Francisa Poulenca in tradicionalne angleške božične pesmi. Koncertno srečanje s predstavniki ene najodličnejših evropskih zborovskih tradicij je bil kakovostni vrhunec decembrskega sporeda.

2.1.6 KOMORNA GLASBA

Srebrni abonma

V okviru cikla komorne glasbe smo predstavili 7 koncertov. Prvi del sezone je potekal skladno z napovedanim programom: januarja je nastopil kvartet Guarneri, eden najslavnejših ameriških godalnih

kvartetov, februarja organist Gunnar Idenstam, marca pianist Jefim Bronfman s sporedom del Beethovna, Schumanna in Ravela ter manj izvajano virtuozno fantazijo *Islamej* Milija Balakireva. Aprila sta komorno sezono z recitalom pretežno francoske glasbe za violončelo in klavir sklenila Christian Poltera in Kathryn Stott. Drugi del sezone smo začeli s koncertom Godalnega kvarteta Casals; pripravili smo ga v sodelovanju z Veleposlaništvom Kraljevine Španije, novembra je sledil Pihalni kvintet Svetovnega orkestra Glasbene mladine, decembra se je na ljubljanski oder vrnil pianist Aleksandar Madžar.

Ob pregledu sezone naj omenimo vrhunce: gotovo je med njimi nepozabno doživetje klavirske igre Jefima Bronfmana s stoječim odobravanjem občinstva. Polnost glasbenega doživetja je oblikoval tudi violončelist Poltera v duu s pianistko Stottovo. Nevsakdanji je bil koncert organista Gunnarja Idenstama; predstavil je precej drugačen slog orgelske igre in novatorski programski pristop. Pri nas razmeroma neznani Cuarteto Casals je ponudil pravo presenečenje v plastičnem vodenju komornega dialoga in svežem poustvarjanju glasbene tvarine v sicer izrazito klasičnih kvartetnih skladbah Schuberta, Mendelssohna in Beethovna. Pihalni kvintet Svetovnega orkestra Glasbene mladine s članom hornistom Boštjanom Lipovškom je novembra prispeval koncertni presežek sezone; žal je pihalni kvintet koncertno manj priljubljena zasedba, zato koncert ni dosegel publike, ki bi si jo zaslužil glede na osmišljenost igre in tudi zanimivost programa z večinoma sodobnimi deli. Decembrski recital pianista Aleksandra Madžarja je nasprotno dosegel izredno zanimanje in bil razprodan že teden pred dogodkom. Izbral si je zahteven spored večinoma romantičnih in impresionističnih del ter ponovno prepričal s pronicljivim in občutljivim pianizmom. Razočaralo pa je januarsko gostovanje slovitega godalnega kvarteta Guarneri, ki ob dolgoletni koncertni razvpitosti in izjemnih mojstrskih referencah ni upravičil visokih pričakovanj.

Mladi mladim

V letu 2008 smo pripravili vseh šest napovedanih komornih koncertov v sodelovanju z Glasbeno mladino ljubljansko iz cikla, namenjenega koncertnemu predstavljanju uspešnih mladih slovenskih glasbenikov. V prvem delu leta smo predstavili skladateljski večer Mateja Bonina, Petre Strahovnik in Nejca Kuharja, februarjski koncert je pripadel tubistu Roku Vilharju in violinistu Matjažu Porovnetu, aprilskega pa sta si delila kontrabasist Janez Avšič in klarinetist Matija Strniša. Jeseni smo izvedli skladateljski večer Jaka Jerine in Tine Mauko. Slednja je v Klubu CD pripravila prvi del opere v treh delih *Čarobni vžig*. Novembrski koncert sta predstavila kitariski duo Simon Krajncan Fojkar in Aljoša Vrščaj ter Godalni kvartet Attacca (Gregor Hrabar, violina; Klavdija Jarc, violina; Valentin Štante, viola; Alenka Hrabar, violončelo). Decembrski pevski recital sta oblikovala sopranistka Urška Arlič in baritonist Rok Bavčar; klubski prostor se je pokazal kot dobra akustična in koncertna rešitev tudi za tovrstne recitale.

Zvoki šestih strun

Cikel, posvečen kitari, je v letu 2008 predstavil napovedane štiri slogovno raznolike recitale kitarske glasbe od renesanse do sodobnosti. Izvajalec in program majskega koncerta sta bila spremenjena, namesto kitaristke Antigoni Goni in flavtistke Laure Gilbert je nastopila nizozemska specialistka za Bachovo glasbo Raphaella Smits s sporedom del J. S. Bacha, J. Kasparja Mertza in N. Coste. Koncerti kljub popularnemu programu in splošni priljubljenosti inštrumenta ne dosegajo sprejemljive dvoranske zasedenosti Velike dvorane SF, zato je selitev cikla v manjši Klub Cankarjevega doma smiselna.

Drugi komorni koncerti

V okviru rednega koncerta študentov orgelskega razreda Akademije za glasbo v Ljubljani pod vodstvom docentke Renate Bauer so na orglah Gallusove dvorane nastopile študentke Estera Hari, Alena Zorina in Ana Klopčič, dopolnili pa so jih učenci komorne igre iz razreda doc. Bojana Goriška s sporedom del za dva klavirja (pianisti Tjaša Šketako, Polona Troha, Marjan Peternel in flavtistka Tanja Repe).

V okviru tedna komornega muziciranja pod umetniškim vodstvom klarinetista Mateta Bekavca smo od 13. do 16. maja 2008 v Dvorani Slovenske filharmonije pripravili štiri festivalsko zasnovane koncerte cikla *Noč, sanje, molitev*. Programska osnova vsakega večera so bila štiri dela iz literature 20. stoletja z močnim duhovnim nabojem in strukturalno vrednostjo: Kanchelijeve *Nočne molitve*, Messiaenov *Kvartet za konec časa*, Schönbergova *Ozarjena noč* ter *Sanje in molitve Izaka Slepega* skladatelja Osvalda Golijova. Messiaenova skladba je označila tudi letošnjo obletnico rojstva, deli Kanchelija in Golijova pa sta bili v Ljubljani izvedeni prvič.

Na sporedu so bila dela O. Messiaena, G. Kanchelija, A. Schönberga, W. A. Mozarta, F. Schuberta, R. Schumanna, F. Poulenca, C. Nielsena, G. Mahlerja, P. Vasksa, J. S. Bacha, M. Brucha, A. Berga, F. Chopina, J. Brahmsa, A. Piazzolle, O. Golijova, E. Morricona, G. Crumba, izmed domačih avtorjev pa nova skladba *Nočna mora* Nenada Firšta in *Meditacija v petih odslukavah* Brine Jež Brezavšček.

Sodelovali so: Katia Skanavi, klavir; Alina Ibragimova, Patricija Kopačinska, violina; Mate Bekavac, klarinet, dirigiranje; Nicolas Altstaedt, violončelo; Mirjam Kalin, mezzosopran; Mile Kosi, viola; Aleksandar Milošev, viola; Igor Mitrović, violončelo; Iztok Hrastnik, kontrabas; Marko Hatlak, harmonika; Andreja Brlec Geržina, mezzosopran; Nina Prešiček, klavir

Komorni zbor Ave, dirigent Andraž Hauptman

Komorni orkester, koncertni mojster Janez Podlesek

Violine: Monika Ivančev, Matic Anžej, Oksana Pečeny, Oliver Dizdarević Škrabar, Irina Kevorkova, Rok Zgonc, Žiga Cerar, Matjaž Žižek, Katarina Jurca, Bojan Ristič

Viole: Maja Rome, Maja Babnik Ravnikar, Tomaž Malej, Marjeta Škrjanc

Violončela: Jošt Kosmač, Petra Gačnik Greblo, Tamara Đorđević, Tilen Artač

Kontrabasi: Piero Malkoč, Đorđe Malkoč; pavke: Jože Bogolin

Jazzovski trio: Jaka Pucihar, klavir; Aleš Avbelj, bas kitara; Marko Juvan, bobni

Festival je dosegel veliko odmevnost tako v medijih in med glasbeniki kot med publiko; v Ljubljano je prvič pripeljal kar nekaj izjemnih mladih poustvarjalcev, pripravil izvajalsko platformo za vrsto slovenskih glasbenikov v muziciranju z gosti, predvsem pa ponudil veliko celostno prepričljivih interpretacij in pokazal nove načine sodelovanja med glasbeniki. Zato ni čudno, da so bila glasna tudi pričakovanja po rednem nadaljevanju tovrstne prireditve, ki je sicer zahtevala dolgoročno načrtovanje in nezanemarljiva organizacijska prizadevanja.

2.1.7 DRUGE GLASBENE PRIREDITVE

Cikel nove glasbe

V okviru cikla sodobne komponirane glasbe *Predihano 2008* smo pripravili 5 koncertov in projekcij; zaradi neurejenih avtorskih pravic producenta nismo prikazali napovedanega filma *Le grand macabre* Eme Kugler.

Glede na razmeroma slabo razširjenost tega programskega segmenta je bil obisk dogodkov zadovoljiv, posebej spodbudno pa je, da tovrstni dogodki postajajo referenčni za nov del publike. Zelo dober je bil odziv na projekcijo opernega filma *Oddaljena ljubezen* Kaije Saariaho; o avtorici, opernem delu in času trubadurstva smo pripravili uvodni pogovor z dr. Borisom A. Novakom in dr. Gregorjem Pompetom. Dober je bil tudi odziv na osveženi projekt *Spixody/Stripsody 3* vokalnega gledališča Karmine Šilec in skupine Kebataola z Bojanom Goriškom; inovativno glasbeno doživetje je bilo tudi srečanje z Nizozemskim vokalnim laboratorijem pod umetniškim vodstvom Romaina Bischoffa, s katerim smo pripravili pogovor po koncertu. Bojana Šaljić je za avtorski večer v Klubu CD pripravila nekaj novih del, gostji sta bili harfistka Nicoletta Sanzin in saksofonistka Maja Lisac. Marčevski koncert s harmonikarjem Markom Hatlakom in pianistko Miho Maegaito ter tolkalcem Jensom Büellsem je privabil nove skupine poslušalcev in potrdil harmoniko kot inštrument velikih izraznih možnosti na področju nove glasbe.

2.1.8 ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA V CD

Zaradi obnove ljubljanske operno-baletne hiše so ansambli SNG Opera in balet Ljubljana v letu 2008 izvedli del programa v Linhartovi in Gallusovi dvorani CD. Poleg 15 predstav produkcije Bizetove opere *Carmen* (januar, julij) so v dvoranah CD pripravili in javno predstavili tudi druge prireditve.

Na sporedu so bile tri ponovitve baleta *Yin & Yang* v Linhartovi dvorani 26. februarja ter 11. in 12. marca (napovedanih je bilo 6 predstav).

Dve koncertni izvedbi opere *Manon Lescaut* Giacoma Puccinija 15. in 16. septembra 2008. Izjemno slaba zasedenost Gallusove dvorane.

Balet SNG Ljubljana je premierno pripravil predstavo *Tango za Rahmaninova* nizozemskih koreografov Iva van Zwieta in Hansa van Manena. Premiera in predstave so bile 26. in 27. septembra ter od 15. do 17. oktobra v Linhartovi dvorani. Napovedanih je bilo 6 predstav, izvedena je bila ena manj.

Dodatno je operni ansambel izvedel opereto *Vesela vdova* Franza Lehárja v režiji Vinka Möderndorferja. Novo postavitve predstave iz sezone 2001/02 so v Linhartovi dvorani predstavili operni solisti, operni in baletni zbor ter orkester SNG Opera in balet Ljubljana. Izvedenih je bilo osem razprodanih predstav.

Julija je SNG Opera in balet napovedala *Koncert opernih arij* ob 25-letnici delovanja Branka Robinšaka, ki pa je odpadel zaradi bolezni solista.

Skupaj je SNG pripravila 17 predstav v Gallusovi ter 16 predstav v Linhartovi dvorani. Dodatno smo v programu resne glasbe izvedli dva dogodka v okviru Kluba OperaBalet, ki ju SNG namenja članom kluba, novinarjem in javnosti ob premierah. Septembra je bila prireditev namenjena premieri baleta *Tango za Rahmaninova*, decembra pa ponovni postavitvi operete *Vesela vdova*.

2.2 GLASBENI PROGRAM / DRUGA GLASBA

2.2.1 GLASBE SVETA

Program so sestavljali naslednji sklopi: abonma Glasbe sveta z devetimi koncertnimi večeri, v katere je bil zajet tudi koncert ob svetovnem dnevu Romov, dva glasbeno-plesna umetniška dogodka in dva koncertna večera v sklopu festivala Druga godba. Dva koncertna večera v abonmaju Glasbe sveta sta zajela tudi v festival Egipt v Ljubljani. Izvedli smo vse načrtovane koncerte.

Abonma Glasbe sveta (devet koncertnih večerov):

Ponedeljek, 28. januar, Linhartova dvorana / »Sultan vseh munšidinov«

SHEIKH AHMAD AL-TUNI (Egipt)

Sheikh Ahmad Al Tunī, glas; Moustafa Abdelhadi, *ney*; Ali Shaaban Ali Balali, violina; Latif Alobaidi, tabla; Anmar Alaufy, *riqq*

Festival Egipt v Ljubljani

Koncert je presegel vsa pričakovanja. Al-Tuni je eden zadnjih velikih gornjeegipčanskih pevcev obrednega in sakralnega repertoarja. V svežih in prašnih zvezdnatih saharskih nočeh vodijo obred *dhikr* (tudi *zikr*; spominjanje), med katerim s posebnimi dihalnimi tehnikami ponavljajo božje ime. Tako popeljejo vse navzoče na edinstveno in nepozabno glasbeno potovanje.

Nekateri kritiki so ta dogodek uvrstili med najboljše koncerte tradicionalnih godb doslej v Sloveniji.

Petek, 8. februar, Linhartova dvorana / »Bobnarji z Nila v mestu«

MAHMOUD FADL CAIROSONIC (Egipt)

Mahmoud Fadl, tolkala; Mohamed Aly Elsyed, tolkala; Hassan Soliman, tolkala; Sayed Abd Elazek, piščal; Hassan Gad Allam, harmonika; Suzan, trebušni ples

Festival Egipt v Ljubljani

To je bil še en izjemen koncertni prikaz egipčanske kulture. Mahmoud Fadl, ki izhaja iz stare nubijske griotske družine, je uprizoril kairski večer, na katerem seveda ni manjkala trebušna plesalka. Odzivi občinstva in strokovne javnosti so bili odlični.

Sobota, 8. marec, Linhartova dvorana / »Lokalne sevdalinke za svetovni dan žena«

AMIRA (Bosna in Hercegovina)

Amira Medunjanin, glas; Kim Burton, klavir, kaval; Merima Ključo, harmonika; Dinko Simunović, kontrabas; Dino Šukalo, kitara; Amar Česljar, bobni

MOSTAR SEVDAH REUNION (Bosna in Hercegovina)

Mišo Petrović, solistična kitara; Sandi Duraković, ritmična kitara; Nermin Alukić, glas in klasična kitara; Gabrijel Prušina, klavir; Suad Pašić, klarinet; Elmedin Balalić, glas, harmonika; Marko Jakovljević, bas; Senad Trnovac, bobni

Večer bosenske glasbe s svetovno priznano skupino iz Mostarja in vzhajajočo zvezdo sevdalinke iz Sarajeva, ki se je prvič predstavila v Sloveniji. Še posebno je navdušila Amira, ki je takoj prevzela občinstvo z odličnim petjem in sproščenim nastopom. Dobre so bile tudi redke strokovne kritike.

Ponedeljek, 31. marec, Klub CD / »Hrvaška brez meja«

KRIES (Hrvaška)

Četrtek, 3. april, Linhartova dvorana

DARKO RUNDEK & CARGO ORKESTAR (Hrvaška, Francija)

(Oba koncerta štejeta kot en abonmajski dogodek.)

Kries išče navdih v hrvaških tradicionalnih pesmih, jim ogrne plašč sedanosti, raziskuje njihov simbolizem, prižiga njihove melodije in poezijo. Najbolj cenjena hrvaška skupina v britanskih medijih je odlično predstavila svoj novi album *Kocijani*. Dobre kritike, soliden odziv občinstva.

Darko Rundek & Cargo Orkestar: Darko Rundek, glas, kitare; Isabel, violina; Bruno Arnal, kontrabas; Dušan Vranić, klavir, bandoneon, cimbele, glas; Djani Pervan, bobni, tolkala, kitare, bas, glas; Vedran Peternel, sampli, lupi, efekti; Emmanuel Ferraz, pozavna, glas; Igor Pavlica, trobenta, glas; Biljana Todorov, video

Darko Rundek (nekdaj Haustor) danes živi in ustvarja v Parizu ter občasno odigra celo glavno vlogo v slovenskem filmu (*Ruševine*). Njegov Cargo Orkestar je redna stranka evropskih letališč, kamor prevaža »zgodbe o preseljevanju in ljubezenske pesmi«, kot je podnaslovlil svoj drugi album z naslovom *Mhm A-ha Oh Yeah Da-da* (2006) za nemško založbo Piranha. Koncert ni v popolnosti izpolnil pričakovanj. Glede na navzoče občinstvo je narekoval nostalgčnost, tako da Rundku ni uspelo dovolj dobro prikazati današnje ustvarjalnosti. Pod vtisom nostalgije pa ni bil samo Rundek, ampak tudi občinstvo in strokovna javnost.

Četrtek, 10. april, Linhartova dvorana / »Za planet Romov«

IMER TRAJA BRIZANI & AMALA (Slovenija)

Imer Traja Brizani je za tokratni praznik Romov s svojo skupino pripravil pester akustični repertoar, s katerim je potrdil svojo ustvarjalnost.

TITI ROBIN TRIO (Francija)

Titi Robin, kitare; Ze Luis Nascimento, tolkala; Francis Varis, harmonika

Samouki glasbenik Thierry Robin, znan kot Titi, je ustvaril edinstveni glasbeni svet, navdihnjen z romskimi in orientalskimi prvinami. V popolnosti ga je znal pričarati tudi na koncertu, na katerem je predvsem pokazal, da spada med najboljše kitariste na svetu. Navdušil je občinstvo, strokovna javnost pa je zaspala.

Petek, 3. oktober, Linhartova dvorana / »Tango maldito«

MELINGO (Argentina)

Daniel Melingo, glas, kitara, pihala; Diego Trosma, kitara; Mikael Gneist, violina; Fernando Maguno, bandoneon; Romain Lecuyer, kontrabas

Pevec, klarinetist in saksofonist, poet ter potrjeni boem Daniel Melingo je prehodil več življenjskih poti: za sabo ima leta izgnanstva v Braziliji in Španiji. Je vodilna osebnost argentinskega rockovskega subkulturnega prizorišča zgodnjih osemdesetih let; sedaj izpolnjuje svojo največjo vlogo snovalca petja tanga v novi preobleki. To je bil precej drugačen tango, kot ga je vajeno občinstvo. Melingo ga je prevzel v vseh elementih koncerta in mnogi obiskovalci so povedali, da je bil to eden najlepših koncertov, kar so jih doživeli. Opazili smo samo kritiko na Radiu Študent in eno v reviji Muska. Obe sta bili hvalospevni.

Nedelja, 2. november, Gallusova dvorana / »Afriška princesa za novo stoletje«

ROKIA TRAORE (Mali)

Rokia Traore se je po nekaj letih predaha v letu 2008 vrnila z novim, četrtim albumom in obnovljeno zasedbo. In presenetila je vse: organizatorje, občinstvo in strokovno javnost po vsem svetu. Tako dognanega in udarnega afriškega koncerta namreč že dolgo ni bilo mogoče slišati. Rokia je svojo krhkost spremenila v pojavnost rockerice sodobnega časa, ki ima srečo, da prihaja iz Afrike. Afriški rock prek Rachida Tahe in Rockie Traore lahko postane širši trend in zaznamuje bližnjo glasbeno prihodnost.

Žal nekateri kritiki niso mogli iz svoje kože in so izvajalko ocenjevali po etnični pripadnosti, ne pa po vsebini, čeprav so koncert ocenili zelo dobro.

Ponedeljek, 1. december, Linhartova dvorana

ASIF ALI KHAN & PARTY (Pakistan)

»*Qawwâli* in nič drugega«

Asif Ali Khan, glas; Raza Hussain, harmonij in glas; Manzoor Hussain Shibli, glas in ploskanje; Sarfraz Hussain, harmonij in glas; Muhammad Aslam Imran, Shibli Hussain Imtiaz, Shah Nawaz Hussain, Bakhat Fiyaz Hussain, Habib Tariq Mian (vsi ploskanje); Khawar Ali, tabla

Zanos glasbe *qawwâli* je na Zahod ponesel pokojni mojster Nusrat Fateh Ali Khan, ljudski idol pradačne umetnosti zamaknjenosti, ki je v Cankarjevem domu nastopil pred skoraj dvajsetimi leti.

Asif Ali Khan ni več samo nadarjen varovanec velikega mojstra poezije *qawwâli* Nusrata Fateha Alija Khana, ampak postaja njegov legitimni naslednik. Asif in njegova zasedba sta navdušila vse navzoče z edinstveno tradicionalno in sodobno interpretacijo, ki se ji je ob koncu s sodelovanjem odzvala tudi publika.

Preostali koncerti v programu Glasbe sveta:

23. februar, Gallusova dvorana

ZA ONDEKOZA (Japonska)

Ena najvidnejših japonskih zasedb tolkalcev Taiko ni povsem prepričala, ker je našemu občinstvu ponudila preveč zahodno usmerjen program.

14. april, Gallusova dvorana

KRALJEVI BALET IZ KAMBODŽE

Kraljevi balet je predstavil stvaritev na temo pravljničnega mita o ljubezenski zgodbi med božansko Monoreo, polptico in polžensko, ter princem Preahom Sothunom. V legendi o Monorei (ki se precej razlikuje od *Ramajane*) je iniciacija tudi razodetje lepote tako za junaka kot za občinstvo. Čudežno je poudarjeno z glasbo orkestra Pin Peat (ki ga sestavljajo svetlikajoči se gongi in bobni ter oboa) ter z zborovskim petjem, brezhibnostjo gibov, prefinjenostjo drže in dragocenimi podrobnostmi vsakega zlatega kostuma, ki ga pred nastopom prišijejo neposredno na plesalkinem telesu.

13. maj, Klub CD (CD + Druga godba)

Namesto koncerta legende finske rock glasbe Jukka Karjalainena s solističnim blues projektom *Finish-American folk songs* Jukka Linnena smo v okviru uvodnega koncerta 24. mednarodnega festivala

Druga godba izvedli dvojni koncert umetnikov z Indijskega oceana. V prvem delu je nastopila pevka in inštrumentalistka **Nawal** s Komorskih otokov. To je bil prvi slovenski vpogled v tamkajšnjo kulturo. V drugem delu je nastopil izjemni *slide* kitarist **Debashish Bhattacharya** iz Indije v spremstvu brata na tabli. Koncert je v popolnosti navdušil občinstvo in strokovno kritiko ter je oznanil tisto, kar se je izkazalo na koncu festivala, in sicer da je bila 24. Druga godba ena najboljših doslej.

20. maj, Klub CD (CD + Druga godba)

Napovedani Mihalis Zografirisa z otoka Karpatos ni mogel priti v Ljubljano, zato smo še pravočasno napovedali spremembo in izvedli koncert vokalne skupine **Lo cor de la plana** iz Marseilla, ki velja za eno najbolj zanimivih vokalnih zasedb na svetu, ki na koncu odpleše skupaj z občinstvom. To se je zgodilo tudi na koncertu v Klubu CD. Eden od koncertov DG, ki se je zapisal v zgodovino festivala z velikimi črkami.

Kot je razvidno iz poročila, bo leto 2008 program Glasb sveta po kakovosti in odmevnosti sicer težko ponoviti, vendar je to leto tudi kazalnik uspešne programske usmeritve, ki bi moral postati programski cilj v naslednjih letih.

2.2.2 JAZZ IN MEJNE GLASBENE ZVRSTI

Kot je razvidno iz naslova, se jazzovski program združuje z mejnimi glasbenimi zvrstmi, ki smo jih v prejšnjih letih predstavljali pod nazivom Radical Chic. Gre za praktično rešitev ob veliki prostorski spremembi. Vsi koncerti jazza in mejnih glasbenih zvrsti so namreč potekali v Klubu CD, in sicer vsak torek, z začetkom 19. februarja 2008. Z obnovo Kluba se namreč kaže možnost stalnega programa ob istem dnevu vse leto, z daljšim poletnim in krajšim zimskim odmorom. Tiste torke, ko ni bilo koncertov, smo ponudili jazzovski lounge program z didžeji, filmi itd.

Program, ki smo ga poimenovali Cankarjevi torki, je torej Cankarjev jazz in Radical Chic združil v enotno torkovo koncertno in glasbeno ponudbo, s tem da je oblika prodaje ostala enaka, z boljšim izhodiščem za obiskovalca. Nakup celoletne vstopnice je namreč pomenil vpis v članstvo Kluba Cankarjevi torki, ki je ponujal dosti več ugodnosti za abonenta oz. člana kluba kot do sedaj.

Konceptualno je program koncertov v Klubu CD temeljil na enakih načelih kot do sedaj:

- promoviranje jazzovske umetnosti vse koledarsko leto ter s tem vzgajanje in navajanje občinstva na glasbeno zvrst, ki razvija svobodni duh in oblikuje kritično glasbeno misel;
- dopolnjevanje in posodabljanje programskih vsebin ljubljanskega Jazz festivala ter s tem oblikovanje jazzovske kakovosti v prostoru, ki naj bi preprečila ali uravnavala programska nihanja ob menjavi umetniških vodij festivala ter dolgoročno zagotavljala širino programske politike festivala;
- povečanje splošne kulturne ali glasbene zavesti v tem kulturnem okolju;
- spodbujanje ustvarjalnosti, povezane z jazzom in sodobno glasbo.

Cankarjevi torki so ponudili tudi precej boljšo možnost za predstavitev kakovostnih slovenskih avtorjev.

CANKARJEVI TORKI

Cankarjevi torki so naleteli na zelo ugoden odmev strokovne javnosti, presegli pa smo tudi predvideno povprečno prodajo vstopnic. Ta je bila 90, končna realna številka pa je bila 98, kar potrjuje naše prepričanje, da se je Klub CD z rednim torkovim programom uspešno zasedral med ljubitelje jazzovskih in sorodnih godb.

19. februar, začetek↔start

ZLATKO KAUČIČ, Slovenija, Italija

Part I: Cerknio Trio feat. Zlatko Kaučič, bobni, tolkala; Javier Giroto, saksofon; Paolino Dalla Porta, bas; Part II: zasedba Kombo

Zlatko Kaučič je imel po izjemno odmevnih mednarodnih projektih (Emotional Playgrounds, Zlati čoln 1 in 2, Tolminski punt) vse razloge, da praznuje 30-letnico ustvarjanja ustvarjalno. Ponovno je zbral trio, s katerim je 2005 prvič nastopil na festivalu Jazz Cerklje (in ga poimenoval po njem), poleg tega pa je predstavil še zadnje dosežke z zasedbo Kombo, mladimi, nadebudnimi glasbeniki, ki jih »vzgaja« v Novi Gorici in ki po njegovim besedah lahko nastopijo na vsakem festivalu. Razprodan koncert in navdušeno občinstvo sta to tezo podkrepila.

26. februar

MATIJA DEDIĆ, klavir, Hrvaška

Predstavitel novega albuma odličnega pianista z gosti.

4. marec

SAMO ŠALAMON TRIO feat. TIM BERNE and TOM RAINEY, Maribor, New York

Samo Šalamon, el. kitara; Tim Berne, saksofon; Tom Rainey, bobni

Kitarist in skladatelj Samo Šalamon je za novi projekt k sodelovanju pritegnil dva od najbolj priznanih glasbenikov newyorškega kreativnega prizorišča zadnjih dvajsetih let. Nova in nenavadna zasedba brez basa je predstavila Šalamonove nove kompozicije ter tudi aranžmaje nekaterih starejših skladb v slogu modernega jazza, improvizirane in komponirane glasbe. Z njim Šalamon, ki v letu '08 dopolnil trideset let, nadaljuje presenetljivo sodelovanje z najvidnejšimi imeni evropskega in newyorškega novega jazza.

Ugodni odmevi strokovne javnosti.

11. marec

CUONG VU VU-TET, New York

Cuong Vu trobenta Chris Speed, tenorski saksofon, klarinet

Stomu Takeishi el. bas; Ted Poor, bobni

Cuong Vu je zvezda repatica newyorške jazzovske scene. Rojen je bil v Vietnamu, njegova družina pa se je zgodaj preselila v Seattle, kjer je odraščal. Sledila je še selitev v New York. Danes je član zasedb glasbenikov, kot so Pat Metheny, Myra Melford, Bobby Previte in drugi, v Sloveniji pa se je prvič predstavil kot vodja zasedbe ter navdušil navzoče občinstvo in kritike.

18. marec

INGEBRIGT HÅKER FLATEN QUINTET, Oslo, Chicago

Poslušali in občudovali smo ga v najbolj odmevnih skandinavskih zasedbah zadnjega desetletja (Atomic, Bugge Wesseltoft New Conception of Jazz, Scorch Trio, The Thing) ter v skandinavsko-chičaških navezavah (School Days, Free Fall), tokrat pa se je predstavil kot vodja kvinteta trenutnih someščanov in avtor novih kompozicij, ki so izšle na drugem odličnem albumu kvinteta IHF.

Kandidat za najboljši koncert Cankarjevih torkov v letu 2008.

25. marec

TAMARA OBROVAC TRANSHISTRIA ELECTRIC, Hrvaška/Istra, Slovenija

Tamara Obrovac še kar naprej preseneča. Po petih avtorskih albumih, številnih nagradah v domovini in nastopih v tujini je tokrat ponudila električno zvočnost svojega razširjenega ansambla Transhistra.

1. april

IGOR BEZGET ORGANICS, Slovenija

Napovedani koncert Jureta Pukla smo na njegovo željo predstavili na jesen, tako da je namesto njega nastopil trio kitarista Igorja Bezgeta, ki pa ni dosegel zanimanja občinstva in kritikov.

8. april

COSA BRAVA, Velika Britanija, ZDA

Fred Frith, kitara, bas, klaviature, glas; Zeena Parkins, el. harfa, harmonika, klaviature, glas; Carla Kihlstedt, violine, glas; Matthias Bossi, bobni, glas

Zvezdniška alter pop zasedba je zadovoljila občinstvo in nakazala možnosti ustvarjanja drugačnega popa.

15. april

DRAGO IVANUŠA, Lendava, Ljubljana

Drago Ivanuša in njegova dela za gledališče, film in reklame, ki so jih zbrani glasbeniki izvedli v duhoviti improvizaciji.

22. april

BADI ASSAD; Brazilija

Badi Assad, glas, kitara

Navdušujoč solistični koncert Badi Assad, ki prihaja iz znamenite kitarske družine Assad.

29. april

BOOTS BROWN, Švedska

Mats Gustafsson, saksofoni, klarinet; Magnus Broo, trobenta, David Stackenås, el. kitara;

Johan Berthling, bas

To je bil še en vrhunec v ponudbi novi jazzovski godb.

6. maj

DAFNIS PRIETO ACOUSTIC QUINTET, Kuba, ZDA

Dafnis Prieto, bobni; Roman Filiu, alt, sopranski saksofon; Peter Apfelbaum, tenorski saksofon; Manuel Valera, klavir; Yunior Terry, bas

Odličen koncert latino jazz, ki pa sta ga tako občinstvo kot tudi strokovna javnost spregledala.

27. maj

TIM DAISY & KEN VANDERMARK, ZDA

Tim Daisy, bobni; Ken Vandermark, tenorski saksofon, Bb-klarinet

Chicaški duo je predstavil program s svojega prvenca in povsem zadovoljil navzoče.

3. junij

THE TIPTONS, Seattle, New York / ZDA

Amy Denio, altovski saksofon, glas; Jessica Lurie, alt, tenorski saksofon, glas; Sue Orfield, tenorski saksofon, glas; Tina Richerson, baritonski saksofon, glas; Lee Frisari, bobni

Ženske iz saksofonskega kvarteta Tiptons se ne ozirajo na ustaljeno ali omejeno in nesporno sledijo svoji viziji. S širokim repertoarjem, ki zajema zvrsti, kot so neworleanški jump groove in hip hop, punk in vzhodnoevropska glasba, klezmer in še veliko več, Tiptons izvablja nekatere od najbolj divjih zvokov katerega koli kvarteta saksofonov sploh. Vse to je bilo potrjeno tudi na koncertu v Klubu CD.

10. in 17. junij

Jazz lounge ↔ DJ live

Z izborom jazzovske muzike sta občinstvo izobraževala in zabavala Matej Gerželj in Ičo Vidmar.

24. junij

ROBERT JUKIČ TRIO, Slovenija, Srbija

Robert Jukič, bas; Jure Pukl, saksofon; Andjelko Stupar, bobni

Velenjski basist Robert Jukič je predstavil svoje nove kompozicije pred maloštevilnim občinstvom.

30. september

ELLIOTT SHARP'S TERRAPLANE, New York / ZDA

Elliott Sharp, kitare, tenorski saksofon; Eric Mingus, glas; Curtis Fowlkes, pozavna; Alex Harding, baritonski saksofon; David Hofstra, bas; Tony Lewis, bobni

Izvrsten koncert novega bluesa iz New Yorka in spodbuden uvod v jesenski del sezone.

7. oktober

LUCÍA PULIDO, Kolumbija

Lucía Pulido, glas, cuatro; Sebastián Cruz, kitara; Iván Ruiz Machado, kontrabas;

Shayan Fathi, bobni in tolkala

Lucía Pulido pri snovanju glasbe zajema iz tradicije rodne Kolumbije in drugih latinskoameriških držav v neprestanem iskanju prepoznavnega in eksperimentalnega sloga. Koncert je navdušil navzoče občinstvo.

14. oktober

IVA NOVA, Rusija

Nastja Postnikova, glas, tolkala; Ina Lišenkevič, kitare, glas; Katerina Fjodorova, bobni, tolkala; Natalia Potapenko, harmonika; Ksenia Vasiljeva, bas

V sodelovanju s Festivalom Mesto žensk.

Ženska zasedba Iva Nova izvaja mešanico sodobnega rocka in ruske ljudske glasbe. Njihove izvirne pesmi z napevi in besedili, ki se napajajo v obilju ljudskega izročila, so prijetne, rahločutne in gredo hitro v uho. Poudarjeni kitarški refreni, eksplozivni bobni in predirna bas kitara ter energija harmonike njihovo glasbo napolnijo z ruralnim nemirrom in urbano prismuknjenostjo. Številno občinstvo je dobro sprejelo njihov živahen nastop.

21. oktober

JURE PUKL HIGH INTERACTION GROUP, Slovenija, ZDA

Jure Pukl, saksofoni; Aruan Ortiz, klavir; Mike Janisch, bas; Johnathan Blake, bobni

Jure Pukl se je predstavil z novo zasedbo in v New Yorku posnetim, a še ne izdanim gradivom.

28. oktober

CHRIS ECKMAN

The Last Side of the Mountain, songs of Dane Zajc

Chris Eckman, glasbenik iz Seattla, ki že nekaj let živi in ustvarja v Sloveniji, sicer pa je bolj znan kot vodja uveljavljene ameriške zasedbe The Walkabouts, je predstavil glasbo s svojega novega albuma.

The Last Side of the Mountain prinaša enajst uglasbenih angleških prevodov pesmi slovenskega pesnika Daneta Zajca. V spremstvu glasbenih gostov jih je izvedel nadvse prepričljivo v razprodanem Klubu CD.

4. november

MÔNICA SALMASO TRIO, Brazilija

Mônica Salmaso, glas; Teco Cardoso, saksofon, flavta; Antonio Ferragutti, harmonika

Mônica Salmaso je uprizorila še en odličen ljubljanski kvartet, v katerem je izstopal harmonikar.

11. november

HUNTSVILLE, Norveška

Ivar Grydeland, kitare, banjo, različni inštrumenti; Tonny Klufden kontrabas, različni inštrumenti; Ingar Zach, tolkala, elektronska tabla, sarangi box, shruti box, različni inštrumenti

S koncertom Huntsville smo zadovoljili tudi povpraševanje po novi, elektronski glasbi, ki je v izvedbi Huntsville izvirna in privlačna.

18. november

BOBBY PREVITE'S NEW BUMP, ZDA

Ellery Eskelin, saksofon; Bill Ware, vibrafon; Brad Jones, bas; Bobby Previte, bobni

Odličen koncert novega jazzza in filmske glasbe izpod taktirke in bobnarskih palic enega največjih jazzovskih mojstrov.

25. november

GAŠPER BERTONCELJ

Bertoncelj je s slovensko zasedbo predstavil svoj glasbeni prvenec, ki je izšel v ZDA.

2. december

THE JAMIE SAFT TRIO plays Dylan and Zorn, ZDA

Jamie Saft, klavir; Greg Cohen, bas; Ben Perowsky, bobni

Jamie Saft je najlepše sklenil prvo sezono Cankarjevih torkov z glasbo Johna Zorna in Boba Dylana, dveh velikanov ameriške sodobne glasbe.

30. junij–4. julij, Križanke, Klub CD

49. JAZZ FESTIVAL LJUBLJANA

Osrednji programski del jazzovskega programa je pripadal 49. jazz festivalu Ljubljana, ki ga je četrtič in zadnjič v tem mandatu umetniško vodil David Braun iz Maribora. Festival je trajal od 30. junija do 4. julija, potekal pa je v Križankah in Klubu CD. Izvedli smo 12 koncertov, ki so bili razporejeni na dve prizorišči, od tega sta bila dva večera v Križankah in trije v Klubu CD. Gre za prostorsko in programsko popestritev festivala. S tem smo se skušali izogniti okostenelosti programa, ki je bil do sedaj večinoma vezan na Križanke, hkrati pa smo lahko različne jazzovske in sorodne vsebine prostorsko tako prilagodili, da je bil umetniški užitek za glasbenike in obiskovalce čim večji glede na okoliščine.

CD je z Davidom Braunom sklenil avtorsko pogodbo o umetniškem vodenju festivala na podlagi naslednjih vsebinskih okvirov, ki so del programske strategije CD:

1. Umetniški vodja glede na razpoložljiva gmotna sredstva oblikuje program petih dni na različnih prizoriščih, s tem da je jedro festivala oz. njegovo informacijsko-programsko središče v Klubu CD, kjer program poteka v terminih, prilagojenih prizorišču v Križankah.

2. Pri oblikovanju programa mora umetniški vodja upoštevati:

- sodobne tokove v jazzu, ki jih zastopajo uveljavljeni in mlajši glasbeniki;
- zemljepisno raznolikost nastopajočih (z vsaj dveh celin), vendar ne na račun kakovosti programa;
- slovensko sodobno jazzovsko ustvarjalnost: na festivalu mora nastopiti vsaj ena slovenska ali mednarodna skupina pod vodstvom slovenskega ustvarjalca; v obeh primerih mora imeti prednost program (projekt), ki je premierno predstavljen v Sloveniji;
- program festivala in redni program Cankarjevega doma: umetniški vodja prireditve v program festivala kot vodje skupin ne sme uvrstiti glasbenikov, ki so kot vodje skupin nastopili na festivalu v zadnjih treh letih (od 2005–07);
- zaželeno je sodelovanje s tujimi veleposlaništvu in kulturnimi središči v Sloveniji.

3. Umetniški vodja prireditve ima pravico in dolžnost soodločati pri vizualni podobi festivala (plakat, programska knjižica in drugo promocijsko gradivo).

PO, 30. junija, ob 20. uri

Roy Paci Aretuska, Klub CD

TO, 1. julija, ob 20.30. uri

Kaja Draksler Acropolis Project, Zim Ngqawana's Zimology Quartet, Klub CD

SR, 2. julija, ob 20. uri

Manu Kathe Playground Project, The Bad Plus, Pharoah Sanders Quartet, Križanke

ČE, 3. julija, ob 20. uri

Dhafer Youssef, Charlie Haden Quartet West, Roberto Fonseca, Križanke

PE, 4. julija, ob 20.30. uri

Vasko Atanasovski Adrabesa, The Core, Klub CD

49. jazz festival Ljubljana je v večini primerov imel pohvalne odzive strokovne javnosti. Po oceni vodstva CD je program uresničil navedena merila, ki jih mora upoštevati umetniški vodja festivala, vendar je bilo zanimanje potencialnega občinstva, ki obiskuje jazz festival, precej slabše kot v prejšnjih letih in veliko slabše od pričakovanega. Vodstvo CD ugotavlja, da niti legendarna imena jazzu (kot je Charlie Haden) ne pritegnejo več toliko ljudi kot pred leti. Mnenje programskega vodje

je, da je festival treba nadaljevati, vendar mora biti zastavljen bolj ambiciozno, tako vsebinsko kot finančno.

Drugi koncerti v jazzovskem programu:

Tradicionalna koncerta Big Banda RTV Slovenija v zimskem in jesenskem terminu v Linhartovi dvorani:

BIG BAND RTV SLOVENIJA z gosti

Program je prispeval Big Band RTV Slovenija v skladu s pogodbo med zavodoma.

Maj, različna prizorišča v Sloveniji

EMJO – THE EUROPEAN MOVEMENT JAZZ ORCHESTRA

Projekt EMJO, ki je nastal na pobudo predsedovanja Nemčije EU ter sta se mu pridružila še predsedajoči državi Portugalska in Slovenija, je bil sklenjen prav v Sloveniji. Projekt je s partnerjem v Nemčiji izvedel Cankarjev dom, ki je imenoval umetniškega vodjo, to je dirigenta Izidorja Leitingerja. Cankarjev dom je tudi sprejel pobudo Jazz festivala v Cerknem, ki je ponudil odlične pogoje za pripravo projekta in njegovo premiero na Jazz festivalu v Cerknem 15. maja 2007. Sledili so koncerti v Kopru, Krškem, Mariboru, na Dunaju in v Velenju. Cilj projekta je bilo glasbeno sodelovanje jazzovskih glasbenikov iz treh držav do okvirne starosti 30 let z možnostjo avtorskega dela znotraj orkestra. Orkester je pod vodstvom Leitingerja izvedel nove skladbe Kaje Draksler, Jureta Pukla in Roberta Jukiča ter po eno nemškega in portugalskega glasbenika.

Slovenijo so v orkestru zastopali: Jure Pukl, Kaja Draksler, Rober Jukič, Igor Matkovič, Jaka Kopač in Jani Moder.

2.2.3 DRUGE GLASBENE ZVRSTI

Izvedli smo načrtovanih 18 koncertov (s ponovitvami) domače in tuje popularne glasbe, šansona ter drugih glasbenih vsebin in folklore. Načrtovana koncerta Paola Conteja in Antony and the Johnsons zaradi prevelikih finančnih zahtev in zasedenosti terminov nismo mogli izvesti. Nadomestili smo ju s koncertoma Radeta Šerbedžije in Natache Atlas.

12. februar, Gallusova dvorana

ZORAN PREDIN, tradicionalni koncert z gosti

1. marec, Gallusova dvorana

OMAR KHARIAT

Egiptovski ekvivalent Lulu Schifrinu. Prvi egiptovski skladatelj, ki mu je uspelo iz egiptovske tradicionalne glasbe »izločiti« pevca oz. pevko. Spoj Vzhoda in Zahoda z 18-članskim orkestrom. Ugodne kritike in navdušeno občinstvo.

Festival Egipt v Ljubljani

13. marec, Velika sprejemna dvorana

ORLEK, premierni koncert vodilne slovenske folkrock zasedbe v CD, ki pa ni doživel pričakovanega odziva.

29. marec, Linhartova dvorana

TRUTAMORA SLOVENICA, koncert ob obletnici delovanja. Koncert je izpolnil pričakovanja.

10. junij, Gallusova dvorana

LA VIE EN ROSE, enodnevni festival šansonov, ki ga pripravlja Vita Mavrič.

24. junij, Križanke

AL-ARISH, predstavitev folklorne iz Egipta

V okviru Festivala egiptčanske umetnosti smo predstavili eno najboljših folklornih skupin iz Egipta.

5. september

MARKO HATLAK & FUNDANGO; premierna predstavitev prvenca odličnega harmonikarja s svojo zasedbo.

2. oktober, Linhartova dvorana

NATACHA ATLAS & MAZEEKA ENSEMBLE

Pevka Natacha Atlas se je tokrat predstavila v intimnejšem ozračju z akustično skupino. Dober odziv občinstva in strokovne javnosti.

11. in 12. oktober, Gallusova dvorana

PERPETUUM JAZZILE, tradicionalni koncert vodilne vokalne slovenske zabavnojazzovske zasedbe z gosti.

16. oktober, Kosovelova dvorana

SUBSHRUBS, festival Mesto žensk.

24. oktober, Linhartova dvorana

VEČER SLOVANSKIH MUZIK

Bogdana Herman, brata Teofilovič, Srbija; ansambel Jaro, Češka; Marko banda, Slovenija

Posebna gostja: Svetlana Makarovič

Nastopajoče je povabila in predstavila Bogdana Herman, ki je praznovala obletnico svojega ustvarjanja.

22. november, Gallusova dvorana

OTO PESTNER, koncert z orkestrom in gosti ob obletnici delovanja

25. november, Gallusova dvorana

VLATKO STEFANOVSKI TRIO feat JAN AKKERMAN

Mednarodni projekt Vlatka Stefanovskega. Ekskluzivno s svetovno znanim gostom kitaristom!

6.–8. december, Gallusova dvorana

VLADO KRESLIN, tradicionalni koncert Vlada Kreslina s tremi razprodanimi koncerti.

22. december, Gallusova dvorana

RADE ŠERBEDŽIJA

Imam pjesmu za tebe je bil naslov odličnega koncerta Radeta Šerbedžije, ki ga je predstavil z izjemnim kitaristom Miroslavom Tadićem in drugimi gosti.

2.3 GLEDALIŠČE IN SODOBNI PLES

Gledališko-plesno leto 2008 v CD je bilo uspešnejše od prejšnjega tako po kakovosti kot po obisku plesno-gledaliških predstav. V primerjavi z letom 2007 smo močno povečali število prodanih vstopnic in tako na gledališkem področju dosegli zelo visok, to je 65,1-odstotni delež prodanih vstopnic (glede na število vstopnic v prodaji).

V minulem letu smo še utrdili našo interno znamko, s katero skušamo doseči prepoznavnost programa, imenovano TEATER CD. Vpeljali smo posebno zloženko in plakat TEATER CD, ki odslej redno izhaja vsaka dva meseca ter gledališču in plesu zavezani publiki omogoča vnaprejšnji dvomesečni pregled prireditev s tega področja.

Prvič doslej je gledališko-plesni program pod to znamko doživel tudi povsem samostojno sezonsko publikacijo, v kateri je bila nazorno zajeta večina programa sezone 2008/09. Z vidika obiskovalca gledaliških in plesnih prireditev je pomembno, da mu omogočimo pregleden vpogled v celotno

sezono, obenem pa bo s tem v prihodnosti lažje pregledno ocenjevati kakovost in umetniško usmeritev določene programske sezone.

Ker smo si zadali obsežnejši program kot prejšnje leto, se je pokazala potreba po posebnih abonmajih samo znotraj programa Teatra CD. Tako smo vpeljali tri različne abonmaje, imenovane IGRA, GIB in SCENA. Abonmaja Igra in Gib sta pretežno mednarodna, razlikujeta pa se po tem, da je prvi bolj usmerjen v gledališče, drugi pa bolj v sodobni ples. Poleg 5 določenih uprizoritev so abonenti 6. lahko izbrali iz ponudbe abonmaja Scena.

Abonma Scena pa sestavljajo izključno nove domače plesne in gledališke uprizoritve, ki so bile plod koprodukcijskega sodelovanja med CD in različnimi kulturnimi ustanovami. S tem želimo izboljšati obisk domačih predstav in obenem spodbuditi koproducente, ki prihajajo večinoma iz nevladnega sektorja, k večji zavzetosti in kakovosti produkcij.

V letu 2008 je Ljubljana gostila spomladansko plenarno srečanje IETM, ene najstarejših mrež gledaliških producentov, ustvarjalcev in agentov, ki uspešno deluje že skoraj trideset let. Velik del (približno tretjina) uradno izbranega slovenskega gledališkega programa, ki smo ga predstavili približno 500 gostom iz tujine, je potekal tudi v Cankarjevem domu.

Poleg tega smo v novembru gostili pomemben festival z naslovom East Dance Academy, ki je sicer potekal v organizaciji Maske. Šlo je za dogodek o zgodovinjenu, arhiviranju in rekonstruiranju sodobne scenske umetnosti zlasti na območju Vzhodne Evrope. Sodobni ples in performans imata poseben položaj v deželah Vzhodne Evrope, saj nikoli nista bili institucionalizirani umetnostni obliki. Kljub temu v tem prostoru obstaja njuna bogata zgodovina. Dogodek EDA je potekal tri dni ter je vseboval performanse, predstave, projekcije, predavanja in razprave.

V letu 2008 smo začeli sodelovati s festivalom Eurokaz iz Zagreba, kar nameravamo nadaljevati tudi v prihodnje, ob tem smo bili partner festivala Ex Ponto, koproduciral pa smo Mesto žensk in letos prvič sodelovali z mednarodnim festivalom improvizacije Goli oder.

Še zmeraj uspešno sodelujemo s Seminarjem za sodobne scenske umetnosti in nadaljujemo ustaljenost neposrednih pogovorov med avtorji predstave in obiskovalci po vseh pomembnejših mednarodnih in domačih prireditvah, ki jih vodijo tudi sodelavci Seminarja.

Letos je bil med domačimi koprodukcijami prav gotovo največji organizacijski in finančni zalogaj vseslovenska koprodukcija *Viharja* v režiji Vita Tauferja, ki smo jo zasnovali: Slovensko mladinsko gledališče kot izvršni producent, SNG Maribor, Cankarjev dom in SSG Trst. Med večjimi domačimi plesnimi koprodukcijami je letos prvič v Linhartovi dvorani dobila možnost samostojnega projekta *Serata artistica giovanile* Maja Delak, Iztok Kovač pa je s svojo skupino En-Knap Group zasnoval *Kraljestvo za konja*.

Med tujimi gostovanji je treba posebej omeniti gostovanje slovitega dunajskega Burgtheatra s predstavo *Babilon* dramatičarke Elfriede Jelinek in v režiji Nicholasa Steemana, gostovanje kanadske sodobnoplesne skupine La La La Human Steps s predstavo *Amjad*, ki je razprodala tri Linhartove dvorane, gostovanje Novega riškega gledališča iz Latvije s predstavo *Led* po znamenitem romanu Vladimirja Sorokina in v režiji lanskega nagrajenca Premio Europa Alvisa Hermanisa ter prvo gostovanje slovitega koreografa Sidija Larbija Cherkaouija s predstavo *Izvor*.

2.3.1 KOPRODUKCIJE S SLOVENSKIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Cankarjev dom zdaj že tradicionalno objavlja javni razpis za koprodukcije z nevladnimi organizacijami. Poziv velja mesec dni, prijavitelji imajo določene omejitvene pogoje (denimo, ni namenjen ustvarjalnim prvencem ali nepravnim osebam), nanj pa lahko producenti prijavljajo tako programe za odrasle kot tudi za otroke. Izbor projektov za odrasle opravi vodja gledališkega in sodobnoplesnega programa samostojno, za otroke pa vodja kulturnovzgojnega programa. Med dobrimi dvajsetimi prijavami na razpis za predstave za odrasle smo izbrali osem novih projektov, ki smo jim izdali ustrezna koprodukcijska potrdila. Med temi osmimi koprodukcijami sta bili dve večji v Linhartovi dvorani, Maje Delak in Iztoka Kovača, nato redna letna produkcija SVŠGL z naslovom *3/8 krinolina, Improvizacija 2008*, ter štiri predstave v manjših dvoranah.

Serata artistica giovanile je bil doslej največji projekt režiserke in koreografinje Maje Delak v Linhartovi dvorani CD. Izhodišče za uprizoritev so bili slovenska avantgarda, ekspresionistične klavirske kompozicije *Bagatele* Marija Kogoja in umetniški večeri, kot jih je prirejal režiser Ferdo Delak. Eden takih je bil tudi projekt *Serata artistica giovanile*, ki ga je razumel kot »koreografsko skico o odrskem življenju«. Maja Delak je z ustvarjalci skozi prizmo sedmih dinamičnih pokrajin razprla nerazumevanje avantgardistov v njihovem času, po drugi pa predstavila »umetnikov položaj v sodobnih družbah«. Kritika je predstavo ocenila z mešanimi občutki, rekoč, da ima »*Serata artistica giovanile* sicer obetajočo strukturo in kar nekaj zanimivih nastavkov, ki pa niso dosledno izpeljani« (Mojca Kumerdej, Delo, 17. 5. 2008).

V uprizoritvi *Kraljestvo za konja* je koreograf Iztok Kovač soočil dve nasprotujoči si izvajalski in gibalni skupini, ujeti v isti prostor, ob istem času, s popolnoma nasprotujočimi si potrebami in ambicijami, obsojeni na sobivanje. Na odru sta se iz oči v oči srečali stalna mednarodna plesna skupina plesalcev EnKnapGroup ter skupina izkušenih in nepredvidljivih performerjev (pantomimik Andrés Valdés, sodnik Vasko Polič, igralka Marijana Breclj, kritičarka Neja Kos, igravec Branko Zavřšan). »Koreografija nasprotij« si je prizadevala k ustvarjanju napetosti in sinergiji med ambicioznimi in popolnoma vsakdanjimi silami, pri čemer je bil gledalec soustvarjalec uprizoritve. Ves čas je z uporabo tehnoloških pripomočkov sodeloval pri nastajanju predstave ter se odločal o vrsti zaznave in zvočne spremljave. Andrej Jaklič je v Delu zapisal, da je »*Kraljestvo za konja* ne glede na število ponovitev vznemirljivo«. Sam Kovač pa je v istem časniku javno pohvalil sodelovanje z nami, rekoč: »Zelo sem zadovoljen z dejstvom, da smo v Linhartovi dvorani ob koprodukcijskem sodelovanju Cankarjevega doma lahko na odru pripravljali predstavo dlje kot kadarkoli v moji več kot dvajsetletni koreografski karieri.«

Srednji umetniški šoli SŠVGL smo tretjič omogočili končni letni nastop zadnjih letnikov plesnega programa, ki ga vodita Maja Delak in Petra Pikalo, predstavo z naslovom *3/8 krinolina* v Linhartovi dvorani, ki je bila – kot tudi še vedno doslej – zelo dobro sprejeta. Ker gre pri tem sodelovanju pravzaprav za vzgojno-izobraževalno vlogo CD, smo se na kolegiju KUP odločili, da bo sodelovanje s SŠVGL poslej v pristojnosti programa kulturne vzgoje.

Letos smo v Linhartovi dvorani prvič gostili gledališko skupino Narobov, ki zdaj že sedem let zapored prireja improvizacijsko parodijo na medijski dogodek Evrovizija. *Improvizija* se praviloma zgodi tik pred uradnim dogodkom, lani je do zadnjega kotička napolnila Linhartovo dvorano; publika, ki je tudi dejavno sodelovala, je bila s predstavo izjemno zadovoljna.

Režiserka Maja Dekleva je z ustvarjalci gledališča Narobov ustvarila simpatično uprizoritev brez besed z naslovom *Tok-tok!*. Igralca, improvizatorja in klovna Alenka Marinič in Tomaž Lapajne sta se poigravala z ljubezenskim razmerjem v vseh razsežnostih. Z elementi klovnovstva in fizičnega gledališča ter z igro, odprto za improviziranje in stik z občinstvom, sta ponazorila pomembne in hkrati vsakdanje življenjske teme. Gostujoči finski glasbenik Hannu Risku je z uporabo najrazličnejših inštrumentov in svojega glasu dogodek v živo začinil z glasbeno mešanico različnih zvrsti od jaza do svetovne ljudske glasbene tradicije. Predstava je doživela pet ponovitev in je bila tudi uvrščena na festival improvizacije Goli oder.

V oktobru je bila premierno uprizorjena legendarna *Ella* Herberta Achternbuscha v režiji Primoža Ekarta in koprodukciji Imaginarnega. Po petindvajsetih letih od prve uprizoritve v Gleju sta jo tokrat odigrala Štefka Drolc in Primož Ekart. Ekartov igralski habitus je tisto, kar povezuje njegov predlanski projekt *Poročena s seboj z Ello*. »Takšno gledališče v gledališču gradi na izčiščenih, poudarjeno ekspresivnih telesnih risih – momljanje, zamolkel govor, starčevsko okorelo premikanje – in njim analognim psihološkim potezam. Presežek obojega je mogoče razbrati iz natančno zgrajene figure, ki jo odlikujejo natančno ritmiziranje, ustvarjanje tesnobne atmosfere in tudi rezko zvonečega humorja,« je v Delu o predstavi zapisal Andrej Jaklič.

Nadvse uspešno uprizoritev je zasnovala koreografka, plesalka in avtorica Irena Tomažin s pomenljivim naslovom *Kot kaplja dežja v usta molka*. Tomažinova, ki se že lep čas ukvarja z raziskovanjem performativnih razsežnosti človeškega glasu, je v slovenskem prostoru pravzaprav edina prava gledališka raziskovalka in eksperimentatorka. »Manipulacija glasu se izkaže kot performans par excellence, ki presega zgolj tehniko manipulativnega postopka, saj se performerkinina trpnost, s katero sprejema soperformerjeve posege, zdi več kot zgolj vdanost v 'usodo' žrtve,« pravi v delu kritik Blaž Lukan. *Kot kaplja dežja v usta molka* je izbrana v uradni program letošnje Gibanice.

V sodelovanju in koprodukciji s kulturnima društvoma Wax Factory iz New Yorka in Integrali iz Ljubljane sta avtorja Simona Semenič kot dramatičarka in Ivan Talijančič kot režiser ter v sodelovanju s štirimi newyorškimi igralkami zasnovala svoj peti skupni projekt z naslovom *Slepota Blind.ness*. V njem sta poskušala raziskati tematiko ljubezni in njenih različnih pojavnih oblik v hiperurbanem okolju. Uprizoritev sta si zamislila večmedijsko, na ljubezenske odvode in ekscese pa sta pogledala z njenega temnega zornega kota in globoko osebno, subjektivno izkušnjo ljubezni primerjala s filozofijo Rolanda Barthesa. Uprizoritev je bila premierno uprizorjena oktobra 2008 v gledališču PS 122 v New Yorku, v CD pa imela pet ponovitev.

Edini načrtovani koprodukcijski projekt, ki ga nismo uresničili, je bila predstava s prvotnim naslovom *Delo in svoboda* avtorja Janeza Janše. Razlog za to je bil povsem banalne narave. Janša je radikalno spremenil idejo in koncept projekta, tako da ga v njegovi končni obliki nismo mogli prostorsko umestiti v Cankarjev dom. Zanj je namreč potreboval velik, skoraj galerijski prostor brez sedežev, saj ga je zasnoval kot nekakšno interaktivno razstavno inštalacijo. Izvedel ga je v Stari elektrarni pod naslovom *Življenje*.

2.3.2 KOPRODUKCIJA S SLOVENSKIMI GLEDALIŠČI

Leta 2006 je Uršula Cetinski kot nekdanji umetniški vodja gledališko-plesnega programa CD zasnovala in načrtovala veliko vseslovensko koprodukcijo Shakespearovega *Viharja* v režiji Vita Tauferja. Takrat je bilo tudi podpisano pismo o tovrstni nameri med Cankarjevim domom, Slovenskim mladinskim gledališčem, SNG Maribor in SSG Trst. Kljub kadrovskim spremembam na položajih nekaterih vodij v omenjenih institucijah smo koprodukcijo vendarle speljali. Spremenil se je samo naslov izvršnega producenta, ki je namesto CD postalo Slovensko mladinsko gledališče. Resnici na ljubo moramo priznati, da smo pri tako velikih zalogah vsi nekoliko nevešči in da smo se marsičesa učili sproti, po drugi strani pa smo naredili tudi nekaj napak, saj ne bi smeli dopustiti, da se v tako zahteven projekt prerinejo tudi ljudje brez vsakršnih scenskih ali igralskih izkušenj oziroma kar amaterji. Tako popuščanje in neustrezno načrtovani čas za umetniške priprave avtorjev, premajhno umetniško usklajevanje umetniških vodij koproducentov sta vodila v umetniško skromen izdelek, ki je doživel precej porazne kritiške ocene. Seveda je legitimna možnost pri ustvarjanju vsakega novega umetniškega dela, da spodleti. In ta zdrž nas ne bi smel odvrniti od načrtovanja naslednje velike vseslovenske koprodukcije, ob kateri pa bo treba tehtneje razmisliti o pogojih dela, izbiri tematike in umetniške ekipe.

2.3.3 FESTIVALI

Septembra smo tradicionalno gostili dve predstavi festivala Ex Ponto:

Regionalni kreativni atelje Josefa Nadja iz vojvodinske Kanjiže je gostoval s predstavo *Jasnovidne poti Sho-bo-gen-zo* v koreografiji slavnega Josefa Nadja. Uprizoritev je nastala na podlagi misli starega japonskega zen mojstra Dogna, zbranih v zbirki govorov *Zuimonki*, in je raziskovala človekovo težnjo po tem, da bi vsa bitja in svojo okolico uskladil v popolni harmoniji. Plesalec in koreograf Josef Nadj je direktor Državnega plesnega centra v Orleansu (*Centre chorégraphique national d'Orléans*) in Regionalnega kreativnega ateljeja Josefa Nadja v Kanjiži ter je stalni gost največjih gledaliških festivalov in tudi plesno-gledališkega programa Cankarjevega doma. Predstava je bila dobro sprejeta pri kritiki in publiki.

Druga predstava je prišla z Brionov, prvič je pri nas gostovalo Gledališče Ulysses, ki vsako leto v poletnem času ustvari novo produkcijo, s katero gostuje po okoliških državah. Režiserka Lenka Udovički se je lotila romana *Pijana novembarska noč 1918*, ki ga je hrvaški dramatik napisal po motivih romana Miroslava Krleža, v katerem je opisal propad avstro-ogrske monarhije ter zgodovinsko dilemo Hrvatov med združevanjem z drugimi južnoslovanskimi narodi in samostojno državo, ki ostaja aktualna vse do današnjih dni. Krleža je pomembno zaznamoval življenjsko pot igralca Radeta Šerbedžije, ki je tudi ustanovitelj Gledališča Ulysses, v predstavi pa je poleg znanih hrvaških igralcev nastopila tudi Josipa Lisac. Zelo dober odziv publike in kritike.

Festival Ex Ponto postaja prepoznaven in vse bolj ambiciozen, ob prekinitvi sodelovanja z Exodosom pa menimo, da bi bilo dobro ohraniti dobro partnersko sodelovanje z Ex Pontom.

14. mednarodni festival sodobnih umetnosti Mesto Žensk

Letos je potekal pod skupno temo *Surova simbioza: živali-narava-kultura*, Cankarjev dom je tradicionalno koproducent tega festivala.

»Je čas za akcijo ali je čas za to, da se umirimo in delamo manj? Po eni strani bi lahko bilo tako preprosto, po drugi pa kaže, da vsi poskusi bodisi pogorijo bodisi se ustavijo že na samem začetku. Čeprav se nas večina zaveda, da sprememba našega odnosa do živali in narave ne zahteva veliko prizadevanja in zajetnih gmotnih sredstev ter da je za enakovredno porazdelitev dobrin in pravic potrebno zelo malo, še vedno in vedno bolj onesnažujemo svet, ki za večino nas postaja vse bolj neprijazen.« Tako so v napovedi zapisali organizatorji festivala, ki se je tokrat osredotočil na samorazumevanje kulture in legitimacijo razmerij moči s pomočjo diskurzov o naravi, na človeški odnos do živali in na tehnologijo kot novo človeško naravo.

Predstava *Morfotop* belgijske režiserke Sanne van Rijn, s katero se je festival začel, je bila humorna minimalistična parabola, ki pa v svojem hotenju ni dosegla vidnejše presežne vrednosti.

V decembru smo v okviru *Mesta žensk* premierno predstavili še predstavo *Zaciklani* ameriške dramatičarke Jane Shepard, ki sta jo zasnovali in uprizorili igralki Iva Babič in Petra Govc. Šlo je za gledališko različico uspešne televizijske nanizanke *Seks v mestu*, ki je spregovorila o dveh ženskah, ki ju združi zmenek na slepo. Uprizoritev je bila komunikativna, a ne plehka; lahkotna, a ne brez pomena, ter se je na duhovit način lotila tudi odnosa med lezbijko in heteroseksualko.

Ugotavljamo, da CD že štirinajsto leto sodeluje s tem pomembnim festivalom kot koproducent. Poleg tehnične in logistične podpore pripravlja tudi medijsko konferenco za predstavitev festivala in pomaga pri promociji.

Vendarle pa sta zanimanje za festivalske predstave v CD in njihov obisk precej skromna, zato bi kazalo pri izbiranju in promoviranju dogodkov tega festivala v CD temeljiteje razmisliti. Seveda pa je jasno, da želi Cankarjev dom biti še naprej strateški partner Društva za promocijo žensk v kulturi pri izvajanju festivala Mednarodnega festivala sodobnih umetnosti – Mesto žensk.

Prvič smo v CD gostili Mednarodni festival improvizacije *Goli oder* skupaj s koproducentom KUD France Prešeren.

Ameriški umetnik, režiser in performer Eric Davis, ki je med drugim režiral tudi za svetovno znan umetniški cirkus Cirque de Soleil, je gostoval s projektom *Rdeča baraba*. Za izhodišče si je izbral lik dvornega norca, ki v sebi združuje dve nenavadni in popolnoma nasprotni si skrajnosti – človeško nedolžnost in nagone. Uprizoritev je bila zasnovana kot luciden dialog med občinstvom in igralcem, ki v sebi združuje draž jasnih pravil izvedbe in nepredvidljivost improvizacije. Druga predstava na festivalu je bila naša koprodukcija *Tok-tok!* režiserke Maje Dekleva, o kateri je tu že tekla beseda.

V okviru spomladanskega plenarnega srečanja gledališke mreže IETM smo v Cankarjevem domu predstavili naslednjih pet gledaliških projektov, ki so jih selektorji izbrali v uradni program:

Gregor Moder, Sonja Vilč: *De.Kons*, gledališče Narobov

Janez Janša: *Slovensko narodno gledališče*, Maska

Ronald Schimmelpfennig: *Predtem/Potem*, režija Sebastijan Horvat

Irena Tomažin: *Spozaba kaprice*, Maska

Bojan Jablanovec: *Viva Verdi*, Via Negativa

2.3.4 PONOVIŠE KOPRODUKCIJSKIH PREDSTAV

Vse leto smo izvajali reprize naslednjih koprodukcijskih predstav: *Kralj prisluškuje* (režija Peter Kus), Dough Wright: *Poročena s seboj* (režija Primož Ekart), *Dogaja!* (avtorja Tomaž Lapajne, Andreja Rauch), Matej Bor: *Raztrganci – Učenci in učitelji* (režija Sebastijan Horvat).

2.3.5 GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE

Slovenski gostovanji sta bili dve, in sicer: gostovanje Drame SNG Maribor z uprizoritvijo *Nosorogi* Eugèna Ionesca v režiji Vita Tauferja, ter *Trieste–Alessandria Embarked* režiserke in avtorice Nede R. Bric.

»Postavljati Ionescove igre je užitek hoje po vrvi. Nad črnim breznom kaosa. V Ionescovih igrah je ekstaza. V ekstazi se človek ne sprašuje po smislu. Ionesco svoje igre vrača skozi zguljene žanre komedije, tragedije, tragikomedije, farse, bulvarke, psihološke drame k nečemu ritualnemu, univerzalnemu, ljudskemu, nečemu prvinskemu kot otroška igra. Ionesco ni le avantgardist, ni le klasik, akademik, ampak je velika sinteza 20. stoletja,« je zapisal Vito Taufer ob premieri *Nosorogov* v Mariboru. Predstava je navdušila ljubljansko občinstvo in bila tudi izbrana v uradni program Borštnikovega srečanja.

Predstavo *Trieste–Alessandria EMBARKED* smo povabili v CD kot naš pristni gledališki prispevek Festivalu egipčanske kulture, ki smo ga pripravili s skoraj vsemi področnimi oddelki CD. Predstava odkriva usodo »lešandrink«, kar je primorski izraz za ženske (predvsem iz okolice Trsta, Gorice in Krasa), ki so konec 19. in v začetku 20. stoletja odhajale v Egipt kot dojlje, guvernante, sobarice in kuharice. To gostovanje smo v sodelovanju z oddelkom za humanizem navezali na predavanje koptske Judinje iz Egipta Claudie Roden, ki je kot otrok imela slovensko varuško. Rodenova je nadvse pristržno govorila o svojem otroštvu in spominih na svojo »lešandrinko«, obenem pa se predstavila kot raziskovalka sredozemske kuhinje, ki v večkulturnih vplivih sredozemskega bazena išče in raziskuje povezave predvsem v kulinariki in jih je doslej objavila v vrsti kuharskih knjig.

Tako predstava kot predavanje sta bila povsem razprodana.

Cafe Teater

V letu 2008 je v Klubu CD začel z enim delom svojega rednega programa delovati Cafe teater. Njihov program usklajujemo in sooblikujemo tudi področni vodje Cankarjevega doma. Sodelovanje s Cafe teatrom smo začeli s premiero satirične monodrame *Kdo vam je pa to delu?* Marka Pokorna, ki jo je uspešno odigral Boris Kobal. Predstava je sodobna družbena satira, avtor in igravec pa jo spreminjata glede na aktualne politične razmere; v letu 2008 je doživela že sto ponovitev, od tega devetindvajset v Cankarjevem domu. Poleg tega so se znotraj programa Cafe teater zvrstili še naslednji gledališki oziroma glasbeni dogodki: Clara Moreau, koncert šansonov; Brina, koncert; Elda Viler, koncert; Ira Roma, koncert ruskih šansonov in romanc; Klarisa Jovanović in Dror Orgad, koncert pesmi španskih Judov; *Kot jaz*, glasbena predstava Lare Jankovič; Vita Mavrič: *Mandeljni in rozine*, koncert judovskih šansonov; Mia Žnidaršič, koncert; Rokgre: *Pavlek*, monokomedija v izvedbi Petra Ternovška.

Zunaj programa Cafe teater smo v Klubu CD gostili še igralko Polono Vetrih, ki je še zadnjič odigrala svojo dolgoletno uspešnico, monodramo *Blagi pokojniki, dragi možje* Alda Nicolaia, s katero je nastopila na številnih slovenskih odrih in tudi – v angleški različici – na londonskem West Endu in v New Yorku.

2.3.6 GOSTOVANJA IZ TUJINE

Leto smo začeli z odmevnim (že tretjim) gostovanjem znamenite kanadske skupine La La La Human Steps in njihove najnovejše produkcije *Amjad*. Koreograf Édouard Lock je navdih za svojo najnovejšo uprizoritev poiskal v dveh najbolj znanih romantičnih baletih – *Labodjem jezeru* in *Trnuljčici* Petra Iljiča Čajkovskega ter Petipajevih koreografijah. Z novo poustvaritvijo zgodbe in glasbe iz 19. stoletja je izvrstno povezal poezijo, tradicijo in sodobno raziskovanje telesa kot abstraktne, izjemne celote ter jim vdihnil novo življenje. »Uro in tri četrt trajajoča predstava *Amjad* je inteligentno, kompleksno in natančno strukturirano delo, ki ga, značilno za Lockove predstave, odlikuje osupljivo vrhunska plesna izvedba,« je v Delu zapisala kritičarka Mojca Kumerdej. Mlajša kritičarka Katja Praznik ni bila najbolj zadovoljna, ko je v Dnevniku zapisala, da »predstavi mogoče uspe navdušiti gledalce, ki La La La Human Steps vidijo prvič«. Kakor koli že meni uradna kritika, dejstvo je, da je *Amjad* gostoval po

vseh velikih evropskih odrih (in ne vidim razloga, zakaj bi bil naš izjema) in da je povsod do zadnjega kotička napolnil dvorane z ljudmi, željnimi vrhunskega sodobnega plesa.

Osrednji dogodek spomladanske sezone je bilo nedvomno gostovanje dunajskega Burgtheatra s kontroverzno predstavo *Babilon* Elfriede Jelinek v režiji nemškega režiserja Nicolasa Stemanna.

Babilon je po *Bambilandu* druga gledališka igra Nobelovke Elfriede Jelinek o vojni v Iraku, o njenem prikazovanju v medijih in o medijskem vplivu na ljudi. V prvem delu spregovori o propadu naše kulture, ki se ravna po predstavah o očetu in se mora spopadati z vračanjem arhaičnih kanibalizmov. V drugem delu gre za družino ter poseben odnos med materjo in sinom, ki je očitno vzrok sodobnih barbarstev, v tretjem, najdaljšem delu pa se avtorica sprašuje, kako zelo smo vsi otopeli in postali neobčutljivi za posnetke vojn in grozot, s katerimi nas zasipajo mediji, da je klasični repertoar človeških reakcij, ki si ga brez strahu in sočutja ne moremo zamisliti, sam sebe ukinil. »Stemann je nezvest sluga svoje gospodarice, od časa do časa puntarski in prostaški, a prav zato deluje v njenem duhu in v njeno dobro. Preproge iz črk je treba razcefrati na posamezna vlakna in iz njih spresti nove niti. Na začetku je popolna odsotnost slike, na koncu nas bombardirajo z žarometi in bobnenjem – grob napad luksov in fonov na oči in ušesa.« Tako so ob gostovanju v Nemčiji zapisali v časopisu *Die Welt*. Andrej Jaklič pa je v Delu zapisal: »Žanrska partikularnost ne obstane zgolj na ravni samonanašalnosti in parodičnosti. Med seboj na videz popolnoma različne dele povezujejo motivi, ki se v različnih oblikah pojavljajo v celotni uprizoritvi (parodiranje termina avstrijski, spraševanja o moralni vrednosti posamičnih dogodkov ...), v sklepnem prizoru pa se pojavijo hkrati. Tako Stemannova struktura dobi muzikalično obliko fuge, s čimer ohranja kompaktnost in zaokroženost.«

Predstava je bila povsem subverzivna, daleč od pričakovani meščanske publike, ki je prišla gledat blagovno znamko Burgtheater. Čeprav je bila pri nas deležna nemalo zgražanja, lahko zapišem, da je bila na Dunaju zelo dobro obiskana in je prejela izvrstne kritike. Avstrijski ambasador v Sloveniji dr. Valentin Inzko je v svoji rezidenci ob gostovanju Burgtheatra priredil veličasten sprejem za nastopajoče.

V marcu smo prvič v Sloveniji gostili zvezdo evropskih odrov, latvijskega režiserja Alvisa Hermanisa, z uprizoritvijo *Led* po romanu kulturnega ruskega pisatelja Vladimirja Sorokina. Hermanis se je tega romana lotil na zelo poseben način: ne kot dramatisacijo, marveč kot skupinsko branje s pomočjo domišljije. S svojo gledališko družino iz Novega riškega gledališča ga je »prebral« trikrat: leta 2005 v frankfurtskem Schauspielu, isto leto še na mednarodnem festivalu Ruhr Triennale v nemškem Gladecku in nato še doma v Rigi.

»Močna sugestivnost in emocionalni naboj sta čvrsta podlaga za Hermanisovo elementarno režijsko potezo, ki gradi nekakšen 'goli' teater,« meni Andrej Jaklič v Delu. Gostovanje te predstave, ki je bila tako v postavitvenem kot izvedbenem smislu izjemno nenavadna in je navdušila zlasti slovenske igralce, smo navezali na humanistični festival Slovanski most. Žal je gospod Sorokin svojo udeležbo na festivalu in pogovoru po predstavi zadnji hip odpovedal zaradi bolezni v družini.

Prvič je v Ljubljani gostovala belgijska plesna skupina Peeping Tom iz Bruslja s predstavo *Dnevna soba (Le Salon)*. Nastopajoči so salon vzeli za metaforo zapletenih družinskih razmerij, ambivalentnih čustev in potlačenih strasti. Poleg plesalcev, ki so z »osupljivimi plesnimi povedmi« prevzeli občinstvo, so nastopili še operna pevka, igralec in triletna deklica. Tragikomični razmislek o postimperialnem nelagodju v Belgiji, uprizorjen s pomočjo različnih izraznih sredstev od gledališča, plesa, giba in petja, torej kot totalno gledališče, je Mojca Kumerdej v Delu ocenila takole:

»*Dnevna soba* je inteligentna, odlično izvedena plesno-gledališka predstava, v kateri skozi tragične razpoke pronica humor, med vsakodnevnimi pravili pa ostajajo iracionalne usedline, iz katerih je namesto odgovorov mogoče razbrati vprašanje, ali je ob tako težavni preteklosti, nastlani v sedanjosti, prihodnost sploh mogoča.«

V minulem letu smo začeli sodelovati z zagrebškim gledališkim festivalom Eurokaz. Tako je prav ob koncu sezone prispela najprej v Ljubljano, zatem pa še v Zagreb, newyorška umetnica Cynthia Hopkins s predstavo nenavadnega naslova *Must Don't Whip 'Um*, ki smo ga prevedli kot *Nepremagljivi*. To je bil obenem tudi njen evropski debi.

Hopkinsova je pisateljica, skladateljica, glasbenica in performerka, ki je leta 1999 ustanovila bend Gloria Deluxe, s katerim je nastopila tudi v *Nepremagljivih*. Izrazno je šlo za popularen melanž gledališča, plesa, glasbenega in videoperformansa, tematsko in problemsko pa se je avtorica lotila sicer zgodbe o izgubljeni materi pevki, ki jo hčerka najde med sufijsko bratovščino v Maroku, vendar jo je vpela v političen kontekst in se kritično povprašala o tem, kako je družbeni angažma sedemdesetih

let povsem zmlelo neizprosno kolesje kapitalizma. Katja Praznik je v Dnevniku svojo oceno sklenila z besedami: »Odlična popotnica za dolgo vroče poletje pred nami!«

Jeseni je prav tako prvič gostoval pri nas danes eden najvidnejših evropskih koreografov Sidi Larbi Cherkaoui s predstavo *Izvor*. Cherkaoui, danes eno največjih in najpomembnejših imen sodobnega plesa, je v gostujoči predstavi na oder postavil štiri plesalce kot štiri strani neba. Ti opredeljujejo tudi globalne kulturne odnose. Islandski miti, japonska robotika, ameriška poraba in afriška zemlja predstavljajo štiri elemente. Te dopolnjuje peti element v podobi lesene lutke. *Izvor* zajema iz ženske sakralne poezije ter pesmi daljnih časov in oddaljenih kultur. Predstavo je s presunljivim petjem in igranjem v živo spremljal imenitni ansambel stare glasbe Sarband Ensemble. »Cherkaouijev gibalni vokabularij poleg sodobnega plesa vključuje nekaj tradicionalnih prvin indijskega plesa, akrobatike itd., toda izrazno najmočnejši so prav tisti prizori, v katerih avtor gibalne sekvence najtesneje poveže z vizualnimi elementi ...« piše v Delu Mojca Kumerdej.

Leto smo sklenili s šestdnevним gostovanjem skupine iz Buenos Airesa, ki je pokazala predstavo *Otango* v režiji Olivierja Tilkina.

To je bil spektakel o tangu, v katerem so nastopajoči predstavili zgodovinski prerez nastanka tanga skozi ljubezensko zgodbo. »Predstava *Otango* se navdihuje iz burne preteklosti tanga, posveča pa se tudi njegovi sedanjosti in prihodnji podobi ter opeva najintimnejša čustva in najsilovitejše in neobzdane strasti te glasbene in plesne zvrsti,« je v Delu napisal Marijan Zlobec. Imenitni tangerji, med njimi tudi aktualni svetovni prvak v tangu Fernando Gracia, glasbeniki, ki na odru igrajo klasično tango glasbo Carlosa Gardela in Astorja Piazzole, so slovensko občinstvo razvedrili in potešili, saj smo tako rekoč razprodali vseh šest predstav v Gallusovi dvorani.

2.3.7 MEDNARODNA KOPRODUKCIJA

Mednarodne koprodukcije praviloma načrtujemo več let, ker gre za logistično zelo zahteven podvig, ki ga usklajuje veliko držav. V lanskem letu je nastala samo ena, razmeroma nezahtevna mednarodna koprodukcija s Poljskim plesnim teatrom iz Poznana na Poljskem.

Predstavo *36,5 °C* je podpisala v Sloveniji živeča poljska koreografka Magdalena Reiter. Pri odločitvi za to koprodukcijo nas je vodilo dvoje: prvič, predstaviti neznano vzhodnoevropsko plesno gledališče, in drugič, omogočiti vpogled v dosežke, ki jih slovenski ustvarjalci dosežajo na tujem.

Predstava je skušala spregovoriti o individualizmu in razpršenosti medčloveških odnosov. »Enourna predstava je montaža abstrahiranih in zlasti narativnih prizorov, med zadnjimi prevladujejo drobne zgodbe zapeljevanja, moškega postavljanja in tekmovalnosti. Kar nekaj plesnih, zlasti skupinskih prizorov je postavljenih prostorsko premišljeno in zelo dinamično, pri čemer je koreografinja učinkovito uporabila izvedbeni potencial skupine ...«, piše Mojca Kumerdej in ima glede predstave seveda tudi kritične pomisleke, podobno kot Katja Praznik v Dnevniku, vendar pa oceno sklene z mislijo, da je »kljub vsemu gostovanje poljskega plesnega gledališča s predstavo *36,5 °C* pomenilo predstavitev v slovenskem prostoru po krivici prezrtega poljskega sodobnega plesa«.

SKLEP

Gledališko-plesni program minulega leta je slovenskim umetnikom omogočil, da so lahko uresničili svoje ideje in projekte, kar je eno od glavnih poslanstev CD, obenem pa uspešno kritiško in finančno izpeljal izjemno kakovosten in visoko zastavljen umetniški cilj. Mednarodni program je nekoliko več poudarka namenil sodobnemu gledališču, pri čemer sodobni ples ni utrpel nobenega primanjkljaja.

Sodelujemo s slovenskimi in enim hrvaškim festivalom, v prihodnje se bomo povezali še s kakšnim, vpeljali smo blagovno znamko Teater CD, predvsem pa povečali število abonmajev, abonentov in prodanih vstopnic.

2.4 FILMSKI PROGRAM

Filmski program smo v letu 2008 izvedli po napovedih, v določenih pogledih smo imeli celo več programa, npr. s priložnostnimi projekcijami oziroma premiero slovenskega dokumentarca *Dan prve neandertalčeve piščali* Tuga Štiglica.

Poleg načrtovanega smo program znova obogatili tudi z zgodovinskim dogodkom – predstavitvijo znamenitega nemega filma *General* Busterja Keatona, ki smo ga ob živi glasbeni spremljavi in v sodelovanju s Slovensko kinoteko predstavili v decembru.

2.4.1 FILMSKI FESTIVALI

26. marec–2. april, Kosovelova dvorana

10. MEDNARODNI FESTIVAL DOKUMENTARNEGA FILMA (FDF)

Vse več dokumentarnih filmov dandanes zasledimo v programih velikih mednarodnih festivalov, kar je znak, da zanimanje in pozornost, namenjena dokumentarnemu filmu, naraščata. Dokumentarni film kot komentar našega časa in hkrati kritičen komentar igranemu filmu je deležen precejšnjega zanimanja tudi v Sloveniji.

Na FDF 2008 je bilo predstavljenih 23 celovečernih dokumentarcev; retrospektiva francoskega cineasta Nicolasa Philiberta je bila zaznamovana s šestimi filmi, tematski sklop *Smrt delavca* prav tako s šestimi. V *Mitih, ikonah, medijih* smo predstavili pet filmov, v sklopih *Intimni portreti* in *Aktualni, družbenokritični dokumentarci* pa po tri.

Festival so obiskali francoski režiser Nicolas Philibert, ki mu je bila posvečena retrospektiva, italijanski režiser Daniele Vicari, ki je predstavil film *Moja dežela*, ter tržaški režiser slovenskega porekla Jurij Gruden, avtor filma *Edi Šelhaus: Bil sem zraven*.

Med spremljevalnimi dogodki sta izstopala dva; angleški strokovnjak Hubert Best je pripravil seminar na temo *Uporaba arhivskega gradiva v filmih*, s katerim je ponudil vpogled v pravni vidik uporabe arhivskega gradiva s teoretičnega vidika, vse skupaj podkrepljeno s praktičnimi primeri iz filmov, ki so bili prikazani na FDF. Zajete so bile vse vrste arhivskih virov (glasba, filmi, časopisi, TV-oddaje, oglasi) za vse vizualne medije (kino, TV, mobilna in spletna distribucija). Na seminarju je sodelovala tudi predstavnica evropskega sklada MEDIA in programa podprtega izobraževanja Archidoc, Héléna Fantl.

Drugi spremljevalni dogodek – okroglo mizo z naslovom *O filmskih reprezentacijah proletariata*, ki je pospremila tematski sklop *Smrt delavca*, smo pripravili v sodelovanju z revijo Kino!, ki je v tedaj izdani številki pod drobnogled vzela dokumentarni film, vključno z debato o smiselnosti novodobnih razprav o preporodu dokumentarnega filma in ustvarjalnem angažmaju novega dokumentarca. Predavatelji so skušali odgovoriti na staro vprašanje, zakaj režiserji dokumentarnih filmov vztrajajo pri poskusih spreminjanja sveta oziroma zakaj ljudje spreminjajo svet z vztrajanjem pri ustvarjanju dokumentarcev.

12.–23. november

19. LJUBLJANSKI MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL – 19. LIFFe

Programsko najbolj ambiciozen projekt filmskega programa CD je tudi letos predstavil prerez najsodobnejše svetovne filmske produkcije. Premierno smo v Sloveniji prikazali 108 filmov, med njimi kar 72 takšnih, ki niso imeli zagotovljene distribucije za Slovenijo in jih po vsej verjetnosti ne bo mogoče več videti znotraj meja naše države.

19. LIFFe je bil drugi, programsko zasnovan z novim vodjem filmskega programa CD Simonom Popkom, ki se je ekipi Cankarjevega doma pridružil marca 2007. Na 19. LIFFe smo nadaljevali delno predstavitev programa v Mariboru, kjer smo zavrteli 24 filmov. Odmev je bil dober, zato bomo to v prihodnje nadaljevali.

Programsko izvedbo festivala je večinoma omogočila pridobitev novih finančnih sredstev. Poleg glavnega pokrovitelja Mobitela, d.d., je finančno podporo festivalu v letu 2008 znova namenila

darovalka Tobačna Ljubljana, ponovno smo bili deležni izdatne pomoči evropskega programa Media. Medijski pokrovitelj je bila znova časopisna hiša Delo.

Program, ki smo ga predstavili, je v celoti izpolnil pričakovanja javnosti in tudi medijev, ki so v namenjanju medijskega prostora festivalu zopet presegle pričakovano. 108 filmov smo strnili v 11 programskih sklopov. Novostim z LIFFe 2007 (Panorama svetovnega filma, Kralji in kraljice) smo v letu 2008 dodali še pomembno osvežitev, ki se je izkazala za pomemben korak naprej; prvič je bil tekmovalnega značaja tudi izbor kratkometražnih filmov, kjer je prvo nagrado podelila tričlanska mednarodna žirija. Festival je retrospektivi posvetil indijskemu režiserju Adoorju Gopalakrishnanu in Angležu Terenceu Daviesu, sklop Posvečeno je gostil srbskega režiserja Želimirja Žilnika, v Fokusu pa smo predstavili vročo sodobno katalonsko kinematografijo, večkrat nagrajevano na največjih svetovnih festivalih.

O festivalu smo našli kar 520 medijskih objav, o njem se je obširno poročalo tudi na spletnih straneh in v različnih, vse bolj priljubljenih blogih.

Festival je spremljalo 147 akreditiranih novinarjev.

Kar zadeva programsko zasnovo festivala, smo prebirali v glavnem pozitivne kritike. V dnevnem časopisu Delo, ki je bil tudi medijski pokrovitelj 19. LIFFe, so med festivalom vsak dan eno stran v celoti posvetili festivalu, kar je za LIFFe velika pridobitev, ki postaja že tradicionalna (Delo, d.d., je kot medijski pokrovitelj sodelovalo četrto leto zapored).

Ker festival niso samo projekcije filmov, temveč tudi vse, kar ta uradni program spremlja, smo pripravili tudi celo vrsto dogodkov, povezanih s festivalskimi gosti. V letu 2008 smo jih v Ljubljani gostili več kot 60 in z njimi pripravili več kot 70 dogodkov (predstavitve pred projekcijami, pogovori, predavanja, novinarske konference).

LIFFe kot večino prejšnjih let ni gostil velikih zvezdniških imen, ki so povezana predvsem z ogromnimi stroški, zato pa je v mesto povabil veliko zelo zanimivih filmskih ustvarjalcev, ki imajo predvsem na področju evropskega filma zelo velik pomen. Da bi bila srečanja med obiskovalci in filmskimi ustvarjalci, ki jih je festival gostil, bolj prijazna in pristnejša, smo celotno Drugo preddverje Cankarjevega doma preuredili v festivalsko središče, kjer so bili združeni tako vsa logistika kot novinarsko središče ter prostor za srečevanje in druženje. Drugo preddverje je torej združevalo blagajno, novinarsko središče, festivalski logistični center, VIP-sobo, dvorano za predavanja in seminarje, oder za pogovore z gosti, kotichek za sprostitev in druženje ter razstavni prostor, kjer smo predstavili zgodovinski izbor katalonskega filmskega plakata. Odziv občinstva na središče je bil znova zelo pozitiven, obisk ob pogovorih z gosti nadpovprečen, zato bomo v tem smislu nadaljevali tudi v prihodnje. Kot drugo festivalsko središče je zaživelo tudi preddverje v Kinodvoru.

S tem smo znova izpolnili obljubo izpred dveh let, da bomo v prihodnje veliko več pozornosti (tako kadrovske kot finančne) namenjali spremljevalnemu programu in organizaciji programa z gosti, saj postaja ta del festivala vedno pomembnejši za filmske festivale po vsem svetu.

V nasprotju s prejšnjimi leti nismo zasledili nobenih kritik na račun tehnične in organizacijske izvedbe, kar pomeni, da so se prizadevanja in izpopolnjevanja predvsem na tehničnem področju (izboljšanje podnaslavljanja v Kosovelovi dvorani, večja kakovost projekcij filmov, ki niso posneti na 35 mm ...) obrestovala in niso ostala neopažena.

LIFFe ostaja t. i. pregledni festival, ki ponuja v pregled množico filmov, tako ali drugače deležnih pozornosti na svetovnih filmskih platnih, njegovo osrednje programsko načelo pa ostaja predstavljanje novih avtorjev, katerih prvence in druge filme predstavljamo v tekmovalnem sklopu Perspektive. Zmagovalnemu filmu podarja nagrado vodomec glavni pokrovitelj festivala Mobitel, d.d.

Na LIFFe so bile podeljene štiri nagrade; tradicionalnega vodomeca za najboljši prvi ali drugi film iz sklopa Perspektiv je prejel angleški film *Lakota* (Hunger) Steva McQueena, nagrado FIPRESCI združenja mednarodnih filmskih kritikov ameriški film *Balast* (Ballast) Lancea Hammerja, nagrado za najboljši kratki film mehiški *Zemlja in kruh* (Tierra y pan) režiserja Carlosa Armelle, nagrado občinstva pa poljski film *Katin* (Katyn) Andrzeja Wajde. Zmagovalnemu filmu po izbiri občinstva po novem dodeljuje nagrado zmaj darovalka Tobačna Ljubljana.

LIFFe je v sodelovanju z Mobitelom, d.d., znova organiziral filmsko delavnico ITAK, na kateri so bili mladi režiserji pod taktirko študenta filmske režije in pisatelja Nejca Gazvode pozvani, naj kratek, enominutni filmček posnamejo z mobilnim telefonom. Nagrado je prejela mlada tričlanska avtorska ekipa za film *Names*.

Med drugimi spremljevalnimi dogodki je največ zanimanja požela tradicionalna Jesenska filmska šola, ki smo jo v sodelovanju z revijama Ekran in Kino! pripravili na temo filma in filozofije oziroma »filmozofije«. Gostili smo močno mednarodno zasedbo predavateljev, kritike in publiciste iz Slovenije, Srbije, Anglije, ZDA in Nemčije.

Drugi vidni seminar je potekal na temo *Kako se odzvati, ko je v filmu glavni protagonist osel?*, ki smo ga pripravili v sodelovanju z Media deskom Slovenija, AGRFT in Študentsko založbo. Dobro obiskano scenaristično delavnico je vodil Miroslav Mandić, profesor scenaristike na ljubljanski AGRFT.

2.4.2 FILMSKI CIKLI

Od 7. do 13. marec

Orson Welles: Rekonstruirani, nedokončani in "neznani" filmi

Prva predstavitev redko ali nikoli videnih Wellesovih filmov, od nedavno rekonstruiranih klasik, npr. *Dotik zla*, *Macbeth* in *Gospod Arkadin*, do ohranjenih odlomkov nikoli dokončanih filmov *Globina*, *Druga stran vetra* itd.

Orson Welles je bil znan tako po večnih filmskih mojstrovinah tipa *Državljan Kane* ali *Veličastni Ambersonovi*, enako poznan pa je bil tudi kot hiperproduktivni in nestanovitni cineast, večno v boju s producenti in finančniki. Zaradi nepopustljivosti in radikalne avtorske naravnosti je bil nemalokrat v sporu z obojimi, posledica tega so bili mnogi nikoli dokončani projekti ali dokončani filmi, ki so jih producenti brez režiserjeve vednosti krajšali in spreminjali, Welles pa se jim je odrekel.

Filmski arhiv v Münchnu slovi kot zakladnica nepreglednega gradiva v zvezi z Wellesom in v sodelovanju z njimi smo pripravili ta cikel, v katerem so bili predstavljeni številni filmi, ki jih je Welles s pomočjo zavrženega, a ohranjenega gradiva lahko po svoje oblikoval šele desetletja po izvorni distribuciji, ali filmi, ki so jih zgodovinarji in arhivarji našli in po zapiskih zmontirali šele po njegovi smrti. Med drugim so bile prikazane rekonstruirane verzije filmov *Dotik zla*, *Gospod Arkadin* in *Macbeth*, fragmenti nedokončanih in redko videnih filmov, npr. *Druga stran vetra* in *Globina*, ter številni kratki in srednjemetražni filmi, ki jih je posnel bodisi v lastni produkciji bodisi za televizijo.

Gost retrospektive je bil Stefan Drössler, direktor münchenskega filmskega muzeja, ki je Cankarjevemu domu prijazno posodil večino predvajanih filmov.

Od 25. do 30. aprila

Cikel egiptovskega filma

Sestavni del kulturnega projekta Umetnost Egipta je bil tudi Teden egiptovskega filma, v katerem smo predstavili enajst filmov tako sodobne kot produkcije iz polpretekle zgodovine egiptovske kinematografije, ki je leta 2007 praznovala stoletnico. Ker je šlo za eno redkih predstavitev egiptovskega filma pri nas, je Cankarjev dom predstavil moderno kinematografijo in najvidnejše klasike "Hollywooda na Nilu". Cikel smo začeli z *Jakubianovo hišo*, mednarodno zelo odmevnim filmom, ki ga je režiser Marwan Hamed posnel po romanu Alaa al-Aswanija, čigar istoimenski roman je bil v času cikla prevedeni v slovenščino.

Predvajani filmi:

Jakubianova hiša (Marwan Hamed, 2006)

Neprespane noči (Hani Khalifa, 2004)

Aleksandrija ... zakaj? (Youssef Chahine, 1978)

Sanje Hind in Kamelije (Mohamed Khan, 1988)

Vrnitev izgubljenega sina (Youssef Chahine, 1976)

Fatma (Ahmed Badrakhan, 1947)

Pot med palačama (Hassan Al Imam, 1964)

Preljubo življenje (Magdi Ahmed Ali, 1996)

Med nebom in Zemljo (Salah Abouseif, 1960)

Usoda (Youssef Chahine, 1997)

Mumija (Chadi Abdel Salam, 1969)

Od 9. do 15. oktobra 2008

Italijanski politični film '68–'08

V času, ko italijanska kinematografija ponovno dobiva radikalnejše politične obrise, smo predstavili zgodovinski pregled, naslonjen na nekatera aktualna dela t. i. *cinema politico*. Pred Ljubljanskim mednarodnim filmskim festivalom, ki je novembra predstavil oba nagrajenca s festivala v Cannesu (*Gomora* Mattea Garroneja o vplivu neapeljske *camorre* je prejela veliko nagrado žirije, *Mogočnejš* Paola Sorrentina, ki secira kariero sedemkratnega premierja Giulia Andreottija, nagrado žirije), smo predvajali filme nekaterih največjih italijanskih režiserjev. Ti so svoj talent in filmski jezik izbrusili v polju političnega in družbenokritičnega filma, povečini po letu '68, ko so se odločili obrniti hrbet komercialnemu filmu, spregovoriti o sedanosti in preteklosti Italije ter frontalno napasti institucije družine, cerkve, države itd. Filmi s politično vsebino so v Italiji seveda obstajali že prej (zgodnja Bertolucci in Rosi, Pasolini in Pontecorvo ...), posebnim problemom se je posvečala tudi že kanonizirana elita (Visconti, Rosellini ...), na fenomen maja '68 pa so se najbolj silovito vendarle odzvali gostje te retrospektive, ki so v slabem desetletju nanizali serijo filmov z dosledno moralno vizijo in izčiščeno ideološko zavestjo.

Predvajani filmi:

Konformist (Bernardo Bertolucci, 1971)
Delavski razred gre v raj (Elio Petri, 1971)
Odlična trupla (Francesco Rosi, 1976)
Zadeva Mattei (Francesco Rosi, 1972)
Partner (Bernardo Bertolucci, 1968)
Pajkova strategija (Bernardo Bertolucci, 1970)
Rdeča parabola (Nanni Moretti, 1989)
Priznanje policijskega komisarja (Damiano Damiani, 1971)
Udarec v srce (Gianni Amelio, 1983)
Dobro jutro, noč (Marco Bellocchio, 2003)
V imenu očeta (Marco Bellocchio, 1972)
Kimavec (Daniele Luchetti, 1991)

2.4.3 DISTRIBUCIJA CD

V art distribuciji filmov smo v celoti uresničili zastavljen program. Slovenskemu občinstvu smo ponudili 5 novih filmov: *Ti, ki živiš* (Švedska), *Persepolis* (Francija), *Lady Chatterley* (Francija), *To je Anglija* (VB), *Snemaj!* (Španija); predvajali smo ponovitve 13 filmov v art kinih po vsej Sloveniji.

V zadnjih letih je položaj majhnih art distributerjev, kakršen je Cankarjev dom, slab, saj veliki svetovni agenti največkrat ponujajo filme v paketih, kar za programske usmeritve in finančne zmožnosti distribucije CD seveda ni sprejemljivo. S pomočjo MEDIA Plus – evropskega programa za podporo distribucije evropskih filmov smo se osredotočili na nove, prodorne evropske avtorje.

Od 3. do 19. januarja: **Ti, ki živiš** / *Du levande*, Švedska, 2007

Režija Roy Andersson

Tragikomična zgodba o človeškem obstoju, človeškem vedenju, o sanjah in skrbah, o človeški sreči ter o nepotešljivi želji po priznanju in ljubezni.

Enega od vrhuncev festivala v Cannesu 2007 je podpisal Roy Andersson, znanec slovenskega občinstva, ki si je po *Pesmih iz drugega nadstropja* (2000) znova vzel veliko časa ter v svojem zasebnem stockholmskem Studiu 24 po dobrih treh letih produkcije končal novo mojstrovino. *Ti, ki živiš* je formalno in estetsko sorodno delo *Pesmim iz drugega nadstropja*, serija ohlapno povezanih vinjet, v katerih režiser z zvrhano mero črnega humorja (in humanizma) znova spregovori o temeljnih človeških čustvih, kot so osamljenost, veselje, žalost, želja po ljubezni in razumevanju.

Od 18. februarja do 2. marca: **Persepolis**, Francija, 2007

Režija Marjane Satrapi, Vincent Paronnaud

V Cannesu nagrajeni animirani film o odraščanju v represivni iranski družbi med šahovim režimom in islamsko revolucijo. Grenko-sladke dogodivščine male Marjane.

Teheran leta 1978. Osemletna Marjane sanja o tem, da bo kot prerokinja nekoč rešila svet. Odrašča z naprednimi starši in ljubečo babico, v družbi katerih pozorno spremlja padec šahovega brutalnega režima. Ustanovitev nove Islamske republike napoveduje dobo »varuhov revolucije«, ki nadzorujejo vedenje prebivalcev. Marjane si mora zdaj zakrivati obraz, njene sanje o revoluciji pa postajajo še močnejše.

Od 3. do 13. aprila: **Lady Chatterley**, Francija/VB, 2007

Režija Pascale Ferran

Uprizoritev nekdanj škandaloznega romana D. H. Lawrencea o razbitinah življenja in ponovnem rojstvu. Razmerje med žensko visokega stanu in uslužbencem njenega moža postane zgodba o spopadu med človeško naravo in družbenim redom ter spoznavanje samega sebe. Constance Reid se pri 23 letih poroči s poročnikom in lastnikom rudnikov Cliffordom Chatterleyjem. Piše se leto 1917 in Clifforda vpokličejo v vojsko. S flandrijske fronte se vrne na vozičku in duševno pobit. Mladi par se preseli v Wragby, kjer se Constance nostalgичno in z obžalovanjem spominja let, ko se je družila z umetniki in študenti ter potovala po svetu.

September 2008: **To je Anglija / This is England**, VB, 2007

Režija Shane Meadows

Delno avtobiografska zgodba o odraščanju problematičnega fanta v nestrpni thatcherjanski Britaniji, o poletnih počitnicah – času velikih življenjskih sprememb ... Konec šole leta 1983. Osamljeni 19-letnik Shaun odrašča v dolgočasnem mestu, njegov oče je padel med falklandsko vojno. Med počitnicami si nove vzornike in prijatelje poišče med lokalnimi obritoglavci; odkriva zabave, ljubezen, ozke hlače in čevlje *martens*. Ravno ko se njegovo novo življenje nekako ustali, se pojavi Combo, mladi skrajnež, ki se je vrnil iz zapora. Med rasističnimi napadi njegove bande Shaun izgubi nedolžnost.

December 2008: **Snemaj! / [REC]**, Španija, 2007

Režija Jaume Balagueró, Paco Plaza

Minimalistična, polnokrvna srhljivka, nominirana za evropsko filmsko nagrado 2008. Film je bil posnet na resnični lokaciji, omejeni na notranjost stanovanjske hiše v središču Barcelone. Novinarka Angela s snemalcem pripravlja reportažo o delu krajevnih gasilcev. Noč je mirna in gasilce pokliče le starka, ujeta v lastnem domu. Na prizorišču sosedge poročajo o krikih iz njenega stanovanja, in ko gasilci vlomijo vanj, najdejo gospo na pol nezavestno in obkroženo z mačkami.

2.4.4 ENKRATNI IN DODATNI DOGODKI

5. december, Kosovelova dvorana

Dan prve neandertalčeve piščali, slovenska premiera dokumentarnega filma

Režija Tugo Štiglic

Predstavitve slovenskega dokumentarca, posnetega po scenariju Jadrana Sterleta, ki je nastal v produkciji Studia Vrtinec in v koprodukciji z RTV Slovenija.

12. december, Linhartova dvorana: **General**

Režija Buster Keaton; 1927, ZDA

V sodelovanju s Slovensko kinoteko smo znova pripravili za Slovenijo izjemno odmeven dogodek: projekcijo klasične Keatonove neme komedije in filmskega spektakla *General*, ki jo je v živo simfonični orkester Akademije za glasbo, pod taktirko svetovno znanega dirigenta Roberta Israela, z izvorno orkestrsko partituro. Dogodek je bil zelo odmeven in nasploh edinstven te vrste v Sloveniji. V Cankarjevem domu bomo tovrstne dogodke v sodelovanju s Slovensko kinoteko pripravljali tudi v prihodnje.

2.5 KULTURNOVZGOJNI IN HUMANISTIČNI PROGRAM

Najpomembnejši nalogi in vlogi **kulturnovzgojnega programa** sta vzgajanje estetske rahločutnosti in spodbujanje kritičnega vrednotenja, zlasti pri otrocih in mladini. V družbi, ki jo preplavlja množična kultura, je sistematična skrb za kulturno rast in vzgojo prihodnjih obiskovalcev nujna. Cankarjev dom je v letu 2008 pripravil, promoviral in izvajal najrazličnejše kulturnovzgojne programe, ki so se v minulih letih že izkazali kot preizkušeni modeli ter jih spodbujajo šole in mentorji. S pestro ponudbo kulturnovzgojnih programov je pokrival skoraj vse umetnostne zvrsti in ponujal zatočišče raznoliki produkciji za mlade – v okviru promocijskih paketov (abonmaji, Kraljestvo pravljic).

Programi Cankarjevega doma, ki smo jih ponujali (predvsem šolam, manj za izven), imajo cilj oblikovati omikane generacije, ki se bodo z dovolj široko izoblikovano estetsko in etično izkušnjo znale spopasti z metežem najrazličnejših impulzov, ki jih kulturna produkcija ponuja – da bodo sposobne razlikovati profesionalno od neprofesionalnega, izluščiti kakovostno in koristno ter razumeti pomen kulturnih vrednot.

Prireditve v okviru programa, ki ga razčlenjujemo, so bile samostojne, bolj pogosta pa je bila njihova vključenost v nize prireditev, ki šolarjem in dijakom »naredijo« kulturni dan. Dijaško ustvarjanje, umetniško izražanje in izmenjavo stališč pa že dvaindvajset let spodbujamo s festivalom Transgeneracije (prej Podobe trenutkov).

Humanistični program je tudi v letu 2008 zajemal iz aktualnega stvarnega družbenega življenja, usmerjen pa je bil tudi v premislek, kako to življenje in univerzalne teme današnjega sveta odslikavajo sodobne umetnosti. Ta dva pola programa se nista izključevala, ampak sta se vzajemno dopolnjevala in sestavljala celoto.

Prvi (stvarni) del je bil dodobra odprt spodbudam in izzivom, ki jih prinaša družbeno dogajanje. Ključni cikel drugega dela je bil *Refleksije sodobnih umetnosti* (naslov cikla) z uveljavljenimi domačimi in tujimi predavatelji, ki ga pripravljamo v sodelovanju z Zavodom Maska.

Cikel pogovorov z uveljavljenimi literati slovanskih narodov s krovnim naslovom *Slovanski most* je bil paradni projekt tega dela programa – obširno ga ocenjujemo v nadaljevanju.

2.5.1 KULTURNA VZGOJA

PRAVLJICE DANES 2008

11. slovenski pripovedovalski festival za odrasle (in otroke)

11. pripovedovalski festival Pravljice danes 2008 je potekal med 12. do 14. marcem 2008 v koprodukciji s Slovenskim etnografskim muzejem (SEM). Osnovni vodili festivala, katerega program oblikuje in vodi pisateljica, pesnica in pravljničarka Anja Štefan, ostajata enaki kot vsa leta – nastopajoči so poslušalcem ponudili zgodbe, ki so jih prosto pripovedovali, predstavljene pripovedi pa so (razen redkih izjem) izvirale iz ljudskega izročila, domačega in tujega. Festival je tako poslušalcem omogočil, da doživijo dobro pripovedovano besedo. Kot pripovedovalci so se predstavili zbiratelji ljudskega izročila, tujci, ki živijo v Sloveniji, igralci, knjižničarji, glasbeniki, ugledni profesorji, profesionalni pripovedovalci in drugi.

V Cankarjevem domu je potekal umetniški in izobraževalni program za odrasle, program za otroke pa v SEM. V okviru festivala je potekalo 12 dogodkov, namenjenih otrokom in odraslim. Program v Cankarjevem domu je bil namenjen širši javnosti ter vsem, ki se s pripovedovalsko umetnostjo srečujejo profesionalno. Uveljavila se je tudi novost predlanskega festivala – Odprta pripovedovalska tribuna, na kateri se je predstavilo 17 naključnih pripovedovalcev; nastopilo jih je dvanajst. Festival je poleg jutranjih programov za otroke, ki so namenjeni predvsem organiziranim skupinam otrok iz vrtcev in šol (prvič so festival obiskale tudi organizirane skupine iz vzgojiteljskih srednjih šol, kot spoznavanje tehnike pripovedovanja), ponudil še dve popoldanski pripovedovalski predstavi za otroke in njihove starše ter tako razširil ponudbo za širšo zainteresirano javnost.

Lanski festival Pravljice danes je z bogatim programom znova privabil različno občinstvo vseh generacij. Pokazal je, da je vredno vztrajati in obujati živo govorjeno besedo in ljudsko izročilo. Obisk festivala je zaradi večje odmevnosti v medijih in kakovostne kontinuitete v primerjavi s prejšnjimi leti

dosegel opazno večji obisk (nekatero predstave so bile razprodane, prav vse pa dobro obiskane – povprečno 122 obiskovalcev na prireditev), zanimanje je z vsakim festivalom občutno večje.

ABONMAJSKA PONUDBA ZA OTROKE IN MLADINO

MOJ PRVI ABONMA IN ABONMA GOBEC IN GODEC

Aprila se je iztekel otroški abonma, ki je bil dobro obiskan (štiri predstave so imele 1407 obiskovalcev – povprečno 351 na predstavo), saj so predstave gledalce spodbujale k sodelovanju, *Muca Copatarica* in *Pekarna Miš Maš* pa sta bili že v matičnih gledališčih odlično sprejeti tako pri strokovni javnosti kot pri otrocih:

12. januarja 2008: **Gobca in godec, pustolovščina za tri pripovedovalce in glasbila sveta**
Nastopajo: Jure Longyka, Žiga Golob, Boštjan Gombač

2. februarja 2008: **Kdo je najmočnejši na svetu**
Glasba: Bohuslav Martinů; koreografija in režija: Tanja Pezdir; dramaturgija: Ajda Rooss Remeta; scenografija in kostumografija: Barbara Stupica; nastopajo: Tjaša Kmetec/Rita Pollacchi, Tomaž Horvat, Nataša Berce/Monika Dedovič, Lukas Zuschlag/Mihael Žvegljč; produkcija: SNG Opera in balet

15. marca 2008: **Muca Copatarica**
Avtorica in režiserka: Petra Pikalo; avtor besedila in dramaturgija: Matjaž Pikalo; glasba: Davor Herceg; oblikovanje luči: Jaka Šimenc; scenografija in kostumografija: Alenka Vogeltnik; koreografija in izvedba: Sinja Ožbolt, Sabina Schwenner, Nina Meško, Nataša Tovirac, Petra Pikalo; produkcija: Plesni teater Ljubljana

19. aprila 2008: **Pekarna Mišmaš**
Besedilo: Svetlana Makarovič; režija: Robert Waltl; scenografija: NUMEN; kostumografija: Ana Savič Gecan; koreografija: Natalija Manojlovič; glasba: Tamara Obrovac; oblikovanje luči: Matjaž Brišar; igrajo: Sandi Pavlin, Marinka Štern, Dario Varga, Uroš Maček, Pavle Ravnohrib, Olga Kacjan, Željko Hrs, Draga Potočnjak, Damjana Černe, Jadranka Tomažič, Romana Šalehar, Marko Mlačnik; koprodukcija: Slovensko mladinsko gledališče in Mini teater

Prenovljeni abonma **Gobec in godec** (90 abonmentov), ki smo ga vpisovali jeseni, je zasnovan konceptualno: ne gre za izbor gledaliških produkcij iz minule sezone tako kot minula leta, temveč smo se odločili za niz šestih pripovedovalsko-glasbenih popoldnevov. Novi abonma smo zasnovali predvsem z namenom, da bi mladi obiskovalci ljudsko in umetno pravljico doživeli na sodoben način – kot pustolovščino s tremi pripovedovalci, glasbenikoma, glasbili sveta ter vsakokratnim gostom, ki bi predstavil eno od slovenskih narečnih skupin; za CD to hkrati pomeni predvsem priložnost za razvijanje občinstva za pripovedovalski festival.

Zasnovo in izvedbo smo po uspešnem januarskem abonmaju večeru z naslovom *Gobec in godec* zaupali istim ustvarjalcem – Boštjanu Gombaču, Žigi Golobu in Juretu Longyki. Prva abonmajska prireditev je bila posvečena Reziji, kot gostja je nastopila Vesna Zornik; razen napovedi v medijih ni doživela pozornosti.

Prireditev, zdaj imenovano **Gobec in godec**, ponujamo tudi zunaj abonmaja, kot samostojno prireditev, kot premišljeno kulturnovzgojno zasnovano uro glasbe in pripovednega ljudskega izročila.

TA HUD ABONMA

139 dijakov in študentov, ki so jeseni 2007 vpisali abonma, si je ogledalo:

2. februarja 2008: **Poročena s seboj**

Dramska predloga: Doug Wright (I am my own wife); prevod: Lija Pogačnik; režija in scenografija: Primož Ekart; kostumografija: Elena Fajt; glasba: Silence; nastopa: Primož Ekart; produkcija: Imaginarni, zavod za kulturno dejavnost; koprodukcija: Cankarjev dom

23. februarja 2008: **Greva se Ježka**

Produkcija in idejna zasnova: Jože Pernarčič; igrata: Vesna Pernarčič - Žunič, Matija Vastl; pri klavirju: Joži Šalej; režija: Tijana Zinajić; dramaturgija: Andrej Jaklič; kostumi: Jasna Vastl; glasbeno vodenje: Joži Šalej; koreografija: Branko Potočan

24. maja 2008: **Čompasta poezija**

Scenarij: Žiga Saksida; nastopajo: Janez Škof, diatonična harmonika, glas; Neža Zinaić, violina; Breda Krumpak, altovski saksofon; Žiga Saksida, altovski, baritonski saksofon; Silvo Zupančič, kitara; Marjan Stanič, bobni, tolkala

Abonma je bil ocenjen kot dober izbor žanrsko raznolikih predstav, namenjenih vzgajanju prihodnjega zahtevnega občinstva.

Jeseni 2008 smo vpisali 140 abonentov; abonma je začel projekt **Ella** režiserja Primoža Ekarta in se nadaljeval s silvestrsko predstavo **Otango**. (Januar 2009 – *Vihar* v režiji Vita Tauferja; februar 2009 – projekt *Imate radi Bacha?*, glasbenikov Boštjana Gombača, Blaža Puciharja, Žige Goloba in Krunoslava Levačiča; april 2009 – koncert skupine Terrafolk.)

KRALJESTVO PRAVLJIC

Kraljestvo pravljic je zbir kakovostnih prireditev za otroke in odrasle, ki jih vsako leto v decembru ponudimo šolam (za organiziran obisk) ter ob koncih tedna za izven, uspešno pa sodelujemo tudi s podjetji, ki jim s predstavo omogočimo tudi obdarovanje najmlajših in obisk dedka Mraza. Lani smo našli 4500 obiskovalcev.

Lanski izbor je vključeval:

Tri Sneguljčice, produkcija CD

Božični koncert, produkcija Glasbenega centra Edgarja Willemsa

Muca Copatarica, produkcija Prešernovega gledališča Kranj, režija: Katja Pegan

Čarovnik iz Oza, produkcija Gledališča Artizani, režija: Irena Rajh Kunaver

Bibamica na potepu – Prigode z Bisergore, produkcija KUD Kinetikon

Zamisel, besedilo, režija, likovna zasnova in izvedba: Eka Vogelnek, produkcija KUD Kinetikon

Kralj prisluškuje, zamisel, glasba in režija: Peter Kus

Likovno-literarne delavnice za otroke ob 8. slovenskem bienalu ilustracije

Produkcija CD

Cicibanov in Cididojev dan

Niz delavnic in sklepni koncert Sonce, sončece ... (avtorski projekt Tomaža Groma)

Koprodukcija med Založbo Mladinska knjiga in CD

Kraljestvo pravljic je razvojni projekt, ki ga bomo v prihodnje nadgrajevali zlasti z delavniškim delom. Izbor decembrskih prireditev je bil kakovosten, poudariti je treba sodelovanje z Gledališčem Artizani, ki se je začelo po letošnjih Transgeneracijah, ko je bil *Čarovnik iz Oza* izbran za najboljše

produkcijo festivala (enako dobro ga je sprejelo tudi mlado občinstvo v CD). Delavnice, ki jih pripravljamo z Založbo Mladinska knjiga, so bile po obsegu skromnejše kot minula leta.

FILMSKA VZGOJA

Filmska vzgoja že več let zapored poteka v sklopu filmskega abonmaja za mlade. Sestavljajo ga filmi, ki jih je Cankarjev dom odkupil in jih distribuira, ter filmov, skladnih s sezonskim programskim konceptom – aprila sta se iztekla cikel *Liffe po Liffu*, ki ga sestavlja sedem filmov o hoji po družbenem robu ter predavanj s to temo, ki jih je zasnoval Mitja Reichberger.

16. januarja 2008

Transilvanija *Transylvania*; predavanje o ljudstvu brez domovine + Romih in vzporejanju s filmskimi nomadi

27. februarja 2008

Veter, ki trese ječmen *The Wind That Shakes the Barley* in predavanje o ljudeh s postravmatskimi sindromi vojn, ki predstavljajo nov družbeni rob.

13. marca 2008

Zašpehan narod *Fast Food Nation* + predavanje o ilegalcih, ki poskušajo z različnimi prehrabnimi verigami zapolniti luknjo različnih oblik požrešnosti presitega naroda.

9. aprila 2008

Pot lubenic *Put lubenica* + predavanje o družbenim robu filmske industrije in zavezi k etiki dobrega, tudi za ceno odrinjenosti na rob.

Povprečen obisk filmskih projekcij se je gibal okoli števila 170; na predavanjih, ki so bila zasnovana zelo komunikativno in natančno, sta navadno ostali dve tretjini obiskovalcev.

Za sezono 2008/09 smo se odločili pripraviti dva filmska abonmaja (vpisali smo 151 abonentov):

Jaz in svet – izbor bi lahko poimenovali ogledalo druge polovice 20. stoletja, saj se filmi dotikajo tako političnih kot drugih žgočih družbenih vsebin:

9. oktobra 2008: **Zbogom, Bafana**

3. novembra 2008: **Smo imeli revolucijo ali ne?**

1. decembra 2008: **Odvetnik terorja**

Jaz in ti – z različnimi filmi in filmskimi govoricami obravnava temeljne vrednote:

15. oktobra 2008: **Darjeeling ekspres**

4. novembra 2008: **Lady Chatterley**

2. decembra 2008: **Dva dni v Parizu**

GLEDALIŠKA VZGOJA

Kulturnovzgojna učna ura *Igralec* (scenarij in režija: Barbara Hieng Samobor; kostumografija: Barbara Stupica; igrajo: Nataša Barbara Gračner, Igor Samobor in Matjaž Tribušon) je na sporedu že

dvanajsto leto. Po zaslugi sijajne igralske ekipe, vzorno profesionalnih tehničnih sodelavcev in seveda tudi natančne režije uprizoritev vse do danes ni dosti zanihala v kakovosti.

V zadnjih sezonah to predstavo dopolnjujeta kulturnovzgojni učni uri *Igralec 20. stoletja* in *Kaj je gledališče*; trilogija (zložena skupaj) tako ponuja osnovne informacije o gledališču. Najpomembnejša vloga in zasluga teh projektov pa je prav gotovo naslednja: pojasnjujejo razliko med profesionalnim in neprofesionalnim! Lani desetih načrtovanih ponovitev *Igralca 20. stoletja* (s podnaslovom *Od Ojdipa do fizikov*) zaradi odsotnosti igralko nismo uprizorili.

Tri Sneguljčice (delovni naslov je bil *Kaj je gledališče*) je gledališka kulturnovzgojna učna ura, namenjena najmlajšemu občinstvu (od 4. do 8. leta). Zgodnja otroška igra je v marsičem podobna gledališki vaji in pomeni izhodišče naše nove kulturnovzgojne učne ure. Ta predstava male gledalce opozarja na tisto, kar o gledališču "nevede vedo" in jim obenem razkrila nekaj gledaliških skrivnosti – čarovnij ...

Obisk je bil dober, povprečno 150 otrok na predstavo.

LITERARNA VZGOJA

Cankarjev dom se v promocijo branja in vseh dejavnosti s področja razvijanja bralne kulture, ki lahko pripomorejo k povišanju ravni branja na vseh starostnih stopnjah, vključuje pravzaprav z vsemi programi, ki jih pripravljamo v okviru literarnega programa (vključenega v humanistični program). Po naših opazovanjih je med občinstvom vedno več mladih ljudi, ki se na razpravljalni ravni tudi vključujejo v izmenjanje mnenj o prebranem in v pretok informacij o na novo izdani literaturi. Za organiziran obisk pa že več let zapored pripravljamo in izvajamo glasbeno-literarno kulturnovzgojno učno uro po scenariju Žige Saksida ter v izvedbi zasedbe Čompe z naslovom *Čompasta poezija*, ki tudi je lani tudi pri 424 predstavnikih najnovejše generacije srednješolcev zbudila veliko zanimanje. Mladim so prikazali, kako v poplavi žanrov in diktatu medijev ter ob neizprososti kapitala iskati svoj lastni glasbeni izraz. Prisluhnilo so lahko izvornim izvedbam besed slovenskih poetov Zajca, Rozmana, Kocbeka, Jesiha ...

GLASBENA VZGOJA

Glasbena vzgoja v Cankarjevem domu je zasnovana pravzaprav za vse starostne skupine, uresničujemo pa jo tako s kulturnovzgojnimi učnimi urami kot s posebnimi programi v okviru letnega programa Orkestra Slovenske filharmonije in Simfonikov RTV Slovenija. Program glasbene vzgoje obsegata tudi Glasbena mladina Slovenije in Glasbena mladina ljubljanska.

Lani smo sodelovali tudi s Policijskim orkestrom in dirigentom Tomažem Kmetičem; najprej je bila na sporedu glasbena pravljica *Peter in volk*, spremljale so jo projekcije ilustracij Matjaža Schmidta. V drugem delu je orkester izvedel glasbo iz risank (*Cartoon in Pink Panter*), skladbo *Huda mravljica* in koncert tradicionalno sklenil z Adamičevo skladbo *Tra-ta-ta*. Učitelji so učence za drugi del koncerta posebej pripravili že v šoli, saj so skladbe peli skupaj z orkestrom. Na štirih koncertih smo imeli povprečno 90-odstotno zasedenost Linhartove dvorane.

Z besedilom Huga Šekoranje je Marjan Bunič na dveh koncertih v izvedbi Big Banda RTV Slovenija predstavil *Sprehod skozi zgodovino jazz*. Koncerta je popestrila projekcija jazzovskih ustvarjalcev. V predstavitvi vokalnega jazzja je nastopila pevka Alenka Godec. Na treh koncertih pa je Big Band pod vodstvom Tadeja Tomšiča izvedel koncert z naslovom *Etno jazz*. Priredbe slovenskih ljudskih pesmi v različnih jazz stilih so napisali Steve Klink, Tadej Tomšič, Marko Mozetič, Izidor Leitinger in Jaka Pucihar. Vse skladbe je odpela Eva Hren, kot gost pa je nastopil tudi Aleš Hadalin. Koncert je povezoval Hugo Šekoranja, ki je bil tudi avtor projekcije. Imeli smo povprečno 454 obiskovalcev na dogodek.

V sodelovanju s SNG Opera in balet je Glasbena mladina ljubljanska organizirala štiri ponovitve baleta za otroke *Kdo je najmočnejši na svetu* – vse predstave so bile razprodane.

Projekta *Glasbena torta* v programskem letu 2008 nismo izvedli iz organizacijskih razlogov (z izvajalci se nam zaradi njihovih obveznosti v matičnih hišah v mogočih terminih ni uspelo dogovoriti za nastop).

V produkciji Icoma, d. o. o., je nastala enourna priredba Humperdinckove pravljичne opere **Janko in Metka**, v kateri je ohranjena rdeča nit zgodbe, okrajšani so le zborovski in baletni deli ter glasbeni

vložki staršev Janka in Metke. Otroci so s svojimi predlogi, vprašanji in odgovori lahko vseskozi interaktivno sodelovali s pripovedovalcem ter tako s pomočjo klavirja, petja, kostumov in scene spoznali Grimmovo pravljico tudi v glasbeni izvedbi. Opero smo ponovili šestnajstkrat in na predstavah našli kar 2523 mladih obiskovalcev (povprečno 157 na predstavo).

Sicer pa smo v letu 2007 ponovili naslednje glasbene kulturnovzgojne učne ure:

Glasba slovanskega in balkanskega sveta s skupino Terrafolk

Nastopajo: člani skupine Terrafolk: Bojan Cvetrežnik; Boštjan Gombač, klarinet; Danijel Černe, kitara in mandolina; Joško Senčnik, kontrabas

Na devetih ponovitvah smo imeli 1541 obiskovalcev, povprečno 171 na prireditve.

Z Brino po slovenskih pokrajinah

Nastopajo: Brina Vogelcnik, glas; Jelena Ždravce, violina; Luka Ropret, kitara; Drago Ivanuša, harmonika; Nino de Gleria, kontrabas; Blaž Celarec, tolkala

Na dveh koncertih smo imeli 383 obiskovalcev ali povprečno 191 na prireditve.

Katalena za vas ... in mesto

Nastopajo: Polona Janežič, klaviature, spremljevalni glas; Vesna Zornik, glas; Boštjan Gombač, klarinet, flavte, tolkala, spremljevalni glas; Tibor Mihelič, basovska kitara, spremljevalni glas; Boštjan Narat, kitara, mandolina, spremljevalni glas; Robert Rebolj, bobni, tolkala

Organizirali smo dva koncerta za 610 obiskovalcev.

PLESNA VZGOJA

Plesna predstava *Rodeo* je nastala v produkciji kulturnovzgojnega programa Cankarjevega doma, da bi zlasti učencem osnovnih in srednjih šol približala sodobni ples. Tovrstna kulturna vzgoja je v Sloveniji potrebna, saj statistično obstaja in nastaja veliko plesnih predstav, ki so skorajda praviloma slabo obiskane, zlasti mladi pa nimajo dovolj predizobrazbe za razumevanje sodobnega plesnega izraza. Žal je zanimanje za sodobni ples slabo tudi pri koordinacijah umetnostne in kulturne vzgoje na šolah; verjetno je bil to tudi ključni razlog, da smo v vsem letu izvedli samo eno ponovitev za 92 dijakov.

LIKOVNA VZGOJA

V letu 2008 smo pripravili domiselne likovne delavnice za različne starostne skupine ob treh pomembnejših projektih v Galeriji CD – ob *Faraonski renesansi*, razstavi Karla Zelenka in 8. slovenskem bienalu ilustracije. Animatorji so pripravili učne liste ter jih z delavniškim delom usmerjali k zaznavanju razstavljenega.

Ob *Faraonski renesansi* smo založili katalog za mlade, prilagojen starostni skupini od 10. do 15. leta, zasnovan kot nadgradnja učne snovi (stare civilizacije) v osnovni šoli – pri čemer smo izhajali iz vsebine razstave. Založili smo 5000 izvodov.

2.5.2 USTVARJALNOST MLADIH

Transgeneracije

Festival sodobnih umetnosti mladih

Festival sodobnih umetnosti mladih je namenjen prikazu gledališke, likovne, video, glasbene in nekaterih drugih oblik ustvarjalnosti srednješolcev iz vse Slovenije. Na srednjih šolah je zanj v zadnjih letih vse več zanimanja. To priča o rastoči potrebi in težnjah mladih, da na različne načine upovedujejo in izražajo svoja stališča ter razmerje do šolskega in širšega družbenega okolja, ob tem pa – kar je enako pomembno – izrazito ustvarjalno in individualno nadgrajujejo v šoli osvojeno znanje in vsebine ter se preizkušajo v nastopanju in predstavljanju.

Če pogledamo vso ponujeno bero gledaliških skupin, ki jih sestavljajo izključno ali pretežno dijaki, vidimo, da so med njimi velike kakovostne razlike kot posledica različne podpore vseh tistih, ki jim

poskušajo omogočiti gledališko ustvarjanje. Vidimo, da so na nekaterih srednjih šolah ali v dijaških domovih razmere za delo veliko boljše od večine drugih, omenili bi predvsem obe mariborski gimnaziji in Kreatorij DIC, za delo z mladimi načeloma vabijo izkušene in šolane zunanje ustvarjalce, nekateri od njih so profesionalci z izkušnjami v gledaliških hišah ali neformalnih in neinstitucionalnih skupinah; še nekaj je šol, na katerih je gledališka ustvarjalnost neprekinjena, predvsem zaradi zavzemanja mentorjev; na nekaterih šolah pa slutimo, da je gledališkemu izrazu namenjene manj podpore, ustvarjalci pa so pri spoznavanju zapletene izrazne abecede prepuščeni bolj sami sebi.

Pri prijavljenih projektih je vse manj predstav, pri katerih so idejni nosilci projekta, režiserji ali mentorji iz vrst profesorjev. Morda je k temu pripomogla tudi politika nagrajevanja – festivalska selekcija in žirija sta izbrali in nagrajevali predvsem takšne uprizoritve, v katerih se je polno izrazilo generacijsko stališče – o svetu, njegovih težavah, težavah dijakov: bolj kot ugajanje starejšim sta jih zanimali rahločutnost in kritičnost samih dijakov, bolj kot klasičnost in formalna popolnost pa poseben pogled na svet tistih, ki bodo jutri nosilci novosti ter spremenjenega mišljenja in izražanja.

Precej in morda vse več je predstav, ki se približujejo koreodrami ali kakšni drugi mejni obliki med gledališčem in plesom.

Ker je bil prejšnja leta razpisan natečaj za najboljša šolska glasila, ta pa so večinoma ohranjala visoko vsebinsko in oblikovno raven predvsem tam, kjer je bilo njihovo izhajanje neprekinjeno in so se tako nagrade za glasila počasi začele ponavljati, smo se odločili, da razpišemo natečaj za najboljše eseje. Prepričani smo bili, da je esej dijakom blizu, ne nazadnje njegovo pisanje spodbuja tudi učni načrt z esejem kot maturitetnim izdelkom. Zdelo se nam je, da je esej tista oblika, ki omogoča tudi posameznikom izraziti stališče ter pri tem pokazati svoje literarne in širše, neodvisne mišljenjske sposobnosti. Ker je bilo prejšnje leto posvečeno medkulturnemu dialogu, se nam je zdelo, da je naslov dovolj privlačen in domač, da se bodo eseji kar vsuli.

Pa se na naše začudenje niso. Morda je nastal problem v premajhni dejavnosti mentorjev, ki dijakov niso obvestili, morda se zdi dijakom pisanje, ki vsaj malo spominja na obvezno, na zadano temo, nesmiselno. Prejeli smo razmeroma malo prispevkov, pa tudi med njimi smo pogrešali bolj avtorske, udarne; takšne, kot smo jih pred časom, ko je bila tema svobodna, že prebirali, in so govorili o vsem mogočem, od – načelnih in lastnih – zagat s homoseksualnostjo do problemov lastne motivacije. Ker je bil odziv tako medel, smo se odločili, da v naslednjem razpisu spremenimo literarno zvrst, morda na samostojne publikacije dijakov, ki imajo pri vse bolj dostopnih postopkih tiska in podpori namiznega založništva, pri katerem je mogoče oblikovati knjižico ali publikacijo z osebnim računalnikom, vse več samostojnih bibliografskih enot, pesniških zbirk, zbirk kratkih zgodb, celo nekakšnih romančkov.

Na festivalu se je likovna ustvarjalnost predstavila v več kategorijah, pri katerih se različne zakonitosti in možnosti izražajo tako v pristopu kot v sami izvedbi. Pripravili smo razstavo (tokrat prvič) v Veliki sprejemni dvorani.

Festival je dobro sprejela tudi strokovna javnost, sodelujoči pa so bili navdušeni; na gledališko-plesnih predstavah, ki pomenijo osrednji del festivala, smo imeli 2000 obiskovalcev, kar je največ doslej.

Živa – festival plesne ustvarjalnosti mladih

Živa 2008, festival plesne ustvarjalnosti mladih, je letos potekal med 23. in 25. oktobrom na dveh simbolnih točkah slovenskega sodobnega plesa: v Cankarjevem domu in v Plesnem teatru Ljubljana. Organizatorju je v tem letu uspelo program razširiti in obogatiti; pripraviti pravcati festival, ki je prvič potekal s tujo gostjo (Brazilka Moravia Naranjo), z nagradami in s spremljevalnim programom, ki je obsegal pogovore in celovečerne predstave. Moravia Naranjo je izbrala najboljšo miniaturo festivala *Reed between the lines* Ane Zale Štiglic in Gorana Kusića iz Plesnega foruma Celje. V spremljevalnem programu je treba zaradi dobrega odziva omeniti še delavnico za mentorje mladinskih plesnih skupin pod vodstvom Gordane Stefanovič Erjavec z naslovom *Razvijanje plesnosti pri mladih plesalcih*.

Živa 2008 je pomenila pregled aktualne plesne ustvarjalnosti skupin iz vse Slovenije ter priložnost za pregled najbolj izvirmih dosežkov, primerjav in analiz ter prostor neformalnih srečanj. Letošnja Živa je dobro zapolnila sedeže tako Kosovelove dvorane Cankarjevega doma kot tudi Plesnega teatra Ljubljana (v Kosovelovi dvorani 579 obiskovalcev na dogodek). In kdo so plesalci (150 plesalcev), ki so se na Živi predstavili? Množica nadarjenih mladih iz vse Slovenije (KD Qulenum in Plesni forum Celje izstopata po številu sodelujočih miniaturo).

Druge produkcije

V program smo vključili dve produkciji – ena je nastala na zasebni plesni šoli Mojce Horvat, druga na Srednji glasbeni in baletni šoli – obe sta bili revijalne narave in tehnično zahtevni, a dobro pripravljene.

Z namenom, da bi prikazali izjemen kreativni potencial na II. gimnaziji iz Maribora, smo v program uvrstili njihovo produkcijo *Ujemi ritem* – ogledalo si jo je natanko 2700 vrstnikov.

Tradicionalna prireditev ob podelitvi diplom državnim prvakom Vesele šole, vzgojno-izobraževalnega projekta PIL-a in PIL-a PLUS vsakič znova pritegne izjemno številno občinstvo. V letu 2008 so že osemintridesetih podelili diplome najboljšim osnovnošolcem iz vse Slovenije, ki tekmujejo v Veseli šoli ali so avtorji nagrajenih nalog veselošolskih raziskovalcev; žal so nam z Mladinske knjige sporočili, da projekta po novem ne bo več. Že lani pa je zaradi finančnih razlogov odpadla prireditev Zveze prijateljev mladine Zlata bralna značka.

2.5.3 HUMANISTIČNI PROGRAMI

Refleksije sodobnih scenskih umetnosti

V prvi polovici leta 2008 je projekt, ki ga uresničujemo z Zavodom Maska), potekal pod naslovom *Težave s sodobnostjo*; v drugi polovici leta 2008 pa smo oblikovali nov cikel z naslovom *Sedanjost, spomin, zgodovina: Sodobne scenske umetnosti in uprizarjanje zgodovine*. Seminar je osredotočen na teme sodobnosti in njihov zgodovinski kontekst ter želi raziskati nekatere pomembne premike v umetnosti v zadnjih desetletjih. Seminar je sestavljen kot zaporedje internih predavanj, delavnic in javnih predavanj.

V prvi polovici leta 2008 so predavali:

Marianne Van Kerkhoven, dramaturginja in publicistka; Kaaiteater Bruselj, januar 2008

Matjaž Berger, režiser in ravnatelj gledališča APT v Novem mestu (februar 2008)

Katja Praznik, publicistka, dramaturginja in urednica revije Maska (marec 2008)

Miklavž Komelj, umetnosti zgodovinar in publicist (marec 2008)

Bojana Kunst, filozofinja in dramaturginja, raziskovalka na Filozofski fakulteti v Ljubljani, marec–maj 2008

V drugi polovici leta (od oktobra naprej) je seminar potekal pod naslovom *Sedanjost, spomin, zgodovina: sodobne scenske umetnosti in uprizarjanje zgodovine*. Kot je že iz naslova razvidno, smo se v seminarju osredotočili na temo zgodovinenja in se posvetili ukvarjanju z različnimi vidiki sodobnosti scenske umetnosti v zadnjih desetih letih ter njenim poskusom umestitve v zgodovinske kontekste. Na predavanjih in delavnicah smo že predstavili različne umetniške projekte in gibanja, ki se nanašajo na resnične/mogoče zgodovinske dogodke, na spregledane in nevidne umetnostne prakse. Interni seminar je bil zasnovan kot teoretično-praktični laboratorij in je potekal pod vodstvom dr. Bojane Kunst. Gostil je domače teoretike, ki so skupaj s seminaristi osvetlili posamezna področja zgodovine slovenske sodobne umetnosti. Interni termini so bili sestavljeni kot kombinacija teoretskih in praktičnih terminov, pri čemer so teoretični termini potekali kot filozofski premislek o tem, kaj označuje sodobne umetniške prakse ter kateri so temeljni teoretski in estetski problemi na tem področju. Praktični termini pa so potekali v obliki pogovorov in delavnic v povezavi s scenskim dogajanjem in festivalsko produkcijo.

Javni termini so potekali kot predavanja in dialoške situacije, v katerih so sodelovali priznani tuji in domači umetniki ter teoretiki. V okviru javnih predavanj smo želeli še posebej poudariti različne tematike, ki opredeljujejo vzporedno udejstvovanje v sodobni slovenski scenski umetnosti, kot so: predstavljanje, reflektiranje, zgodovinenje, arhiviranje ter opredeljevanje razmerja med umetniškim dogodkom in družbenim kontekstom. Od oktobra do konca decembra smo gostili:

Ano Vujanović, teoretičarko sodobnega plesa in gledališča iz Beograda (oktober 2008);

Ramsaya Burta, profesorja za zgodovino sodobnega plesa na Univerzi v Leicesteru (november 2008);

Valerie Briginshaw, profesorico za teorijo sodobnega plesa, Univerza v Chicestru (november 2008);

Hoomana Sharifija, koreografa in plesalca (december 2008);

Alda Milohnića, publicista in teoretika sodobnega gledališča (december 2008).

V novembru in decembru 2008 smo izvedli tudi dve delavnici, prvo z naslovom *Raziskovanje zgodovine, spomina in ponovitve* s pomočjo nedavnih plesnih primerov, ki je potekala pod vodstvom Valerie Briginshaw in Ramsaya Burta, ter drugo z naslovom: *Biografija prevoda/Nepozabno življenje trenutka*, ki jo je vodil norveško-iranski koreograf Hooman Sharifi.

Predavanja so bila dobro obiskana (v povprečju okrog 50 obiskovalcev na predavanje).

Delavnica Marka Pogačnika 2008

Marko Pogačnik je v svoji delavnici tokrat razmišljal o jeziku sporazumevanja z našim planetarnim domom in njegovo inteligentnostjo. Praviloma so njegovi projekti že več kot dvajset let dobro obiskani; letos smo na dveh delavniških večerih našeli 416 obiskovalcev.

Muzeoforum

V letu 2008 smo Slovenskim muzejskim društvom organizirali omizje *Teoretska razmišljanja o muzejih in muzeologiji*.

Sodelovala sta dr. François Mairesse, direktor Musée Royal de Mariemont iz Belgije ter predavatelj na univerzi v Lyonu in Liegeu (predavanje *Muzeji na križpotju: belgijska perspektiva*), ter dr. Jože Hudales, predavatelj na FF v Ljubljani, Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo (*O položaju in vlogi muzeologije v slovenskem prostoru*).

Druga predavanja in okrogle mize

V okviru humanističnega programa CD smo pripravili več priložnostnih predavanj, največ ob filmskih festivalih – tako festivalih gorniškega in dokumentarnega filma kot ob 19. LIFFe.

Pet predavanj so izvedli tudi alpinisti po kateri od uspešnih odprav (Viki Grošelj, Pavle Kozjek, Dejan Miškovič).

Sicer pa smo tudi v programskem letu 2008 zaradi odzivanja na družbena, kulturna in politična dogajanja izvedli 15 dogodkov. Med njimi bi omenili tiste, ki so pritegnili veliko zanimanje pri strokovni in laični javnosti ter veliko (tudi nasprotujočih si) odmevov v javnosti:

- *Človekove pravice in EU* (v sodelovanju z Mirovnim inštitutom);
- *O Zahodnem Balkanu in EU* (z gosti iz nevladnih organizacij in medijev iz držav Zahodnega Balkana);
- *Svoboda medijev v EU* (v sodelovanju z Mirovnim inštitutom);
- *O vzrokih in posledicah razpada Titove Jugoslavije* (v sodelovanju z DSP);
- *Trgovina z ljudmi* (v sodelovanju z Društvom SOS-telefon).

2.5.4 LITERARNI PROGRAMI

Slovanski most / Festival slovanskih kultur

Slovanski most je festival, ki je izkoristil naše predsedovanje EU, in je prav na ozadju zavesti o omenjenem položaju nagovoril eno od teh velikih zgodb, ki nekako pozabljena, razdrobljena ali celo zanemarjena čaka v ozadju sodobnih sprememb v Evropi in svetu na ponovno prebujenje. Svet slovanskih držav je po krivici odrinjen na stran. Morda je glavni vzrok za to dejstvo, da leži na območju ob zgodovinski in aktualni »prelomnici« med Vzhodom in Zahodom ter pripada različnim geografskim in geopolitičnim entitetam. Kakorkoli že, zdelo se nam je nujno: 1. posamezne slovanske kulture povezati med seboj in znova začeti medsebojno komuniciranje, 2. povezati slovanski svet z svetom in državami EU, 3. opozoriti Slovenijo in Slovence na malce pozabljeno kulturno soseščino in pripadnost ter jih celovito seznaniti z njo, ter 4. odpreti pomembno in nadvse aktualno razpravo in razmišljanje ne le o vlogi slovanskega elementa v evropskem kontekstu, ampak o njegovem ustvarjalnem deležu v globalnem svetu na sploh.

Festival Slovanski most, ki so ga skupaj organizirali Cankarjev dom, Forum slovanskih kultur, literarno društvo IA in kulturno društvo Apokalipsa, je uresničil vse štiri točke zadanega programa. V

ta namen smo festival premišljeno izpeljali na način, ki je vključil vse zgoraj našete naloge: **vsebinsko** (posamezna literarna branja in predstavitve avtorjev, njihovih del, usod in ozadij), **informativno** (pogovori z avtorji, ki so omogočili vpogled v aktualen kulturni, jezikovni in družbeni položaj v različnih slovanskih državah), **strokovno** (avtorji so se srečali s študenti in profesorji posameznih oddelkov za slovanske jezike na Filozofski fakulteti), **formalno** (na uradnih srečanjih v prostorih Foruma slovanskih kultur smo se pogovarjali o različnih prihodnjih oblikah mednarodnega sodelovanja, o formalnih nosilcih tega sodelovanja v posameznih državah, o vsebini tega sodelovanja in povezovanja z drugimi umetnostmi in širše), **diplomatsko** (obiski in pogovorih na posameznih veleposlaništvih, prisotnost članov diplomatskega zbora na večerih v CD, vzpostavitev formalnih stikov med organizatorji – CD, Forum slovanskih kultur – in diplomatskimi predstavništvi), **tehnično** (vključili smo vrsto prevajalcev, moderatorjev, dramskih igralcev-bralcev, univerzitetnih profesorjev, poznavalcev posameznih jezikov in kultur, posrednikov in svetovalcev), **organizacijsko** (izdelali smo funkcionalen model, kako tak festival izvesti in v razmeroma kratkem času uresničiti vsa ta pričakovanja), **turistično-informativno** (tuje goste smo seznanili z našo prestolnico, državo, kulinariko, turistično ponudbo pri nas) in **literarno povezovalno ter promocijsko** – ne nazadnje smo avtorje seznanili s slovenskim občinstvom, avtorji ter našo aktualno literarno in širšo umetniško ustvarjalnostjo (na festivalu smo imeli več kot 500 obiskovalcev, vrsto pogovorov med slovenskimi in slovanskimi avtorji, če prištejemo vse študente na fakulteti, profesorje, novinarje, se ta številka povzpne nad 1000, goste smo peljali po mestu, v knjigarne, galerije in muzeje in podobno). Program je zasnoval Iztok Osojnik, pesnik, pisatelj in prevajalec.

Pred izidom in ob njem

Pripravili smo 16 predstavitev novosti založb, ki jih sofinancira Ministrstvo za kulturo.

Literarni večeri Društva slovenskih pisateljev

V letu 2008 je Društvo slovenskih pisateljev v sodelovanju s Cankarjevim domom pripravilo in izvedlo 10 literarnih večerov. S prvim, na katerem so se predstavili mladi avtorji Mladinskega kluba DSP, se je tudi odprla prenovljena dvorana Kluba CD. Ob tradicionalnih večerih, ki že vrsto let zaznamujejo uspešno vzajemno sodelovanje, kot sta počastitev Prešernovega praznika in spominskega večera Cankarjevega rojstva, izpostavimo večer ob 100-letnici rojstva Miška Kranjca in slovesno podelitev Jenkove nagrade na literarnem večeru ob Jenkovih dnevih. Posebej sta bila zaznamovana tudi svetovni dan poezije in svetovni dan knjige. Na večeru ob Trubarjevem letu so se predstavili novi člani DSP, na prireditvi *Iz veka v vek* pa se je predstavila ruska antologija slovenskega pesništva. V širšem sodelovanju s francoskim inštitutom smo izpeljali tudi večerni pogovor z Jacquesom Tuobonom. Posamezna branja so popestrili nastopi glasbenikov, priznanih slovenskih ustvarjalcev in zanimivi moderatorji.

Seznam prireditev in sodelujočih izvajalcev:

17. januar 2008 – VIDEO-LITERARNI VEČER Mladinskega kluba Društva slovenskih pisateljev (Klub CD)

Sodelovali so: Glorjana, Veber, Andrej Grilc, Robert K. Muller, Mirt Komel, Tomo Ravbar, Karta Kozak

Pesniški večer mladih ustvarjalcev je podprla video projekcija filmov *Pesnik v Parizu* ter *Arrhythmia* in *Playground*. Hkrati je to bil prvi v seriji literarnih večerov v prenovljeni dvorani Kluba CD.

6. februar 2008 – TRADICIONALNI LITERARNI VEČER DSP IN CD OB PREŠERNOVEM PRAZNIKU

Sodelovali so: Primož Čučnik, Stanka Hrastelj, Taja Kramberger, Andrej Medved, Tone Pavček, Milan Vincetič.

Večer je povezoval Matjaž Pikalo, za glasbeno spremljavo je poskrbel pianist Igor Seme. Brali so pesniki, nagrajenci lanskega leta, od dobitnikov Veronikine in Prešernove nagrade, pesniške vitezije, dobitnika čaše nesmrtnosti in pesnikov s pomembnimi jubileji.

21. marec 2008 – LITERARNI VEČER DSP IN CD OB SVETOVNEM DNEVU POEZIJE z naslovom SONET MOJ SVET

Sodelovali so: Boris A. Novak, Valentin Cundrič, Aleš Debeljak, Ervin Fritz, Niko Grafenauer, Milan Jesih, Miklavž Komelj, Brane Senegačnik, Ivo Svetina, Ciril Zlobec.

V uvodu pesniškega večera se je odvrtila zvočna študija na temo soneta Prešernov Sonetni venec v interpretaciji Poldeta Bibiča in režiji Igorja Likarja. Večer je izzvenel v znamenju slovenskih sonetistov, mojstrov pesniške besede, s katerim se je resnično na poseben in izvoren način potrdil praznik poezije.

18. april 2008 – LITERARNI VEČER DSP IN CD z naslovom ZGODBE PRED ZGODBO

Sodelovali so: Aleš Čar, Maruša Krese, Miha Mazzini, Dušan Merc, Suzana Tratnik.

Večer je povezovala Tanja Petrič; pisci proznih besedil pa so se predstavili v čast prihajajočemu svetovnemu dnevu knjige. Nastopali so avtorji, ki so v tem letu z nagradami in dobrimi odmevi opozorili na svojo ustvarjalnost.

28. april 2008 – LITERARNI VEČER DSP, CD, DSFU IN FRANCOSKEGA INŠTITUTA z naslovom ZGODBE ZA FILMOM

Sodelovala sta: kot gost večera Jacques Toubon, nekdanji francoski minister za kulturo in pravosodje in moderator Igor Koršič.

Večer je izzvenel kot zanimiv pogovor o ustvarjalcih posebnih zgodb, avtorskih pravicah in kulturni politiki.

20. maj 2008 – LITERARNI VEČER DSP IN CD OB OBLETNICI CANKARJEVEGA ROJSTVA z naslovom PODOBE IZ SANJ

Sodelovali so: Zuzanna Govednik Krasko, Zdenko Kodrič, Nina Kokelj, Boris Pintar in Damjan Šinigoj.

Večer je povezovala Petra Koršič; predstavili pa so se pisci kratkih zgodb.

30. junij 2008 – LITERARNI VEČER DSP IN CD OB TRUBARJEVEM LETU

Sodelovali so novi člani DSP: Miriam Drev, Maja Gal Štromar, Marjan Marinšek, Saša Pavček, Jože Sevljak, Veronika Simonitti, Milica Šturm.

Večer je bil namenjen predstavitvi novih članov Društva slovenskih pisateljev.

11. september 2008 – LITERARNI VEČER CD IN DSP z naslovom STRICI SO MI POVEDALI ob 100-letnici rojstva Miška Kranjca

Sodelovali so: Štefan Kardoš, Karolina Kolmančič, Feri Lainšček, Tine Mlinarič, Ernest Ružič. Dušan Šarotar, Milan Vincetič in Vlado Žabot.

Na večeru so se predstavili literati iz sveta ob Muri, da počastijo obletnico svojega velikega rojaka. Prireditev je povezoval Franci Just, pospremljena pa je bila s projekcijo slik fotografa Miška Kranjca.

23. oktober 2008 – LITERARNI VEČER OB PODELITVI JENKOVE NAGRADE

Sodelovali so: nagrajenec Andrej Medved, predsednik žirije Niko Grafenauer, pevec Diego Barrios Ross in študentje umetniške besede.

Večer je bil počastitev dobitnika Jenkove nagrade, ki jo podeljuje DSP za najboljšo pesniško zbirko zadnji dveh let.

27. november 2008 – LITERARNI VEČER OB PREDSTAVITVI RUSKE ANTOLOGIJE SLOVENSKEGA PESNIŠTVA IZ VEKA V VEK

Sodelovali so: urednika Sergej N. Glovjuk in Niko Grafenauer, prevajalka Žana V. Perkovskaja in pesniki Ervin Fritz, Niko Grafenauer, Milan Jesih, Barbara Korun, Miroslav Košuta, Andrej Medved, Ivan Minatti, Ivo Svetina.

Večer je bil namenjen predstavitvi ruske antologije slovenskega pesništva; v programu pa je sodeloval tudi kitarist in pevec Vitalij Osmačko.

Literarni večer Društva slovenskih književnih prevajalcev

Tradicionalni decembrski večer branja najnovejše prevodne literature; obisk je bil nadpovprečen, odmevov v javnosti ni bilo.

S knjižnega trga

Literarnih pogovorov je v Sloveniji sicer precej, vendar so večinoma promocijsko naravnani v skladu z željami posameznih založb. Izbira gosta večere *S knjižnega trga* v organizaciji Cankarjevega doma in v sodelovanju s Tretjim programom Radia Slovenija je bolj nevtralna, odvisna od kakovosti in aktualnosti posameznega dela. Ti večeri so priložnost za seznanitev z nekim književnikom po izboru voditelja pogovorov, pogovor o njegovi najnovejši knjigi, pri katerem sodeluje tudi ocenjevalec knjige v radijski oddaji *S knjižnega trga*, pa ponuja še pogled v delo z druge strani, tako da so ti pogovori hkrati predstavitev, interpretacija in presoja nekega književnega dela. Gostje večera so po generaciji in spolu, po literarni zvrsti, slogu in še čem ... različni, tako da večeri *S knjižnega trga* prek leta prikažejo zaokroženo sliko aktualnega literarnega dogajanja v Sloveniji.

Fabula

Festival zgodbe – *Fabula* že več let zelo uspešno sodeluje s Cankarjevim domom, ki ima kot osrednja slovenska kulturna ustanova na voljo vso potrebno infrastrukturo (primerne dvorane, možnost simultane prevajanja, ustrezna tehnična podpora idr), kar je najpomembneje za uspešno izpeljavo literarnega programa (ta poleg predstavitev avtorjev obsega tudi okrogle mize, filmske projekcije, koncerte idr.). Cankarjev dom se je v letu 2008 vključil tudi sosnovalec programa, zlasti za dogodke (bilo jih je sedem: okrogla miza *Vesolje*; okrogla miza *Nevidni prostori*; literarni večer s Petrom Nadašem in Ferijem Lainščkom; literarni večer z Andrzejem Stasiukom in Janijem Virkom; literarni večer z Venkom Andonovskim, Ermisom Lafazanovskim in Aleksandarjem Prokopievim; predavanje *Ali obstajajo evropske književnosti* Yvesa Chervela; sklepna prireditev s predstavo *Hrepenenja* in podelitvijo Dnevnikove fabule), ki so bili v naših dvoranah. Bili so nadpovprečno obiskani in tudi sama izvedba – z organizacijskega vidika – je potekala brez zapletov. Zaradi vzajemnega zaupanja in minulega odličnega sodelovanja je Cankarjev dom v letu 2009 sprejel povabilo Festivala zgodbe – *Fabula* in k festivalu pristopil kot koproducent. Sodelovanje s Cankarjevim domom je za organizatorje festivala *Fabula* življenjskega pomena, saj je bila zaradi finančne podpore Cankarjevega doma festivalu omogočena programska razširitev vsebin, poleg tega pa partnerska navezava še naprej omogoča vrhunske vsebine predstaviti na najbolj primernih lokacijah, v sodobno opremljenih dvoranah Cankarjevega doma, kar je ključno za kakovostno izvedbo festivala.

Preglej na glas

Festival dramske pisave, ki ga je Gledališče Glej izvedlo v koprodukciji s Cankarjevim domom, je bil sestavljen iz bralnih uprizoritev treh slovenskih dramskih novosti (Miha Mazzini: *Prst*, Alenka Hain: *Vedno ob sobotah*, Simona Hamer: *Taubeka*) ter pogovorov z avtorji in ustvarjalci, ki so jim sledile.

Tovrsten festival ima temeljni pomen za razvoj in predstavljanje nove dramatike.

Festival je spremljal tudi bilten pod uredništvom Ane Perne, ki so ga ustvarjali študentje dramaturgije in slušatelji Glejeve Šole ustvarjalne kritike. S tem festival poskuša kritično ovrednotiti nova dramska besedila in obenem tudi polje kritike dejavno vključiti v problematiko dramskega pisanja v slovenskem prostoru.

Kot dodatek k festivalu pa smo izdali publikacijo DRAMOBBER; zbornik besedil, predstavljenih na bralnih uprizoritvah.

Egipt

V skupni projekt kulturno-umetniškega programa Cankarjevega doma je kulturnovzgojni in humanistični program prispeval naslednje dogodke:

- literarni večer in pogovor z Alaa Al Aswanyjem (v sodelovanju z založbo *cf, ki je izdala njegovo knjigo *Jakubianieva hiša*);
  - gostovanje Claudie Roden, orientalske Judinje, živeče v Egiptu, o njenem življenju v Egiptu in spominih na slovensko varuško – aleksandrino;
  - predavanje Barbare Skubic o (tradicionalnih in zgodovinskih) stikih med Slovenijo in Egiptom, navezujoč na vlogo aleksandrino v egipčanskih družinah in o usodah družin, ki so jih zapuščale na Primorskem, z naslovom *Od gradnje do krize: Sueški prekop*, oblikovanje egipčanske države in kaj so tam počele Slovenke;
  - predavanje dr. Svaniborja Pettana o glasbah Egipta.
- Menimo, da je bil pomemben tudi prispevek predavanj, ki smo jih zasnovali ob razstavi *Faraonska renesansa* (vsa po vrsti so bila dobro obiskana – povprečno 68 obiskovalcev na dogodek – ter medijsko dobro odmevna):
- predavanje dr. Francesca Tiradrittija o anarhizmu in pomenu zgodovine v starem Egiptu;
  - predavanje Salime Ikram o mumifikaciji in opremljanju umrlih za večnost;
  - predavanje Dine Ishak Bakhum ob razstavi *Faraonska renesansa* o tem, ali bodo kraljeve grobnice preživele;
  - predavanja Slovenskega arheološkega društva:
- Tomislav Kajfež: *Vitez Anton pl. Lavrin, diplomat in zbiralec starin v Egiptu*,
Johanna Holaubek: *Egiptomanija – Egyptian revival 1840–1940*,
Marko Frelih: *Misijonar Ignacij Knoblehar in raziskovanje Nila*,
Miran Pflaum: *Mumija Isahte v Narodnem muzeju Slovenije*.

2.6 RAZSTAVE

Tudi leto 2008 je potekalo v znaku dveh programskih stalnic: v okviru predstavitve neevropskih kultur, tokrat posvečene Egiptu, smo od pomladi do sredine poletja postavili veliko razstavo staroegipčanske umetnosti z naslovom *Faraonska renesansa*, ki pomeni v vseh pogledih najzahtevnejši projekt v zgodovini razstavnega programa CD, jeseni pa izvedli že osmi slovenski bienale ilustracije in predstavili nagrajence slovitega bratislavskega bienala ilustracije kot spremljevalni program. V sklop razstav starejših slovenskih avtorjev smo umestili slikarsko razstavo vsestranskega umetnika Karla Zelenka. Poleg umetniške kakovosti je bilo težišče usmerjeno tudi na kulturološki pomen izbranih projektov. Nadaljevali smo cikel *Likovni kritiki izbirajo* v sodelovanju z Slovenskim društvom likovnih kritikov. Mednarodno sodelovanje smo obogatili še s prevzemom razstave serije grafik slovitega renesančnega arhitekta Andree Palladia in s tem zaznamovali 500-letnico umetnikovega rojstva.

K uveljavljanju arhitekture smo pripomogli z mogočno postavitvijo razstave mostov našega specialista za tovrstno arhitekturo Petra Gabrijelčiča.

Na področju fotografije smo poleg že tradicionalnega *Natečaja Emzina* za fotografijo leta uresničili še 8 samostojnih in eno skupinsko fotografsko razstavo. Poskrbeli smo za večjo navzočnost Cankarjevega doma v celotni organizaciji Meseca fotografije, manifestacije, ki pomeni dragoceno nadgradnjo fotografskega utripa v našem okolju in ima nedvomno programsko prihodnost v okviru siceršnjih evropskih smernic.

Ob razstavah v Galeriji CD smo – kot je že ustaljeno – pripravljali redno in izredno vodenje (skupaj 850) in otroške delavnice (40), saj je bilo kar nekaj projektov, ki so hkrati tudi izrazito didaktičnega značaja. Navezovanje stika s ciljnim skupinami na razstavnem področju razvija služba za promocijo programa in odnose z javnostjo z zunanjimi sodelavci ter v dogovoru in ob strokovni podpori razstavnega programa. Na razstave zunaj Galerije CD je bil vstop kot doslej brezplačen.

Pri uresničevanju razstavnega programa nadaljujemo razvejano in dinamično sodelovanje z domačimi in tujimi strokovnjaki, ustanovami ali asociacijami ter tujimi kulturnimi predstavništvi: pri *Faraonski renesansi* smo sodelovali kar z 10 uglednimi evropskimi muzeji, med njimi tudi z najuglednejšimi (Louvre, British Museum), Klovičevimi dvori v Zagrebu, Bienalom ilustracije Bratislava, Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov, Moderno galerijo, Koroško galerijo – Slovenj Gradec,

Slovenskim društvom likovnih kritikov, Slovensko izseljensko matico, številnimi domačimi in tujimi zasebnimi zbiralci ter ljubljanskima nevladnima Zavodom Mesec fotografije in Zavodom za kreativno produkcijo Emzin, in še bi lahko naštevali.

Med tujimi predstavništvi smo sodelovali z Italijanskim kulturnim inštitutom, Avstrijskim forumom za kulturo, British Councilom, Francoskim inštitutom Charlesa Nodiera in novoustanovljenim veleposlaništvom Egipta.

V programskem letu 2008 smo uresničili 16 razstavnih projektov, 7 manjših vizualnih postavitev, 1 predstavitevni projekt (arheologija), 5 dokumentarnih tematskih razstav ob drugih prireditvah v hiši, 1 razstavno gostovanje, 3 predavanja in 3 prireditve v okviru Meseca fotografije, skupaj 30 razstavnih in 6 spremljivalnih dogodkov iz vizualne umetnosti. Hkrati so potekale priprave za zahtevnejšo razstavo stare mehiške umetnosti in druge tekoče programe za leto 2009 in 2010.

Ob razstavah smo natisnili 6 katalogov, 8 zgibank, 1 prevodni vložek za prevzeti katalog ter 4 plakate (za vse razstave zunaj hišne galerije pripravljamo le manjše število računalniških plakatov). Ob razstavah v Galeriji CD smo izdali tudi 3 dokumentarne video zapise.

Razstave v Cankarjevem domu si je v letu 2008 ogledalo 116.700 obiskovalcev.

Razstavni program Cankarjevega doma kot vedno poteka v Galeriji CD (likovna), Mali galeriji (fotografija) in večnamenskih prostorih CD (arhitektura, oblikovanje in fotografija). Program smo terminsko in finančno izpeljali v načrtovanih okvirih; vsebinsko smo zamenjali dva projekta (jazz fotografija zaradi bolezni), napovedana predstavitev Iconothece Valvasoriane, tega izjemnega kulturno-zgodovinskega založniškega projekta, pa je bila vključena v program Slovenskega knjižnega sejma.

2.6.1 KULTURNO-ZGODOVINSKA (ARHEOLOŠKA) RAZSTAVA

Faraonska renesansa. Arhaizem in pomen zgodovine v starem Egiptu

Avtor razstave: dr. Francesco Tiradritti

Vodja projekta: Nina Pirnat Spahić

Postavitev razstave in grafično oblikovanje: Ranko Novak

Fotografija: Matjaž Kačičnik

Strokovna asistenca: Tina Britovšek, Vesna Tratnik

Razstavni projekt *Faraonska renesansa* je v vseh pogledih enkraten dogodek.

Najprej pomeni prvo razstavo staroegipčanske umetnosti v Sloveniji. V okvirih Cankarjevega doma pomeni najdražji razstavni projekt v zgodovini razstavnega programa, razstavo z najvišjim pokroviteljskim prispevkom v CD, tudi najbolj obiskano razstavo doslej, prvo razstavo, postavljeno v dveh prostorih (poleg Galerije CD še v dvorani Duše Počkaj), razstavo z najboljšo prodajo katalogov, razstavo s pravo muzejsko in celo uspešno prodajo, razstavo z rekordnim številom vodenj (740), kar je izjemen uspeh ob dejstvu, da CD nima posebne pedagoške službe, kakor je to v drugih muzejskih ustanovah ustaljeno.

Po drugi strani pomeni vsestransko najzahtevnejši razstavni projekt, saj smo se kljub mnogim dosedanjim izkušnjam sprijeli z najtežavnejšim sodelovanjem z vrsto evropskih muzejev prve kategorije in izpolnjevanjem njihovih visokih muzeoloških standardov ter vseh drugih najrazličnejših pogojev. Ob projektiranju in postavitvi razstave smo morali reševati dolgo vrsto tehničnih in strokovnih zapletov, kar smo uspešno obvladovali z lastno službo in zunanjo pomočjo odlične ekipe specializiranega podjetja RPS.

To je bila tudi razstava, ob kateri je bilo treba usklajevati največje število notranjih in zunanjih (domačih in tujih) sodelavcev.

Razstavo *Faraonska renesansa* je italijanski egiptolog Francesco Tiradritti zasnoval posebej za Cankarjev dom v okviru festivala Egipt v Ljubljani. Gre za prvo tako zasnovano razstavo, ki je dosežek minulih prizadevanj raziskovalcev, da bi se to obdobje ponovno preučilo in ovrednotilo, saj ponuja možnost za premislek o arhaizmu in pomenu zgodovine v starem Egiptu, tematiki, ki vzbuja pozornost mnogih sodobnih egiptologov.

Razstava *Faraonska renesansa* je obsegala čas od začetka 7. do sredine 6. stoletja pr. n. št. (25. in 26. dinastija). Po dobrih treh stoletjih politične in gospodarske krize v novem kraljestvu je bil Egipt spet deležen veličastnega obdobja. Za kulturne pojavnosti faraonske renesanse je značilno zavestno uveljavljanje preteklosti. Težnje k arhaičnosti, ki naj bi ohranjala kulturno prepoznavnost dežele, so opazne v različnih obdobjih egipčanske zgodovine, medtem ko v času renesanse prepoznamo novo usmerjenost, ki je vodila k obnavljanju dosežkov prejšnjih časov in jih na novo preoblikovala. Skladno s tem se je spremenil tudi pogled na versko in družbeno pojmovanje. Ta čas je za egipčansko zgodovino še posebno pomemben, saj so v Egipt začeli prihajati prvi grški popotniki, ki jih je egipčanska kultura popolnoma očarala. Razširjali so jo najprej v Grčijo, in nato po celotnem sredozemskem prostoru. Zato lahko rečemo, da sodobna evropska kultura izhaja prav iz egipčanske miselnosti, ki se je oblikovala v tem času.

Tema naše razstave staroegipčanske umetnosti je zgovorno pričala, kako globoko so se stari Egipčani zavedali pomembnosti odnosa do preteklosti, zato razstava ni bila kronološko posvečena zgolj egipčanski renesansi, ampak je obiskovalca najprej popeljala skozi vsa obdobja od starega prek srednjega in novega kraljestva do renesanse in še po njej do izteka v ptolemajsko obdobje in do končnega zatona oziroma prehoda v rimsko dobo.

Prvi in najstarejši eksponat na razstavi je bil Kamen iz Palerma, fragment najstarejše kronike kraljev, ki je bil zapisan pred pet tisoč leti in zapisuje zgodovino vse do mitološkega praizvora egipčanske zgodovine. Vsako omenjeno obdobje se je vedno znova oziralo k svojim predhodnikom, da bi tako ohranilo kontinuiteto s svojimi slavnimi predniki – tako zgodovinsko kot duhovno in umetniško.

Vodstvo Arheološkega muzeja v Palermu je sprejelo drzno in lahko rečemo zgodovinsko odločitev, da omogoči izposojajo tega eksponata za našo razstavo. Ta znameniti fragment Palerma namreč doslej še nikoli ni zapustil vse od leta 1877, ko ga je muzej Antonino Salinas z donacijo pridobil za svoj sklad. To je v svetovnem merilu pomenilo prvovrsten egiptološki dogodek, za katerega naša medijska srenja ni pokazala tako velikega zanimanja.

Avtor razstave je »genialno« opredelil temo, zaradi katere smo pozneje s srečno roko lažje pridobili zaupanje pomembnih evropskih muzejev, ki so nam posodili svoja dela za razstavo. Gre za zahtevno znanstveno temo, ki so se je egiptologi desetletja izogibali. Zato je bila razstava izjemno pomembna, kar dokazuje odziv vseh uglednih muzejev, njihovih direktorjev in strokovnih sodelavcev, ki so člani znanstvenega odbora razstave. Tudi odziv številnih znanih egiptologov, ki so pisali besedila za razstavni katalog, potrjuje, da je bila tema razstave nadvse aktualna.

140 razstavljenih del smo si sposodili iz najpomembnejših evropskih muzejskih zbirk: londonskega Britanskega muzeja, pariškega Louvra, dunajskega Umetnostnozgodovinskega muzeja, egipčanskih muzejev v Berlinu, Münchnu in Firencah ter muzejev iz sosednjih držav: tržaškega Mestnega muzeja za zgodovino in umetnost, budimpeškega Muzeja lepih umetnosti in zagrebškega Arheološkega muzeja; nekaj pomembnih eksponatov je prišlo iz zasebne zbirke slovitega italijanskega dirigenta Giuseppeja Sinopolija (Rim), ki je v zadnjih letih svojega življenja gojil izredno strast do klasičnih egipčanskih in bližnjevzhodnih starih kultur.

Razstava in katalog (ki je izšel v slovenski in angleški izdaji!) sta imela posledično tudi zveneč mednarodni znanstveni odbor, ki so ga sestavljali:

Guillemette Andreu, vodja Oddelka za egipčanske starine, Muzej Louvre, Pariz; **Jean-Luc Chappaz**, direktor egipčanske zbirke, Umetnostni in zgodovinski muzej, Ženeva; **W. Vivian Davies**, vodja Oddelka za stari Egipt in Sudan, Britanski muzej, London; **Alfred Grimm**, vodja zbirke, Državni egipčanski muzej, München; **Maria Cristina Guidotti**, direktorica, Egipčanski muzej, Firenze; **Regina Hölzl**, namestnica direktorja Egipčanske in bližnjevzhodne zbirke, Umetnostnozgodovinski muzej, Dunaj; **Éva Liptay**, vodja Oddelka za egipčanske starine, Szépművészeti (Muzej lepih umetnosti), Budimpešta; **Elena Pishikova**, direktorica South Assasif projekta, Univerza v Arizoni; **Sylvia Schoske**, direktorica, Državni egipčanski muzej, München; **Loredana Sist**, Univerza »La Sapienza«, Rim; **John H. Taylor**, namestnik vodje Oddelka za stari Egipt in Sudan, Britanski muzej, London; **Igor Uranić**, kustos, Arheološki muzej, Zagreb; **Marzia Vidulli**, kustos, Mestni muzej za zgodovino in umetnost, Trst; **Dietrich Wildung**, direktor, Egipčanski muzej in zbirka papirusov, Berlin.

Dr. Francesco Tiradritti se je posebej potrudil, da je v Slovenijo pripeljal tudi nekaj umetnin z Dunaja, ki so povezane z našo zgodovino, izbor del iz tako imenovane **Lavrinove donacije**. Iz dunajskega

Umetnostnozgodovinskega muzeja smo si torej prvič izposodili eksponate, ki jih je temu uglednemu muzeju v letih od 1845 do 1851 podaril vitez Anton pl. Lavrin, konzul avstrijske monarhije v Egiptu. Gre za štiri predmete iz Novega kraljestva (18.–20. dinastija), in sicer dve steli, piramidion in meter visok celopostavni kip ter kolosalno glavo kralja iz poznejšega, ptolemajskega obdobja. V predprostoru razstave smo zato postavili na ogled fotografije **vipavskih sarkofagov**: Vitez Anton pl. Lavrin (1782–1869) je leta 1845 poslal v rojstno Vipavo dva staroegipčanska sarkofaga, ki so ju odkrili v grobnicah dvorjanov 4. in 5. dinastije (25. in 26. stol. pr. n. š.) ob vznožju Kefrenove piramide v Gizah. V levem sarkofagu dvorjana Ravera je pokopan Lavrinov mladoletni sin Albert Aleksander Lavrin, v desnem, princa Junmina (verj. sina kralja Mikerina), pa so ostanki Lavrinovih staršev Jerneja in Jožefe, roj. Uršič.

Da bi dopolnili podobo, kaj egipčanskega premore naša dežela, smo poleg tega predstavili tudi najznamenitejši eksponat iz Narodnega muzeja (ki pa ga iz tehničnih razlogov nismo prenašali v CD, marveč je bil v dogovoru z vodstvom muzeja mogoč ogled z isto vstopnico).

Leta 1846 je pl. Lavrin namreč podaril antropomorfno leseno krsto z mumijo egipčanskega svečenika (verjetno iz časa 25. ali 26. dinastije) tudi tedanjemu Kranjskemu deželnemu muzeju v Ljubljani. Sedaj je na ogled v Narodnem muzeju Slovenije skupaj s predmeti iz zbirke staroegiptovskih starin barona in prav tako diplomata avstrijske monarhije v 19. stol. Jožefa Šveгла.

Razstavni katalog

Ob razstavi sta izšli slovenska in angleška izdaja kataloga, ki obsega 240 strani, 60 večjih reprodukcij med besedili in 140 malih ob katalogu razstavljenih del. Celotno grafično podobo tako a kot razstave je prispeval Ranko Novak.

Avtorji besedil: Francesco Tiradritti, Loredana Sist, Dietrich Wildung, Guillemette Andreu, Sylvia Schoske, Silvia Einaudi, Eva Liptay, Elena Pishikova, John H. Taylor, Maria Cristina Guidotti, Alessia Fassone, Alfred Grimm, Regina Hözl. Obe izdaji kataloga je uredila Nina Pirnat Spahić.

Ob osrednjem katalogu smo izdali in v 10.000 izvodih natisnili še didaktični katalog razstave za otroke in mladino, kar se je izkazalo izjemno cenjeno programsko in spremljevalno potezo. Projekt mladinskega kataloga je bil uresničen v okviru našega kulturnovzgojnega programa.

2.6.2 LIKOVNE RAZSTAVE

Za obsežnejšo slikarsko predstavitev **Karla Zelenka** smo se odločili predvsem zato, ker je ta vsestranski likovni umetnik v zavesti širše javnosti zapisan zlasti kot grafik in keramik. Študij na takrat novi Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani je končal s prvo povojno generacijo in prav ta je skupaj s profesorji tvorila jedro t. i. »ljubljske grafične šole«, ki si je ne le domačo, ampak tudi mednarodno veljavo pridobila že v šestdesetih letih. Tako je Zelenko kot eden njenih ključnih in samosvojih predstavnikov v slovenskih pregledih likovne tvornosti druge polovice 20. stoletja uveljavljen predvsem kot prvovrsten grafik, zavezan in dosledno zvest črno-beli tehniki jedkanice. Čeprav Zelenkov bogati življenjepis obsega dolgo vrsto samostojnih in skupinskih razstav tako doma kot v tujini, se po razstavi v Jakopičevem paviljonu leta 1959 s slikarskimi razstavami v pomembnejših ljubljanskih razstaviščih ni več predstavil vse do sredine osemdesetih let, med drugim tudi zaradi svoje dolgoletne dejavnosti v Društvu slovenskih likovnih umetnikov. Šele leta 1985 je Ivan Sedej ob avtorjevi 60-letnici pripravil obsežno razstavo v Jakopičevi galeriji, kjer je bil poleg drugih del (grafike, keramike) na ogled tudi presek njegovega slikarskega opusa. Seveda dolgoletna »slikarska« odsotnost iz osrednjeslovenskega prostora ni pomenila, da je umetnik odložil svoj čopič; prav nasprotno, slikal je z razpetimi jadrji, razstavljal pa z velikim uspehom v glavnem v tujini ter tu in tam v različnih manjših slovenskih razstaviščih, zlasti na Štajerskem in v Istri. V nasprotju z razstavami so njegove slike ves čas zelo opazne v zasebnih zbirkah tudi pri nas, skorajda še bolj pa v tujini, kar še posebej velja za slikarsko produkcijo sedemdesetih in osemdesetih let. Slednje je bilo v danih okoliščinah nemogoče pripeljati v Ljubljano, zato se je razstava osredotočala na razpoložljiva dela iz nekaterih slovenskih zasebnih zbirk in na mnoga platna, ki so v lasti avtorja in njegove družine. Dejstvo, da smo z razstavo za nekaj let zamudili avtorjev življenjski jubilej, se je izkazalo za srečno okoliščino, saj so mnoga dela v ustvarjalnem zagonu nastala prav v tem času. Kljub nekoliko ožje zasnovani razstavi (v primerjavi s katalogom) je predstavljena celota vendarle zajela vso širino

Zelenkovih tehtnih slikarskih izjav o prostoru in času, v katerem živimo. Od tod tudi naslov razstave: **La comédie humaine**.

Ob razstavi smo pripravili otroške delavnice **Pisani svet cirkusa**, ki sta jih vodila Agni Prijatelj in ak. slikar Brane Širca.

Slovenski bienale ilustracije sta Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov in razstavni program Cankarjevega doma prvič priredila leta 1993 ter ga od tedaj razvijata kot najpomembnejšo prireditvev, posvečeno ilustraciji pri nas, zasnovano pod geslom *Podoba knjige ... knjiga podob*, ki ga je za to prireditvev predlagal Boris A. Novak. Izjemno dragoceno je tudi sodelovanje Ilustratorske sekcije Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov pri pripravi in objavi razpisa ter zbiranju prijavljenih del. Koordinatorica tega segmenta je bila tudi letos kot doslej Irena Majcen. Sekcija je poleg javnega razpisa in okrožnic v društvih likovnih umetnikov in oblikovalcev, neposredno poslala poziv 97 avtorjem ilustratorjem članom ZDSLU in 95 nečlanom Društva ter 205 slovenskim založbam, ki izdajajo ilustrirano literaturo.

Ob vsaki novi izdaji bienala nas razveseljuje dejstvo, da se ob znanih umetnicah in umetnikih ves čas uspešno uveljavljajo novi avtorji mlajših generacij, ki vsak po svoje prinašajo drugačne likovne rešitve, sveže avtorske poetike, inovirajo slikarske tehnike, v svoje delo pa vnašajo veliko humorja in življenjskosti. Kar se je pri prvih izdajah bienala zdelo še nemogoče, pri zadnjih treh – kot nujna posledica razvojnih tokov – vse bolj uveljavljajo sodobne tehnologije, ne le zgolj kot vir inspiracije, marveč tudi kot izrazno sredstvo.

Razstava je dokazala ustvarjalno kontinuiteto in potrdila odličnost slovenske ilustracije, kljub različnim dilemam, o katerih v uvodnem besedilu kataloga razmišlja dr. Lev Menaše.

Pregled dvoletne ilustratorske bere na Slovenskem smo nadgradili s predstavitvijo izvrstnih ilustracij nagrajenca za življenjsko delo, akademskega slikarja **Štefana Planinca**, ki je kot vrhunski likovni ustvarjalec s svojim avtorskim rokopisom pomembno prispeval tudi k uveljavljanju ilustracije že davno pred ustanovitvijo naše prireditve. Predstavili smo ga z ilustracijami iz štirih knjig, med njimi naj posebej omenim kulturno slovensko mladinsko uspešnico *Tajno društvo PGC* Antona Ingoliča. Zapis o nagrajencu je za razstavni katalog prispeval umetnostni zgodovinar Iztok Premrov, tudi član žirije 2008. Večino del je za razstavo posodila Koroška galerija iz Slovenj Gradca, ki hrani obsežno donacijo Planinčevih najpomembnejših slikarskih, risarskih in ilustratorskih del.

V okviru bienala smo nadaljevali tudi s počastitvijo tistih starejših slovenskih umetnikov, ki so utirali poti slovenske ilustracije. Po Hinku Smrekarju, Gvidonu Birolli, Ivanu Vavpotiču, Maksimu Gaspariju in Tonetu Kralju, ki smo jih pripravljali v sodelovanju z Narodno galerijo, smo tokrat predstavili ilustracije **Marija Preglja** v sodelovanju z Moderno galerijo, ki hrani lepo število umetnikovih risb in ilustracij. Izbor skoraj petdesetih del (kar je doslej najobsežnejši hommage) in strokovno predstavitev za razstavni katalog je pripravila Breda Ilich Klančnik, kustosinja Moderne galerije v Ljubljani. Slikar Marij Pregelj (1913–67) gotovo sodi med najpomembnejše slovenske likovne ustvarjalce 20. stoletja. Tudi v njegovem ilustratorskem delu, še posebej v kongenialni likovni spremljavi Homerjevih epov *Iliade* in *Odiseje* (1949–50) prihaja do izraza preglevska velikopotezna strnjena izpovedna moč. Nič manj niso prepričljive njegove ilustracije za *Francoske pravljice*, *Afriške pravljice*, *Belega Očnjaka*, *Roman o Tristanu in Izoldi* (1960) ali pa posthumno objavljene perorisbe za *Petra Pana*. Predstavitev slednjih na tej razstavi je bila za splošno občinstvo prva priložnost za srečanje s to celostno umetnino. Pregljeve risbe in izvirne ilustracije pa nedvomno sodijo v sam vrh umetnikove ustvarjalnosti.

Žirija 8. SBI v sestavi: dr. Tanja Mastnak, predsednica, Ranko Novak, Iztok Premrov, Silvan Omerzu in Nina Pirnat Spahić se je prvič sestala 30. septembra in opravila izbor za razstavo: od 95 prijavljenih avtorjev jih je na razstavo uvrstila 56. Drugo žiriranje, ki je namenjeno odločanju o nagradi, 2 plaketah in 2 priznanjih Hinka Smrekarja, pa je potekalo v petek, 14. novembra.

Poleg nagrade za življenjsko delo (Štefan Planinc) je bila odločitev žirije naslednja: nagrado Hinka Smrekarja je prejel Kostja Gatnik, plaketi Hinka Smrekarja Alenka Sottler in Žarko Vrezec, priznanji Hinka Smrekarja pa sta pripadli Mateju Stupicu in Aleksandru Brezlanu.

Ob 8. bienalu slovenske ilustracije je bilo pripravljenih 86 javnih vodenj in 36 otroških delavnic z naslovom **Moje barvice rišejo pravljico**.

Velika nagrada Bienala ilustracije Bratislava

Novost 8. SBI v smislu mednarodnega soočanja na področju naše likovne discipline je spremljevalni program, ki smo ga pripravili v sodelovanju z bratislavskim bienalom ilustracije in postavili na ogled dela znanih imen svetovne ilustracije, ki so od leta 1967 do danes prejeli veliko nagrado v Bratislavi. Razstavo je pripravila kustosinja bienala Barbara Brathova, postavljena pa je bila dober mesec v naši Mali galeriji. Od prve velike nagrade BIB leta 1967, ki jo je prejel japonski ilustrator Yasuo Segawa (1969 češka ilustratorica Eva Bednářová; 1971 Poljak Andrzej Strumiłło; 1973 nemška ilustratorica Lieselotte Schwarz; 1975 Nikolaj Popov iz Rusije; 1977 švedski ilustrator Ulf Löfgren; 1979 Klaus Ensikat iz Nemčije; 1981 Roald Als iz Danske; 1983 slovaški ilustrator Dušan Kállay; 1985 Francoz Frédéric Clément; 1987 Hannu Taina iz Finske; 1989 Marian Murawski in 1991 Stasys Eidrigevicius, oba Poljaka; 1993 Lorenzo Mattotti iz Italije; 1995 John Row iz Velike Britanije; 1997 Francoz Martin Jarrie; 1999 Japonka Etsuko Nakatsuji; 2001 Eric Battuti iz Francije; 2003 japonski ilustrator Iku Dekune) do leta 2005, ko so veliko nagrado na 20. BiB podelili iranskemu ilustratorju Aliju Rezi Goldouzianu.

Dvajset velikih nagrad BIB je nazorno predstavilo polstoletni razvoj ilustracije v mednarodnih okvirih.

2.6.3 ARHITEKTURA

Takoj po novoletnih praznikih smo v Prvem preddverju ob 500-letnici rojstva slovitega padovanskega arhitekta **Andrea Palladia** predstavili njegove **Komentarje Julija Cezarja**, ki odražajo arhitektovo prenovljeno zanimanje za proučevanje antične zgodovine. Cezarjeve podvige je ilustriral z veliko sposobnostjo povzemanja, grafične liste zaznamujejo stroga geometričnost, čistost znaka in jasnost prostorov.

Palladio se je seznanjal s klasicističnim študijem ter klasično arhitekturo pod vplivom Vitruvija in sodobnikov, kot sta arhitekta Bramante in Alberti. Kot velik teoretik (*Štiri knjige o arhitekturi*, 1570) in hkrati ploden ustvarjalec je izoblikoval svoja arhitekturna načela, ki jim je dosledno sledil: načelo popolne harmonije v tlorisu in oblikovanju arhitekturnega telesa, lepota v skladnosti razmerij med arhitektonskimi masami, izključevanje odvečnih dekorativnih elementov, svojevrstna uporabnost in zgodaj razvit čut za vlogo človeškega dejavnika v arhitekturi. Palladio sodi med najvplivnejše osebnosti v arhitekturni zgodovini zahodne civilizacije, saj je s svojim t. i. paladijskim slogom dolgoročno vplival na klasicistično in neoklasicistično stavbarstvo v različnih evropskih deželah, pa tudi v Združenih državah.

Cikel 42 grafičnih listov, ki so nastajali med letoma 1572 in 1573, smo prevzeli iz zasebne Rinaldijeve zbirke ob posredovanju in sodelovanju Italijanskega kulturnega inštituta v Ljubljani.

V zgodovini stavbarstva imajo mostne konstrukcije prav poseben položaj. Mostovi so namreč vedno bili zgradbe s kulturnim in ne le uporabnim namenom. So lepa in simbolno izrazito sporočilna arhitektura. Tudi gradnja mostov, pri katerih je kot arhitekt sodeloval **Peter Gabrijelčič**, nam odkriva več kot dve desetletji trajajočo izkušnjo, skozi katero so se prepletla znanja številnih strok in ustvarjalnih posameznikov, ki so izoblikovali vrsto prostorskih zgodb, ki so pomembno in usodno zaznamovale številne mestne in krajinske ambiente. Gabrijelčičeva dela je javnost lahko doživljala v domiselni postavitvi Studiabotas v Veliki Sprejemni dvorani CD.

Razstava je opozorila tudi na perečo problematiko snovanja novih mostov v najnovejšem času, ko se mnoga podjetja pri naročilih želijo izogniti sodelovanju z arhitekti, ki vendarle edini lahko poskrbijo za estetsko razsežnost tovrstnih gradenj.

2.6.4 FOTOGRAFSKE RAZSTAVE

Poleg vsakoletnega vseslovenskega fotografskega projekta **Natečaja za fotografijo leta**, ki uveljavlja fotografijo kot enega ključnih elementov sodobne vizualne komunikacije in je bil že 14. postavljen v

CD v sodelovanju z Emzinom, smo uresničili še 8 samostojnih fotografskih razstav, od tega dve iz tujine in šest domačih, generacijsko in umetniško povsem različnih avtorjev ter eno mednarodno skupinsko razstavo.

Žirija Emzinovega natečaja leta 2008 je zasedala v sestavi Tomo Brejc in Metka Dariš (Ljubljana), Ziyah Gafić (Sarajevo), Balazs Gardi (Budimpešta) in Breda Kolar Sluga (Maribor). Nagrado za reportažno fotografijo je ponovno prejela Manca Juvan Hessabi (Litija), medtem ko so bile nagrade glavnega dela natečaja podeljene takole: 1. nagrada Vanja Bučan (Nova Gorica), 2. nagrada Nataša Košmerl (Novo mesto) in 3. nagrada Jernej Skrt (Kanal).

Fotografsko sezono smo začeli z razstavo **Mete Krese** z naslovom **Naenkrat se je znočilo**, ki jo je zasnovala z izborom družbeno-angažiranih in človeško pretresljivih fotografij iz vsega sveta ter opremila z besedili svoje sestre, pisateljice in novinarki Maruše Krese. Celoto je izvrstno oblikoval Studiobotas. Ljubljansko kulturno občinstvo je v nadaljevanju navdušila razstava **Janeza Bogataja**: pod naslovom **Pogled s četrstoletno patino** je predstavil vrsto portretov (v črno-beli tehniki) slovenskih pisateljev, ki so nastajali pred 25 leti.

Da bi ohranjali raznolikost avtorjev tako po njihovi občutljivosti kot tudi po izvoru, smo v program uvrstili tudi razstavo argentinskega fotografa slovenskih korenin **Oskarja Molka**. Pod naslovom **Andske sledi in zapisi** je postavil na ogled izvrstne barvne fotografije – spomine na potovanje po andskem območju severne Argentine, Bolivije in Peruja. Uresničitev razstave je podprla Slovenska izseljenska matica, v začetku leta 2009 pa je CD tehnično podprl njeno postavitev v idrijskem Mestnem muzeju.

Plodno in stalno sodelovanje z Avstrijskim kulturnim forumom je v letu 2008 rezultiralo s postavitvijo razstave uglednega avstrijskega vsestranskega umetnika **Petra Paula Wiplingerja**, ki je desetletja s fotoaparatom opazoval **Znake in sledi slovenskih arhitektov na Dunaju**: med njimi zlasti arhitekturne objekte Plečnika in Fabianija, pa tudi Podrečce.

V okviru festivala Egipt v Sloveniji smo poleg razstave v Galeriji v nekoliko podaljšanem terminu pripravili še razstavo fotografij faraonskih grobnic v Dolini kraljev (**Veličastnost kraljevih grobnic**), ki jo je pripravil slovenski fotograf **Matjaž Kačičnik**. Po koncu razstave v Mali galeriji smo vse velike foto-formate prenesli še v Veliko sprejemno dvorano, torej v preddverje Galerije CD s staroegipčansko razstavo.

Obnovili smo tradicionalni termin za jazz fotografijo v času ljubljanskega Jazz festivala (ki smo ga v letu 2007 zaradi obnove CD izpustili!), žal pa smo namesto predvidene razstave francoskega »barda« tovrstne fotografije Jacquesa Bisceglie zaradi njegove nenadne bolezni postavili razstavo mlajšega slovenskega fotografa **Matjaža Škrinjarja** z naslovom **Obsesija**.

Jeseni smo program nadaljevali z razstavo odličnega »Mladininega« fotografa **Boruta Krajnca** z naslovom **Praznine**: gre za povsem konceptualen projekt tega sicer fotoreporterskega mojstra, ki je ob povzemanju likovnega prizorišča v letu 2008 v Delu požel slavo najbolj izvirne razstave minulega leta.

Sledili so izvrstni **Fotonični trenutki**, že tradicionalna razstava ob mesecu fotografije v produkciji galerije Photon in Zavoda Mesec fotografije, ki pomeni pregled sodobne fotografije srednje in jugovzhodne Evrope ter obsega dela fotografov iz Grčije, Hrvaške, Madžarske, Slovenije, Srbije in Turčije.

Fotografsko leto smo končali z likovno izbrano razstavo vsestranskega umetnika **Kostje Gatnika**, ki je tako rekoč hkrati v Narodni galeriji predstavil tudi retrospektivno razstavo svojega pestrega umetniškega opusa. Domišljen izbor Milana Pajka v Mali galeriji CD je pomenil tudi prvo Gatnikovo fotografsko razstavo nasploh – čeravno njegov fotografski arhiv šteje več tisoč posnetkov.

V letu 2008 so bile skoraj vse fotografske razstave ne le medijsko predstavljene, ampak tudi kritiško – v glavnem zelo dobro – ocenjene.

2.6.5 DRUGI PROJEKTI

Med drugimi projekti smo spomladi namesto tradicionalne predstavitve najnovejših arheoloških izkopavanj na trasah slovenskih avtocest v sodelovanju z dr. Mitjo Guštinom predstavili najstarejšo

človeško (tudi žensko) upodobitev na slovenskih tleh z naslovom **Prva dama**. Katalog in odmevno postavitev v Prvem preddverju, ki je trajala kar polna dva meseca, je oblikoval Matjaž Vipotnik.

V sodelovanju z Emzinom smo pripravili dve odmevni predavanji s projekcijami: Arne Hodalič je predstavil Sibirijo, Zijah Gafić in Balazs Gardi pa svoje delo (oba dogodka sta potekala v prepolni dvorani M3,4).

V okviru **Meseca fotografije** (ki mu CD zaradi pomembnosti projekta že od prve izdaje organizacijsko stoji ob strani) je razstavni program poleg razstave **Fotonični trenutki** in predstavitve v okviru cikla Likovni kritiki izbirajo, ki sta bili programsko vključeni v projekt MF, v sejni dvorani M2 zagotovil oporno točko dogajanja – informacijsko in tiskovno središče, dvodnevni mednarodni seminar – pogovori o fotografiji na temo *Založništvo in fotografija*, medtem ko je slovesna podelitev nagrade za fotografsko razstavo leta bila tokrat podeljena v Mariboru.

V ciklu **Likovni kritiki izbirajo**, ki smo ga v sodelovanju s Slovenskim društvom likovnih kritikov začeli že v letu 2006, smo v letu 2008 postavili kar 7 likovnih predstavitev:

Kritik Milček Komelj je izbral fotografije mlade umetnice Eve Petrič, Mario Berdič je predstavil fotografska dela Maje Šivec, Meta Gabršek Prosenc se je odločila za Metko Kavčič, Alenka Trebušak za Roberta Cagliča, Iztok Premrov za Simona Jugovica Finka, Petra Vencelj za Dubravka Baumgartnerja, v času Meseca fotografije pa je Nadja Zgonik predstavila nova raziskovanja Tomaža Lundra.

Predstavitve so bile v glavnem namenjene mlajšim (ali manj znanim) generacijam slovenskih likovnih umetnikov in njihovi širši uveljavitvi, kar omogoča njihova ekskluzivna postavitev v osrednjem delu Prvega preddverja Cankarjevega doma.

Tu je še niz manjših in večjih spremljevalnih razstav ob drugih programih CD, kot sta dve razstavi (plakati in fotografije) ob **19. LIFFe**, glasba (dokumentarna razstava **Perpetuum Jazzile** in **Amnesty International** ob koncertu Vlada Kreslina) ter kulturno-zgodovinska razstava v organizaciji Kobariškega muzeja **Velika vojna v Krnskem pogorju**.

2.6.6 GOSTOVANJE

Razstavni program je bil znova povabljen k pripravi slovenskega izbora za **2. hrvaški bienale ilustracije**, ki je potekal junija 2008 v **galeriji Klovičevi dvori v Zagrebu**. Bienale je namreč zasnovan tako, da poleg domače, največje selekcije gosti še nekaj nacionalnih ilustratorskih izborov (Avstrija, Iran, Italija, Slovaška in Slovenija). Izbor 10 slovenskih avtorjev s po 6 deli je tokrat pripravila dr. Tanja Mastnak, ki je prispevala tudi uvodno besedilo za bienalni katalog. V izbor so bili uvrščeni naslednji slovenski avtorji: Skupinsko delo (Aljaž & Testen), Aleksander Brezlan, Milan Erič, Kostja Gatnik, Andreja Gregorič, Radovan Jenko, Rudi Skočir, Alenka Sottler, Damijan Stepančič in Dalibor B. Zupančič.

2.6.7 PRIPRAVA NA LETO 2009

Skupni programski projekt, posvečen neevropskim kulturam, smo v letu 2009 namenili mehiški umetnosti in kulturi: na razstavnem področju smo se spet odločili za arheološko razstavo staromehiške civilizacije. Po zahtevnosti se sicer ne more meriti z lansko, staroegipčansko, saj jo pripravljamo le z enim partnerjem, Inštitutom za antropologijo in zgodovino v mehiški prestolnici, vendar je dela z oblikovanjem projekta kljub temu zelo veliko. Obsegala bo približno 170 manjših eksponatov, posvečena pa bo najnovejšim najdbam v zahodni Mehiki na področju t. i. kulture jaškastih grobov.

Prav tako potekajo priprave za celoten prihodnji program (vključno s projekti za leto 2010), zlasti pa projektov z začetka naslednjega leta, ki so vsakokrat zelo zgoščeni (januar–februar).

III KONGRESNO-KOMERCIALNA DEJAVNOST CANKARJEVEGA DOMA

3.1 SPLOŠNA OCENA REZULTATOV POSLOVANJA

S kongresno-komercialno dejavnostjo smo v letu 2008 uspešno presegli načrtovane cilje:

po ustvarjenem prihodku:

- načrtovani prihodek: 2,579.000 €
- uresničeni prihodek 3,723.966 €, za 44 % presega načrtovanega

po številu projektov / prireditev:

- načrtovano 190 projektov, 760 prireditev
- uresničeno 234 projektov, 1121 prireditev

po prispevku za kritje splošni odhodkov

- načrtovan prispevek za kritje splošnih odhodkov 1,589.750 €
- uresničen prispevek za kritje splošnih odhodkov 2,176.152 € za 37 % presega načrtovanega.

Ugodno je bilo finančno razmerje med uresničenimi neposrednimi stroški prireditev in obračunanimi splošnimi stroški hiše (vključno z amortizacijo), ki smo jih morali v skladu s finančnim načrtom za leto 2008 ustvariti v CD z dejavnostjo na trgu s prispevkom za kritje splošnih odhodkov.

Večji prispevek za kritje splošnih odhodkov pomembno zmanjšuje splošne odhodke kulturno-umetniškega programa oziroma javne službe CD. Uresničeni prihodki za kritje splošnih odhodkov CD so kar za 586.402 EUR večji od načrtovanih. Z njimi smo sofinancirali sorazmerni del splošnih odhodkov CD (ki naraščajo z obsegom uresničenega programa) in ustvarili presežek prihodkov nad odhodki v višini 128.856 €. Presežek je pomemben tudi kot osnova za izračun maksimalne višine sredstev za dodatno delovno uspešnost iz dejavnosti na trgu CD v letu 2009, ki ne sme presegati 60 % presežka prihodkov nad odhodki preteklega leta. Presežek bo vir sofinanciranja investicij in nakupov opreme v letu 2009.

Dosežen je bil zastavljen cilj o načelnem razmerju glede uporabe vseh v letu dni razpoložljivih terminov med javno službo in kongresno-komercialno dejavnostjo.

razmerje med javno službo in dejavnostjo na trgu v dvoranah CD

načrtovano: 70 % - 30 %

uresničeno: 70.4 % - 29.6 %

V prvi polovici leta 2008 je Slovenija predsedovala Evropski uniji. Od številnih medvladnih in drugih srečanj sta bili v Cankarjevem domu organizirani samo dve prireditvi, vse ostale so bile na Kongresnem centru Brdu in drugod po Sloveniji. Slovenija ima vedno številnejše kakovostne kongresne zmogljivosti. Zasebna ponudba je vedno močnejša, ima določene poslovne prednosti v primerjavi z javnimi (državnimi) zavodi, kjer veljajo predpisi za javni sektor, med javnimi zavodi pa predstavlja CD-ju že v letu 2009 močno nelojalno konkurenco favoriziranje državnega centra Brdo s strani Vlade RS, ki priporoča vsem državnim organom, da vsa srečanja, izobraževanja in proslave izvajajo na Brdu. Kongrese s področja medicine običajno izvajajo kongresni organizatorji iz Evrope (PCO), ki jih najamejo združenja. Tudi na domačih tleh se je pojavila nova PCO agencija, ki želi postati ena večjih v Evropi.

Tudi glede na konkurenco je bil CD, s svojo kongresno ekipo in strokovno-tehnično-logistično podporo, ki jo ima v poslovnem in tehničnem sektorju, glede na dosežene rezultate v minulem letu, izjemno uspešen. Za številne poslovne partnerje je postal še zanimivejši zaradi prenov, ki smo jih izvedli v zadnjih letih (drugo preddverje, KCD in prenova Kosovelove dvorane z zamenjavo stolov in številnimi tehničnimi izboljšavami). Pospešeno smo skrbeli tudi za profesionalno rast zaposlenih in za

vpetost oz. prisotnost ožjega in širšega kongresnega marketinga v mednarodnih kongresnih organizacijah. Nastopali smo na tujih trgih (IMEX v Frankfurtu in EIBTM v Barceloni, workshopa v Bruslju), udeležili smo se slovenske kongresne borze SIMEX na Gospodarskem razstavišču, bili aktivni v dveh mednarodnih strokovnih združenjih: IAPCO – združenje kongresnih agencij, ki je znano po oblikovanju svetovnih meril za organizacije kongresov in ICCA, to je združenje, ki nudi informacije o potencialnih organizatorjih kongresov. Udeležili smo se dvodnevne srečanja s potencialnimi naročniki v Salzburgu preko NASEBE in oglaševali v mednarodni reviji CIM. Konkurenčnost je v letu 2008 dodatno povečala nadgradnja programske aplikacije AMLINK.

Za nadaljni razvoj kongresno-komercialne dejavnosti CD je vse bolj pomembno sodelovanje s slovenskim kongresnim uradom, ki uspešno zavrača nenačelne lobistične pritiske na področju kongresne dejavnosti. Začel je delovati kot združujoča in dejavna sila za področje razvoja kongresnega gospodarstva v Sloveniji. Kongresni urad je v letu 2008 med drugim postavil standardizacijo kongresnega turizma, ki je Cankarjevemu domu omogočila, da je pridobil certifikat za opravljanje PCO storitev in certifikat za lokacijo. Ogled dveh tujih kongresnih centrov v Lisboni za celotno ekipo kongresnega sektorja je bila pomembna vzpodbuda na področju strokovnega izobraževanja, hkrati smo izpolnili enega od pogojev za pridobitev certifikata.

V pridobivanju sponzorskih in donatorskih sredstev na kongresih, festivalih in sejnih smo skupaj z naročniki utrdili finančno osnovo za izvedbo kongresnih prireditev s sredstvi v višini 351.825 EUR. Pridobljena finančna sredstva so bila vložena v obogatitev strokovnega programa na kongresih, konferencah, simpozijih, razstavah in strokovnih izobraževanjih.

Številni ugledni gostje, profesorji in znanstveniki iz vsega sveta so pomembno prispevali k izmenjavi raziskovalnih spoznanj in proučevanju ter reševanju strokovnih vprašanj, ki so bila obravnavana na posameznih kongresih in znanstvenih srečanjih.

3.2 URESNIČENI PROJEKTI

Mednarodne prireditve v Cankarjevem domu

Mednje uvrščamo kongrese strokovnih združenj, simpozije, seminarje, izobraževalne prireditve. V letu 2008 smo jih organizirali 10 s 5233 udeleženci in 239 dogodki v trajanju 40 dni. Največji od njih je bil kongres WCET v juniju s 1500 udeleženci.

Druge mednarodne prireditve so bile:

- 17. svetovni kongres enterostomalne terapije
- 2. evropska konferenca o raziskavah na področju cest in prometa TRA 2008
- 13 Mednarodna konferenca o paradontoloških raziskavah
- Konferenca Quality in Mobility
- Hydro Conference
- MARS konferenca - Geografske informacije v skupni kmetijski politiki
- 1 EFFOST kongres o prehrabnih sistemih
- Monitoring Committee URBACT
- Sloga - slovenska platforma NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč
- Ples marincev

Slovenske prireditve z mednarodno udeležbo v CD

V to klasifikacijo uvrščamo izobraževalne prireditve strokovnih združenj in kongrese slovenskih organizatorjev kjer so udeleženci tudi tujci. Bilo je 13 prireditev z 39 dogodki in 5199 udeleženci.

Pomembnejše prireditve:

- Simpozij in 50-letnica slovenske srčne kirurgije / podelitev priznanj
- Konferenca Sesar
- Sklepno zasedanje Sveta Evropske zelene stranke
- 3. generalna skupščina evropske tehnološke platforme za Photovoltaic
- Elan Vital
- Otvoritveni dogodek evropskega leta medkulturnega dialoga / konferenca

in druge.

Slovenske prireditve v Cankarjevem domu

Mednje uvrščamo prireditve gospodarsko-podjetniškega značaja(korporacijske), družabne prireditve (plesi, modne revije, podelitve priznanj, komercialne izobraževalno-sejemske prireditve in razstave). V letu 2008 je bilo 142 prireditev s 518 dogodki in s 65654 obiskovalci v 168 dneh.

Pomembnejše prireditve:

- 11. Schrottovi dnevi
- Letna konferenca za zaposlene - Src.si
- Mercatorjevi trženjski dnevi
- Duhovno prebujanje za svetovni mir, 20 let joga v vsakdanjem življenju
- 2. kongres slovenskih blogarjev
- Simpoziji s področja medicine in farmacije
- 3. Slovenski forum inovacij
- Podelitev nagrad in priznanj za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke za leto 2007
- Počastitev dneva reformacije
- Proslava ob dnevu samostojnosti
- Osrednja počastitev dneva državnosti
- 2. slovenski forum inovacij - Hevreka
- Finančni dnevi 2008
- 14. slovenski festival znanosti /otvoritveni del + TK
- 8. Festival za tretje življenjsko obdobje
- Frankfurt po Frankfurtu
- 16. decemberski Manager koncert
- Viktorji 2007

in številne druge prireditve.

Mednarodne prireditve izven CD

Mednje uvrščamo kongrese strokovnih združenj, simpozije, seminarje. V letu 2008 je bilo 9 tovrstnih prireditev s 150 dogodki in 2800 udeleženci.

- 7. mediteranski kongres fizikalne in rehabilitacijske medicine
- 5. regijska srednjeevropska konferenca o protetiki in ortotiki - ISPO
- 7. mednarodni kongres o zgodnji možganski okvari (cerebralna paraliza)
- Mednarodna genomska konferenca
- Simpozij o lastnostih vozniških površin na cestah in letališčih
- Ever 2008
- 16th Annual Alpe Adria Cardiology Meeting
- Kongres IJS
- 7. slovenski oftalmološki kongres z mednarodno udeležbo

Komercialno-kulturne prireditve v dejavnosti na trgu

Mednje uvrščamo glasbeno-scenske prireditve, odrsko scenske prireditve, komercialne filme, predavanja, razstave, sejme kulturnega značaja, kratka kulturne prireditve, ki ne sodijo v program javne službe CD. V letu 2008 smo organizirali ali tehnično izvedli 60 prireditev s 175 dogodki in zabeležili 123.576 obiskovalcev, največ (prešteli smo jih več kot 39.000) na Slovenskem knjižnem sejmu in na razstavi World press photo (29.000).

POVZETEK	št. udelež:	št. dogodkov	trajanje dni	št. projektov
MEDNARODNE PRIREDITVE V CD	5.233	239	40	10
SLOVENSKE PRIREDITVE Z MEDNARODNO UDELEŽBO V CD	5.199	39	18	13
SLOVENSKE PRIREDITVE V CD	65.654	518	168	142
MEDNARODNE PRIREDITVE IZVEN CD	2.800	150	29	9
KONGRESI IN DRUGE SORODNE PRIREDITVE	78.886	946	255	174
KULTURNE PRIREDITVE V PROGRAMU DT	123.576	175	118	60
SKUPAJ DEJAVNOST NA TRGU	202.462	1.121	373	234

V sklopu kongresno-komercialne dejavnosti smo organizirali 234 projektov, od tega 118 kulturnih prireditev drugih organizatorjev, skupno 1121 dogodkov z 202.462 obiskovalci.

Opravljanje tehničnih storitev izven in v CD

Tehnični sektor CD je pomembno prispeval k zelo dobrim rezultatom dejavnosti na trgu z opravljanjem tehničnih storitev in zagotavljanjem opreme v dvoranah CD in na drugih prizoriščih.

V letu 2008 smo zagotovili opremo in tehnika za simultano prevajanje na 36 prireditvah drugih organizatorjev izven CD. Tehnične službe CD stalno opravljajo tudi storitve obratovanja in vzdrževanja za prostore in opremo Telekom/Centrex v zgradbi CD in za nekatere druge partnerje CD.

Pogosto težavno sožitje in usklajevanje kulturno-umetniškega programa, ki je sofinanciran iz javnih virov in kongresno-komercialnega programa ali dejavnosti na trgu, ki mora vse storitve v celoti zaračunati neposrednim uporabnikom ali partnerjem, je tudi v letu 2008 v Cankarjevem domu obrodilo sadove.

PRILOGA: Prireditve in obiskovalci kulturno-umetniškega programa po dejavnostih in zvrsteh

datum	dvorana	prireditev	št. prir.	št. obisk.
		Abonmaji Orkestra Slovenske filharmonije	36	39.161
		Abonmaji Simfonikov RTV	9	8.676
27.2.08	GD	Zlati: Simfonični orkester Severnonemškega radia iz Hamburga; dir. Alain Gilbert	1	1.437
16.4.08	GD	Zlati: Avstralski komorni orkester; dir: Richard Tognetti	1	1.389
28.5.08	GD	Zlati: Orkester romanske Švice ; dir: Marek Janowski	1	1.402
7.10.08	GD	Zlati: Bamberški simfoniki, dir. Jonatan Nott	1	1.429
21.11.08	GD	Zlati: Bach Collegium Japan; dir: Masaaki Suzuki	1	1.430
9.12.08	GD	Zlati: Kraljeva flamska filharmonija De Filharmonie, dir: Philipp Herreweghe	1	1.452
		Zlati abonma	6	8.539
1.1.08	GD	Novoletni koncert SF, dir. George Pehlivanian	1	1.474
19.4.08	GD	Koncert Simfoničnega orkestra Akademije za glasbo, dir: Rene Gulikers	1	832
31.1.08	GD	Koncert dunajskih filharmonikov, dir: Ivan Fischer	1	1.509
21.12.08	GD	Božični koncert in Oliver Dragojevič s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija; Dirigent: Alan Bjelinski	1	1.511
22.12.08	GD	Božični koncert in Oliver Dragojevič s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija; Dirigent: Alan Bjelinski	1	1.508
		Drugi simfonični koncerti	5	6.834
		Glasbene matineeje	19	19.005
		SIMFONIČNA GLASBA	75	82.215
	GD	Carmen, Georges Bizet; SNG OB Lj.	15	18.501
	LD	Mnemosina, komorna opera	3	1.259
		GLASBENO - SCENSKA DELA	18	19.760
9.6.08	LD	DBUS - Baletni večer z baletnimi solisti; podelitev strokovnih nagrad	1	182
19.10.08	LD	DBUS: Gala večer novih baletnih koreografij na slovensko glasbo	1	368
28.10.08	GD	Lepotica / La Belle, Les Ballets de Monte Carlo	1	1.322
29.10.08	GD	Lepotica / La Belle, Les Ballets de Monte Carlo	1	1.323
		BALET, PLES	4	3.195
12.4.08	GD	Razkrita govornica plesa, Koncert ob 60. obletnici AFS France Marolt	1	1.141
13.4.08	GD	Razkrita govornica plesa, Koncert ob 60. obletnici AFS France Marolt	1	733
		FOLKLORA	2	1.874
31.5.08	SF	APZ Tone Tomšič, dir. Urša Lah	1	255
14.12.08	SF	Adventni koncert: Choir of St. John's College, Cambridge	1	500
		VOKALNA GLASBA	2	755
24.1.08	SF	Srebrni: Godalni kvartet Guarneri	1	353
11.2.08	GD	Srebrni: Gunnar Idenstam, orgle	1	490
5.3.08	GD	Srebrni: Jefim Bronfman, klavir	1	603
2.4.08	SF	Srebrni: Christian Poltera, violončelo; Kathryn Stott, klavir	1	333
3.10.08	SF	Srebrni: Godalni kvartet Casals	1	331
25.11.08	SF	Srebrni: Pihalni kvintet Svetovnega orkestra Glasbene mladine	1	274
10.12.08	SF	Srebrni: Aleksandar Madžar, klavir	1	512
		Srebrni abonma	7	2.896
7.1.08	SF	Mladi mladim; Skladateljski večer	1	99
12.3.08	KCD	Mladi mladim; Rok Vilhar, tuba; Ana Josimovska, klavir; Matjaž Porovne, violina; Jan Sever, klavir	1	75
9.4.08	KCD	Mladi mladim; Janez Avšič, kontrabas; Matija Strniša, klarinet; Maja Klinar, klavir; Tanja Šterman, klavir	1	62
22.10.08	KCD	Mladi mladim; Skladateljski večer: Tina Mauko, Jaka Jerina	1	150
26.11.08	KCD	Mladi mladim: SIMON KRAJNČAN FOJKAR, ALJOŠA VRŠČAJ, kitarski duo; Godalni kvartet ATTACCA	1	105

datum	dvorana	prireditelj	št. prir.	št. obisk.
3.12.08	KCD	Mladi mladim: Pevski recital: Urška Arlič, Rok Bavčar	1	78
		Mladi mladim	6	569
4.2.08	SF	Zvoki šestih strun: Paul Galbraith, kitara	1	177
26.3.08	SF	Zvoki šestih strun: Kitarški duo Gruber & Maklar	1	240
7.4.08	SF	Zvoki šestih strun: Marko Feri, kitara	1	120
12.5.08	SF	Zvoki šestih strun: Raphaela Smits	1	76
		Zvoki šestih strun	4	613
21.5.08	GD	Koncert študentov orgelskega razreda AG v Ljubljani; Alena Zorina, Ana Klopčič, Marko Heričko, Estera Hari	1	250
	SF	Noč, sanje, molitev; Mate Bekavac z gosti	4	968
		KOMORNA GLASBA	22	5.296
	GD	G. Puccini: Manon Lescaut; koncertna izvedba lirične drame; dir: Loris Voltolini, SNG Opera in balet Lj	2	616
	LD	Jin in Jang, balet SNG Lj	3	595
	LD	Tango za Rahmaninova	5	2.412
	LD	Vesela vdova, Franz Lehar; opereta; SNG OB Lj	8	4.866
		ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA	18	8.489
19.2.08	LD	Spixsody - Stripsody 3, Karmina Šilec	1	117
14.4.08	KCD	BOJANA ŠALJIĆ PODEŠVA, Avtorski večer elektroakustične glasbe	1	57
2.4.08	LD	Nizozemski vokalni laboratorij; Umetniški vodja: Romain Bischoff	1	162
14.3.08	SF	Marko Hatlak, harmonika	1	245
13.3.08	KCD	Kaija Saariaho: L'AMOUR DU LOIN Oddaljena ljubezen; Operni film s pogovorom	1	120
		DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	5	701
		RESNA GLASBA	146	122.285
28.1.08	LD	Sheikh Ahmed El Tuni, Sultan vseh munšidinov	1	466
8.2.08	LD	Mahmoud Fadl Cairosonic: Bobnarji z Nila v mestu	1	604
23.2.08	GD	Taiko Drumers Za Ondekoza	1	1.492
8.3.08	LD	Amira in Caffè Sevdah	1	596
31.3.08	KCD	Kries; Hrvaška brez meja!	1	152
3.4.08	LD	Darko Rundek & Cargo Orchestra; Hrvaška brez meja!	1	324
10.4.08	LD	Imer Traja Brizani & Amala; "Titi" Robin Trio	1	275
14.4.08	GD	Kraljevi balet iz Kambodže	1	1.423
13.5.08	KCD	Druga godba: NAWAL, DEBASHISH BHATACHARYA; Odprtje festivala	1	192
20.5.08	KCD	Druga godba: Lo Cor De La Plana	1	213
3.10.08	LD	Melingo: Tango maldito	1	388
2.11.08	GD	Rokia Traore	1	970
1.12.08	LD	Asif Ali Khan & Party	1	502
		ETNO GLASBA	13	7.597
27.1.08	LD	Koncert Big Banda RTV Slo	1	325
19.2.08	KCD	Zlatko Kaučič Cerkno Trio in Kombo	1	220
26.2.08	KCD	Matija Dedić, Zagreb	1	110
4.3.08	KCD	Samo Šalamon feat. Tim Berne in Tom Rainey	1	84
11.3.08	KCD	Cuong Vu Vu-Tet, New York	1	98
18.3.08	KCD	INGEBRIGT HÅKER FLATEN QUINTET, Oslo, Chicago	1	108
25.3.08	KCD	Tamara Obrovac Transhistrion Electric, Hrvaška, Istra, Slovenija	1	208
29.3.08	LD	Trutamora Slovenica - Zvočni spomini naše glasbene dediščine	1	396
1.4.08	KCD	ORGANICS HAMMOND TRIO, Igor Bezget, kitara; Marko Črnčec, hammond; Gašper Persl	1	39
8.4.08	KCD	Cosa Brava; Fred Frith; Zeena Parkins; Carla Kihlstedt; Matthias Bossi	1	122
15.4.08	KCD	Drago Ivanuša; Jelena Ždrale; Nino de Gleria; Aleš Rendla	1	127

datum	dvorana	preditev	št. prir.	št. obisk.
22.4.08	KCD	BADI ASSAD, Sao Paulo, Brazilija	1	194
29.4.08	KCD	BOOTS BROWN, Švedska; Mats Gustafsson; Magnus Broo; David Stackenås; Johan Berthling	1	89
6.5.08	KCD	DAFNIS PRIETO ACOUSTIC QUINTET, Kuba, New York	1	90
27.5.08	KCD	Daisy /Vandermark, Chicago	1	75
3.6.08	KCD	THE TIPTONS, Seattle, New York	1	89
10.6.08	KCD	Jazz lounge, DJ Matej Gerželj	1	19
17.6.08	KCD	Jazz lounge, DJ Ičo Vidmar	1	200
24.6.08	KCD	ROBERT JUKIČ TRIO, Slovenija, Srbija	1	34
30.6.08	KCD	49. Jazz festival Ljubljana: ROY PACI	1	200
1.7.08	KCD	49. Jazz festival Ljubljana: KAJA DRAKSLER ACROPOLIS PROJECT; ZIM NGQAWANA'S ZIMOLOGY QUARTET	1	142
2.7.08	Križanke	49. Jazz festival: Manu Katche; The Bad Plus; Pharaoh Sanders	1	998
3.7.08	Križanke	49. Jazz festival: Dhaffer Youssuf; Charlie Haden; Roberto Fonseca	1	938
4.7.08	KCD	49. Jazz festival: VASKO ATANASOVSKI SEPTET; THE CORE	1	175
29.9.08	LD	Big Band RTV Slo, dir: Lojze Krajncan	1	154
30.9.08	KCD	Elliott Sharp Terraplane (new york)	1	145
7.10.08	KCD	LUCÍA PULIDO (Bogotá↔New York)	1	103
14.10.08	KCD	Mesto žensk: IVA NOVA (St. Peterburg)	1	181
21.10.08	KCD	JURE PUKL HIGH INTERACTION GROUP (Velenje↔New York)	1	61
28.10.08	KCD	CHRIS ECKMAN, The Last Side of the Mountain; songs of Dane Zajc (Seattle↔ Ljubljana)	1	225
4.11.08	KCD	Monica Salmaso Trio (Sao Paulo / Brazilija)	1	135
11.11.08	KCD	Huntsville	1	73
18.11.08	KCD	Bobby Previte's New Bump (New York)	1	109
25.11.08	KCD	GAŠPER BERTONCELJ (Slovenija « New York)	1	76
2.12.08	KCD	THE JAMIE SAFT TRIO plays Dylan and Zorn (New York)	1	156
		JAZZ	35	6.498
12.2.08	GD	ZORAN PREDIN & GYPSY SWING BAND, 12. tradicionalni Koncert za zaljubljenе	1	1.236
1.3.08	GD	OMAR KHAIRAT GROUP	1	712
13.3.08	VSD	Koncert: Orlek, pred skupina: Dej Še N'Litro	1	217
10.6.08	GD	La Vie En Rose 2008; Mednarodni večer šansonov	1	1.522
24.6.08	Križanke	Al-Arish	1	300
5.9.08	LD	Marko Hatlak & Funtango	1	326
2.10.08	LD	NATACHA ATLAS & The Mazeeka Ensemble	1	462
11.10.08	GD	VOKAL XTRAVAGANZZA 2008; Perpetuum Jazzile & BR6	1	1.536
12.10.08	GD	VOKAL XTRAVAGANZZA 2008; Perpetuum Jazzile & BR6	1	1.558
16.10.08	KD	Mesto žensk: SUBSHRUBS, (Kranj-Gradec-Ciudad de Mexico-Dunaj); koncert eksperimentalne glasbe	1	36
24.10.08	LD	Večer slovanskih muzik, Bogdana Herman (Slo), Brata Teofilović (Srbija), ansambel Jaro (Češka), Marko banda (Slo); posebna gostja: Svetlana Makarović	1	247
3.11.08	GD	Vlatko Stefanovski Blues Project	1	880
22.11.08	GD	Jubilejni koncert Ota Pestnerja	1	1.469
6.12.08	GD	Dokler se srce ne ustavi, Vlado Kreslin	1	1.525
7.12.08	GD	Dokler se srce ne ustavi, Vlado Kreslin	1	1.504
8.12.08	GD	Dokler se srce ne ustavi, Vlado Kreslin	1	1.505
20.12.08	GD	Imam pjesmu za tebe, Rade Šerbedžija	1	1.525
		MEJNE GLASBENE ZVRSTI	17	16.560
		DRUGA GLASBA	65	30.655
	KD	Poročena s seboj, Primož Ekart	1	74
	LD	3/8 Krinolina, SVŠGL, Maja Delak, Petra Pikalo	1	542

datum	dvorana	prireditelj	št. prir.	št. obisk.
	ŠD	Tok - tok!, Maja Dekleva	6	400
	LD	Serata artistica giovanile, Maja Delak	2	426
	LD	Improvizija; gledališče Narobov	1	558
	LD	Iztok Kovač: Kraljestvo za konja	2	579
	GD	Vihar, William Shakespeare / V.Taufer	5	4.604
	KD	Kralj prisluškuje, Peter Kus	6	592
	DDP	Ella, Herbert Achternbush, rež: Primož Ekart	15	704
	KD	Dogaja!	3	539
	KD	Goli oder	1	68
	DDP	Kot kaplja dežja v usta molka, Irena Tomažin	4	237
	KD	Blindness/Slepota: Semenič, Taljančič	5	270
		KOPRODUKCIJE	52	9.593
19.9.08	LD	Ex-Ponto: Jasnovidne poti, SHO BO GEN ZO, Joseph Nadj	1	234
21.9.08	LD	Ex-Ponto: PIJANA NOČ 1918, Miroslav Krleža; gledališče Ulysses	1	239
		Ex - Ponto	2	473
9.10.08	LD	Odprtje festivala Mesto žensk: Sanne Van Rijn: MORFOTOP (Morphotope)	1	202
		Mesto žensk	1	202
7.12.08	DDP	Zaciklani, Jane Shepard	1	70
		Zaciklani, Jane Shepard	1	70
25.1.08	LD	Nosorogi, SNG Maribor	1	214
		Nosorogi, SNG Maribor	1	214
23.11.08	ŠD	Maska 002-Festival East Dance Academy: Delo z arhivi sodobnih scenskih umetnosti; predavanje in predstavitev	1	15
23.11.08	ŠD	Maska 002-Festival East Dance Academy: Slovenske plesalke v Ameriki in Sodobni ples 60. let v Sloveniji na TV Slovenija; predavanje in predstavitev	1	15
23.11.08	ŠD	Maska 002-Festival East Dance Academy: Rekonstrukcije hodečih performansov iz 60. in 70. let; performans + predavanje	1	12
24.11.08	KD	Maska 002-Festival East Dance Academy: Posnetki sodobnoplesnih predstav s Hrvaške, Tanja Vrvilo; projekcije	1	15
24.11.08	KD	Maska 002-Festival East Dance Academy: Gratinirani možgani Pupilije Ferkeverk, Spomenik G, OHO; projekcije	1	15
24.11.08	KD	Maska 002-Festival East Dance Academy: Kako smo zasedli Filozofsko fakulteto?	1	22
25.11.08	KD	Maska 002 - Festival East Dance Academy: Kaj pravzaprav počnemo, ko rekonstruiramo?	1	12
25.11.08	KD	Maska 002 - Festival East Dance Academy: Ponovno uprizorjanje zgodovine - Platforma RE-AKT!; predstavitev	1	15
25.11.08	KD	Maska 002 - Festival East Dance Academy: Slovensko narodno gledališče, Janez Janša	1	25
		Festival East Dance Academy	9	146
3.3.08	KD	»Trieste–Alessandria EMBARKED« (2005), Štorja od lešandrink	1	186
		Štorja od lešandrink	1	186
30.3.08	LD	Raztrganci/ Učenci in učitelji; Matej Bor MG Ptuj	1	356
26.9.08	KCD	Blagi pokojniki, dragi moške, Polona Vetric, Boris Kobal	1	150
9.5.08	KCD	Cafe Teater: Brina, koncert	1	142
5.4.08	KCD	Cafe Teater: Clara Moreau, Chancon Accordeon; koncert	1	97
21.3.08	KCD	Cafe Teater: Darilo zate, darilo zame, namesto rož poljubov splet; Elda Viler; koncert	1	176
6.12.08	KCD	Cafe Teater: Ira Roma; koncert ruskih šansonov in romanc	1	192
6.3.08	KCD	Cafe Teater: Kdo vam je pa to delu?, Boris Kobal; politična satira / za vabljene	29	5.594

datum	dvorana	preditev	št. prir.	št. obisk.
18.10.08	KCD	Cafe Teater: Klarisa Jovanović in Dror Orgad; koncert pesmi španskih Judov	1	38
25.10.08	KCD	Cafe Teater: Kot jaz, Lara Jankovič	1	98
19.4.08	KCD	Cafe Teater: Kot jaz, Lara Jankovič	1	150
29.3.08	KCD	Cafe Teater: Mandeljni in rozine, Vita Mavrič & Kvartet Akord; židovski šansoni	1	176
13.9.08	KCD	Cafe Teater: Nevidni orkester, Mia Žnidaršič; koncert	1	120
17.10.08	KCD	Cafe Teater: Rokgre: Pavlek; Peter Ternovšek; monokomedija	1	59
		Cafe Teater	39	6.516
15.5.08	KD	Neuradno evropsko gledališko združenje: De Kons; Gregor Moder, Sonja Vilč	1	111
16.5.08	LD	Neuradno evropsko gledališko združenje: Predtem, potem, Sebastjan Horvat	1	136
16.5.08	KD	Neuradno evropsko gledališko združenje: Spozaba kaprice, Irena Tomažin	1	103
17.5.08	LD	Neuradno evropsko gledališko združenje: Viva Verdi, Bojan Jablanovec	1	143
17.5.08	KD	Neuradno evropsko gledališko združenje: Janez Janša: Slovensko narodno gledališče	1	104
		Neuradno evropsko gledališko združenje	5	597
		GOSTOVANJA SLOVENSКИH GLEDALIŠČ	61	8.910
	LD	Amjad, La La La Human Steps	3	1.829
	GD	Babilon; Elfriede Jelinek ; Burghtheater, Dunaj	2	909
28.2.08	LD	36,5 stopinj celzija, Magdalena Reiter, Polski Taetr Tanca, Poznan	1	212
	LD	Led, Vladimir Sorokin, Novo riško gledališče	2	260
	LD	Le Salon / Dnevna soba, Peeping Tom	2	395
24.6.08	LD	Nepremagljivi / Must don't Whip 'um, Cynthia Hopkins / rock opereta	1	126
	GD	Izvor, Sidi Larbi Cherkaoui, sodobni ples	2	642
	GD	Otango, rež: Oliver Tilkin	6	7.410
		GOSTOVANJA IZ TUJINE	19	11.783
		GLEDALIŠČE IN PLES	132	30.286
		Ekstravaganca / LIFF	11	1.352
		Fokus LIFF	22	2.259
		Kralji in kraljice / LIFF	46	9.660
		Panorama svetovnega / LIFF	46	7.402
		Perspektive / LIFF	38	6.063
		Posvečeno / LIFF	4	388
		Predpremiere / LIFF	59	15.223
		Proti vetru / LIFF	11	1.666
		Retro: Adoor Gopalakrishnan	22	1.582
		Retro: Teren	12	961
		Kratki filmi	2	150
		Ljubljanski mednarodni filmski festival / LIFF	273	46.706
		FESTIVAL GORNIŠKEGA FILMA	18	2.350
		FESTIVAL DOKUMENTARNEGA FILMA	22	1.960
		FILMSKI FESTIVALI	313	51.016
	KD	Ti, ki živiš, rež: Roy Andersson	19	1.130
	KD	Božična zgodba, rež: Arnaud Desplechin	2	241
	KD	Lady Chatterley, rež: Pascale Ferran	18	1.506
	KD	Persepolis, rež: Marjane Satrapi	17	814
		FILMI IZ DISTRIBUCIJE CD	56	3.691
25.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Jakubianova hiša, rež: Marwan Hamed	1	215
26.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Neprespane noči, rež: Hani Khalifa	1	50
26.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Aleksandrija ... zakaj?, rež: Youssef Chahine	1	43

datum	dvorana	p r i e d i t e v	št. prir.	št. obisk.
27.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Sanje Hind in Kamelije, rež: Mohamed Khan	1	28
27.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Vrnitev izgubljenega sina, rež: Youssef Chahine	1	32
28.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Fatma, rež: Ahmed Badrakhan	1	43
28.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Pot med palačama, rež: Hassan Al Imam	1	78
29.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Preljubo življenje, rež: Magdi Ahmed Ali	1	52
29.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Med nebom in Zemljo, rež: Salah Abouseif	1	41
30.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Usoda, rež: Youssef Chahine	1	53
30.4.08	KD	Egiptovski film 1947-2006: Mumija, rež: Chadi Abdel Salam	1	47
		Egiptovski film 1947-2006	11	682
7.3.08	LD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Dotik zla	1	172
8.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Vse je čarovnija	1	34
8.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Resnice in laži	1	68
9.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Pokorno vaš - Pripovedovanje zgodb	1	26
9.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Nedokončana dela	1	28
10.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Z Orsonom Wellsom okrog sveta	1	14
10.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Gospod Arkadin, zaupno poročilo	1	43
11.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Veličastni Ambersonovi	1	43
11.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Orson Welles: Shylock in nesmrtna zgodba	1	42
12.3.08	KD	Neznana in rekonstruirana dela: Druga stran Orsona Wellesa	1	23
12.3.08	KD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Polnočni zvonovi	1	50
13.3.08	KD	Neznana in rekonstruirana dela: Pogled nazaj in snemanje filma Proces	1	22
18.4.08	LD	Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela: Polnočni zvonovi	1	63
		Orson Welles, Neznana in rekonstruirana dela	13	628
9.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Konformist, rež: Bernardo Bertolucci	1	84
10.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Delavski razred gre v raj, rež: Elio Petri	1	27
10.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Odlična trupla, rež: Francesco Rosi	1	35
11.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Zadeva Mattei, rež: Francesco Rosi	1	46
11.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Partner, rež: Bernardo Bertolucci	1	40
12.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Pajkova strategija, rež: Bernardo Bertolucci	1	33
12.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Rdeča parabola, rež: Nanni Moretti	1	55
13.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Priznanje policijskega komisarja, rež: Damiano Damiani	1	29
13.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Udarec v srce, rež: Gianni Amelio	1	31
14.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Dobro jutro, noč, rež: Marco Bellocchio	1	30
14.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: V imenu očeta, rež: Marco Bellocchio	1	46
15.10.08	KD	Italijanski politični film '68-'08: Kimavec, rež: Daniele Luchetti	1	22
		Italijanski politični film '68-'08	12	478
		FILMSKI CIKLUSI	36	1.788
	LD	Seks v mestu, rež: Michael Patrick King	2	1.036
5.12.08	KD	Filmska premiera: Dan prve piščali, rež: Tugo Štiglic	1	134
12.12.08	LD	General, rež: Buster Keaton; Filmski spektakel s Slovensko kinoteko	1	344
	KD	Evropski medkulturni filmski dialog v Tednu Evrope	12	952
		DRUGE FILMSKE PREDSTAVE	16	2.466
		FILM	421	58.961

datum	dvorana	priditev	št. prir.	št. obisk.
		Pravljice danes	7	854
13.12.08	LD	Kraljestvo pravljic: Božični koncert glasbenega centra Edgar Willems	1	485
14.12.08	LD	Kraljestvo pravljic: Muca Copatarica, Prešernovo gledališče Kranj /zaključeno za SCT	1	400
14.12.08	LD	Kraljestvo pravljic: Muca Copatarica, Prešernovo gledališče Kranj	1	288
18.12.08	KD	Kraljestvo pravljic: Čarovnik iz Oza, gledališče Artizani	1	152
19.12.08	KD	Kraljestvo pravljic: Čarovnik iz Oza, gledališče Artizani	1	115
19.12.08	KD	Kraljestvo pravljic: Čarovnik iz Oza, gledališče Artizani	1	155
20.12.08	KD	Kraljestvo pravljic: Čarovnik iz Oza, gledališče Artizani	1	162
23.12.08	ŠD	Kraljestvo pravljic: Bibamica na potepu	1	155
24.12.08	ŠD	Kraljestvo pravljic: Bibamica na potepu	1	141
30.12.08	VSD	Kraljestvo pravljic: Cicibanov in Cicidojev dan	1	1.500
		Kraljestvo pravljic	10	3.553
12.1.08	ŠD	Otroški abonma: Gobca in godec	1	240
15.3.08	KD	Otroški abonma: Muca copatarica; PTL	1	197
19.4.08	LD	Otroški abonma: Pekarna Miš Maš	1	496
28.11.08	ŠD	24. Slovenski knjižni sejem: Gobec in godec	1	46
29.11.08	ŠD	Otroški abonma: Gobec in godec	1	146
		Otroški abonma (del priveditev OA je v drugih programih KUP)	5	1.125
2.2.08	KD	Dijaški abonma: Poročena s seboj, Primož Ekart	1	117
23.2.08	KD	Dijaški abonma: Greva se Ježka	1	139
24.5.08	ŠD	Dijaški abonma: Čompasta poezija	1	112
		Dijaški abonma (del priveditev DA je v drugih programih KUP)	3	368
	KD	Janko in Metka; opera za otroke	16	2.523
26.11.08	LD	24. Slovenski knjižni sejem: Imate radi Bacha?	1	215
		Imate radi Bacha?	1	215
		PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE	42	8.638
	LD	Otroški abonma: Kdo je najmočnejši na svetu, SNG Lj; balet za otroke	5	2.786
		Kviz s Pavletom Ravnohribom	3	220
	ŠD	Igralec 1, Barbara Hieng Samobor	13	2.484
		Delavnice za otroke ob razstavah	28	513
19.3.08	ŠD	Rodeo, Maja Delak & Mauricio Ferlin	1	92
27.11.08	LD	24. Slovenski knjižni sejem: Čompasta poezija	1	312
	ŠD	Kaj je gledališče oz. Tri sneguljčice	6	750
		Katalena za vas ... in mesto	2	610
	ŠD	Z Brino po slovenskih pokrajinah	2	383
	ŠD	Glasba slovanskega in balkanskega sveta s skupino Terrafolk	9	1.541
	LD	Policijski orkester za GML: Peter in volk	4	2.360
	LD	Big band RTV za GML	5	2.807
		Filmski abonma	11	1.539
		UČNE URE	90	16.397
		Transgeneracije	14	1.931
		ŽIVA - festival plesne ustvarjalnosti mladih	5	570
11.6.08	LD	Letni koncert Mojce Horvat	1	609
	LD	Letni koncert Srednje glasbene in baletne šole	2	856
1.6.08	GD	Vesela šola PiL-a	1	1.398
		Vesela šola PiL-a	1	1.398
	LD	Ujemi ritem - Feel the Beat	6	2.700
		USTVARJALNOST MLADIH	29	8.064
	M3,5	Refleksije sodobnih scenskih umetnosti	26	684
		Alpinistična in potopisna predavanja	7	903
31.3.08	M3,4	Muzeoforum: Teoretska razmišljanja o muzejih in muzeologiji; Francois Mairesse, Jože Hudales	1	41

datum	dvorana	prireditelj	št. prir.	št. obisk.
12.2.08	ŠD	O pregrevanje zemlje, pritisk duše; Delavnica Marka Pogačnika	1	203
19.2.08	ŠD	O božji navzočnosti v zemeljskem svetu; Delavnica Marka Pogačnika	1	213
		Forumi mirovnega inštituta	4	260
		Okrogle mize, javne tribune	24	1.511
		Druga predavanja, povezana s programom CD	34	3.350
		Astrološka predavanja	11	508
		HUMANISTIČNI PROGRAM	109	7.673
24.1.08	KCD	Jutri je predaleč	1	90
31.3.08	LN	Novo izdaje Žarka Petana	1	80
19.5.08	KCD	Krila domišljije, Shuntaro Tanikawa	1	180
27.5.08	LN	Boro Čosič	1	45
13.9.08	LN	Zlati čoln, prevajalska delavnica	1	42
14.10.08	LN	V sinjih krogih besed; Pesniki prevajajo pesnike, literarni večer	1	49
23.10.08	ŠD	Obujenke, Pesniški večer ob podelitvi Jenkove nagrade	1	147
19.11.08	M1	Vrvež v sodobni hebrejski književnosti	1	15
20.11.08	KCD	Literarni večer Boris A. Novak	1	120
		Literarni večeri	9	768
25.2.08	LN	Festival slovanskih literatur / Slovanski most; TK in predstavitev projekta	1	20
28.2.08	KCD	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Mihajlo Pantič, Gordana Čirjanič	1	45
6.3.08	M3,4	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Ognjen Spahič, Fadila Nura Haver	1	45
20.3.08	M3,4	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Kico Kolbe, Vlada Urošević	1	44
27.3.08	KCD	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Vladimir Zarev, Volha Ipatava	1	58
3.4.08	M1	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Ewa Schilling	1	60
10.4.08	M3,4	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Etela Farkaševa, Dušan Dušek	1	52
17.4.08	KCD	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Pavel Brycz, Radka Denemarkova	1	48
24.4.08	M3,4	Festival slovanskih kultur / Slovanski most: Daša Drndić in Milorad Stojević	1	63
8.5.08	KCD	Festival slovanskih literatur / Slovanski most: Jurij Koch, Oksana Zabužko	1	33
15.5.08	KCD	Festival slovanskih literatur / Slovanski most	1	29
		Festival slovanskih literatur / Slovanski most	11	497
		Pred in ob izidu	17	653
		S knjižnega trga	4	178
3.12.08	ŠD	Literarni večer DSKP	1	95
		Literarni večeri DSP	11	673
		Fabula v CD	8	713
3.3.08	KD	Predavanje Claudie Roden: Moje življenje v Egiptu in spomini na varuško	1	140
5.3.08	KCD	Od gradnje do krize: Sueški prekop, oblikovanje egipčanske države in kaj so tam počele Slovenke, Barbara Skubic	1	79
6.3.08	KD	Mumifikacija in opremljanje umrlih za večnost, Sailma Ikram	1	90
11.3.08	M1	Slovensko arheološko društvo: Vitez Anton pl. Lavrin, diplomat in zbiralec starin v Egiptu, Tomislav Kajfež	1	55
18.3.08	M1	Slovensko arheološko društvo: Egiptomanija - Egyptian revival 1840 – 1940, Prof. Johanna Holaubek	1	56
20.3.08	KD	Bodo kraljeve grobnice preživele? Dina Ishak Bakhum	1	120
22.3.08	LN	Egipt v Ljubljani: Alaa El Aswany	1	33

datum	dvorana	p r i e d i t e v	št. prir.	št. obisk.
25.3.08	M1	Slovensko arheološko društvo: Misijonar Ignacij Knoblehar in raziskovanje Nila, Dr. Marko Frelj	1	58
1.4.08	M1	Slovensko arheološko društvo: Mumija Isahte v Narodnem muzeju Slovenije, Mag. Miran Pflaum	1	69
20.5.08	KD	Faraonska renesansa: anarhizem in pomen zgodovine v starem Egiptu, dr. Francesco Tiradritti	1	55
21.6.08	M3,4	Glasbe Egipta, dr. Svanibor Pettan:	1	25
		Egipt v Ljubljani - predavanja in humanizem	11	780
		Preglej na glas! Festival dramske pisave	3	85
		LITERARNE PRIREDITVE	75	4.442
4.3.08	GD	Slovenski skladatelji mlademu glasbenemu občinstvu, dir: Jurgen Bruns	1	1.100
		Druge KVH prireditve	1	1.100
		KULTURNA VZGOJA IN HUMANISTIKA	346	46.314
3.3.-20.7.2008	G, DDP	Egipčanska faraonska renesansa, Arhaizem in pomen zgodovine v starem Egiptu	1	36.000
15.9.-9.11.08	G	Pregledna predstavitev slikarskega opusa Karla Zelenka	1	850
19.11.08-15.2.09	G	8. slovenski bienale ilustracije	1	3.000
19.11.-21.12.08	MG	Nagrajenci Bienala ilustracije v Bratislavi	1	2.500
14.11.2007-13.1.2008	G	Zgodovina likovne umetnosti na slovenskem in socialno vprašanje	1	2.500
10.1.-9.2.08	P1	Komentarji Julija Cezarja, Andrea Paladio	1	3.000
22.1.-28.2.08	VSD	Mostovi, Peter Gabrijelčič	1	5.000
13.-16.2.08	P2	2. mednarodni festival gorniškega filma: Vojaško gornišvo in smučanje / razstava	1	750
9.-17.4.08	VSD	Transgeneracije / razstava	1	2.000
16.1.-17.2.08	MG	Naenkrat se je znočilo, Meta Krese	1	1.500
13.2.-7.3.08	P1	Natečaj za Fotografijo leta 2008, revije Emzin Fotografija leta Emzin	1	5.000
20.2.-16.3.08	MG	Pogled s ¼ stoletno patino, Janez Bogataj	1	1.200
19.3.-20.4.2008	MG	Veličastnost kraljevih grobnic, Matjaž Kacičnik	1	3.000
26.3.-18.4.2008	P1	Zgodovina prihodnosti, Jure Eržen	1	2.000
26.6.-18.7.08	MG	Znaki in sledovi slovenskih arhitektov na Dunaju; Peter Paul Wiplinger	1	800
21.5.-22.6.08	MG	Andske sledi in vtisi, Oscar M. Molek	1	1.200
30.6.-18.7.08	P1	Obsesija, Matjaž Škrinjar; jazz fotografija	1	1.000
17.9.-19.10.08	MG	Praznine, Borut Krajnc	1	900
22.10.-16.11.08	MG	3. festival Mesec fotografije: Fotonični trenutki	1	2.000
22.12.08-18.1.09	MG	Kostja Gatnik	1	452
19.12.2007-13.1.2008	MG	Vse mogoče - vse hkratno, Iztok Šmajš Muni	1	1.500
15.1.-12.3.08	P1	Prva dama, Najstarejša človeška upodobitev na Slovenskem	1	8.000
10.-21.11.08	P1 nasproti MM	Likovni kritiki izbirajo: Tomaž Lunder	1	2.000
13.10.-2.11.08	P1 nasproti MM	Likovni kritiki izbirajo: Dubravko Baumgartner	1	2.000
15.2.-12.3.08	P1 nasproti MM	Likovni kritiki izbirajo: Milček Komelj, Eva Petrič	1	3.000
21.5.-10.6.08	P1 nasproti MM	Likovni kritiki izbirajo: Alenka Trebušak, Robert Caglič	1	1.500
23.6.-18.7.08	P1 nasproti MM	Likovni kritiki izbirajo: Iztok Premrov, Simon Jugovic Fink	1	2.000
25.3.-18.4.2008	P1 nasproti MM	Likovni kritiki izbirajo: Mario Berdič, Maja Šivec	1	2.000

datum	dvorana	p r i e d i t e v	št. prir.	št. obisk.
28.4.-14.5.08	P1 nasproti MM	Likovni kritiki izbirajo: Meta Gabršek Prosenec, Metka Kavčič	1	2.000
12.-23.11.08	P2	19. Liffe / razstava	1	8.500
9.-14.1.08	VSD	Velika vojna v Krnskem pogorju, Kobariški muzej	1	2.000
9.-14.10.08	VSD pod LN	Razstava: Perpetuum Jazzile	1	2.000
6.-8.12.08	VSD pod LN	Amnesty International - razstava ob koncertu Vlada Kreslina	1	3.000
		RAZSTAVE	33	114.152
4.12.08	Ptuj	Poročena s seboj, Primož Ekart	1	200
		GOSTOVANJA	1	200
8.1.08	GD	Otvoritveni dogodek evropskega leta medkulturnega dialoga	1	1.300
		DRUGE PRIREDITVE JS	1	1.300
		SKUPAJ KULTURNO-UMETNIŠKI PROGRAM	1.145	403.457